الله

hamajlije talismani i rukje

u svjetlu Kur'ana i sunneta

Elvedin Rašid Huseinbašić

Naslov:

HAMAJLIJE TALISMANI I RUKJE U SVJETLU KUR'ANA I SUNNETA

Priredio:

Elvedin Rašid Huseinbašić, mr.

mr. ELVEDIN RAŠID HUSEINBAŠIĆ

HAMAJLIJE TALISMANI I RUKJE U SVJETLU KUR'ANA I SUNNETA

Sarajevo, 2007.

HAMAJLIJE TALISMANI I RUKJE U SVJETLU KUR'ANA I SUNNETA

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

UVOD

Zahvala pripada samo Allahu. Od Njega pomoć i oprost tražimo. Njemu se utječemo od zla naših duša i zlih djela. Koga Allah uputi njemu zablude nema, a koga u zabludi ostavi njemu upute nema.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, On je Jedan i nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.

Najbolji govor je Allahova knjiga a najbolja uputa je uputa Muhammeda, a najgore stvari su inovacije u vjeri, a svaka inovacija je novotarija, a svaka novotarija je zabluda, a svaka zabluda vodi u Vatru.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ

O vjernici, bojte se Allaha istinskom bogobojaznošću i nipošto ne umirite osim kao muslimani![1]

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاء وَاتَّقُواْ اللّهَ الَّذِي تَسَاءلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

O ljudi, bojte se Gospodara svoga, Koji vas je stvorio od jedne osobe, od koje je njen par stvorio, a od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao! Bojte se Allaha, čijim imenom jedni druge molite, i čuvajte rodbinske veze! Allah doista nad vama bdije![2]

1 *Ali Imran*, 102

2 *En-Nisa*, 1

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

O vi koji vjerujete, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehe vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će veliki uspjeh.[3]

Govoriti o rukjama, hamajlijama, urocima i talismanima danas je vrlo zahtjevno i važno. Uprkos ogromnom tehnološkom napretku većina ljudi još uvijek živi u praznovjerju i postupa onako kako je šejtan zadovoljan u pogledu ove problematike.

Ljudi gledaju na ove teme s nekoliko različitih tačaka gledišta. Jedni to posmatraju kao zaostalost i sujevjerje i jednostavno ne prihvataju povjerovati da to postoji. U ovom današnjem materijalističkom i ateističkom vremenu takvih je veoma veliki broj, naročito iz reda intelektualaca. Njihovo mnijenje koje čini većinu populacije utjecalo je na dio učenjaka savremenika koji negiraju takve pojave i pripisuju ih mentalnim poremećajima.

Drugi dio ljudi otišao je u drugu krajnost. Naime, oni su pretjerano opsjednuti time da sve pripisuju džinima, sihiru i urocima. Često bez razloga traže lijeka od ovoga ili onoga, najčešće po preporuci neukih koji ne mogu prepoznati pravi način liječenja od krivog. Nema sumnje da time izlaze iz okvira šerijatskih normi u vezi s tim i traže lijeka tamo gdje ga nema.

Šta je istina po tom pitanju? Istina je da sihiri, uroci i džinski dodir postoje. Međutim, nisu krivci za sve probleme današnjeg čovjeka.

Nepridržavajući se šerijatskih normi ljudi se izlažu svim vrstama zla pa i zlu te vrste. Svi šerijatski propisi donose čovjeku dobrobit i otklanjaju zlo i štetu. Čak i oni propisi čiju mudrost i svrhu ne možemo shvatiti sigurno koriste čovjeku.

Neobavljanje namaza, na primjer, osim što čovjeka izlaže Allahovoj srdžbi, izlaže ga i šejtanskim djelovanjima. Nepošćenje, također, izlaže čovjeka takvim djelovanjima. Poslanik, sallallahu

[3] *El-Ahzab*, 70 i 71

'alejhi ve sellem, je napomenuo u hadisu da post sužava prolaze šejtanu kroz vene. I tako neobavljanje svih drugih ibadeta izlaže čovjeka šejtanskom djelovanju.

Konzumiranje harama naročito onih kojima se zabranjena materija unosi u tijelo, poput alkohola, svinjskog mesa, mesa umrle[4] ili ubijene životinje... izlaže čovjeka šejtanskim spletkama.

Trgovci i drugi poslovni ljudi često se žale da im posao ne ide najbolje, da trpe gubitke i okreću se traženju uzroka u sihirima, urocima itd. Takvi moraju znati da su iskušenja neminovnost. Allah će iskušati svakog svoga roba, nekada dobrom, a nekada gubitkom imetka, zdravlja, voljene osobe itd. Drugo što trebaju znati je da nakon iskušenja i gubitaka bilo koje vrste trebaju preispitati svoj život. Trebaju sebi postaviti pitanje: Da li dajem zekat? Da li uzimam ili dajem kamatu? Ako moram da se bavim kamatom, da li postupam ispravno s kamatnom dobiti? Da li u mojoj trgovini ima harama kao što je alkohol? Da li ljude zakidam na vagi? Da li ih varam prilikom kupoprodaje ili obavljanja dogovorenog posla? Međutim, tražiti lijek od hodža i učača rukji bez prethodnog čišćenja sebe i svog imetka od harama uzaludan je posao jer su vrata prema tom čovjeku širom otvorena sve dok tako radi.

[4] Nažalost, mesari koji se ne boje Allaha i kojima je cilj samo što veća zarada ne prezaju da svojim mušterijama prodaju meso umrle ili uginule životinje. Često ih i oni sami ubijaju, naročito veću stoku, da bi ih lakše zaklali ili dobili veću kilažu mesa. Posebna priča su zakoni koji nalažu da se životinja prvo ubije elektrošokovima pa tek onda da se kolje. Smatraju da je to humanije!!! Međutim, oni time jadnu životinju izlažu dodatnom mučenju. Onaj koji je stvorio životinje najbolje zna šta je dobro za njih i za one koji ih jedu. I ako je propisao, i to u svim šerijatima, da se stoka kolje, onda je to sigurno najbolje za sve. I u šerijatu jevreja i kršćana propisano je da se stoka kolje, zato je muslimanima dozvoljeno jesti meso koje oni zakolju za razliku od drugih vjera kojie nisu utemeljene na Objavi. Osim navedenih, problem je i stočna hrana. Poznato je da je stočna prehrana bazirana na koncentratima koji sadrže životinjske ostatke samljevene od uginulih životinja ili su bazirane na životinjskoj DNK. Stoka koja jede takvu hranu nije dozvoljena po konsenzusu islamskih učenjaka. Zbog svega toga danas imamo pojave kao što su kravlje ludilo, ptičije gripe i ko zna kakva sve druga oboljenja kod stoke. A kod ljudi razna crijevna i druga stomačna oboljenja od kojih je najčešći karcinom. Svakako da sve ima veze sa ishranom i zato je islam ishrani posvetio posebnu pažnju i cijeli niz propisa. Allah neka nam je na pomoći!

Liječenju treba pristupiti preventivno i to na dva načina: institucionalno i personalno. Institucija, u ovom slučaju Islamska zajednica, dužna je iskorijeniti i strogo sankcionirati one u svojim redovima koji se bave sihirom i vračanjem. Zatim treba napraviti strategiju preventivnog djelovanja u pisanoj formi putem knjiga i novinskih članaka i slično. Personalno treba djelovati na svakog pojedinca koji se bavi takvim poslovima i na onoga ko ide sihirbazima tražiti lijek. To je u duhu hadisa: ***Ko vidi loše djelo neka ga ukloni rukom, ako ne može onda riječima, ako ne može onda neka ga prezre srcem i to je najslabiji iman.***[5]

U personalno djelovanje spada i lična zaštita od svakog pojedinca od sihira, uroka i džinskih dodira. Ibn el-Kajjim spomenuo je deset savjeta u vezi sa zaštitom od sihira i uroka. To su:

1. Traženje zaštite od Allaha protiv njih;
2. Bogobojaznost;
3. Strpljenje;
4. Oslanjanje na Allaha;
5. Nerazmišljanje o njima i nestrahovanje od njih;
6. Posvećenost Allahu i potpuna predanost;
7. Istinsko pokajanje Allahu;
8. Sadaka i dobročinstvo koliko god je moguće;
9. Jutarnji i večernji zikr;
10. Upotpunjavanje tevhida.

Izlaganje je završio riječima: *Ovih deset savjeta sačuvat će te sihira i uroka. Međutim, najkorisnije od svega je posvećenost Allahu, ibadet Njemu, oslanjanje i pouzdanje u Njega, strahovanje isključivo od Njega, nadanje u Njega i povezanost srcem za Njega. Onog trenutka kada se srcem veže za nekoga drugog, počne strahovati i nadati se od nekoga drugoga izgubit će Allahovu podršku. Ko bude strahovao od nekoga, osim Allaha, On će ga nje-*

[5] Muslim, hadis br. 49; Ebu Davud, hadis br. 1140; Tirmizi, 2172; Nesai, 8/111; Ibn Madže, hadis br. 1275.

mu prepustiti, a ko se bude nadao od nekoga, osim Allaha, izgubit će Allahovu podršku i bit će uskraćen za dobro onoga od koga se nada. To je Allahov sunnet s Njegovim stvorenjima, a Njegov sunnet se ne mijenja.

Ukoliko se, nakon svih propisanih mjera predostrožnosti, dogodi oboljenje onda treba postupiti kako je propisano i pojašnjeno u Šerijatu. U vezi s tim uputit ću nekoliko riječi oboljelom i onome koji liječi.

Oboljeli je dužan bojati se Allaha u svojim postupcima i u skladu s tim treba postupiti na slijedeći način:

1. Ne smije se ljutiti na Allahovu odredbu;
2. Treba biti bogobojazan što je više moguće, naročito u izbjegavanju grijeha;
3. Treba znati da Allah liječi, a sve ostalo su uzroci;
4. Dužan je postupiti po dozvoljenim uzrocima, a to su Kur'anske rukje i dove;
5. Nije dozvoljeno ići sihrbazima na liječenje;
6. Kloniti se talismana, hamajlija i zapisa;
7. Tvoji ibadeti, obavezni i dobrovoljni, najbolje su sredstvo liječenja;
8. Uprkos teškoćama koje te muče ne gubi nadu u Allahovu milost.

Učači rukje moraju biti bogobojazni. Moraju se odlikovati činjenjem dobrovoljnih ibadeta i izbjegavanjem svih grijeha pa i malih. Moraju znati da slamanje džina i njegovo progovaranje ili izlazak nije zbog njihove snage ili jakog imana nego snage i djelotvornosti Kur'ana. Nipošto se ne oholi i ne budi samodopadljiv i umišljen, svaki put budi Allahu ponizan i osloni se na Njega. Imaj na umu da je najbolja rukja ona rukja koja je u skladu sa sunnetom. Zato pokušaj saznati što više o sunnetu u vezi s rukjama.

U svojoj teoriji o djelotvornosti rukje rekao je Ibn el-Kajjim: *Dove i rukje za zaštitu su poput oružja, a oružje je jako koliko je*

jak i njegov nosilac. I da bi to oružje (dove i rukje) *djelovalo treba ispuniti tri uslova:*

1. *Da oružje* (dove i rukje) *bude potpuno bez mahane;*
2. *Da nosilac* (učač) *bude snažan i*
3. *Da se uklone prepreke.*

Izostanak jedne od ove tri osobine podrazumjeva slabije dejstvo dova i rukji. Ako rukja nije dobra, ako učač nije srcem prisutan ili ako postoji prepreka da bude primljena onda djelovanje neće biti snažno niti zadovoljavajuće.[6]

Treba uvijek imati na umu da su ljudski šejtani (nevjernici, grešnici i licemjeri) opasniji po čovjeka od džinskih šejtana. Rekao je Uzvišeni Allah: ***Tako smo svakom vjerovjesniku neprijatelje određivali, šejtane među ljudima i džinima, koji su jedni drugima kićene besjede govorili da bi ih obmanuli; a da je Gospodar tvoj htio, oni to ne bi učinili; zato ti ostavi njih, i ono što izmišljaju.***[7]

Primjetno je u ajetu da je Allah spomenuo šejtane među ljudima, pa onda među džinima. Na osnovu toga neki komentatori Kur'ana zaključili su da su oni opasniji po čovjeka.

Knjigu koju prezentiramo čitateljima sastoji se iz pet djelova:

1. UVOD;
2. O RUKJAMA;
3. O HAMAJLIJAMA I TALISMANIMA;
4. FETVE I ODGOVORI;
5. UČENJE RUKJI.

U uvodu su osnovne naznake u vezi s rukjama. Upućeno je nekoliko korisnih savjeta oboljelom i učaču rukje.

Poglavlje o rukjama sadrži prevod manjeg istraživačkog rada *Rukja u svjetlu Kur'ana i Sunneta* autora doktora Alija ibn Nufej'a

---

6 Ed-Dau' ve ed-deva', Ibn el-Kajjim, str. 21.

7 *El-En'am*, 112.

el-'Alejanija. Istraživački rad bavi se pitanjima statusa rukje u Šerijatu, uslovima ispravnosti, njenoj vezi s oslanjanjem na Allaha i da li je dozvoljeno posvetiti se liječenju rukjom profesionalno.

Poglavlje o hamajlijama je također prevod istraživačkog rada doktora Alija ibn Nufej'a el-Alejanija *Talismani i hamjalije na vagi Kur'ana i Sunneta.* Istraživački rad sadrži pitanja kao što su propis u vezi s talismanima, propis u vezi sa zapisima, propis u vezi sa zapisima koji sadrže ajete i dove.

Poglavlje o fetvama i odgovorima sadrži odgovore eminentnih učenjaka dvadesetog i dvadesetprvog stoljeća na pitanja ljudi iz cijelog svijeta. Fetve su prenese u izvornoj verziji bez bilo kakvih dodataka ili oduzimanja. Prilikom odabira fetvi vođeno je računa da budu aktualne i da nude odgovore našem čovjeku na ovim prostorima.

U poglavlju o učenju rukju navedeni su ajeti i dove koji se uče prilikom rukje. I to na arapskom jeziku, transkripciji i prevodu.

Radosna vijest za čitatelje ove knjige!

Uz ovu knjigu kao prilog izdaje se i CD koji sadrži učenje rukje hafiza Jusufa Barčića, Allah mu se smilovao. Sve što je proučeno na nosaču zvuka napisano je u poglavlju o učenju rukje.

Sve u svemu, ova knjiga sa priloženim nosačem zvuka zajedno sa knjigom *Zaštita od džina i šejtana* čine jednu cjelinu koja bi trebala dati sve ili većinu odgovara u vezi s ovom temom.

Molimo Allaha da ovo djelo bude u ime Njega i da njime okoristi Njegove robove! Amin!

Neka je salavat i selam na Poslanika Muhammeda, njegovu porodicu, ashabe i sve koji ih slijede do Sudnjega dana!

O RUKJAMA

DEFINICIJA I HISTORIJAT

Autor djela *Lisanu-l-Arebi* je rekao: *Rukja je odučavanje zbog zaštite, poznato je šta znači. Rekao je Ru'be:*

Njih dvojica odučiše sve
dove i sve rukje što su znali[1]

Rekao je El-Lejs: *Kaže se fulanun 'avzun leke ej muldži' - čovjek te štiti i nudi utočište. U hadisu je rečeno:* ***Izgovorio je šehadet te'avvuzen.*** *Tj. izgovorio je šehadet da život sačuva, a ne što je iskreno primio islam.*[2]

Rukja je nazvana tako zbog toga što je učač rukje pribjegao rukji kao lijeku, ili Onome ko je rukju učinio ljekovitom, ili što je bolesnik potražio utočište kod učača rukje, kao što je Allah, azze ve dželle, rekao:

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

Pazi, kada duša dopre do ključnih kostiju i vikne se: Ima li iko da uči rukju![3]

Riječ ***rakin*** spomenuta u ajetu znači ***učač rukje***. To je preneseno u jednoj predaji od Ibn Abbasa, radijallahu 'anhuma i od Ebu Kilabe, rahimehullah.[4]

[1] Ibn Menzur, *Lisanu-l-Arebi*, 13/332.

[2] Ibn Menzur, *Lisanu-l-Arebi*, 13/332.

[3] *El-Kijame*, 26 i 27.

[4] *Tefsir Ibn Kesir*, 8/307.

Prije islama postojala je rukja. Slijedeći hadisi ukazuju na to:

Prenio je imam Malik, rahimehullah, od 'Amre bint Abdurahman da je Ebu Bekr, radijallahu 'anhu, ušao kod Aiše, radijallahu 'anha, a bila je bolesna i zatekao je jednu jevrejku kako joj uči rukju. Rekao je: *Uči rukju iz Allahove,* azze ve dželle, *knjige!*[5]

Hadis ukazuje da su sljedbenici Knjige poznavali rukje. Ebu Bekrove, radijallahu 'anhu, riječi: *Uči rukju iz Allahove,* azze ve dželle, *knjige!,* znače da uči iz Tevrata. To ukazuje da su jevreji propise i vjerovanje izmijenili, a rukje su sačuvali zbog djelotvornosti jer bi bile beskorisne nakon izmjene, a Allah najbolje zna. Da su rukje izmijenili, Ebu Bekr, radijallahu 'anhu, ne bi dopustio da ih Aiši, radijallahu 'anha uči jevrejka.

Rekao je Ibn Hadžer, rahimehullah: *Marizi,* rahimehullah, *je rekao: Učenjaci su se podvojili u mišljenju u vezi sa rukjama sljedbenika Knjige. Neki ih smatraju dozvoljenim a Malik,* rahimehullah, *pokuđenim zbog mogućnosti iskrivljenosti. Oni koji njihove rukje smatraju dozvoljenim svoj stav pravdaju malom vjerovatnoćom iskrivljenja jer je rukja poput medicine; oni koji je ne poznaju i ne govore o njoj a oni koji je poznaju ne žele je mijenjati zbog djelotvornosti, očuvanja reputacije učenih i daljnjeg bavljenja istim poslom. Međutim, ispravno je da se propis razlikuje od osobe do osobe i od slučaja do slučaja.*[6]

Također, hadis koji je zabilježio imam Ahmed, rahimehullah, u svom *Musnedu* od Zejnebe, radijallahu 'anha, supruge Abdullaha ibn Mes'uda, radijallahu 'anhu, ukazuje da je prije islama bila poznata rukja. U njemu stoji da je rekla: Kada je Abdullah dolazio kući, pred vratima bi se nakašljao i pljunuo kako ne bi suprugu zatekao u nepoželjnoj situaciji. Jednog dana, došao je kući a kod mene je bila starica, rukju mi je učila zbog otoka. Gurnula sam je pod krevet. Ušao je i sjeo pored mene. Kada je na mom vratu ugledao konac rekao je: *Kakav je to konac?* Rekla sam: *To je konac na kojem je rukja proučena.* Strgao ga je i rekao: *Abdullahovoj porodici ne treba širk. Čuo sam Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem,

[5] *El-Muvetta,* hadis br. 673.

[6] *Fethu-l-Bari,* 10/167.

kada je rekao: ***Rukje, hamajlije i bajalice su širk.*** Rekla sam: *Ti tako kažeš, a oko me boljelo toliko da samo što nije bilo ispalo pa sam išla tom i tom jevrejinu da mi rukju uči i bol je prestala!?* Rekao je: *To su šejtanska posla, šejtan je rukom dodirivao tvoje oko i povlačio se kada je učio. Dovoljno ti je bilo proučiti što je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *preporučio da se uči:* ***Ezhibi-l-be'se Rabbe-n-nasi! Išfi, ente Šafi, la šifae illa šifauke, šifaen la jugadiru sekamen!*** Gospodaru ljudi, otkloni bolest! Ti liječiš, izliječi me tako da se bolest ne povrati, nema lijeka osim Tvoga lijeka![7]

Hadis ukazuje da je jevrej nekakve rukje učio i čini se iz Ibn Mes'udovog, radijallahu 'anhu, govora da ih je smatrao zabranjenim jer nije pitao o kakvoj se rukji radilo nego je za bol u oku rekao da je od uboda šejtanovog a za smiraj oka da je šejtanov dogovor sa jevrejom, a šejtani izlaze u susret sihirbazima i gatarima s ciljem zavođenja ljudi i navraćanjem na širk.

Rukju su, osim sljedbenika Knjige, prije islama poznavali i Arapi. Zabilježio je Muslim, rahimehullah, u svome *Sahihu* od Se'ida ibn Džubejra, rahimehullah, od Ibn Abbasa, radijallahu 'anhuma da je Damad, radijallahu 'anhu,[8] učio rukje u džahilijjetu, prije islama. Damad, radijallahu 'anhu, je pripadnik plemena El-Ezd Šenue. Jednom prilikom, došao je u Mekku, a čuo je od maloumnika iz Mekke da je Muhammed, sallallahu 'alejhi ve sellem, lud. Rekao je: *Volio bih sresti tog čovjeka, možda ga Allah,* azze ve dželle, *preko mene izliječi.* Sreo ga je i rekao: *Muhammede, ja ludilo rukjom liječim. Allah,* azze ve dželle, *preko mene liječi koga hoće, hoćeš li da i tebi rukju proučim?* Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao: ***Hvala pripada samo Allahu, hvali-***

[7] Ahmed, *Musned*, 1/381.

[8] On je Damad ibn Sa'lebe el-Ezdi iz Ezd Šenue. Njegovu biografiju naveo je Ibn Hadžer u djelu *El-Isabe*. Naveo je, između ostalog, hadis koji smo ovdje naveli u nešto kraćoj verziji. Rekao je: *U Ibn Hibbanovom djelu o ashabima stoji da je on Damad el-Ezdi i da je bio Poslanikov prijatelj. Tako je napisano rukopisom Ebu Alije el-Bekrija, hafiza hadisa. Ebu Mende je rekao da se za njega kaže Damad i Damam.* Vidi *El-Isabe*, 2/210. Dodajem da ovo nije Damam ibn Sa'lebe es-Sa'di iz plemena Beni Sa'd ibn Bekr. On je došao Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem u Medinu pete ili devete godine po Hidžri, a Damad je došao u Mekku u početku islama. Vidi *El-Isabe*, 2/211.

mo Ga i od Njega pomoć tražimo! Koga Allah uputi niko ga ne može zavesti, a koga u zabludu odvede niko ga ne može uputiti. Svjedočim da nema istinskog boga osim Allaha i da nema sudruga. I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik. A zatim. Rekao je Damad, radijallahu 'anhu: *Ponovi mi to!* Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je tri puta ponovio. Nakon toga, Damad, radijallahu 'anhu, je rekao: *Nisam čuo ništa slično a slušao sam i gatare i sihirbaze i pjesnike. Te su riječi doprle do sredine mora.*[9] *Pruži ruku da dam prisegu na islam.* Dao je prisegu a Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao: ***I za svoj narod?*** Rekao je: *I za svoj narod.* Nakon toga, Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je poslao vojsku u pohod, prolazili su pored Damadovog, radijallahu 'anhu, naroda. Vođa je upitao vojnike: *Da li ste uzeli od njih nešto?* Jedan vojnik je rekao: *Ja sam uzeo posudu za vodu.* Rekao je: *Vrati je! To je Damadov narod.*[10] Iz hadisa razumijemo da je Damad, radijallahu 'anhu, prije islama za ludilo rukju učio.

Također, Muslim, rahimehullah, je prenio svojim lancem prenosilaca od Ebu Sufjana, rahimehullah, od Džabira, radijallahu 'anhu, da je rekao: Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rukje zabranio[11] pa je došla porodica 'Amra ibn Hazima[12] kod Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem i rekli su: *Allahov Poslaniče, mi smo rukje učili od ujeda škorpije a ti si rukje zabranio?* Proučili su rukje pred njim pa je rekao: ***Uredu je, ko može biti od koristi svome bratu neka mu bude od koristi.***[13]

---

9 To je izraz za veoma rječit govor. (Op. prev.)

10 *Muslim mea'šerhi en-Nevevi,* 6/156.

11 Misli se na rukje koje su koristili prije islama. Na to ukazuje kontekst hadisa. (Op. prev.)

12 On je 'Amr ibn Hazm ibn Zejd ibn Levzan el-Ensari, nadimak mu je Ebu-d-Dahhak. Bio je učesnik u Bici Hendek i u svim bitkama nakon nje. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, ga je imenovao namjesnikom Nedžrana. Umro je za vrijeme Omerove, radijallahu 'anhu, vladavine. Ibn Hadžer, rahimehullah je spomenuo u njegovoj biografiji da su rukje pred Poslanikom, sallallahu 'alejhi ve sellem, učili on i njegov brat 'Ammara. To je Ibn Hadžer, rahimehullah, naveo prema Buharijinom podatku u djelu *Et-Tarihu es-sagiru.* Vidi *El-Isabe*, 2/514 i 532.

13 *Muslim mea'šerhi en-Nevevi,* 14/186.

Muslim, rahimehullah, je također prenio od Ibn Džubejra, rahimehullah, od njegovog oca od 'Avfa ibn Malika el-Ešdže'ija, radijallahu 'anhu, da je rekao: Prije islama rukje smo učili pa smo rekli: *Allahov Poslaniče, šta misliš o tome?* Rekao je: ***Izložite mi svoje rukje. Dozvoljena je svaka rukja u kojoj nema širka.***[14]

Hadis ukazuje da rukje koje su učili porodica 'Amra ibn Hazima i 'Avf ibn Malik el-Ešdžei' nisu bile preuzete od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, nego su ih prije islama znali i isprobali. Kada su ih proučili pred Poslanikom, sallallahu 'alejhi ve sellem, nije u njima vidio ništa problematično niti bilo kakav vid širka te im je dozvolio da ih uče.

Postoje i drugi dokazi u vezi s tim ali ih ne želim spominjati da ne bih oduljio. Dovoljni su ovi koje smo spomenuli, ako Bog da.

[14] *Muslim mea'šerhi en-Nevevi,* 14/187.

O POVEZANOSTI RUKJE SA VJEROVANJEM I POUZDANJEM U ALLAHA

Naslov možemo podijeliti u dvije zasebne cjeline ili dva podnaslova:

- **O povezanosti rukje sa vjerovanjem;**
- **O povezanosti rukje sa pouzdanjem u Allaha,** azze ve dželle.

O povezanosti rukje sa vjerovanjem

Istraživački rad o rukji na nekoliko načina je povezan sa vjerovanjem:

Prvo: neke rukje sadrže traženje zaštite od drugih a ne od Allaha, azze ve dželle i dozivanje u pomoć džina i slično. Potpomaganje džinima kosi se sa ispravnim vjerovanjem i vodi u širk.[15] U njih spadaju rukje za koje je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao da sadrže širk kao u hadisu koji je prenio Abdullah ibn Mes'ud, radijallahu 'anhu, u kojem stoji: (...) *Zapamtili smo od Poslanika,* sallallahu alejhi ve sellem, *između ostalog, da su rukje, amuleti i bajalice širk...*[16] Naravno, u istraživački rad o vjerovanju spada pojašnjenje širka kao apsolutne suprotnosti tevhidu[17] ili kao manjkavosti u ispravnom vjerovanju u Allaha, azze ve dželle.

[15] Širk je obožavanje nekoga ili nečega uporedo sa obožavanjem Allaha, azze ve dželle. (op. prev.)

[16] Hakim, *Mustedrek,* 4/217 i rekao je: *Lanac prenosilaca je vjerodostojan, a Buhari i Muslim ga nisu uvrstili u svoje zbirke.* Zehebi se složio s njim. Ahmed, *Musned,* 1/381. Autor djela *En-Nehdžu es-sedidu* ocijenio je hadis dobrim. Osim navedenih autora hadiskih zbirki hadis su zabilježili: Ebu Davud, Ibn Madžc, Begavi u svome djelu *Šerhu-s-sunne*, Ibn Hibban i Taberani u *El-Kebiru.* Vidi: *En-Nehdžu es-sedidu,* str. 59.

[17] Tevhid je vjerovanje u Allahovu, azze ve dželle, jednoću. Tevhid podrazumijeva vjerovanje u Allahovo, azze ve dželle, gospodarstvo a to je vjerovanje da je On stvoritelj svega, vladar svega i da upravlja svim, također podrazumijeva vjerovanje u Allahova, azze ve dželle, najljepša imena i savršene osobine te podrazumijeva obožavanje samo Njega što je srž vjerovanja u Allaha, azze ve dželle.

Drugo: neki ljudi se u potpunosti oslone na rukju smatrajući da ona sama po sebi liječi i da nije samo uzrok izliječenja koji djeluje Allahovom, azze ve dželle, voljom i moći. Jedan pjesnik je rekao:

Ako umre, Mezina neće uspjeti,
zato okači o njemu amulete, Mezino![18]

Tj. objesi o njemu amulete da bi se sačuvao od Allahove odredbe. To je širk. Ljudi su u džahilijjetu rukje smatrali amuletima. Važno je znati da je jedan od najvažnijih ibadeta oslanjanje na Allaha, azze ve dželle, i da se potpuno oslanjanje na uzroke kosi sa njim.

Treće: neki ljudi misle da rukja liječi sama po sebi. To se kosi sa ispravnim vjerovanjem o kojem je Allah, azze ve dželle, govorio u Kur'anu i o tome prenio govor svojih poslanika. To je pojasnio Ibrahim, 'alejhi selam, u raspravi sa svojim narodom. Rekao je Allah, azze ve dželle:

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا
عَاكِفِينَ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ أَوْ يَنفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا
آبَاءَنَا كَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ قَالَ أَفَرَأَيْتُم مَّا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ أَنتُمْ وَآبَاؤُكُمُ الْأَقْدَمُونَ فَإِنَّهُمْ
عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ
وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ

I kaži im vijest o Ibrahimu, kad je oca svoga i narod svoj upitao: Šta to vi obožavate?, a oni odgovorili: Obožavamo kumire i povazdan im se molimo, on je rekao: Da li vas oni čuju kada se molite, ili, da li vam mogu koristiti ili naškoditi? Ne, odgovoriše, ali mi smo upamtili pretke naše kako tako postupaju. A da li ste razmišljali, upita on da su oni koje obožavate vi, i koje su obožavali davni preci vaši, doista, neprijatelji moji? Ali, to nije Gospodar svjetova. Koji me je stvorio i On me na Pravi put upućuje, i Koji me hrani i poji, i Koji me, kad se razbolim, liječi.[19]

[18] *Lisanu-l-Arebi*, 12/70.

[19] *Eš-Šu'ara*, 69-80.

To znači da Allah, azze ve dželle, liječi.

To je rekao i posljedni Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naime, preneseno je u Buharijevom, rahimehullah, *Sahihu* da je Abdulaziz, rahimehullah, rekao: Ja i Sabit ušli smo kod Enesa ibn Malika, radijallahu 'anhu. Sabit je rekao: *Ebu Hurejre, da li si bolestan?* A, Enes, radijallahu 'anhu, je rekao: *Hoćeš li da te liječim Poslanikovom,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *rukjom?* Rekao je: *Naravno.* Proučio je: ***Allahumme Rabbe-n-nasi, muzhibe-l-be'si, išfi ente-š-Šafi, la šafije illa ente, šifaen la jugadiru sekamen!*** *Allahu moj, Gospodaru ljudi, Otklonitelju nevolje, izliječi jer ti liječiš, nema liječnika osim tebe, tako da se bolest ne povrati!*[20]

Također, Buhari, rahimehullah, zabilježio je od Aiše, radijallahu 'anha, da je rekla: *Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *je nekim članovima svoje porodice učio zaštitnu dovu, potirao je rukom i učio:* ***Allahumme Rabbe-n-nasi, ezhibi-l-be'se, vešfihi ente-š-Šafi, la šifae illa šifauke, šifaen la jugadiru sekamen!*** *Allahu moj, Gospodaru ljudi, otkloni nevolju, izliječi ga jer ti liječiš, nema lijeka osim tvog lijeka, tako da se bolest ne povrati!*

Od Aiše, radijallahu 'anha, preneseno je da je učio i sljedeću dovu: ***Imsahi-l-be'se, Rabbe-n-nasi, bi jedike šifa, la kašife lehu illa ente.*** *Ukloni nevolju, Gospodaru ljudi, u Tvojoj ruci je lijek, jedino je Ti možeš otkloniti.*[21]

Četvrto: neki su učenjaci pokudili učenje rukje smatrajući da se kosi sa oslanjanjem na Allaha, azze ve dželle, o čemu će kasnije biti govora. Zbog toga, istraživački rad o rukji smatra se istraživačkim radom o vjerovanju. Dio učenjaka koji su posebnu pažnju posvetili tevhidu i njegovom čišćenju od primjesa širka uvrstili su poglavlje o rukji u djela koja govore o tevhidu.[22] Učenjaci poput Buharije i Ibn el-Kajjima, rahimehumullah, uvrstili su poglavlje o

---

[20] *Buhari mea'el-Feth,* 10/176.

[21] *Buhari mea'el-Feth,* 10/176.

[22] Pogledaj, kao primjer, djelo šejhu-l-islama, Muhameda ibn Abdu-l-Vehaba *Kitabu-t-tevhid*, poglavlje: O tome šta je preneseno o rukji i amuletima. (Djelo je prevedeno i dostupno čitateljstvu na bosanskom jeziku. Op. prev.)

rukji u knjige o liječenju zbog djelotvornosti rukje pri liječenju od bolesti. Međutim, o rukjama koje sadrže širk ili novotariju govore knjige o vjerovanju.

O povezanosti rukje sa pouzdanjem u Allaha, azze ve dželle

Liječenje rukjom i kauterizacijom dio učenjaka smatra pokuđenim. U tom kontekstu, Buhari, rahimehullah, naslovio je hadis u svom *Sahihu*: *O onima koji ne uče rukje.* Potom je svojim lancem prenosilaca zabilježio hadis od Ibn Abbasa, radijallahu 'anhuma, u kojem stoji: *Jednog dana Poslanik,* sallallahu alejhi ve sellem, *izašao je medu nas i rekao:* ***Predstavljeni su mi svi narodi. Prolazio je vjerovjesnik a s njim samo jedan čovjek, pa vjerovjesnik a s njim dva čovjeka, pa vjerovjesnik a s njim grupa ljudi, a bilo je vjerovjesnika koji su bili sami. Potom sam ugledao veliku grupu ljudi koja je prekrila horizont i ponadao sam se da je to moj Ummet, ali mi je rečeno: To je Musa i njegov ummet. Potom mi je rečeno: Pogledaj! Pogledao sam i vidio ogromnu skupinu ljudi. Rečeno mi je: To je tvoj Ummet. Sedamdeset hiljada od njih ući će u Džennet bez polaganja računa.*** *Ljudi su se razišli a Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *nije rekao ko su oni. Ashabi su počeli nagađati ko bi mogli biti, pa su rekli: Mi smo rođeni u vrijeme širka, ali smo povjerovali u Allaha i Poslanika. To mora da su naša djeca i potomci. To je doprlo do Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *pa je rekao:* ***To su oni koji nisu sujevjerni, ne liječe se kauterizacijom, ne traže da im se uči rukja i oslanjaju se samo na svoga Gospodara.*** *Ustao je Ukkaše ibn Mihsan,* radijallahu 'anhu *i rekao: Allahov Poslaniče, jesam li ja među njima? Rekao je:* ***Da.*** *Tada je ustao drugi čovjek i rekao: Jesam li i ja među njima? Rekao je:* ***Pretekao te Ukkaše.***[23]

Ibn Hadžer, rahimehullah, komentirajući navedeni hadis, rekao je sljedeće: *Oni koji smatraju liječenje rukjom i kauterizacijom pokuđenim i štetnim za oslanjanje na Allaha,* azze ve dželle, *za razliku od drugih lijekova dokazuju ispravnost svoga mišljenja ovim hadisom. Međutim, učenjaci su na to ponudili nekoliko odgovora.*

[23] *Buhari mea'el-Feth,* 10/179.

Prvi odgovor glasi da se to odnosi na one koji vjeruju da rukje i kauterizacija djeluju sami po sebi kao što su vjerovali prirodnjaci i ljudi u džahilijjetu. Taj odgovor ponudili su Taberi, Me'zeri i grupa njihovih istomišljenika, rahimehumullah.

Drugi odgovor glasi da je pohvalno izbjeći rukje koje sadrže džahilijetski ili nerazumljiv govor zbog bojazni da bi mogle sadržavati širk. Međutim, rukje koje sadrže spominjanje Allaha i slično nisu pokuđene. Kadija 'Ijad, rahimehullah *i drugi ne slažu se s ovim odgovorom jer hadis ukazuje da se ta grupa od sedamdeset hiljada odlikuje u odnosu na druge koji su odlikovani i iste su vjere, a oni koji vjeruju da lijekovi djeluju sami po sebi, koriste džahilijetske rukje... nisu uopće muslimani. Zbog toga nije prihvatljiv ovaj odgovor.*

Treći odgovor je da se hadis odnosi na rukje koje se uče prije bolesti, a ne na rukje koje se uče nakon bolesti. To je odgovor Davudija, rahimehullah *i grupe njegovih istomišljenika. Ja sam ranije naveo prilikom govora o kauterizaciji da je to odgovor Ibn Kutejbe,* rahimehullah. *Ovaj odgovor smatra ispravnim Ibn Abdu-l-Ber,* rahimehullah. *Međutim, ovaj odgovor se kosi sa hadisima koji potvrđuju učenje zaštitnih dova prije bolesti.*

Četvrti odgovor glasi da se hadis, možda, odnosi na one koji dunjaluk ne poznaju i ne znaju za ljudima poznate uzroke otklanjanja nesreća i bolesti. Tako da oni ne znaju za kauterizaciju i za rukju te im preostaje samo dova, traženje utočišta kod Allaha, azze ve dželle *i zadovoljstvo Allahovom,* azze ve dželle, *odredbom. Ne znaju za lijekove ljekara niti rukje učača a ni sami nisu vični tome. A Allah zna najbolje. To je kao odgovor ponudio Halimi,* rahimehullah.

Peti odgovor glasi da se neučenjem rukje i neliječenjem kauterizacijom želi istaći pouzdanje u Allaha, azze ve dželle, *pri izliječenju i zadovoljstvo Njegovom odredbom, a ne želi se reći da to nije dozvoljeno jer je potvrđeno u vjerodostojnim hadisima i u predajama od prvih generacija Ummeta da su to radili. Bolje je biti zadovoljan Allahovom,* azze ve dželle, *odredbom i pomiriti se s njom nego uzroke koristiti. Ovom odgovoru naginju Hattabi,* rahimehullah *i njegovi istomišljenici. Rekao je Ibn el-Esir,* rahimehullah: *To je osobina Allahu,* azze ve dželle, *bliskih robova koji za dunjaluk ne mare, uzroke i za sve u vezi s*

njim. Oni su posebno istaknuti Allahovi, azze ve dželle, *bliski robovi. To što smo rekli ne kosi se sa Poslanikovim,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *praktikovanjem i naređivanjem jer je on bio na najvećem stepenu spoznaje i oslanjanja na Allaha. On je to radio zbog propisivanja i pojašnjenja da je dozvoljeno, a osim toga, to ne umanjuje njegovo pouzdanje u Allaha jer je ono zasigurno potpuno i djelovanje po uzrocima ne utječe na njega za razliku od drugih ljudi.*[24]

Nevevi, rahimehullah, nakon citiranja prethodno navedenog Hatabijevog, rahimehullah, mišljenja je rekao: *Iz hadisa se razumije da je mišljenje Hattabija,* rahimehullah *i njegovih istomišljenika ispravno. Ono, ukratko, znači da su oni potpuno predani Allahu,* azze ve dželle *i ne rade uzroke kako bi otklonili ono što im je Allah,* azze ve dželle, *odredio. Nema sumnje da je to vrlina i da su takvi bolji od drugih. Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *se liječio samo da bi nama dao na znanje da je liječenje dozvoljeno.*[25]

Vjerovatno, Hattabi, Ibn el-Esir i Nevevi, rahimehumullah, hvale one koji ne rade pokuđene uzroke izlječenja a ne misle da Allahovi, azze ve dželle, bliski robovi apsolutno izbjegavaju uzroke jer ostavljanje svih uzroka je manjkavost u šerijatu i nije u skladu ni sa razumom ni sa šerijatom. Čak i sufije koji teoretski zagovaraju tu tezu krše je u praksi. Vidimo ih kako jedu, piju, oblače se i rade sve ono što ih u životu održava.

Rekao je šejh Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdu-l-Vehhab, rahimehullah, u komentaru hadisa o sedamdeset hiljada koji će u Džennet ući bez polaganja računa: *Znaj da hadis apsolutno ne ukazuje da ta skupina ne radi po uzrocima kao što misle neznalice. Rad po uzrocima je prirodan i nužan i niko mu se ne može oduprijeti, čak ni životinje. Štaviše, samo oslanjanje na Allaha je postupanje po jednom od najvažnijih uzroka, što se vidi iz ajeta:*

وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

Onima koji se oslone na Allaha On im je dovoljan.[26]

---

[24] Vidi *El-Feth,* 10/179.

[25] *Muslim mea' šerhi Nevevi,* 3/91.

[26] *Et-Talak,* 3.

Hadisom se želi ukazati da oni ostavljaju pokuđene uzroke oslanjajući se na Allaha, azze ve dželle *iako su im potrebni, a u pokuđene uzroke spadaju kauterizacija i traženje od drugih da im rukje uče. Znači, oni to ne ostavljaju zato što je uzrok, već zato što je pokuđen uzrok, naročito kada uzmemo u obzir da se bolesnik hvata i za najtanju nit kada misli da će ga nešto izliječiti. Stoga, rad po uzrocima i nepokuđeno liječenje ne ugrožavaju pouzdanje u Allaha i nije propisano izbjegavati ih. Preneseno je u oba Sahiha od Ebu Hurejre,* radijallahu 'anhu, *da je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *rekao:* ***Allah je spustio lijek za svaku bolest koju je također spustio.*** *Preneseno je od Usame ibn Šerika,* radijallahu 'anhu, *da je rekao: Bio sam kod Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *kada su došli neki beduini i rekli: Allahov Poslaniče, hoćemo li se liječiti? Rekao je:* ***Da, liječite se Allahovi robovi. Allah je za svaku bolest dao lijek, osim jedne.*** *Rekli su: Koje? Rekao je:* ***Starost.***[27] *Rekao je Ibn el-Kajjim,* rahimehullah: *Spomenuti hadisi potvrđuju uzroke i posljedice, opovrgavaju tezu o nepostojanju uzroka, naređuju liječenje i potvrđuju da se ne kosi sa oslanjanjem na Allaha kao utoljavanje gladi i žeđi, čuvanje od topline i hladnoće njihovim suprotnostima. Štaviše, vjerovanje u Allahovu jednoću ne može biti potpuno bez praktikovanja uzroka koje je Allah,* azze ve dželle, *svojom odredbom i svojim Zakonom odredio. Poricanje uzroka manjkavost je u samom oslanjanju na Allaha kao i u Naredbi i Allahovoj mudrosti. Negiranje uzroka slabi oslanjanje na Allaha jer podrazumijeva da je ostavljanje uzroka bolje od oslanjanja na Allaha, a u biti je slabost i suprotnost oslanjanju na Allaha. Pouzdanje u Allaha znači oslanjanje srcem na Njega u postizanju ovosvjetskih i vjerskih dobara i u otklanjanju ovosvjetskih i vjerskih šteta. Uz oslanjanje na Allaha neophodno je uraditi odgovarajuće uzroke, u suprotnom, značilo bi da se stavlja van snage Allahova Naredba, Njegova mudrost i Zakon. Zato, ne nazivaj svoju nemoć oslanjanje na Allaha i svoje oslanjanje na Allaha ne pretvori u nemoć.*[28]

---

[27] Ahmed.

[28] *Tejsir el-Aziz el-Hamid,* str. 110.

Neliječenje bolesti je potvrđeno u hadisu o ženi oboljeloj od padavice. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao toj ženi: ***Ako želiš strpi se i dobit ćeš Džennet, a ako želiš molit ću Allaha da te izliječi.*** Rekla je: *Strpit ću se...*[29]

Rekao je Ibn Hadžer, rahimehullah: *U hadisu vidimo odliku oboljelih od padavice. Također, vidimo da strpljivo podnošenje nevolja dunjalučkih dovodi do Dženneta. Također, postupanje po osnovi je bolje od korištenja olakšice u slučaju da zna da može podnijeti i nositi se sa teškoćom. Hadis je dokaz da je dozvoljeno ne liječiti se.*[30]

Učenjaci u vezi sa propisom liječenja nisu jedinstveni. Neki kažu da je dozvoljeno i može se ne liječiti, drugi da je poželjno, a treći da je obavezno. Prvo mišljenje je Ahmedovo, rahimehullah, poznato mišljenje zasnovano na ovom hadisu, drugo mišljenje je Šafijino, rahimehullah, poznato mišljenje, dok Ebu Hanife, rahimehullah, liječenje smatra veoma pritvrđenim, gotovo obaveznim. Malik, rahimehullah, smatra da je na istoj razini liječenje i neliječenje. U vezi s tim, Ibn Tejmijje, rahimehullah, je rekao: *Većina uleme smatra liječenje neobaveznim, obaveznim ga smatraju malobrojni pripadnici šafijskog i hanbelijskog mezheba.*[31]

Meni se čini, a Allah, najbolje zna, da treba uzeti u obzir različitost bolesti, za neke bolesti preovladava mišljenje da se mogu relativno lahko izliječiti a njihovo zapuštanje može biti kobno, kao ubod u oko gdje predmet napola strši van oka i lahko je vadljiv ili kao što je kidanje vena iz kojih krv teče a šivenje je izvodljivo i uspješno, u tim i sličnim slučajevima liječenje je obavezno jer je u tim slučajevima neliječenje svjesno bacanje u propast. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, liječio je rane zadobijene na Uhudu, kao i njegovi ashabi, radijallahu 'anhum, u svim bitkama, niko od njih nije zapuštao rane oslanjajući se na Allaha, azze ve dželle, za razliku od padavice i sličnih bolesti za koje preovladava mišljenje da se ne mogu izliječiti niti mogu usmrtiti. U tom slučaju, nije

[29] *Buhari mea'el-Feth,* 10/99.

[30] *Buhari mea'el-Feth,* 10/99.

[31] *Tejsir el-Azizi el-Hamidi,* str. 111 i 112.

preporučeno tražiti od drugih učenje rukje jer je korist umišljena i malo vjerovatna. Nekada korist lijeka može biti izvjesna ali oboljela osoba može izabrati korisniji izbor za svoj dunjalučki život, kao u slučaju žene oboljele od padavice. O tome će biti govora nešto kasnije.

Ibn Tejmijje, rahimehullah, smatra da se rukja proučena sebi samom ili drugom ne kosi sa oslanjanjem na Allaha jer je to potvrđeno od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem. Ono što se kosi sa oslanjanjem na Allaha je traženje od drugih da uče rukju. Na to ukazuje maloprije spomenuti hadis koji je prenio Buhari, rahimehullah: ***I ne traže od ljudi da im uče rukju.*** A za predaju Se'ida ibn Mensura u Muslimovom, rahimehullah, *Sahihu* u kojoj stoji: ***To su oni koji ne uče rukje, ne traže da im se uče rukje, nisu sujevjerni i na svoga se Gospodara oslanjaju.***,[32] rekao da je pogrešno prenesena. U vezi s tim je rekao: *Potvrđeno je u Sahihu da je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *rekao:* ***Sedamdeset hiljada pripadnika moga ummeta ući će u Džennet bez polaganja računa. Oni su oni koji nisu tražili da im se uči rukja, ne služe se kauterizacijom, nisu sujevjerni i na svoga Gospodara se oslanjaju.*** *Te pripadnike svoga Ummeta pohvalio je zbog netraženja da im drugi uče rukje. Međutim, sama rukja je vrsta dove i Poslanik,* sallallahu alejhi ve sellem, *je rukje učio i sebi i drugima ali nikada nije tražio od drugih da mu rukju uče. Predaja u kojoj stoji da je rekao da rukje ne uče pogrešno je prenesena i slaba. To pojašnjava suštinu Poslanikove,* sallallahu alejhi ve sellem, *naredbe Ummetu da dove uče, nije to naredio da bi jedno stvorenje tražilo za drugo stvorenje zato što je bolje od njega, naprotiv onaj ko ne traži od ljudi ništa, ko traži samo od Allaha,* azze ve dželle, *bolji je od onog ko traži od ljudi.*[33]

Na drugom mjestu je rekao: *Među najvjerodostojnije hadise prenesene od Poslanika,* sallallahu alejhi ve sellem, *ubraja se hadis:* ***Kada moliš, moli Allaha, kada trebaš pomoć, traži je od Allaha.*** *Preneseno je u Ahmedovom,* rahimehullah, *Musnedu da je Ebu Bekru,* radijallahu 'anhu, *ispadao štap iz ruke i nikome*

[32] *Muslim mea' šerhi Nevevi*, 3/91.

[33] *Medžmuu'el-fetava*, 1/328.

nije govorio: Dohvati ga! Govorio je: Moj miljenik mi je naredio da ništa od ljudi ne tražim. Preneseno je u Muslimovom, rahimehullah, *Sahihu od 'Avfa ibn Malika,* radijallahu 'anhu, *da je Poslanik,* sallallahu alejhi ve sellem, *od grupe ashaba uzeo prisegu i šapnuo im da od ljudi ništa ne traže. 'Avf,* radijallahu 'anhu, *je rekao: Vidio sam neke od njih kada bi im iz ruke ispao štap ne bi nikome rekli: Dodaj mi ga. U oba Sahiha je preneseno da je Poslanik,* sallallahu alejhi ve sellem, *rekao:* ***Sedamdeset hiljada pripadnika moga Ummeta ući će u Džennet bez polaganja računa. To su oni koji nisu tražili da im drugi uče rukje, ne služe se kauterizacijom, nisu sujevjerni i samo se na svoga Gospodara oslanjaju.*** *Te pripadnike svoga Ummeta pohvalio je zbog netraženja od drugih da im rukje uče jer rukja je vrsta dove. Preneseno je u nekim predajama da rukje ne uče što je greška jer je rukje učiti drugima i samome sebi lijepo i dobro djelo. Sam Poslanik,* sallallahu alejhi ve sellem, *je rukje učio i sebi i drugima, ali nije tražio od drugih da njemu rukje uče. Učenje rukje sebi samom i drugima je kao učenje dove za sebe i za druge, a to je preporučeno djelo jer su svi vjerovjesnici dove učili i molili Allaha,* azze ve dželle, *što se vidi iz kur'anskih kazivanja o Ademu, Ibrahimu, Musau i drugim vjerovjesnicima,* 'alejhim selam.[34]

Ibn Hadžer, rahimehullah, je parafrazirao prethodno spomenutu Ibn Tejmijjinu, rahimehullah, izjavu i rekao da se neki ne slažu s njim zbog toga što smatra slabom predaju u Muslimovom, rahimehullah, *Sahihu* od Se'ida ibn Mensura, rahimehullah. Rekao je: *Šejh Ibn Tejmijje,* rahimehullah, *je taj rivajet ocijenio slabim tvrdeći da je prenosilac pogriješio, a kao razlog naveo je da učač čini dobročinstvo onome kome rukju uči, pa kako šerijat da traži nečinjenje toga?! Osim toga, Džibril,* 'alejhi selam, *je rukju učio Poslaniku,* sallallahu 'alejhi ve sellem *a on ashabima i dozvolio im je učenje rukje. Rekao je:* ***Ko može koristiti drugom neka mu koristi.*** *Znači, poželjno je koristiti drugima. Onaj ko traži da mu neko rukju uči traži od drugog i nada se koristi od njega, to se kosi sa tevekkulom. Cilj hadisa je opisati tu skupinu od sedamdeset hiljada sa potpunim tevekkulom, tako da ne traže od drugih učenje rukje, kauterizaciju i nisu sujevjer-*

[34] *Medžmuu'el-fetava,* 1/182.

ni. Oni koji se ne slažu sa njim kažu da se dodatak pouzdanog prenosioca prihvata a Seid ibn Mensur, rahimehullah, *je hafiz hadisa, njegove hadise su uvrstili u svoje zbirke i Buhari i Muslim,* rahimehumullah, *a konkretno Muslim,* rahimehullah, *je prihvatio sporni rivajet. Pravilo glasi da se rivajet ne proglašava greškom ako postoji način da se ocijeni vjerodostojnim. Razlog ocjene rivajeta pogrešnim postoji i u rivajetu onoga koji traži da mu se rukja uči. On je naveo kao razlog manjkav tevekkul onoga ko traži da mu se rukja uči, isto to se može reći za onoga ko dozvoli drugome da mu rukju uči, ne bi mu trebalo dopustiti učenje zbog potpunog tevekkula. U Džibrilovom,* 'alejhi selam *i Poslanikovom,* sallallahu alejhi ve sellem, *postupku nije dokaz za njih jer oni propisuju i pojašnjavaju propise.*[35]

Vidimo iz Ibn Tejmijinog, rahimehullah i Ibn Hadžerovog, rahimehullah govora, iako Ibn Hadžer, rahimehullah, nije precizirao ko je to rekao već je ukazao da ga smatra ispravnim, da Ibn Tejmijje, rahimehullah, smatra da ono što se kosi sa potpunim tevekkulom je traženje rukje od drugih, dok Ibn Hadžer, rahimehullah i njegovi istomišljenici čije smo izjave naveli prethodno smatraju da su oba rivajeta istog značenja i da u potpun tevekkul spada neučenje rukje nikako. Za Džibrilovo, 'alejhi selam i Poslanikovo, sallallahu 'alejhi ve sellem, učenje rukje rekli su da ne utječe na njihov tevekkul jer oni propisuju i pojašnjavaju da je dozvoljeno učenje rukje.

Među učenjake koji smatraju ispravnim Ibn Tejmijjino, rahimehullah, mišljenje i da je Muslimov, rahimehullah, rivajet od Seida ibn Mensura, rahimehullah, slab ubraja se šejh Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdulvehab, rahimehullah. Nakon citiranja Ibn Hadžerove, rahimehullah, replike na Ibn Tejmijjino, rahimehullah, mišljenje rekao je: *Tako je rekao spomenuti govornik. Ali, iz nekoliko razloga je pogriješio.*

Prvo: potvrditi taj rivajet moguće je samo ako se neispravno protumači, kao što su neki rekli da znači da ne uče rukje koje sadrže ili bi mogle sadržavati širk. Hadis apsolutno ne ukazuje na to značenje. Osim toga, u tom slučaju skupina od sedamdeset hiljada ne bi se razlikovala od ostatka vjernika jer vjernici, u principu, ne uče rukje koje sadrže širk.

---

[35] *Fethu-l-Bari*, 11/354.

Drugo: njegova analogija učača rukje na onoga koji traži da mu neko rukju uči je neispravna. I to jedna od najneispravnijih mogućih analogija jer kako se mogu porediti onaj ko traži i onaj ko ne traži?! Osim što je to analogija sa šerijatskom razlikom on se ne može uzeti u obzir jer je spojio ono što je Zakonodavac u hadisu razdvojio: ***Odrekao se tevekkula onaj ko koristi kauterizaciju kao lijek ili zatraži od drugih da mu uče rukju.*** *Hadis su zabilježili Ahmed, Tirmizi i ocijenio ga je vjerodostojnim i Ibn Madže,* rahimehumullah. *Vjerodostojnim su ga ocijenili i Ibn Hibban i Hakim,* rahimehumullah.[36] *Kako je moguće da nečinjenje dobročinstva stvorenjima bude sredstvo takmičenja ka Džennetu!? Uz razliku između onih koji uče ili im je rukja učena bez traženja od učača. Džibril,* 'alejhi selam, *je učio rukju Poslaniku,* sallallahu 'alejhi ve sellem *i nije dozvoljeno reći da se Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *u tom trenutku na Allaha,* azze ve dželle, *nije oslanjao.*

Treće: njegova tvrdnja da Džibrilov, 'alejhi selam *i Poslanikov,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *postupak nisu dokaz..., nije tačna. Naprotiv, oni su predvodnici onih koji se oslanjaju na Allaha,* azze ve dželle, *i ako su oni to uradili to znači da se to ne kosi sa tevekkulom. Imaj to na umu!*[37]

Dodajem da je Muslimov, rahimehullah, rivajet od Se'ida ibn Mensura, rahimehullah, ocijenio slabim i šejh muhadis Muhamed Nasirudin Albani, rahimehullah, za njega rekavši da je šaz[38] tekstualno i u lancu prenosilaca.[39]

Smatram, a Allah najbolje zna, da je ispravno Ibn Tejmijjino, rahimehullah, **mišljenje i mišljenje njegovih istomišljenika koje glasi da se liječenje rukjom ne kosi sa tevekkulom.**

---

[36] Dodajem, vjerodostojnim ga je ocijenio i Albani u svojim djelima *Sahih Ibn Madže*, 2/261 i *Es-Sahiha*, hadis br. 244. Dok je Džasim el-Fehid ed-Devseri u djelu *En-Nehdž es-sedid* na trideset i četvrtoj stranici rekao da je hadis slab i naveo je učenjake koji su ga uvrstili u svoje zbirke.

[37] *Tejsiru el-Azizi el-Hamidi*, str. 85.

[38] Hadis je šaz kada ga prenese pouzdan prenosilac ali nije u skladu s prenosiocima koji su pouzdaniji od njega.

[39] *Rijadus-salihin* fusnota, *Es-Sahiha*, hadis br. 244, *Muhtesar Sahihi Muslim*, str. 37.

Na to ukazuje Poslanikova, sallallahu 'alejhi ve sellem, česta praksa da rukje uči samom sebi i drugima, kao i Džibrilov, 'alejhi selam, postupak i praksa odabranih ashaba. I ne samo to, dokazi ne ukazuju samo na olakšicu učenja rukje, štaviše, ukazuju da onaj ko rukju uči drugom bez prethodnog traženja kao u Džibrilovom, 'alejhi selam, slučaju učenja rukje Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem, ili rukju uči sam sebi kao što je to Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, činio on je dobročinitelj drugome odnosno sebi i ne skrnavi nimalo svoj tevekkul za razliku od onoga ko traži od drugog da mu rukju uči. Za bolesnika je najbolje ne tražiti od ljudi i moliti samo Allaha, azze ve dželle. U tom kontekstu je hadis koji je prenio Buhari, rahimehullah, u svom *Sahihu* od Ataa ibn Ebi Rabaha, rahimehullah, u kojem stoji: *Rekao mi je Ibn Abbas,* radijallahu 'anhuma*: Hoćeš li da ti pokažem dženetlijku? Rekao sam: Naravno. Rekao je: Ona crnkinja je došla Poslaniku,* sallallahu 'alejhi ve sellem *i rekla: Ja imam padavicu i kada me zadesi otkrijem se, pa moli Allaha za mene? Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *je rekao:* ***Ako se hoćeš strpiti dobit ćeš Džennet, a ako želiš molit ću Allaha da te izliječi.*** *Rekla je: Strpit ću se. Potom je dodala: Kada me zadesi otkrivam se pa moli Allaha da se ne otkrivam. Proučio je dovu da se ne otkriva.*

Ibn Hadžer, rahimehullah, je u komentaru ovog hadisa rekao: *Zabilježili su Bezzar i Ibn Hibban,* rahimehumullah, *nešto slično od Ebu Hurejre,* radijallahu 'anhu, *a glasi: Neka žena koja je imala padavicu došla je Poslaniku,* sallallahu 'alejhi ve sellem *i rekla: Moli Allaha. Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem *je rekao:* ***Molit ću Allaha ako želiš pa će te izliječiti, ali ako se želiš strpiti nećeš polagati račun.*** *Žena je rekla: Strpit ću se da ne polažem račun.*[40] Ovaj hadis se podudara sa hadisom o sedamdeset hiljada koji će ući u Džennet bez polaganja računa o kojem smo malo prije govorili. U njemu stoji da oni ne traže od ljudi da im rukje uče. I ovu ženu Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, uputio je na bolje a to je ne traženje da joj se rukja uči a zauzvrat ući će u Džennet bez polaganja računa. Postoji vjerovatnoća da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, znao da je ona strpljiva i da dobro teškoće podnosi,

[40] *Fethul-Bari,* 10/99.

jer nije svima koji su tražili učenje rukje to predlagao. Također, ne kosi se s onim što smo rekli njeno traženje od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, da moli Allaha, azze ve dželle, da se ne otkriva jer to nije traženje rukje koje se kosi sa oslanjanjem na Allaha, azze ve dželle, ne, to je traženje pokrivanja i čuvanja stidnih mjesta od otkrivanja pred ljudima. Korist te dove nije tjelesna nego vjerska, nije željela biti iskušenje nikome, neka je Allah zadovoljan s njom. Kako je samo bila razumna, izabrala je strpljenje i pokrivanje. Također, s tim se ne kose Poslanikove, sallallahu 'alejhi ve sellem, riječi upućene Ummu Selemi, radijallahu 'anha, kada je u njenoj kući vidio sluškinju a na njenom licu žutilo: ***Tražite ko će joj učiti rukju nju su urekli džinni.***[41] S tim se ne kose ni Aišine, radijallahu 'anha, riječi: *Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *mi je naređivao da tražim ko će mi rukju učiti od uroka.*[42] Vjerovatno su ti slučajevi izuzeti iz općeg konteksta Poslanikovim, sallallahu 'alejhi ve sellem, riječima: ***Nema rukje osim za urok i ujed otrovnih gmizavaca.***[43] Tj. nema korisnije rukje.[44] Zbog velike koristi rukje, s Allahovom, azze ve dželle, dozvolom, kada se uči na uroke i ujed otrovnica Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, dao je olakšicu u traženju rukje u tim slučajevima što se ne kosi sa potpunim oslanjanjem na Allaha, azze ve dželle. Na taj način spojeni su svi dokazi i svaki hadis je ispravno protumačen, a Allah najbolje zna.

Zaključujemo da se liječenje rukjom iz Kur'ana i Sunneta ne kosi sa oslanjanjem na Allaha, azze ve dželle, jer je Allah, azze ve dželle, učinio rukju razlogom otklanjanja mnogih nepoželjnosti preko svog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem. Već smo naveli da su predaje o Poslanikovom, sallallahu 'alejhi ve sellem, učenju rukje i odobravanju učenja rukje ashaba, radijallahu 'anhum, mutevatir. To će se vidjeti i tokom ovog istraživačkog rada. Rad po uzrocima potvrđenim

---

41 *Fethul-Bari,* 10/172.

42 *Muslim mea'šerhi Nevevi,* 13/184.

43 *Musned,* 4/436. Devseri u svom djelu *En-Nehdž* str. 36 ocijenio ga je vjerodostojnim i rekao da su ga u svojim zbirkama zabilježili: Ebu Davud, br. 3884; Tirmizi, br. 2057 od Imrana ibn Husajna. Njihovi lanci prenosilaca su vjerodostojni. Zabilježio ga je Ibn Madže, br. 3513 od Burejde. Također, Muslim ga je zabilježio od Burejde ali kao njegovu izjavu, 1/199.

44 *Fethul-Bari,* 10/146.

objavom ne kosi se sa oslanjanjem na Allaha, azze ve dželle, sve dok se čovjek oslanja na Allaha, azze ve dželle, a ne na uzroke. Kao što je preneseno da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao čovjeku koji ga je pitao hoće li svezati devu pa se osloniti na Allaha, azze ve dželle, ili će je ostaviti odvezanu i osloniti se na Allaha, azze ve dželle? ***Sveži je, pa se osloni na Allaha.***[45]

Veoma vrijedna zapažanja u vezi sa propisanim i zabranjenim uzrocima te pravilima u vezi s tim spomenuo je šejh Sulejman ibn Abdullah sin šejha Muhammeda ibn Abdu-l-Vehhaba, rahimehumullah. Rekao je: *Svaki uzrok koji Allah,* azze ve dželle, *nije dozvolio je neispravan i štetan po onoga ko po njemu radi, zato ne treba po njemu raditi. Vjernik vjeruje da je Allah,* azze ve dželle, *Gospodar, Stvoritelj i Vladar svega te stoga ne negira uzroke koje je Allah,* azze ve dželle, *stvorio, kao što je kišu učinio uzrokom rasta vegetacije. Rekao je Uzvišeni:*

وَمَا أَنزَلَ اللهُ مِنَ السَّمَاءِ مِن مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَآبَّةٍ

I u kiši koju Allah pušta s neba, pa tako u život vraća zemlju nakon njenog mrtvila, po kojoj je rasijao svakojaka živa bića.[46]

Također je sunce i mjesec učinio uzrokom onome što stvara njihovim uzrokom, dovu je učinio uzrokom onome što se dogodi onome kome je proučena za ili protiv njega, lijek je učinio otklanjačem bolesti na što je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, *ukazao riječima:* ***Za svaku bolest koju je spustio Allah je spustio i lijek.*** *Neki se otkriju a neki ne. Hadis je zabilježio imam Ahmed,* rahimehullah, *u Musnedu od Usame ibn Šerika,* radijallahu 'anhu, *od Vjerovjesnika,* sallallahu 'alejhi ve sellem. *U drugoj predaji stoji:* ***Za svaku bolest Allah je dao lijek osim jedne bolesti.*** *Rekli su: Allahov Posalniče, za koju? Rekao je:* **Starost.** *Hadis se odnosi na bolesti i lijekove duše, srca i tijela. Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *uputio je Uranijce kada su se razboljeli od medinske klime i stomačnih oboljenja da idu u mjesto gdje su se čuvale deve*

[45] *Tuhfetu el-ehvezi,* 7/220.

[46] *El-Bekare,* 164.

prikupljene zekatom i piju njihovu mokraću i mlijeko. Rekao je za neznanje da je bolest, a lijek je učene pitati. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, *je rekao u hadisu koji govori o u glavu ranjenom čovjeku:* ***Ubili su ga, neka ih Allah ubije! Što nisu pitali kada nisu znali jer lijek za neznanje je pitanje.*** *Postojanje bolesti uzrokuje bol. Prenio je imam Muslim,* rahimehullah, *u svom Sahihu od Sehla ibn Hunejfa,* radijallahu 'anhu, *da je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *rekao:* ***Urok postoji i kada bi nešto bilo brže od sudbine bio bi to urok. Kada se od vas traži kupanje okupajte se.*** *Sihir je uzrok bola u srcu, mržnje i razdora među supružnicima. Rekao je Uzvišeni:*

فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ

I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti...[47]

Vatra je uzrok paljenju, nož sječenju, konopac povlačenju kofe s vodom iz bunara, unošenje hrane i vode u organizam uzrok je utoljavanju gladi i žeđi, ulaganje truda u stjecanje znanja uzrok je razumijevanju, kupoprodaja je uzrok zarade, pokornost Allahu, azze ve dželle, *uzrok je Njegovom zadovoljstvu i milosti a nepokornost srdžbi i kazni.*

Uzroke potvrđene objavom ne treba negirati ali se ne treba oslanjati na njih, jer njihovo negiranje je maloumnost a oslanjanje na njih širk u vjeri, a oboje i negiranje i oslanjanje na njih je šerijatom negirano.

Treba imati na umu da se ponekad posljedica uzroka ne dogodi iako je uzrok urađen jer onaj koji daje štetu i korist i koji daje i uskraćuje je jedino Allah, azze ve dželle. *Uzvišeni Allah je rekao:*

وَمَا هُم بِضَآرِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلاَّ بِإِذْنِ اللهِ

Ali oni nisu mogli sihirom nikome bez Allahove volje nauditi.[48]

---

[47] *El-Bekare,* 102.

[48] *El-Bekare,* 102.

Također je rekao:

وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَـكِنَّ اللهَ رَمَى

I nisi ti bacio, kad si bacio, nego je Allah bacio.[49]

Primjer za to je Ibrahimovo, 'alejhi selam, *negorenje u vatri kada su ga bacili u nju. Također, za primjer može poslužiti to što nož nije htio sjeći kada je njime rezao Ismailov vrat,* 'alejhima selam.

Neizbježno je raditi po uzrocima. Ko kradljivcu otvori vrata nije se oslonio na Allaha, azze ve dželle, *kao ni onaj ko kaže ja se oslanjam na Allaha,* azze ve dželle, *ne treba mi hrana i piće. Rekao je najbolji miljenik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *onome ko ga je pitao da li da sveže devu pa da se oslonim na Allaha,* azze ve dželle*:* ***Sveži je pa se osloni na Allaha.*** *Onaj ko je bio najbolji među onima koji su se oslanjali na Allaha,* azze ve dželle, *najviše se trudio raditi po uzrocima. Naredio je da se svjetiljke pogase, spomene bismilla, vrata pozatvaraju, protrese posteljina nakon povratka u nju, smota odjeća, čuvaju djeca s prva noći jer se šejtani raziđu po zemlji. U vezi s tim, nemoguće je izbrojati primjere svih poslanika,* 'alejhim selam, *jer ih je mnogo. Zato kažemo da rad po uzrocima nije u suprotnosti sa oslanjanjem na Allaha,* azze ve dželle, *jer je oslanjanje na Allaha,* azze ve dželle, *udaljavanje od svih stvorenja i predavanje svega u vezi s čovjekom jedino apsolutnom Vladaru i Istini,* azze ve dželle.

U vezi sa uzrocima neophodno je znati troje:

Prvo: *uzroci nisu samostalni u ispunjenju cilja. Stoga ih treba praktikovati bez oslanjanja na njih. Uz sve to, uzroci imaju prepreke tako da se ono što želimo neće ispuniti ako Allah,* azze ve dželle, *ne upotpuni uzroke i otkloni prepreke. A ono što hoće Allah,* azze ve dželle, *da bude, dogodi se uprkos volji stvorenja, a ono što neće da bude, ne dogodi se uprkos volji stvorenja.*

Drugo: *nije dozvoljeno vjerovati da je nešto uzrok nečemu bez posjedovanja znanja o tome. Ko kaže da je nešto uzrok nečemu bez znanja ili što se kosi sa šerijatom govori neistinu i griješan je zbog takvog ubjeđenja.*

[49] *El-Enfal,* 17.

***Treće:** djela koja se rade kao vjerska nije dozvoljeno smatrati uzrokom ako nisu propisana, kao poželjna ili dozvoljena djela. Ibadeti se moraju ograničiti na šerijatske tekstove Kur'ana i Sunneta. Tako, nije dozvoljeno činiti širk, za koji Allah,* azze ve dželle, *nikakva dokaza nije dao, govoriti o Allahu,* azze ve dželle, *što ne zna, moleći druge mimo Allaha,* azze ve dželle, *za nešto što je jedino Allah,* azze ve dželle, *u stanju učiniti, bez obzira što ta osoba misli da je to uzrok ispunjenja onoga što želi jer vjeruje da će onaj kome je upućena dova posredovati za njega. To isto su vjerovali drevni obožavaoci idola za svoja božanstva. Također, nije dozvoljeno Allaha,* azze ve dželle, *obožavati novotarijama koje se kose sa šerijatom, bez obzira što misli da su one uzrok postizanju ciljeva dunjalučkih ili nagrade na ahiretu kako tvrdi da vjeruje. Šejtani, ponekad, pomažu čovjeku u nekim njegovim ciljevima jer je šteta od njih veća od koristi, a Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *je poslat da upotpuni i ostvari dobrobit a da otkloni i umanji štetu. Stoga, sve što je Allah,* azze ve dželle, *naredio više je korisno nego štetno, a sve što je zabranio više je štetno nego korisno. Rekao je Uzvišeni:*

وَمَن لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ

Onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati.[50]

U to se ubraja zabranjen govor i ismijavanje da bi se zaradilo nešto od dunjaluka ili da bi se došlo u blizinu nekog vladara. Allah, azze ve dželle, je rekao:

وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ

I klonite se lažna govora!, iskazujući Allahu čistu predanost, ne smatrajući nikoga Njemu ravnim![51]

Svaki širk spada u lažni govor što nije obratan slučaj. I rekao je:

وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ

I ne naginjite onima koji zulum čine, pa da vas Vatra dodirne.[52]

[50] *En-Nur,* 40.

[51] *El-Hadždž,* 30 i 31.

[52] *Hud,* 113.

U to se ubraja liječenje zabranjenim stvarima. Allah, azze ve dželle, *nije dao lijek u onome što je zabranio, štaviše, uklonio ga je i u tim stvarima oslabio. Isto je i sa novotarijama koje nemaju sa islamom veze, koje su ogranci jasnog širka. Primjer za to je prašina sa grobova. Tu prašinu nije dozvoljeno koristiti kao lijek niti je upotrebljavati jer se upotrebljava sa neispravnim vjerovanjem i jer je štetnost toga po vjeru jasna. To najviše liči na veličanje drevnih obožavalaca kipova koji su svoje bogove veličali, koristili za blagoslov i potirali ih u svakoj prilici, javno i tajno.*

U to se ubraja i postupak nekih glupaka, neznalica i zalutalih među običnim svijetom, naime, oni u teškoći mole i dove upućuju izgovarajući imena mladića iz pećine, Šembeha i drugih.[53] Također, uče dove nepoznatog sadržaja u uvjerenju da sadrže veličanstvena imena i da su te dove primljene kod Allaha azze ve dželle, te da potječu iz Tevrata i Indžila! Sve su to Iblisova zavođenja njegovih vojnika koje je on izabrao a i oni njega. Mi, pripadnici ovog ummeta, u ovom našem šerijatu ne praktikujemo učenje tih dova ujutro i naveče i niko od učenjaka nije rekao da se to praktikuje. To su izabrali maloumnici, glupaci, pripovjedači koji tim pričama bude emocije neukih i na taj način zarađuju novac. Oni nisu bili iskreni prema Allahu azze ve dželle. Rekao je Uzvišeni:

وَلِلَّهِ الأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا

Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite tim imenima.[54]

A što se tiče imena koja su zabranjena šejtan pokazuje njihovu djelotvornost skrivajući svoje zavođenje, dok, vidljive koristi tih imena, uglavnom, budu nesreća. Štaviše, možda sadrže i nevjerovanje u Allaha, azze ve dželle, jer nemaju nikakvo značenje u arapskom jeziku. Uzvišeni je rekao:

مَّا فَرَّطْنَا فِي الكِتَابِ مِن شَيْءٍ

U Knjizi Mi ništa izostavili nismo.[55]

---

[53] Misli na mladiće koji su dugo spavali u pećini. O njima se govori u suri *El-Kehf.* (op. prev.)

[54] *El-Ea'raf,* 180.

[55] *El-En'am,* 38.

U principu, svako šerijatom zabranjeno sredstvo ili uzrok nije dozvoljeno koristiti u sticanju dobrobiti kao i u otklanjanju nevolje. Rekao je Allah, subhanehu ve te'ala:

وَلاَ تَدْعُ مِن دُونِ اللهِ مَا لاَ يَنفَعُكَ وَلاَ يَضُرُّكَ

I, pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi...[56]

Također je rekao:

وَإِن يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ

Ako te Allah nekom nevoljom pogodi, pa niko je osim Njega ne može otkloniti...[57]

I, rekao je:

فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللهِ أَحَدًا

Ne molite se, pored Allaha, nikome![58]

Rekao je Katade, rahimehullah: Jevreji i kršćani kada bi ulazili u svoje crkve i sinagoge činili bi širk, zato je Allah, azze ve dželle, naredio muslimanima da samo Njemu dove upućuju kada uđu u džamije. Rekao je Se'id ibn Džubejr, rahimehullah: Ajet se odnosi na dijelove tijela koji na sedždu padaju i znači da su ti djelovi tijela stvoreni radi Allaha, azze ve dželle, zato ne padajte na sedždu drugima u svakom slučaju, bilo da se radi o dobru kojim vas želi okoristiti ili štetu koja vam šteti. Rekao je Uzvišeni:

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ لاَ يَسْتَجِيبُونَ لَهُم بِشَيْءٍ إِلاَّ كَبَاسِطِ كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلاَّ فِي ضَلاَلٍ

Samo se Njemu može istinski moliti. A oni kojima se pored Njega mole – neće im se odazvati, kao što ni voda neće stići u usta onome koji prema njoj samo dlanove

[56] *Junus*, 106.

[57] *El-En'am*, 18.

[58] *El-Džinn*, 18.

svoje pruži; molitva nevjernika zaista je uzaludna.[59]

Također je rekao:

مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِه

Ko se može pred Njim zauzimati bez Njegovog dopuštenja?![60]

Tj. ne može niko. Njemu niko nije ravan. Niko u onome što želi, osim Njega, nije samostalan, niti može dati što On uskrati.

Kur'an i Sunnet negirali su takva sredstva i uzroke pribavljanja koristi i otklanjanja štete, što samo Allah, azze ve dželle, *može. Neki uzroci su potvrđeni od Allaha,* azze ve dželle *i Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *neki od njih su: tevhid, namaz obavljen prisutnog srca skrušeno i ponizno, dova, traženje oprosta nakon prestanka sa grijehom kajanjem i odlukom da ga više neće raditi. Dobra djela poput sadake, dobročinstva rodbini, pokornosti Allahu,* azze ve dželle, *bogobojaznost. Za takva djela Kur'an i Sunnet su jasno rekli da su sredstva koja vode ka dobru i čuvaju od zla.*[61]

[59] *Er-Ra'd*, 14.

[60] *El-Bekare*, 255.

[61] Šejh Sulejman, *Et-Tevdih 'an tevhidil-Hallak*, str. 169-172. Citirao sam navedeni tekst u cjelosti, iako je dug, zbog njegove koristi i lijepog navođenja pravila u vezi sa uzrocima, neka Allah, azze ve dželle, nagradi pisca. Neki tvrde da su knjigu *Et-Tevdih* napisali grupa učenika Muhammeda ibn Abdul-Vehhaba i da Sulejman nije jedan od njih. To je spomenuo Abdul-Aziz Al-Abudul-Latif u svojoj knjizi *De'ava el-munavi'in li da'veti eš-šejh Muhammed ibn Abdul-Vehhab*, kao bilješku uz tekst, fusnotu, na stranici 59. i 60. Međutim, tekst se u velikoj mjeri slaže sa onim što je šejh Sulejman napisao u svome djelu *Tejsiru el-Azizi el-Hamidi*. Ako on i nije autor knjige *Et-Tevdih* onda nema sumnje da su se njeni autori u velikoj mjeri okoristili onim što je napisao šejh Sulejman. A, Allah najbolje zna istinu.

O PROPISANOSTI I VRSTAMA RUKJE

Rukja je propisana po konsenzusu učenjaka ukoliko sadrži poznate uslove. Rekao je Ibn Hadžer, rahimehullah: *Svi učenjaci se slažu da je rukja dozvoljena ukoliko sadrži tri uslova: da se uči Kur'an, Allahova imena i svojstva, da se uči na arapskom ili nekom drugom razumljivom jeziku i da se vjeruje da rukja nema utjecaja sama po sebi nego da utječe Allahovim Uzvišenim bićem.*[62]

Smatram da konsenzus nije narušen onim što je imam Buhari, rahimehullah, naveo u svom *Sahihu*: *O onima koji nisu rukje učili.* Nakon toga je naveo hadis o sedamdeset hiljada pripadnika ovoga ummeta koji će u Džennet ući bez polaganja računa. To su oni koji nisu sujevjerni, ne koriste kao lijek kauterizaciju, ne traže da im neko rukje uči i oslanjaju se na svoga Gospodara.[63] Jer jedno je tražiti od nekoga da rukju uči a drugo sam rukju učiti, to nije isto. Predaja u kojoj stoji da oni ne uče rukje je slaba kao što smo u prošlom poglavlju rekli i naveli mišljenja učenjaka. Čak i oni koji nisu za učenje rukje smatraju je pokuđenom ali dozvoljenom tako da je konsenzus ostao nenarušen, a Allah najbolje zna.

Veoma mnogo hadisa ukazuje na dozvoljenost učenja rukje. Preneseno je u Buharijevom, rahimehullah, *Sahihu* od Aiše, radijallahu 'anha, da je rekla: *Kada bi legao u postelju Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *bi nakon učenja suri El-Ihlas, El-Felek i En-Nas puhnuo u šake i potrao lice i koliko bi od tijela mogao.*[64]

Naredio je i drugima da rukju uče. Hadis o tome je zabilježio Buhari, rahimehullah, od Ummu Seleme, radijallahu 'anha, u njemu stoji da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, vidio sluškinju u njenoj kući na licu je imala crnilo pa je rekao: ***Tražite ko će joj učiti rukju jer je urečena.***[65]

Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rukje učio drugima. Hadis o tome prenio je Buhari, rahimehullah, od Aiše, radijalla-

[62] *Fethul-Bari,* 10/166.

[63] *Buhari me'a El-Feth,* 10/179.

[64] *Buhari me'a El-Feth,* 10/187.

[65] *Buhari me'a El-Feth,* 10/172.

hu 'anha: *Poslanik*, sallallahu 'alejhi ve sellem, *je nekima učio zaštitne dove, pomilovao bi ga desnom rukom i proučio:* ***Ezhibil-be'se Rabben-nasi, ve-šfi Enteš-Šafi, la šifae illa šifauke šifaen la jugadiru sekamen.*** Gospodaru ljudi otkloni nevolju, izliječi Ti si Liječnik, nema lijeka osim Tvoga lijeka, izliječi tako da se bolest ne povrati.[66]

Odobrio je i drugima učenje rukje. Hadis o tome prenio je Buhari, rahimehullah, od Ebu Se'ida, radijallahu 'anhu. U njemu stoji: Grupa Poslanikovih, sallallahu 'alejhi ve sellem, ashaba krenula je na putovanje. Putovanje ih je nanijelo kod jednog beduinskog plemena. Tražili su od njih da ih ugoste ali su odbili. Vođu tog plemena ujelo je nešto otrovno. Pripadnici njegovog plemena su dali sve od sebe ali ništa nije pomoglo. Neko je rekao: *Trebali bi otići kod onih koji su odsjeli kod vas u blizini možda kod njih ima nešto što bi pomoglo.* Otišli su do njih i rekli: *O družino, našeg velikana ujelo je nešto otrovno, mi smo dali sve od sebe ali ništa nije pomoglo. Ima li neko od vas nešto što bi pomoglo?* Jedan od njih je rekao: *Da. Tako mi Allaha, ja ću mu rukju učiti. Ali, tako mi Allaha, tražili smo od vas da nas ugostite pa ste odbili. Zato neću rukju učiti dok nam ne platite.* Dogovorili su se da im daju nekoliko ovaca. Otišli su kod njega i on je učio Fatihu i pljuckao. Čovjek se osjećao kao da mu je neko skinuo okove pa je ushićeno hodao. Dali su im ovce koje su obećali dati pa su neki rekli: *Podijelite ovce!* Ali, onaj koji je rukju učio je rekao: *Nemojte dok ne dođemo do Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *i njemu ispričamo šta se dogodilo i šta će nam narediti.* Došli su Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem, i ispričali šta se dogodilo a on je na to rekao: ***Kako si znao da je Fatiha rukja?! Ispravno ste postupili. Podijelite ovce i meni jedan dio odredite.***[67]

Nakon što smo utvrdili da je rukja propisana po konsenzusu izgrađenom na brojnim vjerodostojnim hadisima od kojih smo mnoge spomenuli treba reći da se rukja dijeli na dva dijela:

[66] *Buhari me'a El-Feth,* 10/187.

[67] *Buhari me'a El-Feth,* 10/178.

a) preventivna rukja

Evo nekih dokaza za nju:

1 Prenio je Buhari, rahimehullah, u svom *Sahihu* od Ibn Abbasa, radijallahu 'anhuma, da je rekao: *Poslanik*, sallallahu 'alejhi ve sellem, *je Hasanu i Husejnu*, radijallahu 'anhuma, *učio sljedeću zaštitnu dovu i rekao je:* ***Vaš predak Ibrahim učio je ovu dovu Ismailu i Ishaku: E'uzu bi kelimatillahi et-tamme min kulli šejtanin ve hamme ve min kulli 'ajnin lamme.*** Utječem se Allahu Njegovim savršenim riječima od svih šejtana, otrovnih gmizavaca i urokljivih očiju.[68]

2 Također je Buhari, rahimehullah, prenio u svome *Sahihu* da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, kada legne u postelju učio sure *El-Ihlas, El-Felek* i *En-Nas* šake bi skupio, u njih puhnuo potom tijelo potrao koliko je mogao, počinjao je od glave, lica i prednje strane tijela. To je radio tri puta.[69]

3 Prenio je imam Muslim, rahimehullah, u svome *Sahihu* da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: ***Kada odsjednete na nekom mjestu i kažete: E'uzu bi kelimatillahi, et-tammati min šerri ma halek.*** *Utječem se Allahu Njegovim savršenim riječima od zla svega što je stvorio.* ***Sve dok je na tom mjestu ništa mu neće naškoditi.***[70]

4 Prenio je imam Ahmed, rahimehullah, od Osmana ibn 'Affana, radijallahu 'anhu, da je rekao: *Rekao je Poslanik*, sallallahu 'alejhi ve sellem: ***Ko na početku dana i noći tri puta kaže: Bismillahi ellezi la jedurru me'a ismihi šejun fil-Erdi ve la fis-semai, ve huve Es-Semi'u El-'Alim.*** *U ime Allaha, s čijim imenom ništa ne može nauditi, ni na Zemlji ni na nebesima, On sve čuje i sve vidi.* ***Ništa mu neće nauditi tog dana ili te noći.***[71] Brojni su hadisi sličnog značenja.

---

68 *Buhari me'a El-Feth*, 6/293.

69 *Buhari me'a El-Feth*, 9/62. Babun fadlu el-mu'avvizat. Štampa izdavačka kuća *Es-Selefijje*.

70 *Muslim me'a Nevevi*, 31/17.

71 *Musned*, 1/66. Albani, rahimehullah, ocijenio ga je vjerodostojnim. Vidi *Sahih Ibn*

b) rukja nakon oboljenja

Evo nekih dokaza za nju:

1 Preneseno je od Aiše, radijallahu 'anha, Poslanikove, sallallahu 'alejhi ve sellem, supruge da je rekla: *Kada bi se Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *razbolio dolazio je Džibril,* 'alejhi selam *i učio:* ***Bismillahi jubrike, ve min kulli dain ješfike, ve min šerri hasidin iza hasede, ve šerri kulli zi 'ajnin.*** S Allahovim neka te Allah izliječi, od svake bolesti neka te ozdravi, od svakog zavidljivca kada zavidi i zla svakog urokljivog oka.

2 Preneseno je od Ebu Se'ida, radijallahu 'anhu, da je Džibril, 'alejhi selam, došao Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem i rekao: *Muhammede, da li si bolestan?* Rekao je: ***Da.*** Džibril, 'alejhi selam, je tada proučio: *Bismillahu erkik, min kulli šejin ju'zik, min šerri kulli nefsin ev 'ajnin hasidin, Allahu ješfik. Bismillahi erkik.* S Allahovim imenom učim ti rukju, za sve što te uznemirava, za zlo svake duše ili zavidna oka, Allah neka te izliječi. S Allahovim imenom rukju ti učim.

3 Preneseno je od Aiše, radijallahu 'anha, da je rekla: *Kada bi se neka Poslanikova,* sallallahu 'alejhi ve sellm, *supruga razboljela proučio bi joj sure El-Felek i En-Nas pljuckajući. Kada ga je pogodila bolest u kojoj je umro ja sam ih njemu pljuckajući učila i njegovom ga rukom potirala jer je berićetnija od moje ruke.*

4 Preneseno je od Osmana ibn Ebi el-'Asa es-Sekafija, radijallahu 'anhu, da se požalio Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem, na bol pa mu je rekao: ***Stavi ruku na mjesto koje te boli i reci tri puta: Bismillah. Potom sedam puta reci: E'uzu billahi ve kudretihi min šerri ma edžidu ve uhazir.*** *Utječem se Allahu Njegovom svemoći od zla koje me snašlo i od kojeg strahujem.*[72] Brojni su hadisi sličnog značenja.

Madže, 2/332.

[72] Sva četiri ova hadisa navedena pod ovim naslovom vidi u Muslimovom, rahimehullah, *Sahihu* sa Nevevijevim, rahimehullah, komentarom, 14/170 i dalje.

DA LI SE SMIJE NEŠTO DODAVATI ILI ODUZIMATI PRENESENIM RUKJAMA I DA LI KORISTE ZA SVE BOLESTI

Nema sumnje da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, svoj ummet podučio brojnim korisnim rukjama preuzetim iz časnog Kur'ana ili iz dova. Također, spomenuo je koliko se puta neka dova uči, na koji način, u koje se vrijeme uči te osobine rukje i onoga ko je uči, o svemu tome bit će govora nešto kasnije. Na takve rukje nije dozvoljeno ništa dodavati, bilo šta oduzimati niti mijenjati vrijeme njihovog učenja koje Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, nije rekao. Ako je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao da se neka dova uči sedam puta onda nije dozvoljeno trinaest puta ili neki drugi broj. Ako je za nešto rekao da se izgovara sprva noći ili prilikom lijeganja u postelju naprimjer onda nije dozvoljeno praktikovati ga u podne ili nakon ikindije-namaza. Dodavanje ili oduzimanje u tim slučajevima bio bi dodatak na ono što je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao a on ne govori po svome hiru, za kojeg bih žrtvovao i oca i majku. Međutim, ako neko isproba rukju koja nije prenesena od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, pa se pokaže korisnom a ne sadrži nijednu šerijatsku prepreku, a njih ćemo navesti kada budemo govorili o pravilima u vezi sa ispravnim rukjama, onda su, Allah najbolje zna, dozvoljene. Na njihovu dozvolu ukazuje sljedeće:

Prvo: liječenje rukjama je poput liječenja prirodnim lijekovima koje sadrže biljke i slično. A prirodni lijekovi se temelje na iskustvu ljudi i ljudi ih uče jedni od drugih. One su poput poljoprivrede i izgradnje i ne uče se od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem. Zabilježio je imam Muslim, rahimehullah, u svom *Sahihu* od Muse ibn Talhe, radijallahu 'anhu, od njegovog oca da je rekao: *Prošao sam s Poslanikom,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *pored ljudi koji su se popeli na palme pa je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *rekao:* ***Šta rade ovi?*** Rekli su: *Oplođavaju ih tako što stave mušku u žensku.* Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao: ***Mislim da je to beskorisno.*** Rekao je: *Ljudima je to preneseno pa su prestali s tim. Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *je čuo za taj njihov postupak pa je rekao:* ***Ako im to koristi neka tako rade.***

Ja sam samo tako mislio pa mi nemojte zbog toga zamjeriti. Ali kada vam govorim nešto od Allaha uzmite to jer ja ne lažem na Allaha, azze ve dželle.[73]

Preneseno je od Enesa, radijallahu 'anhu, da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, prošao pored nekih ljudi koji su oplođavali palme i rekao je: ***Bile bi dobre i da to ne rade!*** Plodovi su bili slabi pa kada je prošao pored njih rekao je: ***Šta vam je sa palmama?*** Rekli su: *Rekao si tako i tako.* Onda je rekao: ***Vi bolje znate o vašem dunjaluku.***[74] Sve to ukazuje da sve u vezi sa dunjalukom, liječenje, poljoprivreda, izgradnja i slično, uzimaju se na osnovu prakse i ljudskog ulaganja truda. Također, sve što je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao u vezi s tim je istina, ne izuzima se, jer je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, često govorio o rukjama i lijekovima, sav njegov govor je istina i njegov govor o tome nije kao govor o oplodnji palmi, njegovo mišljenje u vezi s tim nije bilo potvrđeno pa nakon toga dodao i naredio im da ih oplode ako im koristi što se jasno vidi iz prethodno navedenog hadisa.

Rekao je Ibn Hadžer, rahimehullah, komentirajući hadis koji je prenio Buhari, rahimehullah, u *Sahihu*, a koji glasi: ***Čurekot je lijek za sve bolesti osim za smrt.*** *Rekao je Hattabi:* Riječi u hadisu ***za sve bolesti*** su opće a njima se želi specifično značenje, jer nijedna biljka ne sadrži sve što treba svakome u suprotstavljanju bolesti. Hadis želi reći da je čurekot lijek za bolesti nastale zbog vlažnosti. *Rekao je Ebu Bekr Ibn el-Arebi:* Liječnici smatraju da je med bliži univerzalnom lijeku za sve bolesti od samog čurekota. *I pored toga, postoje bolesti koje bi se pogoršale konzumiranjem meda. Ako za med važi pravilo da je lijek za većinu ljudi onda je čurekot preče protumačiti da je lijek u većini slučajeva. Drugi su rekli da je Poslanik* sallallahu 'alejhi ve sellem, *propisivao lijek bolesniku na osnovu njegovog stanja. Stoga, postoji vjerovatnoća da se njegove riječi o čurekotu odnose na one čija je priroda hladna tako da to što je lijek za svaku bolest znači za ljude te vrste a ograničenje značenja šerijatskih tekstova okolnostima je rašireno i često, a Allah najbolje zna. Rekao je šejh Ebu Muhammed ibn ebi Džemre,* rahimehu-

[73] *Muslim mea' šerhi Nevevi*, 15/118.

[74] *Muslim mea' šerhi Nevevi*, 15/118.

llah: Ljudi su ovaj hadis tumačili na razne načine, ograničili njegovo opće značenje, protumačili su ga govorom ljekara i praktičara što je očita greška jer ako njima vjerujemo čije je znanje, uglavnom, izgrađeno na pokusima koji su temelj njihovog preovladavajućeg mišljenja, onda je preče da vjerujemo onome koji ne govori po svome hiru.[75]

Dodajem da je konstatacija Ibn Ebi Džemre, rahimehullah, veoma lijepa jer na to ukazuje hadis koji je zabilježio Buhari, rahimehullah u *Sahihu* od Ebu Se'ida el-Hudrija, radijallahu 'anhu u njemu stoji da je rekao: Došao je neki čovjek Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem i rekao: *Moga brata boli stomak?* Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: ***Neka pije med.*** Čovjek je došao i drugi put, pa je rekao: ***Neka pije med.*** Došao je i treći put, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: ***Neka pije med.*** Kada je ponovo došao rekao je: *Uradio sam tako?* Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: ***Istinu je rekao Allah a slagao je stomak tvoga brata! Neka pije med.*** Kada je popio ponovo ozdravio je.[76] Iz toga vidimo da ono što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem spomenuo kao lijek treba preferirati u odnosu na pokuse, a dozvoljeno je koristiti ljudska dostignuća u vezi s tim ako nije ništa o tome rekao i ne postoji šerijatska prepreka. kao što ćemo navesti kada budemo govorili o pravilima u vezi s ispravnom rukjom.

Drugo: preneseno je od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nekoliko hadisa koji ukazuju da je odobrio ashabima rukje koje su naučili od nekog drugog a ne od njega nakon što se uvjerio da u njima nema širka. Od tih hadisa su:

1 Prenio je Muslim, rahimehullah u *Sahihu* od Ibn Džurejha, rahimehullah da je rekao: Pričao mi je Ebu Zubejr da je čuo Džabira ibn Abdullaha, radijallahu 'anhu kada je rekao: *Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem *je dozvolio Hazmovoj porodici da uče rukje od ujeda zmije.* Rekao je Ebu Zubejr, rahimehullah: Čuo sam Džabira ibn Abdullaha, radijallahu 'anhu kada je rekao: *Jednog od nas ujela je škorpija dok smo*

[75] *Fethul-Bari,* 10/122.

[76] *Fethul-Bari,* 10/119.

sjedili kod Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem *pa je neki čovjek rekao: Allahov Poslaniče, hoću li učiti?* Rekao je: ***Ko može biti od koristi svome bratu neka bude.***[77]

2 Preneseno je od 'Avfa ibn Malika el-Ešdžeijja, radijallahu 'anhu da je rekao: *Mi smo učili rukje u džahilijjetu pa smo rekli: Allahov Poslaniče, šta misliš o tome?* Rekao je: ***Izložite mi vaše rukje. Nema smetnje za učenje rukje koje ne sadrže širk.***[78] Hadis ukazuje da su rukje preuzete iskustvom dozvoljene ako ne sadrže širk, jer Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije pitao 'Avfa, radijallahu 'anhu ko ga je podučio toj rukji. Također, nije mu rekao da ne smije koristiti rukje koje nisu iz Kur'ana i Sunneta. Odgađanje pojašnjenja u vremenu potrebe objašnjenja nije dozvoljeno kao što stoji o tome u literaturi. Da je preuzimanje rukji ograničeno na objavu ne bi tražio od njih da mu izlože svoje rukje koje su učili u džahilijjetu.

U istom kontekstu je i hadis koji je zabilježio Ebu Davud, rahimehullah u *Sunenu* od Eš-Šifa bint Abdillah, radijallahu 'anha u njemu stoji da je rekla: *Dok sam bila kod Hafse ušao je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem *i rekao:* ***Što je ne podučiš rukji za nemlu***[79] ***kao što si je podučila pisanju?!***[80] Ovaj hadis je prenio Hakim, rahimehullah u *Mustedraku* u opširnijoj verziji. Naime, neki ensarija se razbolio od nemle i rekli su mu da Eš-Šifa bint Abdillah rukje uči za tu bolest. Otišao je kod nje i zamolio da mu rukju uči, ali ona je rekla: *Tako mi Allaha, nisam učila tu rukju od kada sam primila islam.* Ensarija je otišao Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem i ispričao mu šta mu je rekla Eš-Šifa. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem ju je pozvao i rekao: ***Izloži mi svoju rukju!*** Ona je to uradila pa je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem rekao: ***Uči mu rukju i podući Hafsu toj rukji kao što si je podučila čitanju.***[81]

---

77 *Muslim mea' šerhi Nevevi,* 14/186.

78 Prethodni izvor.

79 Nemle je bolest, otvorene rane na bokovima.

80 *'Avnul-Ma'bud,* 10/373.

81 *El-Mustedrek,* 4/56. Hakim je rekao: *Odgovara uslovima Buharije i Muslima.* Zehebi se složio s njim. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u svom djelu *Es-Sa-*

Ovaj događaj ukazuje da je Eš-Šifa, radijallahu 'anha, poznavala tu rukju još iz vremena džahilijjeta, a Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem je dozvolio da je uči jer nije sadržavala širk. Ovo kazivanje, također, opovrgava tumačenje onih koji kažu da se Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem htio tako šaliti s Hafsom, radijallahu 'anha i da je rukja za bolest *nemle* koju su poznavale žene u to vrijeme glasila: *Mladoženji se raduj, ukrasi se knom, surmom i svime drugim, samo ne budi nepokorna mužu!* Oni kažu da je time htio ukoriti i odgojiti Hafsu, radijallahu 'anha, ukazujući na tajnu koju je otkrila a koju je njoj povjerio...[82] Iz navedenog se vidi da Eš-Šifa, radijallahu 'anha, nije htjela rukju učiti prije Poslanikove, sallallahu 'alejhi ve sellem, dozvole i rukju je tražio sam ensarija. Također, poznavala je rukju korisnu za bolest *nemle* i nije to bila šala niti nerazumljiv govor, na to ukazuje hadis koji je zabilježio Muslim, rahimehullah, od Enesa ibn Malika, radijallahu 'anhu u kojem stoji da je rekao: *Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *je dozvolio rukju za ujed otrovnih gmizavaca, nemle i uroka.*[83] Znači, postojala je prava istinska rukja za bolest *nemle* do koje su došli praksom, nije bila nerazumljiva niti šala. Poznavali su je prije islama u džahilijjetu Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, ju je odobrio jer nije sadržavala širk. U istom kontekstu je i hadis koji je prenio Muslim, rahimehullah, od Enesa, radijallahu 'anhu drugim lancem prenosilaca u kojem stoji: *Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem *je dao olakšicu da se rukja uči za urok, ujed otrovnih gmizavaca i nemle.* To ukazuje da ljudi tu rukju nisu preuzeli od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ali pošto nije sadržavala širk dao im je olakšicu da je uče. Međutim, riječi ashaba *dao olakšicu* ukazuju da je osnova neučenje rukji koje nisu preuzete iz Kur'ana i vjerodostojnog Sunneta. Na osnovu toga, rekao je Ibn Et-Tin, rahimehullah: *Učenjaci ovog ummeta smatraju pokuđenim rukje koje nisu iz Kur'ana.* Rekao je Er-Rabi': Upitao sam Šafiju o rukjama pa je rekao: *Nema smetnje da se rukja uči iz Kur'ana i poznatim spominjanjem Allaha,* azze ve dželle. Potom sam ga upitao: *Da li je dozvoljeno da jevreji i kršćani rukju uče muslimanima?* Rekao je: *Jeste, ako*

hiha, hadis br. 178.

[82] Vidi *'Avnul-Ma'bud šerh Sunen Ebi Davud,* 10/373 i *En-Nihaje,* Ibn el-Esir, 5/120.

[83] *Muslim mea'šerhi Nevevi,* 14/184.

uče rukju iz Allahove, azze ve dželle, *knjige i spominjanjem Allaha,* azze ve dželle. *Preneseno je u Muvettau da je Ebu Bekr,* radijallahu 'anhu *rekao jevrejki koja je rukju učila Aiši,* radijallahu 'anha *da uči rukju iz Allahove knjige.*

Rekao je Maziri, rahimehullah: *Učenjaci se razilaze u vezi sa učenjem rukje jevreja i kršćana. Dio učenjaka to smatra dozvoljenim dok imam Malik,* rahimehullah *smatra pokuđenim jer postoji bojazan da uče nešto što je izmijenjeno. Oni koji to smatraju dozvoljenim kažu da je vjerovatnoća izmjene mala jer je rukja poput medicine; nevješti i učiti ne znaju, a oni koji znaju ne žele je mijenjati kako bi i dalje bili smatrani sposobnim i kako bi i dalje širili svoje umijeće.*[84] Dodajem, ako prihvatamo rukje iz džahilijjeta od obožavalaca kipova pod uslovom da ne sadrže širk i da su provjerene koristi kao što je slučaj sa rukjom za *nemle* onda su rukje sljedbenika knjige preče da se prihvate. Postoji mogućnost da su njihove rukje preuzete iz neiskrivljene objave jer nisu imali interes izmijeniti kao što su radili sa vjerovanjem i propisima, štaviše, u slučaju izmjene rukja gubi svojstvo ljekovitosti pa je to razlog da se trude sačuvati je kakva jeste zbog dunjalučke koristi, a Allah najbolje zna.

Učenje rukje nije ograničeno na urok i ujed otrovnih gmizavaca kao što se može shvatiti iz riječi 'Imrana ibn Husajna, radijallahu 'anhu: *Rukja se ne uči osim u slučaju uroka i ujeda otrovnih gmizavaca.* Isto to je prenio Ahmed, rahimehullah u *Musnedu* kao Poslanikov, sallallahu 'alejhi ve sellem, hadis.[85] Također, prenio je Buhari, rahimehullah u *Sahihu* od Enesa, radijallahu 'anhu da je rekao: *Poslanik,* sallallahu alejhi ve sellem *je jednoj ensarijskoj porodici dozvolio da uči rukje za ujed otrovnih gmizavaca i bola u ušima.*[86] Rekao je Ibn Hadžer, rahimehullah: *Ovaj hadis ukazuje da rukja nije ograničena kao što se može razumjeti iz prethodnog hadisa u poglavlju o kauterizaciji u kojem stoji da se uči za urok i ujed otrovnih gmizavaca. Moguće je da je dozvolio nakon zabrane a postoji mogućnost da hadis znači da nema korisnije rukje od one koja se uči za uroke*

[84] *Muslim mea'šerhi Nevevi,* 10/167.

[85] Ahmed, *Musned,* 4/436; *Buhari mea'el-Feth,* 10/145.

[86] Prethodni izvor.

i ujed otrovnih gmizavaca, i nije preneseno da se zabranjuje za druge bolesti učenje rukje.[87] Dodajem, to je ispravno značenje koje treba prihvatiti jer nije cilj hadisa ograničiti rukju. Na to ukazuje hadis koji je zabilježio Muslim, rahimehullah, od Ebu Se'ida el-Hudrija, radijallahu 'anhu u kojem stoji da je Džibril, 'alejhi selam, došao Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem i rekao: *Muhammede, da li si bolestan?* Rekao je: ***Da.*** Džibril, 'alejhi selam, je tada rekao: *Bismillahu erkik, min kulli šejin ju'zik, min šerri kulli nefsin ev 'ajnin hasidin Allahu ješfik. Bismillahi erkik.* S Allahovim imenom učim ti rukju, za sve što te uznemirava, za zlo svake duše ili zavidna oka, Allah neka te izliječi. S Allahovim imenom ti učim rukju. Riječi u hadisu: *Od svega što te uznemirava.*, ukazuju na općenitost. Također, na isto ukazuje hadis koji je prenio Muslim, rahimehullah, od Aiše, radijallahu 'anha u kojem stoji da je rekla: *Kada bi se neko od nas razbolio Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem *bi ga potrao desnom rukom i proučio:* ***Ezhibil-be'se Rabben-nasi! Išfi, Ente Šafi, la šifae illa šifauke, šifaen la jugadiru sekamen!*** Gospodaru ljudi, otkloni bolest! Ti liječiš, izliječi me tako da se bolest ne povrati, nema lijeka osim Tvog lijeka! To se odnosi na svaku bolest. U tom kontekstu je i Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, učenje rukje opčinjenom džinskim dodirom, naime došla je neka žena sa djetetom koje je bolovalo od džinske padavice Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem pa je on rekao: ***Izlazi Allahov neprijatelju, ja sam Allahov Poslanik!*** I dijete je ozdravilo.[88] U to spada i hadis koji je zabilježio imam Muslim, rahimehullah, u svome *Sahihu* od Osmana ibn ebi el-'Asa es-Sekafija, radijallahu 'anhu, da se požalio Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem na bol u tijelu od kada je primio islam pa mu je rekao: ***Stavi ruku na dio tijela koji te boli i reci tri puta: Bismillah, zatim sedam puta reci: E'uzu billahi ve kudretihi min šerri ma edžidu ve uhazir.*** *Utječem se Allahom i Njegovom svemoći od zla koje me spopalo i od kojeg strahujem.*[89]

87 *Muslim mea' šerhi Nevevi*, 14/170.

88 *El-Mustedrek*, 2/618 i *Musned*, Ahmed, 4/171.

89 *Muslim mea' šerhi Nevevi*, 14/189.

Naveli smo ranije u govoru o vrstama rukji da neke rukje uklanjaju belaj nakon što se dogodi, a neke ga sprečavaju da se ne dogodi. To ukazuje da rukja nije ograničena na pojedine bolesti. Rekao je Ibn Hadžer, rahimehullah u kontekstu govora o propisima uzetim iz hadisa o ženi koja je bolovala od džnske padavice pa joj je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem dao izbor da uči dovu za nju ili da se strpi i za to dobije Džennet: *Iz hadisa zaključujemo da je liječenje svih bolesti dovom i upornim moljenjem Allaha korisnije i djelotvornije od liječenja lijekovima te da tijelo bolje reaguje nego na obične lijekove. Međutim, rukja je djelotvorna ako se ispuni dvoje: iskrena namjera, to se odnosi na bolesnika, i snaga predanosti Allahu,* azze ve dželle *i snaga njegovog srca u oslanjanju na Allaha,* azze ve dželle *i bogobojaznosti, to se odnosi na onoga koji liječi.*[90]

[90] *Fethu-l-Bari,* 10/100.

GENERALNA ISLAMSKA PRAVILA U VEZI S RUKJAMA

Poslanik, sallallahu ‘alejhi ve sellem, je pojasnio osnovna pravila u vezi s ispravnom rukjom. U najvažnija pravila ubraja se sljedeće:

Prvo: Rukja ne smije sadržavati širk. Dokaz za ovaj princip je hadis kojeg je prenio Muslim, rahimehullah u *Sahihu* od ‘Avfa ibn Malika el-Ešdžei‘jja, radijallahu ‘anhu u kojem stoji da je rekao: U džahilijjetu smo rukje učili pa smo rekli: *Allahov Poslaniče, šta misliš o tome?* Rekao je: ***Izložite mi svoje rukje. Rukje koje ne sadrže širk su dozvoljene.***[91] Znači, nije dozvoljeno nikome ko vjeruje u Allaha, subhanehu ve te‘ala i Sudnji dan rukje učiti koje sadrže širk. U njih spadaju rukje koje sadrže zakletve stvorenjima poput zakletve suncem, mjesecom, melecima, džinima i slično, jer je potvrđeno da je Poslanik, sallallahu ‘alejhi ve sellem rekao: ***Ko se zakune s nečim osim Allahom počinio je širk ili nevjerstvo.***[92] Također, nije dozvoljeno rukje učiti koje sadrže dozivanje u pomoć stvorenja u onome što samo Allah, subhanehu ve te‘ala može učiniti, ili sadrže upućivanje molbe stvorenju da otkloni ono što je samo Allah, subhanehu ve te‘ala u stanju otkloniti. Rekao je Allah, azze ve dželle:

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِن قِطْمِيرٍ إِن تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ
وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ

A oni koje, pored Njega, molite ne posjeduju ništa, ni koliko opna na hurminoj košpici. Ako ih molite, ne čuju vašu molbu, a da i čuju, ne bi vam se odazvali; na Sudnjem danu će poreći da ste ih Njemu ravnim smatrali. I niko te neće obavijestiti kao Onaj Koji zna.[93]

---

[91] *Muslim mea'šerhi Nevevi,* 14/187.

[92] *Musned,* 2/69; *Mustedrak,* 1/18. Recenzent knjige *Fethu-l-Medžid* rekao je da je hadis vjerodostojan, vidi *Fethul-Medžid,* str. 496. Recenzija i obrada Abdul-Kadir Arnaut. Vjerodostojnim ga je ocijenio i Devseri u djeli *En-Nehdž* str. 323 i rekao je: *Zabilježili su ga Ebu Davud, hadis br. 3251 i Tirmizi, hadis br. 1535.* Naveo je i druge koji su prenijeli hadis uz veoma vrijedan osvrt na lance prenosilaca.

[93] *Fatir,* 13 i 14

Također je rekao:

وَلاَ تَدْعُ مِن دُونِ اللهِ مَا لاَ يَنفَعُكَ وَلاَ يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ الظَّالِمِينَ
وَإِن يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلاَ رَآدَّ لِفَضْلِهِ
يُصَيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

I, pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio bio bi, uistinu, jedan od zulumćara. Ako ti Allah kakvu nevolju da, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti htjedne dobro, pa – niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je.[94]

Ako je Allah, subhanehu ve te'ala, naredio Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem, koji je apsolutno najbolji čovjek da ljudima kaže:

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا قُلْ إِنِّي
لَن يُجِيرَنِي مِنَ اللهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِن دُونِهِ مُلْتَحَدًا

Reci: Ja samo Gospodara svoga obožavam i nikoga Njemu ravnim ne smatram. Reci: Ja nisam u stanju od vas kakvu štetu otkloniti niti nekom od vas neku korist pribaviti. Reci: Mene niko od Allahove kazne ne može u zaštitu uzeti; samo u Njega mogu utočište naći.[95]

Ako je to stanje Allahovog Poslanika, sallallahu ,alejhi ve sellem šta je onda s onima koje mole i dozivaju mušrici ili o svoje vratove vješaju?! Prema tome, svaka rukja koja sadrži pripisivanje nečega što je Allah, azze ve dželle, naredio u Kur'anu ili Poslanik, sallallahu ,alejhi ve sellem u Sunnetu bilo kome drugome osim Njemu, azze ve dželle, smatra se rukjom širka.

Drugo: Rukja ne smije sadržavati sihir. Allah, azze ve dželle, je zabranio sihir i rekao da je nevjerstvo. Rekao je:

---

[94] *Junus,* 106 i 107

[95] *El-Džinn,* 20-23

وَاتَّبَعُواْ مَا تَتْلُواْ الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكِ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَـكِنَّ الشَّيْاطِينَ كَفَرُواْ يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولاَ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلاَ تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُم بِضَآرِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلاَّ بِإِذْنِ اللّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلاَ يَنفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُواْ لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الآخِرَةِ مِنْ خَلاَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْاْ بِهِ أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُواْ يَعْلَمُونَ

Oni se povode za onim što su šejtani o Sulejmanovoj vladavini kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik, nego su nevjernici šejtani koji ljude uče vradžbini u Babilonu, Haruta i Maruta, a to nije objavljeno dvojici meleka. Njih dvojica nikoga nisu učili dok mu ne bi rekli: Mi samo iskušavamo, a ti nemoj biti nevjernik! I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti, ali oni nisu mogli nikome bez Allahove volje nauditi. Učili su ono što će im nauditi i od čega koristi neće imati, iako su znali da onaj ko to sebi pribavi, na drugome svijetu nikakve sreće neće imati. A doista je jadno ono za što su se prodali, kada bi samo oni to znali.[96]

Također je pojasnio da sihirbaz nikako neće uspjeti:

وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى

A sihirbaz neće, ma gdje došao, uspjeti.[97]

Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem je rekao: ***Nije od nas ko upražnjava sujevjerje ili traži od drugih da mu učine sujevjerje, ko gata ili traži od drugih da mu gataju, ko pravi sihir ili traži da se napravi sihir.***[98] Također je rekao: ***Klonite se sedam uništavajućih grijeha: širk, sihir...***[99]

96 *El-Bekare*, 102

97 *Ta-ha*, 69.

98 Bezzar i Munziri, 4/33. Munziri je rekao da je lanac prenosilaca dobar. Džasim ed-Devseri je rekao da je hadis dobar u svome djelu *En-Nehdžu es-sedid* str. 151. *Medžmea' ez-zevaidi*, 5/117.

99 *Buhari mea' el-Feth*, 10/198.

Rekao je šejhu-l-islam Ibn Tejmijje: *Većina učenjaka smatra sihirbaza nevjernikom i da je dužnost nad njim izvršiti smrtnu kaznu. Potvrđeno je da su nad sihirbazom izvršili smrtnu kaznu: Omer ibn el-Hattab, Osman ibn 'Affan, Hafsa bint Omer, Abdullah ibn Omer i Džundub Ibn Abdillah,* radijallahu 'anhum. *O tome se prenosi i hadis od Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem.[100]

Na osnovu toga, rukja koja sadrži sihir je zabranjena i nije dozvoljeno muslimanima ići sihirbazima da im rukje uče iz sljedećih razloga:

Prvo: Da je dozvoljeno muslimanima ići sihirbazima tražiti lijek ne bi Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, naredio da budu ubijeni ako su korisni ljudima. Preneseno je od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem da je rekao: ***Kazna za sihirbaza je udarac sabljom.***[101]

Drugo: Allah, subhanehu ve te'ala, je u spomenutom ajetu iz sure *El-Bekare* pojasnio da oni koji uče sihir uče ono što im šteti a ne koristi. Ajet je općeg značenja, pojašnjava da sihir nije nimalo koristan a da u njemu ima lijeka bio bi u tom smislu koristan, međutim, to se kosi sa kur'anskim tekstom.

Treće: Allah, subhanehu ve te'ala je pojasnio da sihirbaz ma odakle došao neće uspjeti. Kada bi bilo kome bio od koristi bio bi to vid uspjeha, ali on je potpuno neuspješan.

Četvrto: Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem je pojasnio da Allah, azze ve dželle nije dao lijek u onome što je zabranio a sihir je po konsenzusu zabranjen. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem je rekao: ***Ne liječite se haramom.***[102]

Rekao je Ibn el-Kajjim, rahimehullah: *U vezi s tim da se zabranjene stvari ne koriste za lijek postoji tajna. Naime, izliječenje lijekom uslovljeno je prihvatanjem lijeka, ubjeđenjem da je koristan i u berićet koji je Allah,* azze ve dželle, *u njemu dao. Ono što je berićetno to je i korisno, najberićetnije su najkorisnije stvari.*

---

[100] *Medžmu' el-fetava*, 29/384.

[101] *Mistedrek*, 4/360

[102] *Zadul-me'ad*, 4/154. Hadis je zabilježio Ebu Davud u Poglavlju o liječenju. Recenzenti tog djela, Abdulkadir Arnaut i Šuajb ocijenili su ga dobrim.

Tako je od ljudi najberićetniji na svakom mjestu onaj ko je najkorisniji gdje god dođe. Normalno je da je ubjeđenje muslimana da je nešto zabranjeno prepreka za vjerovanje da je korisno, berićetno, te lijepog mišljenja o tom lijeku i prihvatanja njegovog tijela tog lijeka. Naprotiv, što je jačeg imana to mu je odbojnije i ima gore mišljenje o njemu i njegova priroda ga više mrzi. U takvom stanju upotreba tog lijeka bila bi bolest a ne izliječenje. Mogao bi mu koristiti ako bi prestao vjerovati da je nečist, promijenio loše mišljenje o njemu i mržnju prema njemu zamijenio ljubavlju ali to se kosi sa imanom tako da je to za vjernika uvijek štetno.[103]

Peto: Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem je jasno rekao da onaj ko ode gataru ili vraču pa povjeruje u ono što govori uznevjerovao je u ono što je objavljeno Muhammedu, sallallahu 'alejhi ve sellem. Nema sumnje da je sihirbaz gori od vrača i gatara. Gatanje i vračanje dolaze ponekad u dodir sa sihirom. Ako je propis sa vračem i gatarom takav onda je sihirbaz preči da se na njega odnosi. Čak je došla i jasna predaja o sihirbazu od Abdullaha ibn Mesuda, radijallahu 'anhu: *Ko ode vraču ili sihirbazu i povjeruje mu uznevjerovao je u ono što je objavljeno Muhammedu,* sallallahu 'alejhi ve sellem.[104] To je jasna istina koju potkrepljuju dokazi.

Preneseno je od Se'ida ibn Musejjeba, rahimehullah u Buharijevom *Sahihu* od Katade, rahimehullah da je rekao: Rekao sam Ibn Musejjebu, rahimehullah: *Da li je dozvoljeno ukloniti sihir nušreom ili razvezivanjem opsihirenoj osobi ili osobi koja ne može imati spolne odnose sa suprugom?* Rekao je: *Može, jer oni time žele dobro djelo. Ono što je korisno nije zabranjeno.*[105] Međutim, time se želi rukja koju nije proučio sihirbaz i samo to dolikuje da on kaže.

Rekao je šejh Abdurahman ibn Hasen ibn Muhammed ibn Abdulvehab, rahimehullah: *To što je rekao Ibn Musejjeb treba protumačiti da se odnosi na rukju za koju se ne zna da je sihir.*[106]

---

[103] Prethodni izvor.

[104] *Medžmeu'ez-zevaid*, 5/118. Devseri ga je ocijenio vjerodostojnim u *En-Nehdžu es-sedidu* str. 150. Spomenuo je ko je zabilježio hadis te mišljenja učenjaka u vezi s lancem prenosilaca.

[105] *Buhari mea'el-Feth*, 10/199.

[106] *Fethul-Medžidi*, str. 345.

Nušra je vrsta lijeka i rukje, koristi se za one za koje se vjeruje da imaju napade džina. Nazvana je nušrom jer otklanja ono što mu je prekrilo razum od bolesti.

Rekao je Ibn Dževzi, rahimehullah: *Nušra je otklanjanje sihra sa opsihirene osobe i tu vrstu lijeka poznaju, gotovo, isključivo oni koji poznaju sihir.*[107]

Rekao je Ibn el-Kajjim, rahimehullah: *Nušra je otklanjanje sihra sa opsihirene osobe. Postoje dvije vrste nušre:*

Prva je: *Otklanjanje sihira sihirom. Ta vrsta je šejtanski posao i na nju se odnosi Hasanova izjava. U njoj se učač rukje i opsihirena osoba približavaju šejtanu djelima koje on voli a zauzvrat on sihir otkloni.*

Druga je: *Nušre u vidu rukje, učenja zaštitnih dova, lijekova dozvoljenih dova. Ova vrsta je dozvoljena.*[108]

Hadis koji je prenio Džabir, radijallahu 'anhu u kojem stoji da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem rekao kada je upitan o nušreu: ***To je šejtanski posao.***[109] Odnosi se na prvu vrstu nušrea.

Rekao je šejh Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdulvehab, rahimehullah u komentaru ovoga hadisa: *Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem *je upitan o poznatim rukjama koje su koristili u džahilijjetu prije islama tako da se odgovor odnosi na njih, one su šejtanovo djelo. Odgovor se ne odnosi na nušru rukjom, propisanim zaštitnim dovama i dozvoljenim lijekovima. To je dozvoljeno i nije mi poznato da to neko smatra pokuđenim.*[110]

Treće: Rukja ne smije biti od vrača ili gatara makar i ne bio sihirbaz, jer nijednom od njih nije dozvoljeno odlaziti i vjerovati u ono što kažu a tražiti od njih učenje rukje znači otvoriti ljudima

---

[107] *Fethul-Medžidi*, str. 345. Uporedi sa onim što se nalazi u djelu *Lisanul-arebi*, 5/209.

[108] *Fethul-Medžidi*, str. 346.

[109] Ahmed u *Musnedu*, 3/294 i drugi. Džasim Devseri za hadis je rekao da je vjerodostojan, vidi *En-Nehdžu es-sedidu* str. 152. I dodao je da ga zabilježio Ebu Davud pod brojem 2368 i Mizzi u *Tehzibul-kemalu* 2/948.

[110] *Tejsiru el-Azizi el-Hamidi*, str. 467.

vrata da ih posjećuju i žele da im oni rukje uče. Time bi poništili ono što je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem želio a to je da se odvrate ljudi od posjete njima. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem je rekao: ***Ko ode gataru ili vraču pa mu povjeruje u ono što je rekao porekao je ono što je objavljeno Muhammedu.***[111] Tekst hadisa je općeg karaktera, stoga, ko od vrača ili gatara traži rukju povjerovao je u ono što govori a osnova je da oni lažu, a dužnost je izbjegavati one koji u osnovi lažu kako bi se spriječilo njihovo djelovanje i otklonilo zlo.

Rekao je šejh Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdulvehab, rahimehullah: *Ko tvrdi da poznaje nešto od nepoznatog, gajba, ulazi u naziv gatar ili je u suštini isti pa se i na njega taj naziv odnosi. To što oni pogode u nekim slučajevima u vezi sa nekim nedostupnim stvarima otkrovenjem se događa. Nekada ta otkrovenja budu putem šejtana, nekada dobrim znacima, tjeranjem i letom ptica, pomoću kamenja, crtanjem po pijesku, gledanjem u zvijezde, gatanjem, sihirom i drugim sličnim džahilijetskim naukama. Kad kažemo džahilijetskim mislimo na sve što nije slijeđenje poslanika poput: filozofa, gatara, astrologa, predislamske Arape koji su živjeli prije spuštanja objave. To su nauke ljudi koji nisu imali veze sa onim što su poslanici donijeli. Ko god se bavi time on je gatar, vrač ili nešto slično. Ko im ode i povjeruje u njihov govor na njega se odnosi prijetnja u hadisu.*[112]

Dodajem da takvima, gatarima, vračevima i njima sličnim nije dozvoljeno ići rukju tražiti jer postoji bojazan da će je pomiješati sa svojim gatanjem, vraćanjem ili astrologijom. Čak i pod pretpostavkom da su njihove rukje ispravne i čiste od vračanja, gatanja i astrologije nije dozvoljeno od njih tražiti da ih uče, jer je to vid poistovjećivanja sa neznalicama koji odlaze njima. To je kao kada se neko zavjetuje Allahu a ispunjenje zavjeta je u mjestu u kojem postoji kip kome se mušrici zavjetuju. To se smatra grešnim zavjetom jer liči na zavjet sljedbenika džahilijjeta. Preneseno je od

111 Ahmed, 2/429; Hakim, *Mustedrek*, 1/8 i drugi. Devseri ga je ocijenio vjerodostojnim u svome djelu *En-Nehdžu es-sedidu* str. 149 i dodao je da ga je zabilježio Bejheki 8/135.

112 *Tejsiru el-Azizi el-Hamidi*, str. 411 i 412.

Sabita ibn Dahhaka, radijallahu 'anhu da je rekao: Neki čovjek se zavjetovao da će kao kurban zaklati devu u Buvani[113] pa je upitao Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem o tome. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem mu je rekao: ***Da li je tu bio neki kip koga su obožavali?*** Rekli su: *Nije.* Upitao je ponovo: ***Da li se na tom mjestu odvijala neka njihova svetkovina?*** Rekli su: *Nije.* Tada je rekao: ***Izvrši svoj zavjet jer zavjet se ne ispunjava ako u njemu ima grijeha niti u onome što čovjek ne posjeduje.***[114] Da je u mjestu koje je spomenuo onaj koji se zavjetovao bio kip ili neka svetkovina, praznik, ne bi mu bilo dozvoljeno izvršiti zavjet bez obzira što se zavjetovao Allahu, azze ve dželle. A razlog zabrane je ne miješanje djela monoteista sa mnogobošcima, nemiješanje Istine sa neistinom. Rukje vračeva i gatara spadaju u isto područje makar učili ispravne rukje, a Allah najbolje zna.

Što se tiče rukji sljedbenika knjige već smo naveli razilaženje učenjaka u vezi s tim. Međutim, i oni koji je smatraju dozvoljenom uslovljavaju da bude iz Allahove knjige i poznatim zikrom. Ukoliko bi koristili nejasne riječi ili osoba koja uči bila sihirbaz, gatar ili pisao hamajlije onda je ni oni ne dozvoljavaju. Već smo naveli da je Ibn Mes'ud suprugu ukorio zbog rukje od jevreja.

Četvrto: Rukja mora biti jasna i razumljiva jer rukje nepoznatog i nerazumljivog značenja mogu sadržavati širk. A sve što bi moglo biti izvor širka nije dozvoljeno raditi. Rekao je Ibn Hadžer, rahimehullah: *Svi učenjaci se slažu da je rukja dozvoljena ukoliko ispunjava tri uslova: da se uči Kur'an, Allahova, imena i svojstva, da se uči na arapskom ili nekom drugom razumljivom jeziku i da se vjeruje da rukja nema utjecaja sama po sebi nego da utječe Allahovim Uzvišenim bićem.*[115]

Peto: Rukju nije dozvoljeno učiti u zabranjenim stanjima, kao što je namjerno učenje rukje kada je džunup, u mezarju, kupatilu ili dok piše slova *eba džadin* ili dok gleda u zvijezde i druga slična zabranjena stanja poput prljanja nečistoćama i otkrivanja stidnih djelova tijela.

113 Mjesto ispod Mekke prije Jelemlema.

114 Ebu Davud, *Sunen,* 3/607, poglavlje o zakletvama i zavjetima, hadis br. 3313.

115 *Fethu-l-Bari,* 10/166.

Rekao je Ibn Abbas, radijallahu 'anhuma o ljudima koji pišu slova *eba džadin* i gledaju u zvijezde: *Ne znam da oni koji to rade imaju udjela kod Allaha.*[116] Ta stanja su slična stanjima sihirbaza i gatara za razliku od dozvoljenih stanja, potvrđenih od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem kao što je puhanje u toku učenja rukje. Preneseno je do Aiše, radijallahu 'anha, da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem učio sure *El-Felek* i *En-Nas* i puhao po sebi u toku smrtne bolesti. Kada je onemoćao ja sam puhala u njegove ruke i potirala ga njegovim rukama jer su berićetnije - kaže Aiša, radijallahu 'anha.[117]

Također je naredio onome ko nekoga ureče da neke dijelove tijela opere. Preneseno je od Ebu Umame ibn Sehla ibn Hunejfa, rahimehullah, preneseno je da je rekao: Prošao je 'Amir ibn Rabi', radijallahu 'anhu, pored Sehla ibn Hunejfa, radijallahu 'anhu dok se kupao i rekao je: *Nisam nikad vidio ljepši ten, nije mu ravan ni ten djevojke.* Nedugo nakon toga on je pao na zemlju. Došli su s njime Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem i rekli mu: *Dođi do Sehla onesvijestio se.* Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem je rekao: ***Na koga sumnjate da ga je urekao?*** Rekli su: *Na 'Amira.* Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao: ***Zašto da ubijate svoju braću!? Kada vidite kod nekoga nešto što vam se sviđa blagoslovite ga.*** Potom je vodu zatražio i naredio je 'Amiru da se abdesti. 'Amir je oprao lice, ruke do iza laktova, koljena i unatrašnji dio svoga donjeg ogrtača.[118] Nakon toga, naredio da ga tom vodom poliju. Sufjan, rahimehullah je rekao da je Ma'mer, rahimehullah prenio od Zuhrija, rahimehullah da je naredio da posudu s vodom izlije iza njegovih leđa.[119]

Također, dozvoljeno je liječiti dozvoljenim, oprobanim, stanjima koja nisu svojstvena sihirbazima i gatarima. Rekao je Ibn

---

[116] Abdurczak, *Musannef,* 11/26; Bejheki, *Sunen,* 8/119. Rekao je Devseri u *En-Nehdžu es-sedidu: Lanac prenosilaca je vjerodostojan.* str. 152.

[117] *Buhari mea'el-Feth,* 10/179.

[118] Neki smatraju da treba oprati unutrašnjost donjeg ogrtača a neki da treba oprati dijelove tijela ispod donjeg ogrtača. (op. prev.)

[119] Ibn Madže, *Sunen,* 2/1160 poglavlje o liječenju, hadis br. 3509; Ahmed, *Musned,* 3/486. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u djelu *Sahih Ibn Madže,* 2/265.

Hadžer, rahimehullah: *Zabilježio je Abdurezak od Ša'bija da je rekao: Nema smetnje da se koristi arapski način skidanja sihira, koji nije štetan. A taj način glasi da čovjek izađe u mjesto gdje ima gloga. S lijeve i desne strane uzme gloga potom ga smrvi, rukju prouči na njega i time se okupa.*

Ibn Betal, rahimehullah je spomenuo da u knjigama Vehba ibn Munebbiha, rahimehullah stoji da treba uzeti sedam zelenih listova drače, smrviti ih između dva kamena i vodom ih zaliti. Potom na to treba proučiti Ajet Kursi i sure *El-Felek i En-Nas.* Potom se tri puta treba zaliti tom vodom i okupati se. To će otkloniti sve što je na njemu. Naročito je dobro za muškarca koji ne može imati odnos sa suprugom. Da je nušra dozvoljena jasno su rekli Muzeni, Šafijin učenik, Ebu Džafer et-Taberi i drugi, rahimehumullah.

Nakon toga, našao sam jednu vrstu nušre u knjizi Poslanikova, sallallahu 'alejhi ve sellem medicina autora Džafera el-Mustagfirija, rahimehullah u njoj stoji da je rekao: *Našao sam u rukopisu Nasuha ibn Vasila na dijelu tefsira Kutejbe ibn Ahmeda iz Buhare da je pisalo: Upitao je Katada Seida ibn Musejjeba: Da li je dozvoljeno opsihirenoj osobi ili osobi koja ne može imati odnos sa suprugom ukloniti sihir nušrom? Rekao je: Može, oni time žele samo dobro. Ono što koristi nije zabranjeno.* Rekao je Nesuh: Upitao me je Hammad ibn Šakir: *Šta je razvezivanje a šta nušre?* Ali ja nisam znao, pa je rekao: *To je čovjek koji ne može imati odnos sa svojom suprugom a može sa drugim ženama. Onaj ko je iskušan time treba uzeti snop granja i sjekiru sa ušicama i staviti je u snop te snop zapaliti, kada se sjekira usije treba je izvaditi i pomokriti se na nju pa će ozdraviti s Allahovom dozvolom. A nušra je da u proljeće sakupi pustinjskog cvijeća i cvijeća iz bašči potom ih treba staviti u čistu posudu i politi pitkom vodom potom lagano treba vrijeti na vatri, potom to treba skinuti i pustiti da se ohladi nakon toga se time okupati i ozdravit će s Allahovom dozvolom.*

Hašid, rahimehullah je rekao: *Ove dvije koristi sam naučio u Šamu.* Kažem da je Hašid, rahimehullah jedan od prenosilaca Buharijevog *Sahiha.* Taj način skidanja sihira sa oboljelog od sihira dozvolio je Se'id ibn Musejjeb, rahimehullah a nikako odlazak sihirbazima kako misle neki. Te rukje su izgrađene na ljudskom

iskustvu poput rukje za bolest *nemle* i ujed zmije koje je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem dozvolio jer nisu sadržavale širk i zabranjene stvari.

Šesto: Rukja ne smije sadržavati zabranjene izraze kao što su: pogrde, ružne riječi, proklinjanje, jer već smo rekli da Allah, azze ve dželle, nije dao lijek u onome što je zabranio.

Sedmo: Ne smije ni onaj ko uči ni onaj kome se uči rukja vjerovati da rukja sama po sebi liječi ili otklanja bolest. Rekao je Ibn el-Kajjim, rahimehullah: *Dove i zaštitne dove su kao oružje a oružje udara u skladu sa snagom onoga ko ga nosi a ne samo oštricom. Kada oružje bude potpuno bez mane, ruka koja ga nosi snažna, prepreke uklonjene neprijatelju će naštetiti, ali ako nedostaje jedno od to troje bit će bez utjecaja.*[120] Dodajem da je sa rukjom isti slučaj. Rukja mora biti dozvoljena ili pohvalna, učač mora biti iskren i ispuniti uslove primanja dove, te mora Allah, azze ve dželle, htjeti i odrediti izlječenje toj osobi, kao što smo rekli kada smo govorili o uzrocima.

[120] *El-Dževabu el-kafi*, str. 14.

O LIJEČENJU RUKJOM KAO PROFESIJI

U posljednje vrijeme neki učenici šerijatskih nauka postali su poznati po učenju rukji oboljelim. S obzirom na brojnost i lahkoću sredstava komuniciranja postali su veoma popularni. Kada su vidjeli koliko ljudi želi rukju i koliko novca za nju daju oni su se posvetili učenju rukji, ostavili su sve druge poslove, kuće proširili kako bi im ljudi mogli dolaziti. Potrebno je zakazati termin kao u bolnicama. Učenje rukje uzeli su za profesiju.

Koji je propis za taj postupak u takvom obliku koji nije bio poznat ranije? Kao uvod u odgovor na ovo pitanje kažem, a Allah upućuje. Poznato je da je Allah, azze ve dželle, rukje dozvolio, o tome smo govorili u poglavljima o propisanosti rukje i šerijatskim principima u vezi s njom, također je dozvolio uzeti nadoknadu za učenje rukje kao što se prenosi u Buharijevom *Sahihu* da je rekao: *O uslovima učenja rukje Fatihom.* Prenio je od Ibn Abbasa, radijallhu 'anhuma, svojim lancem prenosilaca da je rekao: Grupa ashaba je prošla pored izvora i među stanovnicima tog mjesta bio je bolesnik ili neko koga je ujeo otrovan gmizavac. Jedan stanovnik tog mjesta došao je kod njih i rekao: *Ima li među vama neko ko rukje uči, imamo jednog bolesnika ili nekog koga je ujeo otrovan gmizavac?* Jedan od njih je otišao i učio Fatihu i čovjek je ozdravio, uzeo je naknadu jednu ovcu. Doveo je ovcu do ashaba pa su oni smatrali to pokuđenim i rekli: *Zar uzimaš nadoknadu za Kur'an?!* Tako je ostalo dok nisu došli u Medinu i rekli: *Allahov Poslaniče, uzeo je nadoknadu za Kur'an?* Rekao je: ***Najispravnija nadoknada je nadoknada uzeta za Kur'an.***[121]

Kada znamo da je rukja dozvoljena i da je dozvoljeno uzeti nadoknadu za njeno učenje onda nam ostaje da istražimo kakvoću učenja rukje od strane nekih učača danas, a to je: potpuno posvećivanje učenju rukje, uzimanje toga kao profesiju te među ljudima popularnost na osnovu toga. Smatram da je učenje rukje na taj način štetno i za učača i za ljude na više načina:

---

[121] *Buhari mea'el-Feth,* 10/169.

1. Zbog okupljanja velikog broja ljudi kod jednog učača običan svijet može misliti da on ima neku posebnost. U tom slučaju važniji biva učač od same rukje koja je Allahov govor, štaviše, mnogi uopće ne razmišljaju o važnosti i koristi rukje nego gledaju u učača.

   Osnova u rukji je ono što se uči a važnost učača dolazi poslije toga. Rekao je Uzvišeni:

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima.[122]

   Također je rekao:

قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ

Reci: On je onima koji vjeruju uputa i lijek.[123]

   Ne može se poreći utjecaj učačevog imana, pouzdanja u svoga Gospodara, oslanjanja na Njega, njegove čvrste veze sa Allahom, azze ve dželle ali on slijedi osnovni faktor koji utječe a to je Kur'an - govor Gospodara svih svjetova. Sve što bi moglo narušiti pouzdanje ljudi u ono što se uči treba ukloniti.

   Rekao je Ibn el-Kajjim, rahimehullah: *Kur'an je savršeni lijek za sve bolesti srca i tijela, dunjaluka i ahireta, ali ne bude svako sposoban i upućen da se njime liječi. Kada bolesnik koristi Kur'an kao lijek na propisan način i upotrijebi ga iskreno, sa imanom, potpuno ga prihvatajući, s čvrstim ubjeđenjem i ispunjenjem uslova nikada mu nijedna bolest ne može stati na put. A kako bi i mogle bolesti suprotstaviti se govoru Gospodara neba i Zemlje, kada bi se brda srušila a Zemlja popucala da je njima objavljen.*[124]

2. Pregledom Poslanikovog, sallallahu 'alejhi ve sellem, života, života njegovih ashaba, života učenjaka islama pouzdanog

[122] *El-Isra*, 82.

[123] *Fussilet*, 44.

[124] Ibn el-Kajjim, *Zadul-me'ad*, 4/352.

znanja i vrijednosti vidimo da niko od njih nije zanemario svoje obaveze i posvetio se učenju rukje bolesnim, uzeo to kao profesiju i bio poznat među ljudima po tome na način kada se spomene njegovo ime da ga povežu sa rukjom. Nema sumnje da u svakom vremenu ima mnogo bolesnih ljudi. Nijedan muslimanski vladar nije imenovao nikoga da uči rukje bolesnicima za razliku imenovanja muftija i kadija. Bolesnici trebaju sami sebi učiti rukje iz Kur'ana. Ako bi sreo učenjaka, pobožnog, i tražio od njega da mu uči rukju nema smetnje. Poznato je da ono što je u osnovi propisano ako bude popraćeno neispravnim načinom primjene može postati zabranjeno.

Potvrđeno je da je Abdullah ibn Mes'ud, radijallahu 'anhu, prošao pored žene koja je zikr učila na tespih pa ga je pokidao i bacio. Nakon toga, prošao je pored čovjeka koji je zikr učio na kamenčiće pa ga je nogom udario i rekao: *Uveli ste novotoriju čineći tako nasilje ili ste pametniji od Muhammedovih,* sallallahu 'alejhi ve sellem *ashaba.*[125]

Da je posvećivanje učenju rukje bolesnima, uzimanje toga kao zanat i biti poznat po tome kod ljudi odlika i vrlina pretekli bi nas u tome. Neka niko ne misli da je bolesnika sada više nego što je bilo prije. Vidimo da se nisu sakupljali oko halifa, oko četverice imama kao oko onih koji su postali poznati po učenju rukje u ovom vremenu. Ali ono što učače rukje čini popularnim je određivanje posebnog mjesta i dočekivanje kada god požele doći, kao i određivanje termina kao u bolnicama, trgovinama ili fabrikama.

Mislim da je Ibn Tejmijje, rahimehullah, otvorio dućan za učenje rukje oboljelim i dočekivao ih kad god oni hoće nikada ne bi ni napisao jednog slova, naročito u vremenu kada je rašireno neznanje, nepismenost, praznovjerje, slijepo slijeđenje šejhova i vođa tarikata. Učenjaci ehlus-sunneta su ostavili to zbog svoje učenosti neka im se Allah, azze ve dželle, smiluje.

[125] Darimi, *Sunen*, 1/68; Ibn Veddah, *El-Bideu'*, str. 8: Devseri je u djeli *En-Nehdžu es-sahihu* rekao da je vjerodostojan na 35. strani.

3. Ponekad šejtani kada vide da se ljudi za neku osobu vežu pruže mu pomoć a da on to i ne zna. Ponekada kažu da se boje te osobe, izlaze iz osobe i sl. Sve s namjerom da ljudi više imaju povjerenja u učača nego u ono što se uči, te da bi povjerovali da on ima nešto posebno što drugi nemaju. Rekao je Abdullah ibn Mes'ud, radijallhu 'anhu, svojoj supruzi kada mu je rekla: *Oko samo što mi nije ispalo od bolova pa sam išla tom i tom jevrejinu da mi rukju uči i bol je nestala.* Rekao je: *To su šejtanska posla, dodirivao je oko rukom a kad je on učio povlačio se...*[126]

Šejtanove spletke ljudima su velike i njih spoznaju samo oni koji dobro vjeru poznaju. Ljudi dolaze učaču rukje izdaleka kada čuju o njemu razne čudne događaje, kada čuju da šejtani progovaraju pred tim učačem i da daju zavjet pred tim učačem da se više neće vraćati u to tijelo! Kada te priče postanu veoma raširene sve bolesnike podstaknu da vide tog šejha kako bi provjerili da li je u njima džin. U takvim slučajevima čovjek treba strahovati od konačnice čak ako se radi i o kerametima, pogotovo kada nije siguran da li se radi o kerametu ili o šejtanskom zavođenju i njegovoj spletki. Rekao je Ibn Tejmijje, rahimehullah: *Pošto se čovjeku zbog natprirodnih događaja umanjuje stepen mnogi dobri ljudi su oprosta tražili i kajali se Allahu,* azze ve dželle, *kada im se to dogodi kao da se kaju od grijeha poput bluda i krađe. Nekima se to pojavi pa mole Allaha,* subhanehu ve te'ala, *da to ukloni. I svi naređuju putniku prema Allahu,* azze ve dželle, *da ne obraća pažnju na to, da ga to ne okupira, da se ne pokazuje s time iako vjeruju da su to kerameti. Kako se onda tek odnose prema šejtanskim zavođenjima! Ja znam osobe kojima se biljke obraćaju i govore za šta su sve korisne ali u stvari govori šejtan koji je ušao u biljku. Znam neke kojima govori kamenje i drveće: Blago tebi, Allahov evlijo. Kada prouči ajet el-Kursi prestane. Znam neke koji kada krenu u lov na ptice ona progovori i kaže mu: Uzmi me neka me pojedu siromašni. Ali iz nje govori šejtan koji je ušao u nju kao što uđe u čovjeka.*[127]

[126] *Musned,* 1/381. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u djelu *Es-Sahiha* 1/584 i *Sahih Sunen Ibn Madže,* 2/269.

[127] *Medžmu'el-fetava,* 11/30.

4. Učač kojem dolaze mnogi ljudi može pomisliti da je evlija jer Allah, azze ve dželle, putem njega izliječi mnoge ljude, šejtani ga se boje i izlaze iz tijela oboljelih. Sve to može izazvati umišljenost kod njega. Učenjaci prvih generacija bojali su se toga i zatvarali sve prilaze tom osjećaju.

   Rekao je Ibn 'Ujejne, rahimehullah: Omer, radijallahu 'anhu je sa Ubejjom vidio grupu ljudi pa ga je udario štapom. Rekao je Ubejj, radijallahu 'anhu: *Zašto to, Allah ti se smilovao?* Omer, radijallahu 'anhu je rekao: *Zar ne znaš da je to smutnja za onoga koga slijede a poniženje za onoga koji slijedi.*[128]

   Vidimo Omera, radijallahu 'anhu kako strahuje za Ubejja, radijallahu 'anhu zbog brojnih učenika i sljedbenika koji ga prate. Drugi su preči da se za njih strahuje i da se spriječi zlo. I nije isti učač rukje na način koji smo naveli i ljekar pred čijim vratima čeka mnogo ljudi jer on liječi poznatim lijekovima i ne postoji osjećaj da lijek neće djelovati ako ga on ne propiše, nego vjeruju da je sve povezano s lijekom a ne s ljekarom za razliku od učača rukje, u njegovom slučaju ljudi povezuju lijek s njim a ne sa rukjom. Kur'an posjeduju svi muslimani i svi ga mogu učiti ali i pored toga oni žele da im samo on uči. To može biti razlog umišljenosti i uzdizanja te visokog mišljenja o sebi. Nema sumnje da je udaljenost od svega toga najbolja opcija, a Allah najbolje zna šta je ispravno.

5. Primjetno je da učači koji uče na spomenuti način ponekad govore što ne znaju. Kada uče nekome rukju i džin ne progovori oni kažu da nema džina, da je urok ili da nema ni džina ni uroka. Kao da kažu: *Kome mi učimo rukju džin mora progovoriti iz njega jer se oni boje našeg učenja!* Međutim, to nema veze sa znanjem. Kada se rukja uči nastoji zastrašiti džina koji je u tijelu oboljelog, ponekad se džin prepadne i progovori a ponekad ne progovori i ne boji se. Kako onda mogu biti sigurni da u njemu nema džina ili da nije urečen?! Ponekad zbog toga oboljeli ostavi učenje dova i zikrova prenesenih od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem. Allah, azze ve dželle je rekao:

[128] *Tezkiretu el-huffaz*, 1/8.

وَلاَ تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولـئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْؤُولاً

Ne govori ono što ne znaš! I sluh, i vid, i razum - za sve to će se, zaista, odgovarati.[129]

6. Primjetno je da učači koji uče na takav način sakupe skupinu ljudi i uče im svima odjednom kako bi uštedjeli na vremenu jer je posjetilaca mnogo. Potom kruže oko njihovih posuda i pljuckaju u njih. Pljuvačka koja je bila pomiješana sa učenjem završi u prvoj i drugoj posudi pa kako taj učač zna da je sva njegova pljuvačka blagoslovljena pa i ona koja nije pomiješana sa učenjem?! Zatim, kako može dozvoliti da pljucne u stotinu posuda s jednim učenjem!? I gdje je dokaz za taj način u praksi prvih ispravnih generacija?!

7. S obzirom na obilne prihode od takvog načina učenja postoji opasnost da će sihirbazi i gatari otvoriti dućane i pretvarati se da uče Kur'an te tako miješati istinu sa neistinom. To bi otvorilo vrata velikog zla ljudima. Niko im se ne bi usprotivio jer postupaju slično učačima rukje koji je uče na takav način a ne miješaju učenje Kur'ana sa vradžbinama. Sve što vodi zlu mora se spriječiti makar se time istina željela. Abdullah ibn Mes'ud, radijallahu 'anhu, njegovi učenici i grupa učenjaka zabranili su vješanje kur'anskih zapisa kao preventivnu zabranu kako ne bi na osnovu toga vješali hamajlije o vratu.[130] Na osnovu istog razloga fetvu o zabrani donijelo je stalno vijeće za fetve i naučne radove u Saudijskoj Arabiji, fetva br. 992, datum, 4/4/1395. h.[131]

8. Neki učači koji uče na takav način, koji su se posvetili učenju rukje i to uzeli za profesiju, smatraju da je to poželjno, mustehab. Mustehab je šerijatski propis i ibadet. To ih može odvesti u novotariju jer ko smatra da je nešto mustehab a nije ga radio Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, niti njegove pravedne halife i pored potrebe za tim

---

[129] *El-Isra*, 36.

[130] Vidi *Fethul-Medžidi*, str. 132 i *Me'aridžul-kabuli*, 1/382.

[131] Vidi *Medželletu el-buhusi el-ilmijjeti* br. 25 iz 1409 h.g. str. 40.

u njihovo vrijeme počinio je novotariju. Iako su Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem i pravedne halife rukje učili bolesnima i uzimali nadoknadu za to, kao što smo naveli, nisu se posvećivali tome u potpunosti, nisu postali poznati među ljudima po tome, na taj način da kada se spomene jedan od njih odmah asocira na učenje rukje onima u koje je džin ušao, nisu to uzimali kao zanat i profesiju i kao jedini izvor prihoda.

9. Neki ashabi su bili poznati po tome što im je Allah, azze ve dželle, uslišavao dove. Jedan od njih je i Sa'd ibn Ebi Vekkas, radijallahu 'anhu, jedan od deseterice obradovanih Džennetom. Za njega je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem uputio dovu da mu Allah, azze ve dželle, prima dove.[132]

Po tome su bili poznati i neki tabi'ni poput Uvejsa el-Karnija, rahimehullah. I pored toga nije preneseno da su u grupama muslimani dolazili pred njihova vrata tražeći od njih učenje dove iako su bili potrebni toga u potrebama dunjalučkim i ahiretskim. Uprkos činjenici da nema šerijatske zapreke da musliman ode i traži od takvih da mu dovu prouče. To je uradio Omer, radijallahu 'anhu sa Uvejsom el-Karnijem, rahimehullah jer mu je to Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem rekao. Nema sumnje da bi i sam Omer, radijallahu 'anhu, koji je tražio od njega da dovu uči za njega da je vidio stanovnike Medine, Mekke i Iraka kako dolaze kod Uvejsa i traže da im dove uči spriječio takav postupak iz bojazni za ljude i za Uvejsa, rahimehullah. Također, pokušaj Uvejsa, rahimehullah da ostane nezapažen te izbjegne smutnju za sebe i druge ukazuje na njegovu učenost.

Preneseno je od Usejra ibn Džabira, rahimehullah, da bi Omer ibn el-Hattab, radijallahu 'anhu kada bi mu došla ispomoć u vojsci iz Jemena pitao: *Da li je među vama Uvejs ibn 'Amir?* Sve dok ga nije našao. Rekao je: *Da li si ti Uvejs ibn 'Amir?* Rekao je: *Da.* Upitao je: *Iz Murada potom iz Karna?* Rekao je: *Da.* Ponovo upita Omer: *Bolovao si od lepre pa*

[132] *Sijer el-e'alami en-nubela,* 1/11; Hakim, *Mustedrek,* 3/499. Ocijenio ga je vjerodostojnim, a s njim se složio Zehebi.

si ozdravio osim koliko je jedan dirhem? Rekao je: *Da.* Upitao je: *Imaš li majku?* Rekao je: *Da.* Omer je tada rekao: *Čuo sam Poslanika kada je rekao:* ***Doći će vam Uvejs ibn 'Amir sa ispomoći stanovnika Jemena, on je iz Murada potom iz Karna. Bolovat će od lepre i ozdravit će samo će ostati ožiljak veličine jednog srebrenjaka. Imat će majku kojoj je dobročinitelj. Kada bi zakleo Allaha da nešto uradi ispunio bi njegovu zakletvu. Ako mogneš da moli oprost za tebe uradi tako.*** Omer reče: *Moli za mene oprost!* Zamolio je Allaha da Omeru oprosti. Omer ga upita: *Kuda si krenuo?* Rekao je: *U Kufu.* Reče: *Hoćeš li da napišem namjesniku da te dočeka?* Rekao je: *Draže mi je biti među neprimjetnim ljudima.* Naredne godine jedan od njihovih plemića došao je obaviti hadždž. Sreo se s Omerom pa ga je pitao za Uvejsa. Rekao je: *Ostao je u trošnoj kući s malo stvari u njoj.* Omer reče: *Čuo sam Poslanika kada je rekao:* ***Doći će vam Uvejs ibn 'Amir sa ispomoći stanovnika Jemena, on je iz Murada potom iz Karna. Bolovat će od lepre i ozdravit će samo će ostati ožiljak veličine jednog srebrenjaka. Imat će majku kojoj je dobročinitelj. Kada bi zakleo Allaha da nešto uradi ispunio bi njegovu zakletvu. Ako mogneš da moli oprost za tebe uradi tako.*** Čovjek je došao Uvejsu i rekao: *Traži oprosta za mene!* On mu reče: *Ti si skoro došao s dobrog putovanja pa moli ti za mene.* Ali on ponovo reče: *Traži za mene oprosta!* On mu reče: *Ti si skoro došao s dobrog putovanja pa ti za mene moli.* Potom je Uvejs rekao: *Da li si sreo Omera?* Rekao je: *Da.* Tada je zatražio oprost za njega. Ljudi su saznali za njega pa je pobjegao glavom bez obzira. Rekao je Usejr: *Dao sam mu ogrtač. Ko god bi ga vidio u njemu pitao se odakle Uvejsu onakav ogrtač.*[133]

Smatram da je rukja poput dove, štaviše rukja je dova. Isti je slučaj i kada bi ljudi u nekom mjestu donosili djecu čovjeku koji je izgledom dobar vjernik da im sažvače hurmu potom stavi djetetu u usta. Ni to ne treba raditi zbog bojazni od smutnje.

[133] *Muslim mea' šerhi Nevevi*, 16/95.

Rekao je šejh Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdu-l-Vehhab, rahimehullah, u vezi sa takvim načinom traženja berićeta i drugim sličnim načinima: *Raditi to sa drugima, mimo Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *nije sigurno jer može biti smutnja toj osobi pa da postane umišljena, te prouzrokovati u njemu oholost, umišljenost i pretvaranje pred drugima. To je isto kao pohvala u lice čak je i gore.*[134]

Dodajem i kažem šta je sa onim kome dolaze hiljade ljudi da im rukje uči a ostave kadije, muftije i učenjake, zar se ne treba bojati iskušenja!?

10. Jasno je da je u tome za ljude šteta, naročito neuke, koji se vežu za učača više nego za Allaha, azze ve dželle i Njegov govor, čak misle da lijek dolazi od osobe jer vide veliku gužvu kod njega, što ne vide kod mnogih pobožnih učenjaka. Taj postupak štetan je za samog učača jer mu donosi popularnost, umišljenost, novi način učenja rukje nepoznat prvim generacijama kao što je učenje stotinama ljudi odjednom i pljuckanje u posude svima njima na osnovu jednog učenja. Nema sumnje da je uklanjanje zla preče od činjenja dobra pogotovo ako je šteta veća od koristi. Rekao je Uzvišeni:

وَلاَ تَسُبُّواْ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللهِ فَيَسُبُّواْ اللهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ

Ne grdite one koje oni, pored Allaha, prizivaju, da ne bi i oni, nepravedno i ne misleći šta govore, Allaha grdili.[135]

Pogrde mušrika izgovorene o Allahu, azze ve dželle, su velika šteta, a pogrde vjernika o njihovim božanstvima su velika korist, ali je u ajetu data prednost otklanjanju štete nad dobrobiti jer je šteta velika.

11 Posvećivanje učenju rukje slično je posvećivanju učenju dova ljudima. Dova i rukja su ibadeti iste vrste. Da li dolikuje onome ko je krenuo putem stjecanja znanja da kaže ljudima: *Dođite kod mene, ja ću vam učiti dove!?* To se kosi sa uputom ispravnih prethodnika. Omer ibn el-Hattab, radijallahu

[134] *Tejsiru el-Azizi el-Hamidi,* str. 186.

[135] *El-En'am,* 108.

'anhu, drugi ashabi i tabiini mrzili su da od njih neko traži da im dovu uči, govorili su: *Zar smo mi vjerovjesnici?!*[136]

12 Raširenost te pojave može dati pogrešnu predstavu o tome neukim ljudima i onim koji o tome ne znaju da je to ispravan način liječenja. Tako da će ljudi i dalje tražiti od drugih da im rukje uče i zapostavit će se sunnet učenja rukje sebi samome i poniznosti pred Gospodarom nebesa i Zemlje te traženje lijeka od Njega.

ZAKLJUČAK

Hvala Allahu čijom dobrotom se upotpunjavaju dobra djela. Upotpunjen je ovaj kratki istraživački rad o rukji u svjetlu vjerovanja sljedbenika Sunneta. Donosimo sljedeće zaključke:

1 Rukju su poznavali narodi prije ovog ummeta i u džahilijjetu.

2 Rukja se dijeli na: rukju koja sadrži širk, rukja koja sadrži novotariju i dozvoljena rukja.

3 Najbolja je rukja preuzeta iz Kur'ana ili iz Sunneta.

4 Propisana rukja se ne kosi sa oslanjanjem na Allaha, azze ve dželle. Rukja je samo uzrok.

5 Rukje se dijele na dvije vrste: preventivna koja se uči prije nevolje i rukja koja se uči nakon nevolje.

6 Posvećivanje učenju rukje kao profesiji koja je izvor zarade nije bilo poznato u prvim odabranim generacijama. To može biti štetno za onoga ko uči i onome kome se uči rukja.

7 Dozvoljeno je uzeti nadoknadu za učenje rukje ali ne treba se posvećivati tome i uzeti to za profesiju, što smo već napomenuli.

Naša posljednja dova je hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova i neka je salavat i selam na najodabranijeg Vjerovjesnika i Poslanika.

---

[136] Vidi *El-Hikem el-džedira bi-l-iza'a* od Ibn Redžeba, str. 54.

O HAMAJLIJAMA I TALISMANIMA

DEFINICIJA

Rekao je autor djela *Lisanu-l-Arebi*: *To su predmeti kojima se čuva od zla. Ebu Mensur je rekao da se to odnosi na kamenčiće koji se nose zbog zaštite. Talisman je, znači, ogrlica napravljena od probušenih kamenčića koja se nosi na vratu. Preneseno je od Ibn Džinnija da je prenio drugu definiciju, a ona glasi: talisman je ogrlica napravljena od kosti i predmeta za zaštitu od zla. Preneseno je od S'aleba da je prenio definiciju talismana u kojoj stoji da je talisman sve što čovjek nosi na sebi da bi se sačuvao zla. Rekao je Ibn Burri da o tome govori Seleme ibn el-Haršeb u stihu:*

Zaštiti se rukjom od ludila
i o vratu talisman objesi.

Rekao je Ebu Mensur: Talisman je ogrlica napravljena od kamenčića koju su Arapi stavljali na vrat djeci kako bi ih od uroka sačuvali. Mislili su da je to ispravno ali islam je to poništio. Na njih je mislio El-Huzeli kad je rekao:

Kada smrt pruži svoje nokte
nijedan talisman ne koristi

Neko drugi je rekao:

Ako umre Muzejne neće uspjeti
o Muzejno, okači mu hamajliju.[1]

[1] *Lisanu-l-Arebi*, 12/70.

Rekao je Ibn Hadžer: *Talisman je ogrlica ili kamenčići, stavi se na glavu. Vjerovali su da otklanja zlo, prije islama.*[2]

Rekao je Ibn el-Esir: *Talisman je ogrlica od kamenčića koju su Arapi stavljali na vrat djeci kako bi ih zaštitili, prema njihovom ubjeđenju, od uroka. Islam je to zabranio. O tome govori hadis koji je prenio Ibn Omer,* radijallahu 'anhu: *Ako bih objesio na vrat talisman bilo bi mi svejedno šta uradim nakon toga. U drugom hadisu stoji:* ***Ko objesi talisman na vrat neka mu Allah ne upotpuni što je htio.*** *Kao da su vjerovali da talismani upotpunjuju liječenje. Ubrojao je talismane u širk zato što su se pomoću njih htjeli zaštititi od sudbinski propisanih nedaća. Tražili su uklanjanje neprijatnosti od nekog drugog mimo Allaha, a jedino ih On otklanja.*[3]

Na osnovu navedenih definicija u jeziku zaključujemo da ljudi talismane koriste iz dva razloga:

1. Zbog preventivne zaštite od bolesti i uroka, znači prije nego što se dogode. To se jasno vidi iz vješanja talismana na vratove dječije, konje, kuće i slično.
2. Zbog otklanjanja zla koje se već dogodilo. To se jasno vidi iz vješanja talismana na oboljele od slabosti, groznice. A o tome će biti govora nešto kasnije, sa Allahovom, 'azze ve dželle, dozvolom.

U nekim definicijama se spominje da je talisman ogrlica napravljena od kamenčića, što predstavlja definiciju navođenjem primjera, jer talismani nisu svedeni na ogrlice od kamenčića. Arapi su koristili i druge talismane kao što je zečija šapa, nju su na sebe vješali i govorili da štiti od uroka i sihira.[4]

Kao talisman su koristili i konopac istrošenog luka. Rekao je Ibn El-Esir: *Vjerovali su da vješanje konopca istrošenog luka štiti od uroka i nesreća. Islam je to zabranio. U hadisu stoji da je Posla-*

[2] *Fethu-l-Bari*, 10/166.

[3] *En-Nihaje fi garibi-l-hadis*, 1/198.

[4] O talismanima koje su koristili Arapi prije islama obrati se na knjigu *El-Mufessal fi tarihi el-Arebi kable el-islami*, str. 750-813.

nik, sallallahu 'alejhi ve sellem, *naredio da se potrgaju svi konopci sa konja koje su neki bili svezali s tom namjerom.*[5]

Na osnovu toga kažemo slijedeće: **sve što se objesi ili koristi na bilo koji način zbog prethodno navedena dva cilja smatra se amuletom. Bez obzira da li se radilo o kamenčićima, drvcetu, travama, listovima ili metalnim predmetima.** Nazivi nisu važni, važna je suština i sve dok onaj koji objesi nešto od toga s ciljem da se sačuva očekivanog zla ili od nečega što se već dogodilo nosi to uz sebe, propis je isti. To je isto kao u slučaju alkohola jer sve što razum oduzima je alkohol bez obzira bio od grožđa ili ne.

[5] *En-Nihaje fi garibi-l-hadisi*, 5/149.

DOKAZI O ZABRANI NOŠENJA TALISMANA

KUR'ANSKI DOKAZI

وَإِن يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِن يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدُيرٌ

***Ako te Allah nekom nevoljom pogodi – pa, niko je osim Njega ne može otkloniti; a ako ti kakvo dobro podari – pa, samo je On Svemoćni.*[6]**

وَإِن يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلاَ رَآدَّ لِفَضْلِهِ يُصَيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

***Ako ti Allah kakvu nevolju da, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti htjedne dobro, pa – niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je.*[7]**

وَمَا بِكُم مِّن نِّعْمَةٍ فَمِنَ اللهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنكُم بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ

***Svaka blagodat koju uživate od Allaha je, a čim vas nevolja kakva zadesi, opet od Njega glasno pomoć tražite. A potom, kad vam On nevolju otkloni, neki od vas Gospodaru svome druge pridružuju.*[8]**

Ovi časni ajeti ukazuju jasno da jedino Allah, azze ve dželle, otklanja zlo i da sva stvorenja trebaju od Njega tražiti dobro i zaštitu od zla. On je moćan uraditi to putem uzroka ili bez njih. Uzroci se dijele na dvije vrste:

---

[6] *El-En'am*, 17.

[7] *Junus*, 107.

[8] *En-Nehl*, 53 i 54.

- šerijatski uzroci;
- prirodni uzroci.

Šerijatski uzroci su oni uzroci koje je Allah spomenuo u Kur'anu ili se spominju u hadisu. Primjer za to su dove i rukje. One su šerijatski uzroci za stjecanje dobra ili otklanjanje zla i djeluju s Allahovom dozvolom. Korisnik pomenutih uzroka u suštini traži od Allaha, jer je On naredio da se koriste i pojasnio da su oni sredstvo, ali uvijek se treba osloniti na Allaha, azze ve dželle, a ne na uzroke, jer ih je On učinio uzrocima i On je u stanju da poništi njihovo dejstvo.

Prirodni uzroci su oni uzroci između kojih postoji jasna veza sa njihovim utjecajem koju ljudi mogu osjetiti čulima ili razumom. Primjer za to je pijenje vode, ono gasi žeđ, oblačenje odjeće uklanja hladnoću, lijekovi koji sadrže određene materije koje uništavaju bakterije koje su izazvale bolest. Sve su to prirodni uzroci.

Šerijat je podstakao na korištenje prirodnih uzroka. Na osnovu toga možemo reći da je korištenje tih uzroka traženje od Allaha, azze ve dželle, a On je dao u tim uzrocima posebno djejstvo i On ih može kada hoće poništiti. On je oduzeo svojstvo spaljivanja vatri pripremljenoj za Ibrahima, 'alejhi selam.

Amuleti nemaju, apsolutno, nikakvog utjecaja na onoga koji ih nosi. Kakve veze imaju kamenčići sa otklanjanjem zla ili stjecanjem dobra kada su to predmeti koji nemaju utjecaja?! Allah, azze ve dželle, nije spomenuo da su šerijatski uzroci, a ni ljudi ne vide da su prirodni uzroci za otklanjanje zla i opasnosti. Zbog toga, oslanjanje na njih je isto kao oslanjanje mušrika na umrle i kipove koji ne čuju, ne vide, ne mogu pomoći, ne mogu odmoći, a oni vjeruju da oni posreduju za njih kod Allaha, azze ve dželle, i traže za njih dobro i uklanjanje zla. Također, vjeruju da su blagoslovljeni i da se taj blagoslov prenosi na njihove obožavaoce, imetke i opskrbu.

Da su amuleti zabranjeni ukazuje i ajet:

وَعَلَى اللهِ فَتَوَكَّلُوٓاْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ

A, samo se u Allaha pouzdajte, ako ste vjernici![9]

[9] *El-Maide*, 23.

Šejh Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdu-l-Vehhab prenio je od Ibn el-Kajjima slijedeći citat:

Oslanjanje na Allaha je učinjeno uslovom imana, što znači da ako ga nema, nema ni imana. U drugom ajetu stoji:

وَقَالَ مُوسَى يَا قَوْمِ إِن كُنتُمْ آمَنتُم بِاللهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُواْ إِن كُنتُم مُّسْلِمِينَ

I Musa reče: O narode moj, ako u Allaha vjerujete, u Njega se pouzdajte ako ste muslimani![10]

U ajetu je oslanjanje na Allaha označeno kao znak ispravnosti islama. Također je rekao:

وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

Neka se vjernici samo na Allaha oslone![11]

Opis vjernika imanom nakon oslanjanja na Allaha između svih drugih opisa dokaz je da iman podstiče na oslanjanje na Allaha, azze ve dželle. *Također, dokaz je da su jačina i slabost oslanjanja na Allaha povezani sa slabošću i jačinom imana, što je iman čovjeka jači jače je i njegovo pouzdanje u Allaha, a kada oslabi iman, oslabi i pouzdanje u Allaha. Slabo pouzdanje u Allaha ukazuje na slabost imana.*

Allah, azze ve dželle, *spomenuo je u istom kontekstu, oslanjanje na Allaha i ibadet, oslanjanje na Allaha i iman, oslanjanje na Allaha i bogobojaznost, oslanjanje na Allaha i islam i oslanjanje na Allaha i uputu. Na osnovu toga zaključujemo da je oslanjanje na Allaha osnova svih stupnjeva imana i ihsana*[12] *i svih djela islama. Ono je za njih isto što i glava za tijelo. Iman ne može postojati bez oslanjanja na Allaha kao što tijelo ne može postojati bez glave.*

Dodajem (Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdu-l-Vehhab): *Ajet je dokaz da je oslanjanje na Allaha ibadet i da je farz.*

[10] *Junus*, 85.

[11] *Ibrahim*, 12.

[12] Ihsan je savršenstvo u vjerovanju. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, definirao ga je u hadisu riječima: ***Da obožavaš Allaha kao da Ga vidiš jer ako ti Njega ne vidiš On tebe vidi.*** (op. prev.)

Pošto je tako onda je oslanjanje na nekoga drugog širk. Rekao je šejhu-l-islam, Ibn Tejmijje: Ko god se obrati stvorenju ili se osloni na njega bit će razočaran u njega, i takav je mušrik, a Allah je rekao:

وَمَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ

A onaj ko bude smatrao da ima Allahu ravan – bit će kao onaj koji je s neba pao i koga su ptice razgrabile, ili kao neko kojeg je vjetar u daleki predio odnio.[13]

Dodajem (Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdu-l-Vehhab): *Međutim, oslanjanje na nekoga drugoga a ne na Allaha dijeli se na dva dijela:*

1. *Oslanjanje u onome što samo Allah,* azze ve dželle, *može učiniti. Primjer za to je oslanjanje nekih ljudi na kipove i umrle da im ispune potrebe u vidu pomoći, zaštite, opskrbe i zauzimanja za njih kod Allaha. To je veliki širk jer ovakve i slične postupke može učiniti samo Allah,* azze ve dželle.
2. *Oslanjanje u jasnim uobičajenim uzrocima. Primjer za to je oslanjanje na vođu ili vladara u vezi sa opskrbom koja je u njegovoj ruci, otklanjanje neprijatnosti koje je vladar u stanju otkloniti i slično. To je vrsta skrivenog širka. Dozvoljeno opunomoćenje je ono koje je u ljudskoj moći, ali ne smije se osloniti na njega iako ga je opunomoćio već treba da se osloni na Allaha, a njega da smatra olakšanjem od Allaha za obavljanje tog posla. To je ustvrdio šejhu-l-islam, Ibn Tejmijje.*[14]

Nema sumnje da potpuno oslanjanje na talismane spada u prvi dio, to jest u oslanjanje na umrle i tome slično koji su potpuno nemoćni da bilo šta urade i nisu jasni uobičajeni uzroci. Ovo ćemo na kraju knjige pojasniti podrobnije.

---

[13] *El-Hadždž*, 32.

[14] *Tejsiru el-Azizi el-Hamidi*, str. 497.

HADISKI DOKAZI

Njih je, uistinu, mnogo. Spomenut ćemo neke od njih:

- Preneseno je od Imrana ibn Husajna, radijallahu 'anhu, da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, vidio na ruci nekog čovjeka bakrenu narukvicu pa ga je upitao: ***Zašto nosiš tu narukvicu?*** Rekao je: *Zbog slabosti.* Rekao je: ***Skini je! Ona ti samo povećava slabost. Kada bi umro s tom narukvicom nikada ne bi bio spašen.***[15]
- Preneseno je od 'Ukbea ibn 'Amira, radijallahu 'anhu, da je rekao: *Čuo sam Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *kada je rekao:* ***Ko objesi na sebe talisman neka mu Allah ne ispuni šta je želio! Ko uzme školjku kao amulet nikada ne imao mira!***[16]
- Preneseno je od 'Ukbea ibn 'Amira el-Džuhenija, radijallahu 'anhu, da je Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem, došla grupa ljudi dati prisegu na islam. Prihvatio je prisegu deveterice a od desetog nije htio. Oni su rekli: *Allahov Poslaniče, prihvatio si prisegu deveterice a nisi od ovog?* Rekao je: ***On nosi talisman.*** Tada čovjek izvadi talisman i pocijepa ga i dade prisegu. Tada je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: ***Ko nosi amulet počinio je širk.***[17]
- Huzejfe, radijallahu 'anhu, ušao je kod nekog bolesnika i na njegovoj mišici vidio je narukvicu. Pokidao ju je ili sa njegove

---

[15] Ahmed, *Musned*, 4/445; Hakim, *Mustedrek*, 4/216, Hakim ga je ocijenio vjerodostojnim a Zehebi se složio s njim.; Ibn Madže, hadis br. 3531. Ed-Devseri je u svom djelu *En-Nehdž* str. 55, ovaj hadis ocijenio slabim zbog prenosioca po imenu Mubarek ibn Fudale jer je mudellis.

[16] Ahmed, *Musned*, 4/154; Hakim, *Mustedrek*, 4/216, Hakim ga je ocijenio vjerodostojnim, a Zehebi se složio s njim. Ed-Devseri je u svom djelu *En-Nehdž* str. 56, ovaj hadis ocijenio slabim. Međutim, rekao je Munziri u svome djelu *Et-Tergibu ve et-terhibu*, 4/306: *Lanac prenosilaca ovog hadisa je dobar.*

[17] Ahmed, *Musned*, 4/156; Hakim, *Mustedrek*, 4/219. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u svom djelu *Es-Silsile el-ehadisi es-sahiha*, hadis br. 492. A dobrim su ga ocijenili: Ed-Devseri u *EnNehdžu*, str. 57, Munziri u *Et-Tergibu*, 4/307 i Hejsemi u svome djelu *Medžmea' ez-zevaidi.* Munziri i Hejsemi su rekli: *Ahmedovi prenosioci su pouzdani.*

ruke je strgao. Nakon toga je rekao: *Većina ljudi vjeruje u Allaha tako što mu druge ravnim smatraju.*[18] To znači de je Huzejfe, radijallahu 'anhu, nošenje amuleta smatrao širkom, a to po svom mišljenju on ne bi rekao.

- Preneseno je od 'Abbad ibn Temima da je Ebu Bešir el-Ensari, radijallahu 'anhu, pričao da je bio s Poslanikom, sallallahu 'alejhi ve sellem, na putovanju. Abdullah[19] je rekao: *Mislim da je rekao da su ljudi odsjeli da prenoće.* Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je poslao izaslanika s naredbom da pokida sve ogrlice od konopca istrošenog luka na devama ili sve ogrlice.

Rekao je Ibn Hadžer: *Rekao je Ibn el-Dževzi da postoje tri mišljenja u vezi sa razlogom vješanja tih konopaca. Jedno je Malikovo mišljenje u kojem stoji da je razlog njihovog vješanja zaštita od uroka. Naređeno im je da ih pokidaju da bi uvidjeli da te strune ne mogu zaštititi od Allahove odredbe. Dodajem* (Ibn Hadžer)[20] *da se ta Malikova izjava nalazi spojena sa hadisom u njegovom djelu El-Muvetta. Također, nalazi se kod Muslima, Ebu Davuda i drugih. Malik je rekao: Smatram da su to radili zbog uroka.*[21]

- Preneseno je od Ebu Vehba, radijallahu 'anhu, da je rekao: *Rekao je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem*:* ***Konje privežite, pomilujte ih po čelu i vratovima. Stavite na njih i ogrlice ali ne od konopca istrošenog luka.***[22]
- Preneseno je od Zejnebe supruge Abdullaha ibn Mes'uda, radijallahu 'anhuma, da je rekla: Kada bi se Abdullah vraćao kući, pred vratima bi se nakašljao i pljunuo kako nas ne bi zatekao u nečemu što ne voli. Jednog dana se vratio i nakašljao pred vratima a kod mene se zatekla starica. Rukju mi je učila jer sam bila bolesna. Sakrila sam je pod krevet a on je

[18] *Tefsir Ibn Kesir*, 4/342.

[19] Misli se na Abdullaha Ebu Bekrovog sina, jer 'Abbad ibn Temim prenosi od njega.

[20] *Sahihu el-Buhari mea' el-Feth*, 6/99.

[21] Rekao je Jahja: *Čuo sam Malika kada je rekao da su to radili zbog uroka.* Vidi El-Muvatta, str. 670.

[22] Nesai, *Sunen*, 6/218; Ibn Ebi Hatim. Ed-Devseri je ocijenio hadis slabim zbog toga što 'Urve ibn ez-Zubejr nije slušao Huzejfu. Vidi *En-Nehdž es-sedid*, str. 57.

ušao i sjeo na krevet pored mene. Ugledao je na mome vratu konac pa je upitao: *Kakav je to konac?* Rekla je: *To je konac na kojem je rukja proučena.* Tada ga je pokidao i rekao: *Abdullahovoj porodici ne treba širk. Čuo sam Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *da je rekao:* ***Neke rukje, amuleti i bajalice za spajanje dvoje u ljubavi su širk...***[23]

- Preneseno je od 'Isaa ibn Abdurrahmana da je rekao: Ušli smo kod Abdullaha ibn 'Ukejma, obišli smo ga jer je bio bolestan. Neko reče: *Da li si stavio kakav amulet?* Rekao je: *Zar da to uradim a čuo sam Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *kada je rekao:* ***Ko objesi neki amulet bit će prepušten tome.***[24]

Preneseno je od Ruvejfi' ibn Sabita, radijallahu 'anhu, da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: ***O Ruvejfi', možda ćeš živjeti dugo nakon mene, pa obavijesti ljude da se Muhammed odriče onih koji vezuju bradu u čvorove, onih koji vješaju konopac istrošenog luka kao amulet i od onih koji se čiste životinjskim izmetom ili kostima nakon nužde.***[25]

Navedeni hadisi skupa ukazuju nepobitno da su amuleti zabranjeni i da spadaju u širk, jer je to potvrđeno od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, i od njegovih časnih ashaba, radijallahu 'anhum, a oni najbolje znaju njegovu uputu. Također, ukazuju da amuleti štete tevhidu, a ponekad se u potpunosti kose s njim.

Preneseno je od Aiše, radijallahu 'anha, da je rekla: *Amulet je ono što se prije nesreće objesi, a ono što se objesi poslije nesreće nije hamajlija.*[26] Čini se da ona misli na kur'anske hamajlije jer dio učenjaka prvih generacija to smatra dozvoljenim. O tome će biti više govora u nastavku knjige. Iz njenog govora se razumije da

---

23 Ahmed, *Musned*, 1/381; Hakim, *Mustedrek*, 4/217. Hakim ga je ocijenio vjerodostojnim, Zehebi se složio s njim. Vjerodostojnim ga je ocijenio i Albani u svome djelu *Es-Silsile es-sahiha*, 1/584; Ibn Madže, hadis br. 3530. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim i u djelu *Sahih Ibn Madže*, 2/269.

24 Ahmed, *Musned*, 4/210; Hakim, *Mustedrek*, 4/216; Tirmizi, *Sunen*. Tirmizi ga je ocijenio dobrim, a Albani vjerodostojnim u djelu *Sahih Tirmizi*, 2/208.

25 Ahmed, *Musned*, 4/108; Nesai, *Sunen*, 8/135. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u djelu *Sahih Ebi Davud*, 1/10.

26 Bejheki, *Sunen*, 9/350; Hakim, *Mustedrek*, 4/217.

ona smatra dozvoljenim korištenje kur'anskih hamajlija nakon nesreće, a prije nesreće ne dozvoljava. Jedan dio učenjaka smatra da se rukje i kauterizacija kose sa oslanjanjem na Allaha, azze ve dželle, ako se koriste prije bolesti. Tako su protumačili i hadis o sedamdeset hiljada pripadnika ovoga Ummeta koji će ući u Džennet bez polaganja računa, a to su oni koji nisu sujevjerni, ne koriste kauterizaciju kao lijek, ne traže od drugih da im rukje uči i samo se oslanjaju na svoga Gospodara.

U vezi s tim rekao je Ibn Hadžer: *Ed-Davudi i grupa učenjaka smatraju da se hadis odnosi na one koji to izbjegavaju dok su zdravi kao preventivu, a ne odnosi se na one koji to koriste kao lijek nakon bolesti. To sam mišljenje već prenio od Ibn Kutejbe i još nekih u poglavlju o onima koji koriste kauterizaciju kao lijek. To je ispravnim smatrao i Ibn Abdu-l-Berr.*[27]

Aiša, radijallahu 'anha, nije mislila na sve amulete, jer njihovo korištenje i prije i poslije nesreće spada u veliki širk što ona svakako zna.

[27] *Fethu-l-Bari*, 10/179.

NOŠENJE TALISMANA MALI ILI VELIKI ŠIRK?

Prije govora o ovome smatram da bi bilo lijepo dati kratak prikaz suštine širka. S molbom za uputu od Allaha kažem slijedeće. Širk je kada rob obožava još nekog uz Allaha, moli ga, nada se dobru od njega, strahuje od njega, na njega se oslanja, moli ga da posreduje kod Allaha za njega, doziva ga u pomoć kada je u nevolji, traži od njega pomoć u onome što je samo Allah u stanju učiniti, traži od njega presudu, pokorava mu se čineći grijeh, uzima ga kao izvor zakona, kolje mu kurban, zavjetuje mu se ili ga voli kao što voli Allaha. **Širk je svaka riječ, ubjeđenje ili djelo koje je Allah naredio kao obavezno ili poželjno, a čini se nekom drugom a ne Allahu.**

Rekao je Ibn el-Kajjim: *Allah je poslao poslanike, objavio knjige i stvorio nebesa i Zemlju s ciljem da bi ga ljudi spoznali, obožavali, upotpunili vjerovanje u Njegovu jednoću, da bi se vjera ispovijedala samo Njemu, da bi se pokoravali Njemu i da bi samo Njemu upućivali dove.*

Širk se dijeli na dvije vrste:

- širk u vezi sa Allahovim bićem, imenima, osobinama i djelima;
- širk u ibadetu i odnosu prema Allahu. Ova vrsta se može manifestovati i pored ubjeđenja da Allah u biću nema suparnika, osobinama i djelima.

Prva vrsta širka dijeli se na dvije vrste:

- širk negiranja. Ovo je najgora vrsta širka. Primjer za ovu vrstu je Faraonov širk. Ova vrsta se može podijeliti na tri dijela:
  - apsolutno negiranje Stvoritelja;
  - negiranje Allahovog savršenstva. Ova vrsta se manifestuje negiranjem Allahovih imena, osobina i djela;
  - negiranje potpunog tevhida u odnosu roba prema Stvoritelju.

- *širk obožavanjem drugih bogova uz obožavanje Allaha.*

Suština širka je poređenje Stvoritelja sa stvorenjima i poređenje stvorenja sa Stvoriteljem. Onaj koji obožava više bogova uporedio je stvorenja sa Stvoriteljem u osobinama koje su svojstvene samo Njemu. U božanske posebnosti spada posjedovanje štete i koristi, davanja i uskraćivanja, a to nas obavezuje da samo Njega molimo, Njemu se nadamo, od Njega strahujemo i na Njega se oslonimo. A onaj ko sve to usmjeri ka stvorenju poistovijetio ga je sa Stvoriteljem. Nema ništa ružnije od poređenja nemoćnog i siromašnog stvorenja sa Bogatim i Svemoćnim. Oni koji se ohole, pozivaju ljude da ih pretjerano hvale i veličaju, da im se pokoravaju, da njima svoje nade i želje usmjere, da od njih strahuju, da od njih pomoć i zaštitu traže oni sebe poistovjećuju sa Allahom i pokušavaju prisvojiti dijelove Allahovog gospodarstva i božanstva.

Širk je vid lošeg mišljenja o Allahu. Uzimanje posrednika između Allaha i Njegovih stvorenja je umanjenje Allahovog gospodarstva, božanstva i jednoće. To je ružno mišljenje o Allahu. Nemoguće je da to svojim robovima propiše. Takvo što odbija ljudska priroda i razum. Ružnoća toga duboko je ukorijenjena u zdravu ljudsku prirodu.[28]

Rekao je šejh Mubarek ibn Muhammed el-Mili: *Sve vrste širka sadržao je ajet u suri Sebe' koji glasi:*

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي
الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ وَلَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ
عِندَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ

Reci: Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa ne posjeduju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći. Kod Njega će se moći zauzimati za nekoga samo onaj kome On dopusti.[29]

[28] *El-Dževabu el-kafi*, str. 113-121. Tekst je malo prilagođen.

[29] *Sebe'*, 22 i 23.

U ajetu se spominju četiri vrste širka. Sve ćemo ih raščlaniti i svakoj vrsti dati ime po kojem će biti prepoznatljiva.

Prva vrsta: Širk posjedovanja. Allah, azze ve dželle, *je negirao da bilo ko posjeduje bilo šta na Zemlji ili na nebu makar bilo malo koliko jedan trun.*

Druga vrsta: Širk udruživanja. Allah, azze ve dželle, *je negirao da bilo ko ima udjela s Njim u bilo čemu na bilo kakav način.*

Treća vrsta: Širk pomoći. Također, negirao je da postoji bilo kakav pomagač koji mu pomaže u bilo čemu, koji nije vlasnik. Kao što čovjek pomogne drugom u nošenju stvari iako nije njihov vlasnik.

Četvrta vrsta: Širk u posredovanju. Negirao je da postoji neko ko može doći pred Njega i svojim ugledom ukazati da neko bude spašen Vatre. On, neka je uzvišen, nije prihvatio ni najslabiji i najskriveniji vid saučesništva koji se ogleda u zalaganju ugledom za nečije spasenje. Posredovanje će biti moguće tek nakon Njegove dozvole onome koji posreduje i preciziranja onoga za koga posreduje. Na taj način u posredovanju nema primjese širka, naprotiv, ono kao i svaka druga korist pripada Allahu.

Ajet nije izostavio nijedan vid širka. Parac Allahu može biti u vlasti ili upravljanju, u vlasti može biti samostalan ili udružen u njoj, a u upravljanju može vladara pomagati ili drugoga pomagati posredovanjem kod vladara. Sve četiri vrste su poredane u ajetu. Iako su jasne niko ih do sada nije pojasnio na ovaj način.[30]

Na ovo što je rekao dodajem da je to isto pojasnio Ibn el-Kajjim. Rekao je: *Allah,* azze ve dželle, *je poništio sve dokaze kojih su se držali svi mušrici. To znaju svi koji pažljivo uče ajet i spoznaju. A oni koji obožavaju druge bogove su poput pauka koji je našao kuću, a najslabija je paukova kuća. Rekao je Allah,* azze ve dželle:

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ وَلَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ عِندَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ

[30] El-Mili, *Eš-Širku ve mezahiruhu*, str. 66.

Reci: Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa ne posjeduju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći. Kod Njega će se moći zauzimati za nekoga samo onaj kome On dopusti.[31]

Mušrici za bogove uzimaju one za koje misle da im koriste, a koristiti mogu samo oni koji posjeduju jednu od četiri osobine:

1. posjeduje ono što obožavalac želi;
2. ako nije posjednik onda suvlasnik;
3. ako nije suvlasnik onda pomagač;
4. ako nije pomagač onda posreduje za druge kod Njega.

Uzvišeni je sve to negirao i to po redoslijedu, od najvišeg ka najnižem. Negirao je vlast, suvlasništvo, pomaganje i posredovanje kakvo su vjerovali mušrici. A potvrdio je zauzimanje u kojem mušrici nemaju udjela, a to je zauzimanje sa Njegovom dozvolom.[32]

Možda šejh el-Mili, rahimehullah, nije pročitao ovaj Ibn el-Kajjimov govor ali je rekao slično onome što je rekao Ibn el-Kajjim. To je primjer sličnog razmišljanja vjerskih učenjaka. U svakom slučaju, podjela koju su spomenuli jasno je vidljiva u ajetu.

Ebu el-Beka el-Kufuvi podijelio je širk na šest vrsta u svome djelu *El-Kullijat*. Rekao je: *Širk se dijeli na nekoliko vrsta:*

- *Širk samostalnih božanstava. To znači da se tvrdi da postoje dva samostalna boga. Takav širk činili su vatropoklonici.*
- *Širk podjele. To znači da se za više bogova tvrdi da čine jednog boga. Takav širk počinili su kršćani.*
- *Širk posredništva. To znači da se nekome ibadeti čine s ciljem da posreduje kod Allaha. Takav širk činili su drevni predislamski Arapi.*
- *Širk tradicije. To je činjenje širka povodeći se za precima. Takav širk činile su mlađe generacije predislamskih Arapa.*

[31] *Sebe'*, 22 i 23.

[32] *Medaridžu es-salikin*, 1/343.

- *Širk u uzrocima. To znači da se utjecaj pripisuje uobičajenim uzrocima. Takav širk čine filozofi, obožavaoci prirode i njihovi istomišljenici.*
- *Širk u namjerama. To znači da se dobra djela čine zbog nekog drugog, a ne zbog Allaha,* azze ve dželle.[33]

Dodajem da postoje vrste širka koje nije spomenuo autor pomenutog djela kao odvojene vrste. Doduše, neke izostavljene vrste mogu se smatrati dijelovima cjelina koje je spomenuo. U to spada širk u pokornosti i slijeđenju. Takav širk počinili su jevreji i kršćani koji zabrane i dozvole uzimaju od svojih vjerskih velikana. Također, širk odbijanja Allahove vjere, širk oholosti, ismijavanja i omalovažavanja vjere, širk poricanja, širk licemjerstva, širk u ljubavi. Sve ove vrste mogu se svrstati pod robovanje strastima, prohtjevima, samom sebi i šejtanu. O tome je Uzvišeni rekao:

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَن يَهْدِيهِ مِن بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

Šta misliš o onome koji je svoju strast za boga svoga uzeo, onoga koga je Allah, a on svjestan bio, u zabludu skrenuo, i sluh njegov, i srce njegovo zapečatio, a pred oči njegove koprenu stavio? Ko će ga, ako neće Allah, na Pravi put uputiti? Zašto se ne urazumite?[34]

أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَن لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

O sinovi Ademovi, zar vam nisam naredio: Ne obožavajte šejtana, on vam je neprijatelj otvoreni.[35]

O ovome nećemo pisati opširnije jer za to nije mjesto.

Širk se dijeli, po drugoj osnovi, na mali i veliki. Ove dvije vrste širka su različite i na dunjaluku i na Ahiretu. Počinilac velikog širka smatra se otpadnikom od vjere te se nad njim na dunjaluku sprovodi šerijatska kazna za odmetništvo kao i ostali propisi u

[33] Preuzeto iz djela *Eš-Širku ve mezahiruhu*, str. 66, autora El-Milija.

[34] *El-Džasije*, 23.

[35] *Ja-sin*, 60.

vezi sa otpadnicima kao što je neispravnost ugovora i postupaka. O tome su opširno govorile knjige islamskog fikha. Sva dobra djela takvoj osobi bivaju poništena. O tome je Uzvišeni Allah rekao:

وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنثُورًا

I Mi ćemo pristupiti djelima njihovim koja su učinili, u prah i pepeo ih pretvoriti.[36]

A na Ahiretu bit će vječno u Džehennemu. Rekao je Allah, azze ve dželle:

إِنَّ اللهَ لاَ يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ

Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta ravnim pridružuje, a oprostit će sve mimo toga kome On hoće![37]

Mali širk je veoma opasan ali nije kao veliki. Preneseno je od ashaba, radijallahu 'anhum, da je mali širk veći grijeh od velikih grijeha, ali da nije kao veliki širk. Međutim, postavlja se pitanje kako da razlikujemo veliki širk od malog širka i kažemo propis u vezi s talismanima da li spadaju u mali ili veliki širk. Postoje brojna pravila po kojima možemo razlikovati mali širk od velikog. Nabrojat ću samo neka.

Prvo: U mali širk riječima spada kada osoba nema namjeru ibadet činiti nekome drugome osim Allahu, azze ve dželle. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao osobi koja je rekla: *Što hoće Allah i ti*: ***Zar si me učinio Allahovim suparnikom! Bit će samo što Allah hoće.***[38] Također je rekao: ***Nemojte govoriti što hoće Allah i taj i taj čovjek, već recite što hoće Allah potom taj i taj čovjek.***[39] Ashabi su rekli da širk u riječima spada u skriveni širk, a skriveni širk je mali. Preneseno je od Ibn Abbasa, radijallahu 'anhuma, da je protumačio ajet:

---

[36] *El-Furkan*, 23.

[37] *En-Nisa*, 48.

[38] Ahmed, *Musned*, 1/214; Ibn Madže, hadis br. 2117. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u djelu *Sahih Ibn Madže*, 1/326.

[39] Ahmed, *Musned*, 5/384.

فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ

Zato ne činite druge Allahu ravnim – a vi znate![40]

slijedećim riječima: *Činjenje drugih Allahu ravnim je skrivenije od crnog mrava na crnom kamenu u noćnoj tami. U to spada da čovjek kaže: Ženo, Allaha ti i života ti!, Života mi!, Da nije bilo psa došli bi nam lopovi., Što hoće Allah i ti., Da nije bilo Allaha i tog čovjeka. Sve je to širk.*[41] Na isti način ajet je protumačio i 'Ikrime.[42] Isti je propis i za zakletvu nekim drugim a ne Allahom. Rekao je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem: ***Ko se zakune nečim drugim a ne Allahom počinio je širk ili kufr.***[43] Već smo rekli da je Ibn Abbas, radijallahu 'anhuma, rekao da se to odnosi na mali širk. U mali širk spada i nadijevanje imena sa prefiksom rob nekoga drugoga a ne Allaha poput Abdu-l-Hasan, Abdu-l-Husejn, što znači Hasanov rob i Husejnov rob, i druga slična imena.

Drugo: U mali širk spada i širk u namjerama i ciljevima. Ovo će biti mali širk pod uslovom da njegov počinilac nije licemjer u ubjeđenju, a to je osoba koja radi djela bez imana ili isključivo s ciljem stjecanja dunjaluka. U tom slučaju spada u veliki širk. Rekao je Uzvišeni Allah:

مَن كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لاَ يُبْخَسُونَ
أُوْلَـئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الآخِرَةِ إِلاَّ النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُواْ فِيهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُواْ
يَعْمَلُونَ

Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. To su oni koji će na onom svijetu samo vatru imati; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i bit će uzaludno sve što su učinili.[44]

---

[40] *El-Bekare*, 22.

[41] *Tefsir Ibn Kesir*, 1/57.

[42] Vidi: *Tefsir et-Taberi*, 1/127.

[43] Ahmed, *Musned*, 2/34; Hakim, *Mustedrek*, 1/18, Hakim ga je ocijenio vjerodostojnim, a Zehebi se složio s njim.; Tirmizi, hadis br. 1590. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u svojim djelima: *Sahih Tirmizi*, *El-Irva*, hadis br. 2561, *Es-Sahiha*, hadis br. 2042. Vidi *Sahih Tirmizi*, 2/92.

[44] *Hud*, 15 i 16.

Primjer za širk u namjerama i ciljevima je da čovjek namaz uljepšava zato što ga neko gleda i slično. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je to okarakterizirao kao mali širk.

Preneseno je od Džabira, radijallahu 'anhu, da je rekao: *Poslanik je izašao među nas i rekao:* ***Ljudi, klonite se širka u vašim dušama!*** Ashabi su rekli: *Šta je to širk u dušama?* Rekao je: ***To je kada se čovjek trudi da uljepša namaz zato što ga ljudi gledaju. To je širk u dušama.***[45]

Preneseno je od Šeddada ibn Evsa, radijallahu 'anhu, da je rekao: *U vrijeme Poslanika pretvaranje smo smatrali malim širkom.*[46]

Preneseno je od Zejda ibn Eslema od njegovog oca da je Omer, radijallahu 'anhu, jednom prilikom krenuo u džamiju. Tamo je zatekao Mu'aza, radijallahu 'anhu, kako plače pored Poslanikovog, sallallahu 'alejhi ve sellem, kabura. Omer ga upita: *Zbog čega plačeš?* Rekao je: *Rasplakao me hadis kojeg sam čuo od Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem. *Rekao je:* ***Malo pretvaranja je širk. Ko bude neprijatelj Allahovim bliskim robovima zaratio je protiv Allaha. Allah voli čestite, bogobojazne, neprimjetne koji ako nedostaju niko ih ne traži, a ako su prisutni niko ih ne zna. Njihova srca su svjetiljke upute. Izađu iz svake smutnje.***[47]

Prenio je Ebu el-Beka el-Kufuvi konsenzus učenjaka da počinilac te vrste širka ne izlazi iz vjere.[48]

U tu vrstu malog širka spada i činjenje djela zbog dunjaluka, pod uslovom da mu dunjaluk nije bio jedini cilj, nego je uradio djelo zbog Allahove nagrade i dunjaluka. Takvo se djelo smatra

---

[45] Bejheki, *Sunen*, 2/291. Ed-Devseri ga je ocijenio vjerodostojnim u djelu *En-Nehdž*, str. 211, i rekao je: *Hadis je zabilježio Ibn Huzejme pod brojem 937. Zehebi ga je ocijenio dobrim u svom djelu El-Muhezzeb, 2/261.*

[46] Hakim, *Mustedrek*, 4/329. Hakim ga je ocijenio vjerodostojnim, a Zehebi se složio s njim. Ed-Devseri u svom djelu *En-Nehdž*, str. 211, ocijenio je ovaj hadis dobrim i spomenuo je učenjake koji su ga uvrstili u svoje zbirke.

[47] Hakim, *Mustedrek*, 1/4. Hakim ga je ocijenio vjerodostojnim, a Zehebi se složio s njim. Ibn Madže, hadis br. 3989. Ed-Devseri ga je ocijenio vjerodostojnim u svome djelu *En-Nehdž*, str. 329, i spomenuo je učenjake koji su ga uvrstili u svoje zbirke.

[48] Vidi: *Eš-Širku ve mezahiruhu*, str. 66, El-Mili.

širkom. Primjer za to je borba na Allahovom putu ako se bori za Allahovu nagradu i lijep spomen ili želi Allahovu nagradu i materijalna dobra koja slijede mudžahide. O tome ćemo govoriti kasnije. U vezi s tim Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao: ***Propao je rob dinara, propao je rob dirhema, propao je rob lijepe odjeće. Ako mu se da imetak zadovoljan bude, a ako mu se uskrati ljuti se...***[49]

Međutim, ako osoba apsolutno ne želi Allahovu nagradu i svojim djelima želi postići dunjalučki interes to je, kao što smo rekli, veliki širk. Primjer za to su oni koji klanjaju i izgovore šehadet samo zbog imetka.

Treće: U mali širk spada i širk u uzrocima. To znači da se služi nestvarnim uzrocima koji nisu potvrđeni ni šerijatom ni ljudskom praksom. To se smatra malim širkom ako se u potpunosti ne oslanja na njega ili vjeruje da djeluje samostalno bez Allahove volje ili učini ibadet onome što se smatra uzrokom, u suprotnom je veliki širk.

Rekao je Ibn Mes'ud, radijallahu 'anhu: *Sujevjerje je širk, sujevjerje je širk. Svako od nas ponekad to osjeti, ali to Allah uklanja oslanjanjem na Njega.*[50]

Preneseno je od Abdullaha ibn 'Amra da je rekao: *Rekao je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem: ***Ko odustane od nauma zbog sujevjerja počinio je širk.*** Ashabi su rekli: *Kako da se iskupi za to, Allahov Poslaniče?* Rekao je: ***Iskup je da kaže: Allahumme la hajra illa hajruke, ve la tajra illa tajruke, ve la ilahe gajruke.*** *Allahu moj, svako dobro je Tvoje, sve ptice su tvoje i nema boga osim Tebe.*[51]

Rekao je šejh Abdu-r-Rahman es-Sa'di: *U mali širk spadaju sve riječi i postupci koji vode ka velikom širku. Primjer za to je pretjerivanje, koje nije dostiglo stepen ibadeta, u odnosu prema*

[49] Buhari, *Sahih*, Kitabu el-džihad, Poglavlje 70.

[50] Ahmed, *Musned*, 2/220; Hakim, *Mustedrek*, 1/17. Hakim ga je ocijenio vjerodostojnim, a Zehebi se složio s njim. Ebu Davud, hadis br. 3910; Tirmizi, hadis br. 1614. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u svojim djelima *Sahih Ebi Davud*, 2/740 i *Es-Sahiha*, hadis br. 430.

[51] Ahmed, *Musned*, 2/220. Ed-Devseri ga je ocijenio vjerodostojnim u djelu *En-Nehdž*, str. 163. Hejsemi je rekao, 5/105: *U lancu prenosilaca nalazi se Ibn Lehi', njegovi hadisi su dobri. Ostali prenosioci su pouzdani.*

stvorenju, zaklinjanje nekim ili nečim a ne Allahom, djelimično pretvaranje u djelima i slično.[52]

Iz prethodno navedenog vidimo da mali širk u potpunosti ne poništava iman, nije vid činjenja ibadeta nekome drugom a ne Allahu. A možemo ga prepoznati na osnovu nekoliko dokaza.

Prvo: Po hadisima u kojima se neka djela nazivaju malim širkom. Primjer za to je hadis: ***Za vas se najviše bojim malog širka.*** Rekli su: *Šta je mali širk?* Odgovorio je: ***Pretvaranje.***[53]

Drugo: Mali širk prepoznajemo i po opisu nekog djela da je mali širk ili kufr i odredbi kazne za njega ali koja nije kazna za otpadništvo što je veliki kufr. Kako bi spojili sve te dokaze kažemo da je to mali širk ili mali kufr. Primjer za to je borba protiv muslimana. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, opisao je taj postupak kao kufr ali određena kazna za to je odmazda, a staratelj ubijenog ima pravo oprostiti i uzeti krvarinu. Međutim, kaznu za odmetništvo nije dozvoljeno ne izvršiti ako se nisu vratili u islam. Također, Allah, azze ve dželle, rekao je za muslimane koji su u sukobu da su braća a otpadnika nije dozvoljeno opisati kao brata muslimanima u imanskom smislu, kao u ajetu:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

Vjernici su samo braća, zato pomirite vaša dva brata i bojte se Allaha da bi vam milost bila darovana.[54]

Treće: Prepoznat ćemo mali širk i po opisu ashaba ili njihovom razumijevanju za neko djelo iz teksta da je mali širk. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je njima pojasnio akidu u potpunosti, a i oni su živjeli u vrijeme velikog širka tako da im se ne može pomiješati s nečim drugim. Nije zabilježeno razilaženje između njih u vezi s tim, kao u sekundarnim fikhskim pitanjima, što nas obavezuje da prihvatimo njihova mišljenja o tome.

[52] *El-Kavlu es-sedidu*, str. 24.

[53] Ahmed, *Musned*, 5/428.

[54] *El-Hudžurat*, 10.

Ako je to tako onda da vidimo da li je nošenje talismana mali ili veliki širk.

Nošenje talismana spada u širk u uzrocima, a on može biti i mali i veliki širk u zavisnosti od onoga koji ga nosi. Zbog toga, ne može se generalno reći da je mali, odnosno, veliki širk, već treba vidjeti stanje onoga koji nosi amulet i kakav je sam amulet. Tako, ako objesi na vrat kip, zapis u kojem je širk, traženje pomoći od lažnih bogova ili traženje lijeka od njih ili krst objesi to je, bez imalo sumnje, veliki širk. Također, potpuno oslanjanje na kamenčiće ili konce vjerujući da oni sami po sebi čuvaju od nesreće ili je uklanjaju spada u veliki širk. U suprotnom je mali širk.

Navest ćemo nekoliko citata učenjaka u vezi s potvrdom te činjenice.

Rekao je šejh Abdurahman ibn Sa'di komentirajući poglavlje *U širk spada i nošenje narukvice, konca i slično zbog čuvanja od nesreće ili njenog uklanjanja* u knjizi *O tevhidu* autora Muhammeda ibn Abdu-l-Vehhaba:

Ovo poglavlje može se razumijeti samo ako se poznaju propisi u vezi sa uzrocima. A u vezi sa uzrocima svaki rob mora znati troje:

1. Ne smije uzrokom smatrati ništa što nije potvrđeno šerijatom ili kaderom da je uzrok.
2. Ne smije se oslanjati na njih već na Onoga koji ih je učinio uzrokom, ali će raditi po propisanim i truditi se da ne propušta korisne uzroke.
3. Mora znati da su svi uzroci povezani sa Allahovom odredbom bez obzira koliko jaki i veliki bili. Allah upravlja njima kako hoće, dopusti njihovo djejstvo kakvo jeste, ako tako hoće, u skladu sa Svojom mudrošću da bi robovi postupali po njima i spoznali Njegovu mudrost koja se ogleda u tome što je povezao posljedice sa uzrocima. A, promijeni ih kako hoće, ako želi, da bi robovi znali da je svemoćan i da samo On posjeduje apsolutnu vlast i upravu nad svim.

To je dužan svaki rob u svom vjerovanju i postupcima po uzrocima. Nakon tog saznanja kažemo da je nošenje narukvice ili kon-

ca zbog čuvanja od nesreće ili uklanjanja nesreće širk. Ako vjeruje da ti predmeti uklanjaju nevolju ili čuvaju od nje počinio je veliki širk u Allahovom gospodarstvu jer to znači vjerovanje da još neko stvara i upravlja. Također, podrazumijeva i širk u robovanju jer je svoje srce vezao za te predmete i svoje nade i želje položio na njih. Ako vjeruje da jedino Allah čuva od nesreće i jedino On uklanja nesreću ali nosi te predmete vjerujući da su uzrok onda smatra da je uzrok nešto što nije uzrok ni u šerijatu a ni u Allahovoj odredbi. To je zabranjeno i laž na šerijat i na Allahovu odredbu. Šerijat to najstrožije zabranjuje, a što šerijat zabrani to nije koristan uzrok. U Allahovoj odredbi to nije uobičajen uzrok, pa čak i neuobičajen koji dovodi do cilja. Ne spada u korisne lijekove. Također, spada u sredstva koja vode ka širku jer srce onoga koji to nosi neminovno se veže za to, što je vid širka i sredstva koja vode ka njemu.

Što se tiče talismana u vidu zapisa i za njih se vežu srca onih koji ih nose te i za njih važi isto što je prethodno rečeno o narukvici i koncima. Neki zapisi sadrže veliki širk kao u slučaju kada se u njima u pomoć dozivaju šejtani ili druga stvorenja. A pozvati u pomoć stvorenja u nečemu što je samo Allah moćan pomoći spada u širk. Neki zapisi su zabranjeni kao oni na kojim su ispisana nepoznata imena. A razlog zabrane je to što vode ka širku.[55]

Isto to je rekao i šejh Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdu-l-Vehhab:

Ovim poglavljem želi se istaći da je nošenje bakrenih ili željeznih narukvica i drugih amuleta s ciljem čuvanja od nesreće ili uklanjanja nesreće širk koji je suprotan onome što su robovi dužni raditi prema značenju Allahovog božanstva kao Stvoritelja. Inače, bog je znači sve za što je srce vezano nadom i traženjem zaštite u vezi sa onim što je Allahova posebnost. O tome smo ranije govorili u vezi sa našim obavezama prema Allahu a što je Njegova posebnost. A Njemu pripadaju sve pokornosti i ibadeti. A u najveće ibadete ubraja se dova, nada, oslanjanje i vjerovanje da je i dobro i zlo u Njegovim rukama te da ih niko ne može ni donijeti i ni ukloniti osim Njega. Uzvišeni Allah je rekao:

[55] *El-Kavlu es-sedidu*, str. 34-38.

وَإِن يَمْسَسْكَ اللّهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلاَ رَآدَّ لِفَضْلِهِ يُصَيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

Ako ti Allah kakvu nevolju da, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti htjedne dobro, pa – niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih.[56]

Ako čovjek vjeruje da nesreće i zlo otklanjaju i čuvaju narukvice, konci, kosti i drugi talismani onda čini širk u vjerovanju i ne radi kako mu je naređeno da se odnosi prema Allahu i ono što je dužan prema Njemu drugome radi. Zbog toga je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, *rekao čovjeku koji je na ruci nosio bakarnu ogrlicu zbog slabosti:* ***Skini je, jer ona ti samo povećava slabost. Da si umro s njom nikada ne bi bio spašen.*** *Zabilježili su ga imam Ahmed i drugi putem Imrana ibn el-Husajna. Negiranje spasenja zauvijek znači da je počinio veliki širk i da mu neće biti oprošteno te da će vječno biti u Džehennemu, a sve zbog prethodno navedenog vjerovanja.*[57]

Šejh je rekao na drugom mjestu - u komentaru *Knjige o tevhidu* - da je nošenje narukvica i konaca zbog čuvanja od nesreće i uklanjanja nesreće mali širk.[58] Ne sumnjamo da šejh ovim želi reći da onaj ko vjeruje da su amuleti samo uzrok čini mali širk. Međutim, ko se na njih osloni, nada se koristi od njih ili talisman sadrži širk kao što je dozivanje u pomoć nekoga od stvorenja u onome što je samo Allah u stanju učiniti, onda je to veliki širk. To se jasno razumije iz oba govora u *Et-Tejsiru* i *Et-Tevdihu*.

Ti isto rekao je i Ibn Baz. Naime, rekao je o talismanima slijedeće:

Ako sadrže imena šejtana, kosti, kamenčiće, eksere, talismane u vidu napisanih slova i slično onda spadaju u mali širk. Međutim, ako onaj ko ih nosi vjeruje da ga ti talismani i amuleti čuvaju, otklanjaju bolest i štetu bez Allahove dozvole i htjenja onda je to veliki širk.[59]

56 *Junus*, 107.

57 *Et-Tevdih 'an tevhidi el-Hallak*, str. 268.

58 Vidi *Tejsir el-Aziz el-Hamid*, str. 154, 158 i 162.

59 *Medžmu'el-fetava Ibn Baz*, 2/384.

Rekao je u opaski na bilješke uz tekst Fethu-l-Medžida koje je napisao Hamid el-Feki:

Ispravno mišljenje je da nošenje amuleta i talismana nije ismijavanje s vjerom već mali širk i poistovjećivanje sa ljudima iz džahilijjeta. Ponekad može biti i veliki širk, a to je u slučaju da onaj ko ih nosi srcem vjeruje da oni sami po sebi čuvaju od štete i koriste bez Allahove volje i druga slična ubjeđenja. Međutim, ako vjeruje da su uzrok koji čuva od uroka i džina i slično onda je to mali širk jer to nije uzrok i Allah je to zabranio i putem Poslanika pojasnio da je mali širk. A sve je to zbog toga što se takav čovjek srcem veže za njih i na njih se oslanja.[60]

Rekao je šejh Hafiz Hakemi:

Ako nisu iz Kur'ana i Sunneta
širk su, bez imalo sumnje

Štaviše, iste su k'o strelice
daleko od običaja muslimana

Misli se na talismane i amulete, ako nisu iz Kur'ana i Sunneta, već jevrejski talismani ili talismani onih koji obožavaju zvijezde, meleke, sarađuju s džinima i njima slični koji su napravljeni od kamenčića, željeznih narukvica, konopca istrošenog luka i slično onda su bez imalo sumnje širk. Razlog tome je što ne spadaju u dozvoljene uzroke i poznate lijekove. Radi se o tome da ti ljudi jednostavno vjeruju da ti talismani sami po sebi otklanjaju bolove jer smatraju da posjeduju neku posebnost isto kao što su smatrali obožavatelji kipova za svoje kipove. Rekao je i da liče strelicama. Naime, radi se o strelicama koje su koristili ljudi u džahilijjetu i kojima su gatali kada su htjeli nešto uraditi. Koristili su tri strelice. Na jednoj je pisalo ***uradi****, na drugoj* ***nemoj uraditi****, a treća je bila prazna. Ako bi pogodila ona na kojoj je pisalo* ***uradi*** *krenuo bi gdje je pošao, ako bi pisalo* ***nemoj uraditi*** *ostavio bi taj posao, a ako bi izašla prazna ponovo bi bacao strelice. Allah nam je to zamijenio, Njemu hvala, nečim što je bolje*

[60] *Fethu-l-Medžidi*, str. 133.

od toga, a to je istihara namaz i istihare dova. Želimo reći da su amuleti slični strelicama u neispravnom vjerovanju i suprotstavljanju Šerijatu. Muslimani su daleko od svega toga. Oni koji posjeduju čisti tevhid najudaljeniji su i od strelica i amuleta. Iman u srcima njihovim je mnogo veći od toga da se to ubjeđenje uvuče u srca njihova. Oni imaju čvršće ubjeđenje od toga da se oslanjaju na nekoga drugoga mimo Allaha.[61]

Iz navedenog govora od strane učenjaka vidimo da se ne može generalno reći za amulete i talismane da li su mali ili veliki širk. Treba vidjeti stanje onoga ko ga nosi i kakav je talisman. Međutim, treba imati u vidu da mali širk nije nimalo bezazlen. Nazvan je malim širkom u odnosu na veliki širk čiji će počinilac biti vječno u Vatri. Ali, mali širk je veći grijeh od drugih velikih grijeha. Dokaz za to je Ibn Mes'udova izreka: *Draže mi je lažno se zakleti Allahom nego nečim drugim iskreno.*[62]

Rekao je šejh Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdu-l-Vehhab:

Ibn Mes'ud je, prema onome što je spomenuo šejhu-l-islam Ibn Tejmijje, smatrao boljim zakleti se lažno Allahom nego iskreno nečim drugim zbog toga što je zaklinjanje Allahom tevhid, a zaklinjanje nekim drugim širk. Iako je iskrenost u zakletvi nečim drugim a ne Allahom, ipak je tevhid veće dobro od iskrenosti. Isto tako, laž je manje zlo od širka. U toj izreci je dokaz da je iskreno zaklinjanje nečim drugim osim Allahom veći grijeh od namjerne lažne zakletve. Također, mali širk je veći grijeh od drugih velikih grijeha.[63]

Šejh Muhammed ibn Abdu-l-Vehhab je spomenuo u zaključcima poglavlja o nošenju narukvica i konaca zbog čuvanja od nesreće i uklanjanja nesreće slijedeće: *Ashabi su rekli da je mali širk veći grijeh od velikih grijeha.*[64]

[61] Hakemi, *Me'aridž el-kabul*, 1/384.

[62] Abdu-r-Rezzak, *Musannef*, 8/469; Hejsemi, *Medžma' ez-zevaid*, 4/177, i rekao je: *Zabilježio ga je Taberani u svome djelu El-Mu'džem el-kebir i svi prenosioci su zastupljeni u Sahihu.*

[63] *Tejsir el-Aziz el-Hamidi*, str. 594.

[64] *El-Kavlu es-sedidu*, str. 36.

Na opasnost malog širka ukazuje i činjenica da su svi ajeti i hadisi o širku općeg karaktera te obuhvataju i mali i veliki širk. Zbog toga, učenjaci prvih generacija koristili su za dokaz u vezi s malim širkom ajete koji govore o velikom širku. To je preneseno od Huzejfe i Ibn Abbasa, radijallahu 'anhum.

Rekao je Allah, azze ve dželle:

وَمَن يُشْرِكْ بِاللهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا

A onaj ko drugog Allahu pridružuje, on čini potvoru i grijeh veliki![65]

إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

Širk je, zaista, zulum veliki.[66]

Navedeni ajeti su općeg karaktera i obuhvataju sve vrste širka, i mali i veliki. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao kao odgovor na pitanje koji grijeh je najveći: ***Smatranje da Allahu ima neko ravan a On te stvorio.***[67] Već smo naveli predaju od Ibn Abbasa u kojoj je on protumačio druga božanstva u ajetu kao mali širk. To ukazuje da je Ibn Abbas shvatio da ajeti o velikom širku govore i o malom širku.

Na opasnost malog širka ukazuje i činjenica da će se njegovim počiniteljima suditi prvim na Sudnjem danu.

Preneseno je od Ebu Hurejre, radijallahu 'anhu da je rekao: *Čuo sam Poslanika,* sallallahu 'alejhi ve sellem *da je rekao:* ***Na Sudnjem danu prvom će se presuditi čovjeku poginulom u borbi. Bit će doveden pred Allaha pa će ga podsjetiti na blagodati a on će ih priznati pa će ga upitati: A šta si uradio s njima? Reći će: Borio sam se u Tvoje ime sve dok nisam poginuo. Reći će mu: Lažeš, borio si se da bi ljudi rekli kako si hrabar. To je već rečeno. Potom će narediti da ga vode i bit će odvučen na licu i bačen u Džehennem. Drugome će biti presuđeno čovjeku koji je učio znanje i druge podučavao***

[65] *En-Nisa*, 48.

[66] *Lukman*, 13.

[67] Buhari, *Sahih*: Kitabu et-tefsir, tefsir sure el-Bekare, tefsir kavlihi te'ala: *Fe la tedž'alu lillahi endaden ve entum ta'lemun*, 6/22.

i koji je učio Kur'an. Bit će doveden pred Allaha pa će ga podsjetiti na blagodati a on će ih priznati pa će ga upitati: A šta si uradio s njima? Reći će: Učio sam znanje, druge podučavao i u Tvoje ime učio Kur'an. Reći će mu: Lažeš, učio si da bi ljudi rekli kako si učen, a Kur'an si učio da bi rekli učač. To je već rečeno. Potom će narediti da ga vode i bit će odvučen na licu i bačen u Džehennem. Treći kome će biti presuđeno je čovjek koga je Allah opskrbio svim vrstama imetka. Bit će doveden pred Allaha pa će ga podsjetiti na blagodati a on će ih priznati pa će ga upitati: A šta si uradio s njima? Reći će: Dijelio sam u svaki vid dobra za koji sam znao da voliš. Reći će: Lažeš, to si radio da bi ljudi rekli da si plemenit. To je već rečeno. Potom će narediti da ga vode i bit će odvučen na licu i bačen u Džehennem.[68]

Djelo pomiješano sa malim širkom od početka djela je neispravno. Rekao je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem: ***Rekao je Uzvišeni Allah: Meni najmanje treba širk. Ko uradi neko djelo i pomiješa i drugog u njemu ostavit ću i njega i njegov širk.***[69]

Preneseno je od Ebu Hurejre da je neki čovjek rekao: *Šta je sa čovjekom koji se bori na Allahovom putu ali želi i ovosvjetsku korist?* Rekao je: ***Nema nikakve nagrade.*** Čovjek je ponovio pitanje tri puta a Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je odgovarao: ***Nema nikave nagrade.***[70]

Preneseno je od Ebu Umame el-Bahilija da je neki čovjek rekao: *Allahov Poslaniče, šta će dobiti čovjek koji se bori radi nagrade i slave?* Rekao je: ***Neće ništa.*** Čovjek je pitao tri puta a Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, odgovarao: ***Neće dobiti ništa.*** Na kraju je rekao: ***Allah prima samo djela urađena zbog Njega i Njegovog lica.***[71]

[68] *Sahihu Muslim mea' šerhi en-Nevevi*, 13/50.

[69] *Sahihu Muslim mea' šerhi en-Nevevi*, 18/115.

[70] Hakim, *Mustedrek*, 2/85. Hakim ga je ocijenio vjerodostojnim, a s njim se složio i Zehebi. Ahmed, *Musned*, 2/290; Bejheki, *Sunen*, 9/169; Ebu Davud, *Sunen*, hadis br. 2516. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u *Sahih sunen Ebi Davud*, 2/478.

[71] Nesai, *Sunen*, 6/25. Ed-Devseri ga je ocijenio dobrim u djelu *En-Nehdž*, str. 208 i spomenuo je ko je od učenjaka ocijenio hadis dobrim.

O HAMAJLIJAMA KOJE SADRŽE AJETE I HADISKE DOVE

Govorili smo o propisu u vezi sa nošenjem amuleta i talismana i rekli da se kreće između malog i velikog širka u zavisnosti od onoga koji ih nosi i šta sadrže. Naveli smo kao dokaz ajete, hadise i izreke ashaba. U vezi s tim ne postoji osnovano razilaženje. Međutim, u vezi sa hamajlijama koje sadrže kur'anske ajete i hadiske dove postoji razilaženje među učenjacima. Grupa učenjaka smatra ih dozvoljenim i smatra da ne spadaju u amulete i talismane. Neki od njih su:

- Se'id ibn el-Musejjeb;
- 'Ata;
- Ebu Dža'fer el-Bakir;
- Malik;
- Ahmed, u jednom predanju od njega;
- Ibn Abdu-l-Berr;
- Bejheki;
- Kurtubi;
- Ibn Tejmijje;
- Ibn el-Kajjim i
- Ibn Hadžer.

Međutim, većina ashaba i učenjaka poslije njih smatra ih zabranjenim. Neki od njih su:

- Abdullah ibn Mes'ud;
- Ibn Abbas;
- Huzejfe;
- 'Ukbe ibn 'Amir;
- Ibn 'Ukejm;
- Ibrahim en-Nehai';

- Ahmed, u jednom predanju od njega;
- Ibn el-'Arebi;
- Abdu-r-Rahman ibn Hasen Alu-š-šejh;
- šejh Sulejman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdu-l-Vehhab;
- šejh Abdu-r-Rahman ibn Sa'di;
- Hafiz el-Hakemi;
- Muhammed el-Feki;
- šejh Albani, savremenik;
- Ibn Baz, savremenik, i drugi.[72]

Dokaze prve grupe učenjaka možemo iznijeti ukratko na slijedeći način:

1. Ajet:

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima.[73]

2. Aišina, radijallahu 'anha, izreka: *Amulet je ono što se prije nesreće nosi, a nije poslije nesreće.*[74]

3. Postupak Abdullaha ibn 'Amra. Naime, preneseno je da je on svojoj malodobnoj djeci na vrat vješao papir s napisanom dovom protiv straha koja glasi: ***Bismillah. E'uzu bi kelimatillahi et-tammati min gadabihi, ve 'ikabihi, ve šerri 'ibadihi, ve min hemezati eš-šejatin, ve en jehdurun.*** *U ime Allaha. Utječem se Allahu Njegovim savršenim riječima od Njegove srdžbe, kazne, zla*

[72] Vidi mišljenja učenjaka čija smo mišljenja navели u slijedećoj literaturi: Ibn Ebi Šejbe, *Musannef*, 7/374; Bejheki, *Sunen*, 9/216; Hakim, *Mustedrek*, 4/216; *Tejsir el-Aziz el-hamid*, str. 168 i 174; *Fethu-l-Medžid*; *Silsile el-ehadis es-sahiha*, 1/585; *El-Kavlu es-sedidu*, str. 38; *Me'aridž el-kabul*, 1/382; *Fetava šejh Ibn Baz*, 1/820.

[73] *El-Isra*, 82.

[74] Bejheki, *Sunen*, 9/351; Hakim, *Mustedrek*, 4/217.

Njegovih stvorenja, od šejtanskih uznemiravanja i njihovog prisustva.[75]

Oni koji zabranjuju nošenje kur'anskih hamajlija ili hamajlija koje sadrže hadiske dove kažu da to nisu dokazi za dozvolu. Što se tiče ajeta on je općeg karaktera, a Poslanik je pojasnio da se njime liječi učenjem rukje i radom po njemu, a u vezi sa hamajlijama nije od njega preneseno ništa, pa ni od ashaba, također, nije preneseno ništa. A što se tiče Aišine predaje ona je uopćena i dvosmislena, nije spominjala hamajlije, zato joj se ne bi trebalo pripisivati dozvola nošenja hamajlija. Što se tiče predaje od Abdullaha ibn Amra ona nije vjerodostojna zbog toga što je Muhammed ibn Ishak mudellis a prenio je hadis sa riječima *od*.[76]

Rekao je Hamid el-Feki, komentirajući predanje od Abdullaha ibn Amra: *To predanje je slabo. A osim toga ne ukazuje na ono što oni dokazuju s tim jer u predaji stoji da je on svoju stariju djecu učio Kur'an napamet i pisao je na pločama. Maloj djeci je ploče na vrat vješao da ih nauče, a ne kao hamajliju. Hamajlije se na papiru pišu a ne na pločama. Na to ukazuje podučavanje starije djece.*[77] Znači, to ne može biti jak dokaz za njih.

Dokazi onih koji zabranjuju hamajlije su slijedeći:

1. Opći karakter zabrane u vezi sa amuletima i talismanima. Već smo govorili o tome. Nema dokaza koji bi bilo šta izuzeo iz te opće zabrane.
2. Da je dozvoljeno Poslanik bi to pojasnio isto kao što je pojasnio i dozvolio rukje u kojima nema širka. Naime, rekao je: ***Izložite mi svoje rukje. Rukje su dozvoljene ako ne sadrže širk.***[78] To nije rekao za hamajlije i talismane i amulete.
3. Izreke ashaba. Neke smo već naveli, a izreke i postupci o dozvoli nisu vjerodostojni. Ashabi najbolje znaju Poslani-

[75] Ahmed, *Musned*, 2/181; Hakim, *Mustedrek*, 1/548; Tirmizi, *Sunen*, hadis br. 3528, ocijenio ga je dobrim; Ebu Davud, *Sunen*, hadis br. 3893.

[76] Vidi: Es-Sahiha, 1/585; En-Nehdž es-sedid, str. 61; Sahih sunen Ebi Davud, 2/737.

[77] *Fethu-l-Medžid*, str. 132.

[78] *Sahihu Muslim mea'šerhi en-Nevevii*, 14/187.

kovu uputu. Isto je i sa većinom tabina, naročito ako uzmemo u obzir izreku općeg karaktera Ibrahima en-Nehai'ja: *Prezirali su sve amulete one od Kur'ana i druge.*[79] Rekao je šejh Abdu-r-Rahman ibn Hasen: *Misli na učenika Abdullaha ibn Mes'uda kao što je 'Alkama, el-Esved, Ebu Vail, El-Haris ibn Suvejd, 'Abide es-Selmani, Mesruk, er-Rabi' ibn Hajsem, Suvejd ibn Gafle i drugi. Svi su oni velikani u generaciji tabina. To je Ibrahim parafrazirao njihove riječi u vezi s tim kako to tvrdi hafiz hadisa el-'Iraki i drugi.*[80]

4. Preventivna zabrana. Dužnost je preventivno djelovati da se ne bi kur'anske hamajlije pomiješale sa drugim koje sadrže širk, a ljudi ih neće nijekati zbog sličnosti. Rekao je Hafiz el-Hakemi: *Nema sumnje da ih je sigurnije zabraniti zbog opasnosti od pogrešnih ubjeđenja. Naročito u ovo naše vrijeme. Većina ashaba i tabina je zabranila to u ono časno i dobro vrijeme kada je iman u njihovim srcima bio veći od brda. Zabraniti ih u ovo naše vrijeme, vrijeme smutnji i nedaća, preče je i obaveznije. Neki su se poslužili tim mišljenjem da bi radili čiste harame. Koristi im samo kao sredstvo za prevaru. Na početku lista napišu bismilu, ajet ili suru a ispod napišu gomilu šejtanskih talismana koje mogu prepoznati samo oni koji su vidjeli njihove knjige. Osim toga, srca običnih ljudi vezuju se za ono što su napisali i tako ih odbijaju od oslanjanja na Allaha. Većina njih ljude plaši bez razloga, a ništa im nije. Kada im dođe neko koga žele prevariti za imetak kažu mu: Dogodit će ti se nesreća u porodici, u imetku ili samom tebi, te mu nabraja i kaže kako je s njim džin koji ga stalno prati i slično. Potom mu opiše simptome i šejtanske vesvese praveći se da on tačno zna šta je njemu, da se brine za njega, da mu želi svako dobro. Kada se srce te neznalice ispuni strahom od njegove priče okrene se od svoga Gospodara i okrene se tom lažovu i tijelom i srcem, osloni se na njega i traži kod njega utočište. Kaže mu: Šta je rješenje za to, kako da to riješim? Kao da*

[79] Ibn Ebi Šejbe, *Musannef*, 7/374.

[80] *Fethu-l-Medžid*, str. 138.

je u njegovim rukama korist i šteta. Tada se dogodi ono što je lažljivac i želio i njegovi apetiti za novcem porastu. Kaže mu: Ako mi daš toliko i toliko napisat ću ti zapis veliki toliko i toliko, širok toliko i toliko. Uljepšava mu i hvali ga, liječi toliko i toliko bolesti ako ga objesiš na to i to mjesto. Zar misliš da je, pored svih tih ubjeđenja, to mali širk!? Ne, to je veliki širk i vid obožavanja stvorenja, oslanjanje na njih, traženje spasa kod njih, oslanjanje samo na postupke stvorenja i uklanjanje vjere iz njihovih srca. Šejtan ne bi mogao sprovesti u djelo takvu spletku bez pomoći ljudskih šejtana. Rekao je Uzvišeni:

قُلْ مَن يَكْلَؤُكُم بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَٰنِ بَلْ هُمْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِم مُّعْرِضُونَ

Reci: Ko vas čuva noću i danju od Milostivog, ali oni se od opomene svoga Gospodara okreću.[81]

Uz šejtanske talismane napiše i nešto Kur'ana, potom ga nosi i kada nema abdesta. Obavlja s njim i malu i veliku nuždu, biva džunup i nimalo ga ne poštuje. Tako mi Allaha, niko od Allahovih neprijatelja nije ponizio Kur'an kao ti bezbožnici koji se na islam pozivaju. Tako mi Allaha, Kur'an je objavljen da bi se učio, sprovodio u djelo, da bi se izvršavale njegove naredbe, ostavljale njegove zabrane, da bi se vjerovalo u njegove vijesti, da bi se zastalo kod njegovih granica, uzela pouka iz primjera i kazivanja, da bi se u njega vjerovalo cijelog jer je sve u njemu od Gospodara. A oni su sve to zanijekali i sačuvali samo kur'ansko pismo da bi njime zarađivali kao i ostalim sredstvima do harama. Kada bi neki vladar poslao pismo namjesniku u kojem mu naređuje, zabranjuje, naređuje šta da naredi vojsci i ljudima a on to pismo i ne pročita niti razmisli o njemu već ga objesi o vrat ili na ruku šta bi se dogodilo? Vladar bi ga žestoko kaznio. Kako je onda sa Velikanom nebesa i Zemlje kome pripada svaka hvala na nebu i na Zemlji kome pripada najuzvišeniji primjer i na nebu i na Zemlji kome se sve vraća?! Obožavaj Ga i na njega se osloni! On mi je do-

---

[81] *El-Enbija*, 42.

voljan, nema boga osim Njega, samo se na Njega oslanjam, On je Gospodar velikog Arša.[82]

5. Nošenje kur'anskih hamajlija vodi ka ponižavanju Kur'ana, kao što je odlazak u toalet i slična mjesta.

6. Nošenje Kur'ana od strane onih koji ne razumiju i koji ne znaju kako da ga poštuju možda se može svrstati pod ajet u kojem Allah opisuje takve da su kao magarci koji nose tovare teških knjiga. Jer, oni ne znaju kako da ga poštuju pa se može dogoditi da na njega stave nečistoću, naročito ako se radi o ludoj ili mladoj osobi koja ne razlučuje dobro od zla.

7. Dozvola nošenja hamajlija dovodi do nepraktikovanja sunneta u vezi sa učenjem rukji i zaštitnih dova. Jer, onaj ko nosi cijeli Kur'an može misliti da ne treba učiti sure *El-Felek, En-Nas,* ajet *Kursiju* i slično.

8. Mišljenje da je hamajlija dozvoljena je između harama i halala, a u tim slučajevima sigurnije je postupiti po zabrani kako bi se izbjegla šteta. Allah zna najbolje.

[82] *Me'aridžu-l-kabul*, 1/382.

TALISMANI I HAMAJLIJE NEKAD I SAD

Talismani i amuleti su simboli džahilijjeta i ljudi koji su u to vrijeme živjeli, ljudi kojima je vladalo neznanje i koje su šejtani učinili svojim obožavaocima i sve ih više mučili. Rekao je Uzvišeni:

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

I bilo je ljudi koji su zaštitu od džina tražili, pa su im tako obijest povećali.[83]

Priča se da su Arapi prilikom putovanja kroz pustinje strahovali od džina, prikaza, pustinjskih sirena i šejtana, jedan od njih bi glasno rekao: *Tražimo zaštitu od velikana ove doline!* Time bi se zaštitili od drugih manjih džina u dolini. Na osnovu toga, počeli su džinima klati kurbane da ih ne bi uznemiravali. Kada su pravili kuću ili iskopali bunar zaklali bi kurban da bi se zaštitili zla džina.[84]

Vjerovali su da neko drveće, kamenje, životinje i plemeniti metali štite od džinskih i ljudskih uroka pa su ih uzeli kao amulete i vezali se za njih srcima. Razlog tome je njihovo neznanje o Allahu i neoslanjanje na Njega. U njihovoj historiji primjena amuleta je veoma uočljiva. U njih se mogu ubrojati slijedeće:

1. Na dijete su stavljali nešto što odbija ljude od djeteta kako bi ga zaštitili od ljudskih i džinskih uroka. Ponekada su koristili nečistoće poput krpi korištenih kao ulošci prilikom menzesa, a nekada kosti ili nešto slično. Nekada su djeci nadijevali ružna imena kao što je Kunfuz što znači jež;
2. Lisičiji zub ili mačiji zub;
3. 'Ukre, to je niska kamenčića koju žena stavi oko struka da ne bi zatrudnila;
4. El-Jendželib, to je niska kamenčića koju se nosi s ciljem povratka muža i stjecanje njegove ljubavi nakon srdžbe;

---

83 *El-Džinn*, 6.

84 *El-Mufessal fi tarihi el-Arebi kable el-islam*, str. 746.

5. Et-Tivele, ed-derdebis, el-kehle, el-kirar, el-hemre su kamenčići koji se nose da bi se stekla muževa ljubav, vjerovali su da uz nošenje el-kerara i el-hemre treba proučiti i dovu koja glasi: *O Kerrar, dovedi ga meni, O Hemre, podstakni ga da mi dođe! Ako meni krene obraduj ga, a ako se okrene našteti mu od spolnog organa do usta!*[85] Ova rukja sadrži veliki širk u Allahovom gospodarstvu i ibadetu. Širk u gospodarstvu ogleda se u vjerovanju da je šteta i korist kod njih jer u dovi kaže da ako njoj krene da ga obraduje, a ako se okrene da mu našteti. Dok se širk u ibadetu ogleda u upućenoj dovi njima jer u dovi kaže: *O Kerrah, dovedi ga, o Hemre podstakni ga!* Utječemo se Allahu od zablude.
6. El-Hasme je amulet napravljen od kamenčića da bi se lakše ušlo kod vladara ili dobio spor na sudu. Nosi se ispod prstena, umjesto dugmeta na košulji ili korici za mač;
7. El-'Atfe je kamenčić kojim se privlači ljubav drugih;
8. Es-Silvane je providni kamenčić, zakopa se u pijesak i ostavi dok ne pocrni nakon određenog vremena potraži se i služi za utjehu. Koristi se kao amulet.
9. El-Kuble je bijeli kamenčić, stavi se na vrat konju da ga štiti od uroka;
10. El-Vedea' je školjka koja se nosi zbog uroka;
11. Zlatni nakit koga ujede otrovni gmizavac. Vjerovali su da nošenje zlata za takvu osobu znači ozdravljenje, a nakit od olova da je smrtonosan;
12. Nosili su zečiju šapu da ih štiti od uroka i sihira;
13. Et-Tehvita je odvojen crveni i crni konac. Žene su ga nosile oko struka radi zaštite od uroka. Ponekad je na sebi imao kamenčiće, srebrene loptice.[86]

To su samo neki amuleti i izmišljotine u koje su vjerovali ljudi u džahilijjetu. Neki amuleti su se zadržali do danas. Neki su se

[85] Podrobnije o tim talismanima vidi prethodni izvor na 750. i 751. strani.

[86] Prethodni izvor, str. 750-813.

promijenili ali su vjerovanja ostala ista, jer nema nikakve razlike između čovjeka u džahilijjetu koji je na svoga konja stavljao konopac istrošenog luka zbog uroka i između onoga ko stavi na auto potkovicu da ga čuva od uroka. Oni su isti, u to nema sumnje, propis u vezi s njima je potpuno isti. U vezi s tim rekao je šejh Albani komentirajući hadis o amuletima:

Ta zabluda još uvijek postoji i rasprostranjena je među beduinima i seljacima pa i kod nekih građana. Isti je slučaj sa kamenčićima koje neki vozači objese na ogledalo u autu, neki objese papuču ispred, a neki iza auta, a neki konjsku potkovicu na ulazu u kuću i dućan. Sve to rade, kako tvrde, zbog uroka. Postoje i mnoge druge stvari koje su zadesile ovaj Ummet zbog neznanja o tevhidu i širku. Zbog toga i jesu objavljene objave i poslani poslanici. Samo se Allahu žalimo na neznanje koje se proširilo među muslimanima i na udaljenost od vjere. To je došlo do te mjere da se ne radi samo o grijehu već to neki smatraju ibadetom. Šejh El-Džezuli autor djela Delailu el-hajrat u sedmom hizbu koji se uči nedjeljom rekao je slijedeće: Allahumme salli 'ala Muhammedin ve 'ala ali Muhammedin ma sedže'at el-hamaimu, ve hamet el-havaimu, ve serahat el-behaimu, ve nefe'at et-temaimu. Allahu moj, donesi salavat na Muhammeda i na njegovu porodicu sve dok golubovi guču, čuvari čuvaju, stoka ide na ispašu i amuleti koriste. (Bulak izdanje, str. 111)[87]

U amulete koji sadrže širk spada i to što u nekim gradovima prave ambleme na kojima je isklesan pauk u vrijeme položaja mjeseca u paukovom položaju. Vjeruju da ako ga rukom uhvate pomaže pri ujedu pauka.[88]

El-Šekiri je spomenuo nekoliko amuleta raširenih danas u svojoj vrijednoj knjizi *Es-Sunen ve el-mubtede'at.* U njih spada i zapis za onoga koga bole oči. U njemu stoji:

Reci: On je Allah Jedan
U oku je bolest ramed

---

[87] *Es-Silsile es-sahiha*, hadis br. 492.

[88] Ibn Hazm, *El-Fasl*, 5/4.

bjeloočnica je zakrvavljena
dovoljan mi je Allah es-Samed

O Bože, zbog mog
priznanja da nemaš dijete

Izliječi oko, moj Bože
sačuvaj me zla bolesti ramed

Allah nema sudruga
ne, i niko mu ravan nije.

Ovdje se miješa Kur'an sa pjesništvom, a ne dolikuje da se tako postupa sa Kur'anom.[89]

U to se ubraja i predanje koje je Eš-Šekiri prenio iz knjige *Milost u medicini i mudrost u liječenju sljepila.* U toj predaji stoji slijedeće: *O oko, zaklinjem te pravom Šerahija, Berahija, Indivaja, Asbauta i Alu Šeddaja koje imaju prema tebi. O oko, tog i tog čovjeka zaklinjem te pravom Šuhta, Buhta, Ešheta...*[90] To je zaklinjanje šejtanima, neka nas Allah sačuva kufra i njegovih pristalica.

Također, spomenuo je zapis za karina u kome stoji: *Zar ne vidiš šta je tvoj Gospodar uradio sa karinom? Zar nije spletku karine poništio i na njih ptice eba bil poslao koje su ih glinenim kamenjem gađali, i učinio je karinu poput istočenog lišća. O Ti koji daješ blagostanje, o Snažni i Bogati.*[91] To je očito poigravanje, ismijavanje i mijenjanje Kur'ana.

Sve to nam govori da je veoma jako mišljenje kojim se zabranjuju hamajlije makar bile i od Kur'ana jer se time vrata širka zatvaraju koji smo mogli prepoznati u navedenom.

Rekao je šejh Ibn Baz: *Nije dozvoljeno zapise stavljati na bolesne i djecu. Ti zapisi se nazivaju amuleti, talismani ili zapisi. Ispravno mišljenje u vezi s tim je da su zabranjene i da su vid širka. Rekao je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem: ***Neka Allah ne upotpuni onome ko nosi amulet, neka nikada ne bude miran ko nosi***

[89] *Es-Sunen ve el-mubtede'at*, str. 325.

[90] *Es-Sunen ve el-mubtede'at*, str. 326.

[91] *Es-Sunen ve el-mubtede'at*, str. 332.

školjku. *Također je rekao:* ***Ko nosi amulet počinio je širk.*** *Također:* ***Neke rukje, amuleti i tivela su širk.***

Učenjaci su se razišli u vezi sa kur'anskim hamajlijama da li su zabranjene ili nisu. Ispravno je mišljenje da su zabranjene i to zbog dva razloga:

1. Opći karakter dokaza koji zabranjuju amulete jer obuhvataju i kur'anske i druge amulete;
2. *Preventivna zabrana širka. Ako dozvolimo kur'anske hamajlije pomiješat će se s drugim, stvar će postati nejasna i otvorit će se vrata širku u vidu amuleta koji sadrže širk. A poznato je da su preventivne zabrane za širk i grijehe jedno od najvažnijih šerijatskih pravila.*[92]

Rekao je šejh Muhammed ibn Salih el-'Usejmin u kontekstu odgovora na pitanje u vezi sa amuletima i talismanima: *To pitanje se dijeli na dvoje:*

1. Da zapis bude iz Kur'ana;
2. Da bude nešto drugo nepoznatog značenja.

Što se tiče prvog dijela učenjaci prvih i kasnijih generacija su se razišli u vezi s tim. Neki su to dozvolili smatrajući da i to ulazi u opće značenje ajeta:

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima.[93]

كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ

Mi smo ti objavili blagoslovljenu Knjigu.[94]

Smatrali su da u taj blagoslov spada i njegovo nošenje u obliku zapisa te da i tako čuva od zla.

[92] *Fetava Ibn Baz*, 1/20.

[93] *El-Isra*, 82.

[94] *Sad*, 29.

Drugi dio učenjaka smatra to zabranjenim, jer nije potvrđeno od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, *da je šerijatski uzrok čuvanja od zla ili njegovog uklanjanja. A u takvim stvarima princip je da se uzimaju samo iz objave. Smatram da je to ispravno mišljenje i da nije dozvoljeno nositi hamajlije makar bile od Kur'ana, nije ih dozvoljeno stavljati pod jastuk bolesniku niti ih vješati na zidu i slično. Bolesniku treba dovu učiti i direktno mu rukju učiti kao što je Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *radio...*[95]

[95] *El-Medžmuu 'es-semin*, 1/58.

ZAKLJUČAK

Na kraju ovog kratkog istraživačkog rada dolazimo do slijedećih zaključaka:

- Amuleti su bili poznati prije islama i ljudi u vrijeme džahilijjjeta imali su razna ubjeđenja i bajke u vezi s tim;
- Nošenje amuleta dokaz je pogrešnog vjerovanja i neracionalnog razmišljanja;
- Nošenje amuleta je nekada mali a nekada veliki širk u zavisnosti od onoga ko ga nosi i samog amuleta;
- Mali širk je veći grijeh od velikih grijeha. To su rekli ashabi;
- Amuleti su još uvijek rasprostranjeni. Tome doprinose sihirbazi, vračevi i njima slični;
- Amuleti nisu propisani uzroci niti su uobičajeni uzroci za stjecanje dobra i čuvanje od zla;
- Nije dozvoljeno nositi hamajlije koje sadrže Kur'an ili hadiske dove, prema ispravnom mišljenju.

FETVE

1. *Da li je dozvoljeno pisati kur'anske ajete potom ih potopiti u vodi i piti tu vodu?*

Pisati kur'anske ajete na papiru ili sličnom materijalu potom ih potopiti i tu vodu koristiti za piće je dozvoljeno. Dokazi za to su:

- Ajet koji je općeg značenja, to jest da je lijek i za tijela i srca:

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima.[1]

- Hadis: ***Držite se dva lijeka: meda i Kur'ana.***[2]
- Hadis: ***Kur'an je najbolji lijek.***[3]

Rekao je[4] Ibn el-Kajjim: *Grupa učenjaka iz reda prvih generacija muslimana smatra dozvoljenim pisanje ajeta, potom potapanje u vodi i njeno pijenje. Mudžahid je rekao: Nema smetnje da se ajeti napišu, potope u vodi potom da to bolesnik pije i da se tom vodom kupa. Slična izjava prenesena je od Ebu Kilabea.*[5]

2. *Neki ljudi pišu ajete na crnoj ploči, potom ih saperu u vodi i tu vodu popiju, tvrde da to pomaže pri stjecanju znanja, zaradi, zdravlju i slično. Također, pišu ajete na papir potom ih na vratu nose kao zaštitu. Da li je to dozvoljeno muslimanima?*

Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, dozvolio je sve rukje koje se razumiju i ne sadrže širk, a sadrže Kur'an, zikr i dove. Imam Muslim je zabilježio hadis od 'Avfa ibn Malika u kojem stoji: *Učili smo rukje u džahilijjetu pa smo rekli: Allahov Poslaniče, šta misliš o tome?* Rekao je: ***Izložite mi vaše rukje. Rukje su dozvoljene ako ne sadrže širk.***[6]

---

[1] *El-Isra*, 82.

[2] Hakim, *Mustedrek*, 4/403; Ibn Madže, *Sunen*, 2/1142. Putem Ibn Mes'uda, radijallahu 'anhu.

[3] Ibn Madže, *Sunen*, 2/1158 i 1169. Putem Alije, radijallahu 'anhu.

[4] *Zadu-l-me'ad*, 3/381.

[5] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/240.

[6] *Muslim bi šerhi en-Nevevi*, 14/187; Ebu Davud, 4/214.

Svi učenjaci se slažu da je rukja, koja sadrži gore navedeno, dozvoljena ako se vjeruje da je samo uzrok i da djeluje s Allahovom dozvolom.

Što se tiče nošenja zapisa na vratu ili bilo kojem drugom dijelu tjela, ako nisu od Kur'ana onda su zabranjene, štaviše, širk. Dokaz za to su hadisi:

- Od Imrana ibn Husajna preneseno je da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, vidio čovjeka koji je na ruci nosio bronzanu narukvicu i rekao: ***Šta je to?*** Rekao je: *Zbog slabosti.* Rekao je: ***Strgaj je, jer ona ti samo povećava slabost. Kada bi umro s tom narukvicom, nikada ne bi uspio.***[7]
- Preneseno je od 'Ukbea ibn 'Amira da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: ***Ko nosi amulet neka mu Allah ne ispuni što je time htio, a ko nosi školjku kao amulet neka mu Allah ne da mira.***[8]
- Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao: ***Ko nosi amulet počinio je širk.***[9]
- Preneseno je od Ibn Mes'uda da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: ***Neke rukje, amuleti i ljubavne bajalice su širk.***[10]

Kur'anski zapisi su, također, po ispravnom mišljenju, zabranjeni. Tri su razloga za to:

1. Opće značenje hadisa u kojima se amuleti zabranjuju. Ne postoji dokaz koji izuzima bila šta.
2. Prevencija. Naime, nošenje kur'anskih zapisa vodi ka nošenju i drugih zapisa.
3. Zapisi su izloženi omalovažavanju jer ih osoba nosi prilikom vršenja nužde, čišćenja poslije nužde, spolnog odnosa i slično.

---

7 Ahmed, 4/445; Ibn Madže, 2/1167.

8 Ahmed, 4/154; Hakim, *Mustedrek*, 4/417.

9 Ahmed, 4/156.

10 Ahmed, 1/381; Ebu Davud, 4/212; Ibn Madže, 2/1167; Hakim, *Mustedrek*, 4/418.

A što se tiče pisanja ajeta ili sure na tabli, tanjiru ili papiru potom sapiranja tinte šafranom, vodom i slično i pijenje te vode zbog blagoslova, znanja, zarade, zdravlja i slično nije potvrđeno da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, to radio za sebe kao ni za druge. Također, nije dozvolio nijednom ashabu da to radi niti je olakšao bilo kome od Ummeta da to radi iako postoji potreba za tim. Koliko znamo nije preneseno od ashaba da su to radili ili bilo kome dozvolili da to rade. Na osnovu toga kažemo da je bolje ne raditi to i da se treba ograničiti na potvrđenu rukju koja sadrži Kur'an, zikr, Allahova lijepa imena, dove prenesene od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, i drugo što ima jasno značenje i nema primjese širka. Treba se približiti Allahu putem onoga što je propisao u nadi da će mu Allah oprostiti, nevolju i brigu otkloniti i darovati mu znanje. To je dovoljno, a onaj ko se zadovolji propisanim ništa mu drugo neće trebati.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[11]

3. *Da li je dozvoljeno liječiti Kur'anom za novac?*

Liječenje Kur'anom je dozvoljeno, štaviše, poželjno. Poslanik, sallallahu ' alejhi ve sellem, je rekao: ***Ko može biti od koristi svome bratu neka bude.***[12] To je radio i Poslanik, sallallahu 'alejhi ves ellem, kao i ashabi, radijallahu 'anhum. Bolje je ne naplaćivati liječenje Kur'anom, ali je dozvoljeno, jer je dozvola potvrđena u Sunnetu.[13]

4. *U mom mjestu boravka nalazi se mnogo "šejhova" koje bolesnici posjećuju, a oni im uče ajete. Oboljelima kažu da dovedu ovna, vola, devu ili neku drugu životinju. Godišnje ljudi plate veoma mnogo. Da li je to dozvoljeno u našoj vjeri?*

Učenje rukje iz Kur'ana, zikra i dova iz Sunneta je dozvoljeno. Međutim, odlazak takvim učačima koji naređuju da zakolje ovna ili vola na primjer nije dozvoljen jer je to novotarska rukja i bespravno jedenje tuđeg imetka. Ukoliko se stoka kolje kao žrtva

---

[11] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/244.

[12] Ahmed, 3/382; *Muslim bi šerhi en-Nevevi*, 14/186 i 187.

[13] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/250.

džinima ili mrtvima s ciljem da ih oni zaštite od zla i donesu dobro onda je to širk.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[14]

5. *Vidio sam neke ljude da pišu ajete i stavljaju ih u vodu a potom je piju. Da li je to dozvoljeno?*

Takva praksa nije prenesena od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, četverice upućenih halifa i ashaba, radijallahu 'anhum, te je na osnovu toga bolje to ne raditi. Allah zna najbolje.[15]

6. *Oženio sam se mladom djevojkom, neobrazovanom koja nije imala majku. Svadba je bila na ramazanski bajram 1403. h.god. Sprva mjeseca zu-l-hidžeta ona je oboljela na živcima. Plakala je i jecala, a ponekada je to prelazilo u deranje i zavijanje. Njen otac je odveo sebi i gatara doveo da je liječi. On je kao lijek koristio dimove neugodnog mirisa i naredio da je drže zatvorenu u tamnoj prostoriji mjesec muharrem. Sve se to uradilo bez moje saglasnosti. Njoj je bilo bolje i ostala je u kući svoga oca još dva mjeseca. Po povratku u moju kuću bolest se ponovo pojavila. Ja je sada liječim kod ljekara specijaliste psihologa tako da uz liječenje Kur'anom i hadiskim dovama koristi i druge lijekove. Međutim, njena porodica nema povjerenja u to liječenje i žele je odvesti nekom gataru. Brane mi da joj učim Kur'an kad joj se stanje pogorša jer im je neki gatar rekao da sam ja uzrok pogoršanja bolesti jer sam joj učio ajet Kursiju i sure El-Felek i En-Nas. Kako da postupim ako je otac bude htio odvesti nekom gataru? Molim vas da mi pomognete s odgovorom što prije?*

Ispravno si postupio učeći Kur'an i potvrđene hadiske dove kao rukju. Međutim, imaj na umu slijedeće:

- nije dozvoljeno strancu da se osamljuje s njom zbog učenja rukje;
- nije dozvoljeno da se pred njim otkriva;
- nije dozvoljeno da svoju ruku stavlja na nju.

[14] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/251.

[15] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/252.

Najbolje bi bilo da rukju učiš ti ili neko ko joj je mahrem. Smatramo da je trebaš liječiti i u bolnici kod psihologa specijaliste jer je to njegova specijalnost.

Liječenje kod gatara i odlazak njima je zabranjen. Dokaz za to su hadisi:

- ***Ko ode gataru i pita ga nešto namaz mu neće biti primljen četrdeset noći.***[16]
- ***Ko ode gataru i povjeruje mu negirao je ono što je objavljeno Muhammedu.***[17]

Molimo Allaha da nas uputi na Istinu i da nas sačuva grijeha.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[18]

7. *Da li je dozvoljen postupak onih koji ajete uče i džine pozovu da prisustvuju i uzimaju ugovor od njih da neće nauditi osobi kojoj se rukja uči?*

Rukju učiti je propisano. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, dozvolio je rukje ako ne sadrže širk. Međutim, rad sa džinima, pozivanje džina da prisustvuju rukji i uzimanje ugovora od njih da neće nauditi osobi kojoj se rukja uči nije dozvoljeno.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[19]

8. *Čime da se liječi osoba oboljela od džinskog dodira (ogramaka)?*

Treba da se liječi Kur'anom i dovama prenesenim od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem. Preporučujemo slijedeće knjige[20] na tu temu:

- *El-Kelimu et-tajjib,* Ibn Tejmijje;

---

[16] Ahmed, 4/68; *Muslim bi šerhi en-Nevevi*, 14/227. U Ahmedovoj predaji umjesto: *I pita ga nešto.*, stoji: *I povjeruje u ono što govori.*

[17] Ahmed, 2/429; Ebu Davud, 4/225 i 226; Tirmizi, 1/243; Ibn Madže, 1/209; Hakim, 1/8.

[18] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/254.

[19] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/254.

[20] Knjige El-Kelimu et-tajjib i El-Ezkar su prevedene na bosanski jezik.

- *El-Ezkar,* Nevevi i
- *El-Vabilu es-sajjib,* Ibn el-Kajjim.

U tim knjigama naći ćeš dovoljno rukji.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[21]

9. *Neki čovjek jako se razbolio, obišao je sve ljekare nisu mogli ništa. Na kraju je otišao čovjeku koji traži pomoć, blagoslov i posredništvo od umrlih. Allahovom voljom bolesnik je ozdravio na rukama tog čovjeka. Da li je dozvoljeno ići liječiti se kod takvih? To se ponovilo nekoliko puta pa su ljudi počeli pričati i vjerovati da on liječi postupcima koji su širk. Šta vjera nalaže u tom slučaju?*

Odlazak onima koji čine širk prizivajući umrle i tražeći pomoć on njih s ciljem da nam oni uče dovu i rukju nije dozvoljen, čak i ako ima neke koristi od toga, jer postoji mogućnost da se podudari sa kaderom, a ljudi misle da je on uzrok. Ponekada bolest uzrokuju šejtani te ga navedu da od tih mušrika ide tražiti lijek, pa kada ih pitaju za lijek prestanu ih uznemiravati.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[22]

10. *Neka naša braća koja liječe Kur'anom tvrde da prilikom istjerivanja džina dolazi Džebrail i u tome im pomaže. To je izazvalo rasprave i razdor među ljudima. Molimo vas da nam ovo objasnite i odgovorite na ovu nejasnoću. I da li se Džebrail spušta na zemlju nakon objave da bi pomogao nekome, kao što oni tvrde, ili iz nekog drugog razloga?*

Liječenje Kur'anom, ajetima, surom ili više sura, zbog džinskog dodira je dozvoljeno. Rukja je potvrđena u Šerijatu. Što se tiče spuštanja Džebraila nije nam poznat dokaz za to.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[23]

---

[21] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/260.

[22] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/266.

[23] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/267.

11. *Fetva o utjecaju džina na ljude, ljudi na džine i o utjecaju osobe koja ureče urečenu osobu.*

Utjecaj džina na ljude, ljudi na džine i osobe koja ureče na urečenu osobu postoji i poznat je. Međutim, sve se to događa s Allahovom kosmičkom, a ne šerijatskom, voljom. Također, utjecaj uroka je potvrđen i kod ljudi vidljiv. Potvrđeno je da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: ***Urok je istina. Kada bi nešto moglo preteći sudbinu bio bi to urok.***[24] Također, rekao je: ***Rukja najbolje koristi kada se uči zbog uroka i ujeda otrovnih gmizavaca.***[25] Hadisa u vezi s tim je mnogo. Molimo Allaha da nas čuva i učvrsti na Istini.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[26]

12. *Šta je suština uroka. Rekao je Uzvišeni Allah:* ***I od zla zavidljivca kada zavist ne krije!***[27] *Da li je vjerodostojan hadis:* ***Trećina ljudi umre od uroka.?*** *Šta da uradi osoba koja sumnja da je neko urekao? Da li je voda kojom se opere osoba koja je urekla nekoga dovoljna kao lijek? Da li se ta pije voda ili se njome pere?*

U principu urok se događa tako što se nekoj osobi nešto dopadne, potom njegova zla duša razmišlja o tome i preko pogleda djeluje na nekoga ili nešto. Allah, azze ve dželle je naredio svome Poslaniku, sallallahu 'elejhi ve sellem, da traži zaštitu od zavidljivaca. Rekao je Uzvišeni: ***I od zla zavidljivca kada zavist ne krije!***[28] Svaki urokljivac je i zavidljivac, a nije svaki zavidljivac i urokljivac. Tako traženje zaštite od zavidljivca ujedno je traženje zaštite od urokljivca. Urok je strelica koja izlazi iz duše zavidljivca i urokljivca prema urečenoj osobi. Nekada pogodi, a nekada promaši. Ako ga zadesi nezaštićenog na njega djeluje, a ako bude zaštićen i naoružan ne mogu proći i na njega ne utječu, štaviše, dogodi se da budu vraćene urokljivcu.[29]

[24] *Muslim bi šerhi en-Nevevi*, 14/171.

[25] Buhari, 7/16.

[26] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/270.

[27] *El-Felek*, 5.

[28] *El-Felek*, 5.

[29] Sažeto iz djela *Zadu-l-me'ad*, 3/248.

Od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, preneseni su brojni hadisi koji ukazuju na postojanje uroka. Neki od njih su:

- Od Aiše, radijallahu 'anha, se prenosi da je rekla: *Poslanik,* sallallahu 'alejhi ve sellem, *mi je naređivao da sebi protiv uroka rukje učim.*[30]
- Od Ibn Abbasa, radijallahu 'anhuma, je preneseno da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: ***Urok je istina. Kada bi nešto moglo preteći sudbinu bio bi to urok. Kada se od vas traži da se operete uradite to.***[31]
- Od Esme bint 'Umejs, radijallahu 'anha, je preneseno da je rekla: *Allahov Poslaniče, Džaferovu djecu pogađaju uroci, hoćemo li tražiti nekog da im rukje uči?* Rekao je: ***Da, kada bi nešto moglo preteći sudbinu bio bi to urok.***[32]
- Od Aiše, radijallahu 'anha, je preneseno da je rekla: *Naređivano je da se abdesti osoba koja je urekla nekoga, a urečeni se tom vodom prao.*[33]
- Od Sehla ibn Hunejfa, radijallahu 'anhu, je preneseno da je rekao: Jednom prilikom Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je krenuo na put prema Mekki. Kada su stigli u Džuhfu u klanac El-Harrar Sehl ibn Hunejf se okupao, a bio je bijele puti i imao je lijepo tijelo i kožu. Pogledao ga je 'Amir ibn Rabia, bio je iz plemena Benu 'Adijj, dok se kupao. Rekao je: *Nikada nisam vidio ljepšu kožu. Ljepša je i od kože djevice.* Sehl je odmah pao u nesvijest. Neki su otišli Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem i rekli: *Allahov Poslaniče, spasi Sehla! Tako nam Allaha, ne podiže glavu.* Rekao je: ***Sumnjate li na nekoga da ga je urekao?*** Rekli su: *Pogledao ga je 'Amir ibn Rabia.* Zatim ga je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, pozvao, naljutio se na njega i rekao: ***Zašto neki od vas ubijaju svoju braću?! Što ne blagosloviš ono što vidiš, a svidi ti se!*** Potom mu je naredio da se opere. Oprao je u

---

[30] Buhari, 7/23; Muslim bi šerhi en-Nevevi, 14/184.

[31] Muslim bi šerhi en-Nevevi, 14/171.

[32] Ahmed, 6/438; Trimizi, 4/395; Ibn Madže, 2/1160; Malik, 2/939i 940.

[33] Ebu Davud, 4/210.

posudi lice, ruke, laktove, koljena, noge i unutarnji dio donjeg ogrtača. Potom je sleđa prolio vodu po njemu, a ostatak prolio iza njega. Kada je to urađeno Sehl je nastavio putovanje s ljudima bez ikakvih problema.[34]

Većina učenjaka smatra da postoji urok. Kao dokaz uzimaju prethodno navedene hadise, kao i stvarnost koja potvrđuje postojanje uroka.

Nije nam poznato da li je hadis koji si naveo vjerodostojan, a koji glasi: *Trećina ljudi od uroka umre.* Međutim, autor djela *Nejlu-l-evtar* rekao je da je imam Bezzar zabilježio u svojoj zbirci dobar hadis od Džabira u kojem stoji da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: ***Najviše pripadnika moga Ummeta umre, nakon Allahove odredbe, od uroka.***[35]

Musliman je dužan zaštititi se od šejtana, nepokornih džina i ljudi snagom vjerovanja u Allaha, oslanjanjem na Njega, pokornošću, zaštitnim hadiskim dovama, surama: El-Fatiha, El-Ihlas, El-Felek i En-Nas. Učenjem ajeta Kursije.[36]

Ako znamo ko je urekao nekoga ili sumnjamo na nekoga onda treba od te osobe tražiti da se opere tako što će iz posude s vodom rukom zagrabiti vodu i izaprati usta, a vodu će ispljunuti u posudu, potom će oprati lice nad posudom tako da se voda slije u posudu, potom će lijevom rukom zagrabiti vodu iz posude i proliti je na desno koljeno, a nakon toga desnom rukom zahvatiti vodu iz posude i proliti je na lijevo koljeno. Nakon svega toga oprat će svoj donji ogrtač i tu vodu iznenada u jednom mahu proliti na urečenu osobu iza leđa. Urečena osoba će, s Allahovom dozvolom, ozdraviti.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[37]

---

[34] Ahmed, 3/386; Ibn Madže, 2/1160; Malik, 2/938i 939.

[35] Ibn Ebu 'Asim, *Es-Sunne*, 1/136, hadis br. 311; Tajalisi, *Musned*, hadis br. 1760.

[36] Više o ovome može se naći u djelu *Zaštita od džina i šejtana.* (op. prev.)

[37] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/271-274.

12. *Da li je dozvoljeno liječiti od uroka parenjem travama, listovima i slično?*

Nije dozvoljeno, jer to ne spada u uobičajene lijekove za urok. Postoji mogućnost da se time udovoljava šejtanima i džinima i da se od njih na taj način traži pomoć. Urok treba liječiti šerijatskim rukjama i onim što je potvrđeno u vjerodostojnim hadisima.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[38]

13. *Molimo vas da nam odgovorite da li je dozvoljeno učiti za lijek sure: El-Fatiha, El-Ihlas, El-Felek i En-Nas? I da li je to radio Poslanik,* sallallahu 'elejhi ve sellem, *ili neko iz reda prvih generacija (selefa)?*

Učiti sure El-Fatiha, El-Ihlas, El-Felek, En-Nas i druge sure kao rukje bolesnicima je dozvoljeno. Rukje je učio Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, a i odobrio je ashabima učenje rukje. Dokaz za navedeno su slijedeći hadisi:

- Od Aiše, radijallahu 'anha, preneseno je da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, u bolesti od koje je umro učio sebi sure El-Ihlas, El-Felek i En-Nas. Kada se bolest pogoršala učila je Aiša, radijallahu 'anha, ali je puhala u Poslanikove, sallallahu 'alejhi ve sellem, ruke i njima ga potirala jer su one berićetnije. Rekao je Ma'mer: *Pitao sam Zuhrija kako je puhao u ruke?* Rekao je: *Pljuckao je u ruke i potirao lice.*[39]
- Od Ebu Se'ida el-Hudrija, radijallahu 'anhu, preneseno je da je grupa ashaba stigla do jednog arapskog plemena, a oni ih nisu ugostili. Dok su tako bili, poglavicu tog plemena ujeo je otrovni gmizavac. Pripadnici plemena došli su kod njih i pitali: *Imate li lijek za njega ili učača rukje?* Rekli su: *Niste nas ugostili! Ako nam platite učit ćemo rukju.* Dali su im nekoliko ovaca. Učač rukje je učio Fatihu, skupljao pljuvačku u ustima i pljuckao na ranu. Poglavica je ozdravio. Doveli su

[38] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/275.

[39] Buhari, 7/22; Muslim bi šerhi en-Nevevi, 14/182; Ebu Davud, 4/224; Tirmizi, 5/473; Ibn Madže, 2/1166.

im ovce, ali tada su rekli da ih neće dirati dok ne pitaju Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem. Kada su ga pitali on se nasmijao i rekao: ***Kako si znao da je Fatiha rukja. Uzmite ovce i donesite i meni dio.***[40]

Prvi hadis ukazuje da je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, kada je bio bolestan učio sure El-Felek i En-Nas sam sebi, a drugi hadis ukazuje da je ashabima odobrio učenje sure El-Fatiha kao rukje.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[41]

14. *Da li je dozvoljeno učiti rukju bolesniku radi Allaha ili može za novac?*

Liječiti bolesne Kur'anom je dozvoljeno, štaviše, poželjno. Rekao je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem: ***Ko može koristiti svome bratu neka mu bude od koristi.***[42] Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, i ashabi, radijallahu 'anhum, učili su rukje. Bolje je da se uči besplatno, a za novac je dozvoljeno, jer je potvrđeno u sunnetu da se može naplatiti. Međutim, ako učač želi pokloniti sevape učenja bolesniku to ne bi trebalo jer nije potvrđeno u šerijatu. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je rekao: ***Ko uvede nešto novo u islam bit će mu odbijeno.***[43]

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[44]

15. *U mom mjestu boravka žive mnogi šejhovi. Kada se neko razboli odvedu ga njima da mu uče rukju. Oni mu kažu da dovede ovna, vola, devu ili neku drugu životinju. Ljudi im plaćaju puno novca u toku godine jer idu njima na liječenje. Da li je takva praksa dozvoljena ili nije?*

---

[40] Buhari, 7/23; Muslim bi šerhi en-Nevevi, 14/187; Ebu Davud, 4/222; Tirmizi, 5/399; Ibn Madže, 2/729.

[41] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/242 i 243.

[42] Ahmed, *Musned*, 3/382; Muslim bi šerhi en-Nevevi, 14/186 i 187.

[43] Muttefekun 'ala sihhatihi.

[44] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/250 i 251.

Učenje rukje bolesnim iz Kur'ana, zikra i potvrđenih hadiskih dova je dozvoljeno. Međutim, odlazak onima koje si spomenuo, koji naređuju da bolesnik zakolje ovna ili vola nije dozvoljen. Takva rukja je novotarija i bespravno uzimanje tuđe imovine. Ukoliko životinju kolje džinima ili umrlim osoboma da ga čuvaju zla ili daju kakvo dobro onda je i širk.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[45]

16. *Vidio sam neke ljude kako pišu ajete potom ih potope u vodi i piju tu vodu. Da li je to dozvoljeno?*

To nije potvrđeno od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, četverice upućenih halifa kao ni od ostalih ashaba, radijallahu 'anhum. Zato je bolje ne raditi to. Allah najbolje zna.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[46]

17. *Kako vjera tretira ljude koji uče rukje iz Kur'ana ljudima? Neki prizivaju i pozivaju za svjedoke džinne te traže od njih zavjet da neće uznemiravati osobu kojoj oni uče rukju?*

Učiti rukju iz Kur'ana je dozvoljeno. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, dozvolio je sve rukje koje ne sadrže širk. Međutim, koristiti se džinima, prizivati ih i tražiti od njih zavjet da neće uznemiravati osobu kojoj se uči rukja nije dozvoljeno.

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[47]

18. *Da li je dozvoljeno muslimanu liječiti svim vrstama rukje?*

Svaka rukja koja ne sadrži širk je dozvoljena. Primjer za to su rukje koje sadrže kur'anske sure, ajete, zikrove i potvrđene dove od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem. Rukje koje sadrže širk su zabranjene. Primjer za to su rukje u kojima se spominju imena džina, imena dobrih ljudi i nerazumljive rukje jer mogu sadr-

45 *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/251.

46 *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/252.

47 *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/254 i 255.

žavati širk a da i ne znamo. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem: ***Rukje su dozvoljene ako ne sadrže širk.***[48]

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[49]

19. *Da li je muslimanima dozvoljeno moliti Allahovim imenima za izliječenje?*

Jeste, dozvoljeno je. Dokazi za to su slijedeći:

1. Ajet koji je općeg značenja:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا

Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite tim imenima.[50]

2. Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je učio nekima sljedeću rukju: ***Ezhibi-l-be'se, Rabbe-n-nasi! Išfi, ente-š-Šafi! La šifa' illa šifauke.*** *Otkloni bolest, Gospodaru ljudi! Izliječi, ti si Onaj koji liječi! Nema lijeka osim Tvoga lijeka.*

Allah upućuje na pravi put. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.[51]

[48] Muslim.

[49] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/261.

[50] El-Ea'raf, 180.

[51] *Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi ve-l-ifta'*, 1/261.

RUKJA NA CD-u

UVOD

Sva zahvala pripada Allahu, azze ve dželle, koji nas je podučio svemu. Dao nam je sve dobro i lijepo u životu. Između ostalog dao nam je lijek za sve bolesti, pa i one koje nisu uobičajene koje medicina ne može liječiti. Neka je slavat i slelam na Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, koji je sve jasno prenio i emanet izvršio, na njegovu porodicu, ashabe i sljedbenike do Sudnjeg dana.

Ove rukje za lijek i zaštitu, kratku srednju i dugu, preuzeo sam od doktora Halida ibn Abdu-r-Rahmana el-Džerisija iz njegove knjige *Er-Rukje eš-šer'ijje mine-l-Kur'ani-l-kerimi ve-s-Sunneti-n-nebevijje – Šerijatska rukja iz Kur'ana časnog i poslaničkog Sunneta.*

Rukju je pohvalio šejh doktor Abdullah ibn Abdu-r-Rahman el-Džibrin, koji je, ujedno, napisao predgovor za knjigu. Prenosim njegov govor u cjelosti:

Hvala Allahu koji je sve stvorio i svemu mjeru odredio, koji zna sve tajne i došaptavanja. Hvalimo ga i u blagostanju i nedaćama. Svedočim da nema istinskog boga osim Allaha koji nema sudruga, posjeduje najljepša imena i osobine. I svjedočim da je Muhammed Allahov rob i poslanik i odabranik. Neka je salavat i selam na njega, njegovu porodicu, ashabe i sve koji slijede njegov sunnet!

Pročitao sam knjigu koju je napisao doktor Halid ibn Abdu-r-Rahman ibn Ali el-Džerisi. U knjizi je naveo dokaze za šerijatsku rukju, uvrstio ajete, hadise i sve što ima veze s dovom, što se uči kao rukja za teško izlječive bolesti poput: uroka, džinske padavice, džinskog dodira i sihira. To su bolesti koje ljekari ne priznaju i za koje nema lijeka u vidu tableta i injekcija kao u slučaju drugih bolesti.

Teške bolesti ove prirode događaju se nevidljivim uzrocima koje ultra zrake ne mogu otkriti. Zbog toga se liječe na šerijatski način koji poznaju učači Kur'ana i oni koji posjeduju iman. Liječe se ajetima i dovama koji djeluju na tajanstven način na čovjeka, čuvaju ga, uklanjaju i ublažuju duševne bolesti.

O tome su govorili i pisali učenjaci poput Ibn Tejmijje u djelu Idahu-d-dilale, Ibn el-Kajjim u djelu Et-Tibbu-n-nebevijju, Zehebi u djelu Et-Tibbu-n-nebevijju, Ibn Muflih u djelu El-Adabu-š-šer'ijje i drugi.

Diktor Halid je odabrao dobre rukje i podijelio ih na tri dijela: kratka, srednja i duga. Napisao je i druge manje knjige u vezi s rukjom i sličnim temama. Neka ga Allah nagradi za uloženi trud.

Allah zna najbolje. Neka je salavat i selam na Poslanika, njegovu porodicu i ashabe!

Napominjem da izbor ajeta i dova nije po objavi tako da nema smetnje neke ajete i dove dodati. Po potrebi neki se ajeti i dove mogu više puta ponoviti.

KRATKA RUKJA ZA LIJEK I ZAŠTITU

E'uzu billahi es-Semi' el-Alimi mine-š-šejtani-r-radžim. Bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim.

الحمد لله رب العالمين

El-Hamdu lillahi Rabbi-l-alemin.

Hvala Allahu Gospodaru svjetova.[1]

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

El-Hamdu lillahi-l-lezi lehu ma fi-s-semavati ve ma fi-l-erdi ve lehu-l-hamdu fi-l-ahire. Ve huve-l-Hakimu-l-Habir.

Neka je hvaljen Allah, Čije je sve ono na nebesima i sve ono na Zemlji! Hvaljen neka bude i na onom svijetu! On je Mudar i Sveznajući.[2]

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Huve-l-Hajju la ilahe illa huve, fe-d'uhu muhlisine lehu-d-din. El-Hamdu lillahi Rabbi-l-alemin.

On je Živ, nema boga osim Njega, pa, molite Ga, ispovijedajući Mu čistu vjeru: Neka je hvaljen Allah, Gospodar svjetova.[3]

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ اهدنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَيهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ

Bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim. El-Hamdu lillahi Rabbi-l-'alemin. Er-Rahmani-r-Rahim. Maliki jevmi-d-din. Ijjake na'budu ve ijjake neste'in. Ihdine-s-si-

---

1 *El-Fatiha*, 1.

2 *Sebe'*, 1.

3 *El-Mu'min*, 65.

rata-l-mustekim. Sirata-l-lezine en'amte 'alejhim gajri-l-magdubi 'alejhim ve le-d-dallin.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Svemilosnom, Milostivom. Vladaru Dana sudnjeg. Samo Tebi ibadet činimo i samo od Tebe pomoć molimo. Uputi nas na Pravi put. Na put onih kojima si blagodati podario. A ne na put onih na koje se srdžba izlila i koji su zalutali.[4]

اللهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لاَ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلاَ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلاَّ بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ وَلاَ يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Allahu la ilahe illa huve El-Hajju El-Kajjum. La te'huzuhu sinetun ve la nevm. Lehu ma fi-s-semavati ve ma fi-l-erdi. Men ze-l-lezi ješfeu' 'indehu illa bi iznihi, ja'lemu ma bejne ejdihim ve ma halfehum ve la juhitune bi šej'in min 'ilmihi illa bi ma ša-e. Vesi'a kursijjuhu-s-semavati ve-l-erda, ve la je-uduhu hifzuhuma ve huve-l-'Alijju-l-'Azim.

Allah je, nema boga osim Njega, Živi i Samoopstojeći Održavatelj! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati bez Njegovog dopuštenja?! On zna šta je bilo prije i šta će biti poslije njih i oni ne mogu obuhvatiti od Njegovoga znanja osim koliko On želi! Njegova Kursija obuhvaća i nebesa i Zemlju i Njemu nije teško održavati ih! On je Svevišnji i Veličanstveni![5]

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللهِ وَمَلآئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُواْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ لاَ يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا إِلاَّ وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ

[4] *El-Fatiha*, 1-7.

[5] *El-Bekare*, 255.

أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلاَ تُحَمِّلْنَا مَا لاَ طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنتَ مَوْلاَنَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Amene-r-Resulu bi ma unzile ilejhi min Rabbihi ve-l-mu'minun, kullun amene billahi ve mela-iketihi ve kutubihi ve rusulihi, la nuferriku bejne ehadin min rusulihi. Ve kalu semi'na ve eta'na, gufraneke Rabbena ve ilejke-l-mesir. La jukellifullahu nefsen illa vus'aha, leha ma kesebet, ve 'alejha me-ktesebet. Rabbena la tuahizna in nesina ev ahta'na, Rabbena ve la tehmil 'alejna isren kema hameltehu 'alellezine min kablina, Rabbena ve la tuhammilna ma la takate lena bihi, va'fu 'anna, ve-gfir lena, ve-rhamna, ente mevlana fensurna 'ale-l-kavmi-l-kafirin.

Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, i vjernici, svaki od njih vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i Knjige Njegove, i poslanike Njegove: Mi među poslanicima Njegovim ne pravimo podjelu! I govore: čujemo i pokoravamo se. Molimo Te za oprost, Gospodaru naš, i Tebi se vraćamo! Allah ni jednu osobu ne opterećuje preko mogućnosti njene; njoj u korist je ono dobro koje je stekla, a na njenu štetu je ono zlo koje je stekla! Gospodaru naš, ne uzmi nam u grijeh ako zaboravimo ili nehotice pogriješimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga natovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne opterećuj nas onim za što nemamo snage! Ti preko grijeha nam pređi, oprosti nam i smiluj nam se! Ti si Gospodar naš, pa pomozi nas protiv naroda koji ne vjeruje![6]

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ

Katiluhum ju'azzibhumullahu bi ejdikum ve juhzihim ve jensurkum 'alejhim ve ješfi sudura kavmin mu'minin.

Borite se protiv njih, Allah će ih rukama vašim mučiti, a vas će protiv njih pomoći i grudi vjernika zaliječiti.[7]

[6] *El-Bekare*, 285 i 286.

[7] *Et-Tevbe*, 14.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُم مَّوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

Ja ejjuhe-n-nasu kad džaetkum mev'izatun min Rabbikum ve šifa'un lima fi-s-sudur ve huden ve rahmeten lil-mu'minin.

O ljudi, već vam je stigla poruka od Gospodara vašega, i lijek za vaša srca, i uputa i milost vjernicima.[8]

فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

Fallahu hajrun hafizan ve huve erhamu-r-rahimin.

Ali, Allah je najbolji čuvar i On je najmilostiviji![9]

وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ثُمَّ كُلِي مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلاً يَخْرُجُ مِن بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

Ve evha Rabbuke ila-n-nahli eni-t-tehizi mine-l-džibali bujeten ve mine-š-šedžeri ve mimma ja'rišun summe kuli min kulli-s-semerati fesluki subule Rabbiki zululen jehrudžu min butuniha šerabun muhtelifun elvanuhu fihi šifa'un lin-nasi. Inne fi zalike le ajeten li kavmin jetefekkerun.

Gospodar tvoj pčelu je nadahnuo: Pravi sebi kuće u brdima i u onome što naprave ljudi, zatim, hrani se svakovrsnim plodovima, pa onda idi stazama Gospodara svoga, poslušno! Iz utroba njihovih izlazi piće različitih boja, u njemu je lijek ljudima. To je, uistinu, dokaz za ljude koji razmišljaju.[10]

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلاَ يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إَلاَّ خَسَارًا

Ve nunezzilu mine-l-Ku'ani ma huve šifa'un ve rahmetun li-l-mu'minin ve la jezidu-z-zalimine illa hasaran.

---

[8] *Junus*, 57.

[9] *Jusuf*, 64.

[10] *En-Nahl*, 68 i 69.

Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a zulumćarima on samo povećava propast.[11]

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ

Ve iza meridtu fe huve ješfin.

I kada se razbolim, On me liječi.[12]

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَّقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاء

Ve lev dže'alnahu kur'anen e'adžemijjen le kalu lev la fussilet ajatuhu ee'adžemijjun ve 'arabijjun? Kul huve lillezine amenuhuden ve šifa'un.

A da smo Kur'an učinili na tuđem jeziku, oni bi sigurno rekli: Da su mu ajeti razgovijetni! Zar jezik tuđ, a onaj kome se objavljuje Arap?– Reci: On je onima koji vjeruju uputa i lijek.[13]

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ وَلَا أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدتُّمْ وَلَا أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

Kul ja ejjeuhe-l-kafirun, la e'abudu ma ta'budun. Ve la entum 'abidune ma ea'budu. Ve la ene 'abidun ma 'abbettum. Ve la entum 'abidune ma e'abud. Lekum dinukum ve lije din.

Reci: O vi nevjernici, ja ne obožavam ono što vi obožavate, niti ste vi obožavaoci Onoga Koga ja obožavam, niti sam ja obožavalac onoga što vi obožavate, niti ste vi obožavaoci Onoga Koga ja obožavam, vama vaša vjera, a meni moja.[14]

قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ اللهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ

[11] *El-Isra*, 82.

[12] *Eš-Šu'ara*, 80.

[13] *Fussilet*, 44.

[14] *El-Kafirun*, 1-6.

Kul huvallahu ehad. Allahu-s-Samed. Lem jelid ve lem juled. Ve lem jekun lehu kufuven ehad.

Reci: On je Allah Jedan! Allah je utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije![15]

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

Kul e'uzu bi Rabbi-l-felek. Min šerri ma halek. Ve min šerri gasikin iza vekab. Ve min šerri-n-neffasati fi-l-'ukad. Ve min šerri hasidin iza hased.

Reci: Utječem se Gospodaru svitanja, od zla onoga što On stvara, i od zla mrkle noći kad razastre tmine, i od zla onih koji u čvorove pušu, i od zla zavidljivca kad zavist ne krije.[16]

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ مَلِكِ النَّاسِ إِلَهِ النَّاسِ مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ

Kul e'uzu bi Rabbi-n-nas. Meliki-n-nas. Ilahi-n-nas. Min šerri-l-vesvasi-l-hannas. Ellezi juvesvisu fi suduri-n-nasi. Mine-l-džinneti ve-n-nas.

Reci: Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi, od zla šejtana – koji nanosi zle misli pa se skrije, koji zle misli unosi u srca ljudi pa bio od džina i od ljudi.[17]

La ilahe illellahu el-Azimu-l-Halim. La ilahe illellahu Rabbu-l-Arši-l-azim. La ilahe illellahu Rabbu-s-semavati ve Rabbu-l-erdi, Rabbu-l-Arši-l-kerim.

Nema istinskog boga, osim Allaha, Velikog i Blagog. Nema istinskog boga, osim Allaha, Gospodara Arša velikog. Nema istinskog boga, osim Allaha, Gospodara nebesa i zemlje, Gospodara Arša plemenitog.

[15] *El-Ihlas*, 1-4.

[16] *El-Felek*, 1-5.

[17] *En-Nas*, 1-6.

La ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku, ve lehu-l-hadmu, ve huve 'ala kulli šej'in kadir. Allahumme, la mani'a li ma e'atejte, ve la mu'tije li ma mena'te, ve la jenfe'u ze-l-džeddi minke-l-džeddu.

Nema istinskog boga osim Allaha. Njemu pripada vlast, hvala i On je svemoćan. Allahu moj, što Ti daruješ niko ne može uskratiti, a što Ti uskratiš niko ne može dati. Bogatima i uglednima njihovo bogatstvo i ugled kod Allaha neće koristiti.

E'uzu billahi es-Semi'i-l-'Alimi mine-š-šejtani-r-radžim, min hemzihi, ve nefhihi, ve nefsihi.

Utječem se Allahu koji sve čuje i sve zna, od prokletog šejtana, od njegovog ludila, oholosti i pjesništva.

'Uizuke bi kelimatillahi-t-tamme min kulli šejtanin ve hamme, ve min kulli 'ajnin lamme.

Utječem te s Allahovim savršenim riječima od svakog šejtana, otrovnih gmizavaca i od svakog urokljivog oka.

Bismillahi-l-lezi la jedurru me'a ismihi šej'un fi-l-erdi ve la fi-s-sema'. Ve huve-s-Semi'u-l-'Alim.

S Allahovim imenom s kojim ne može nauditi ništa ni na nebu ni na zemlji. On sve čuje i sve zna. Proučiti sedam puta.

Bismillahi erkike min kulli šej'in ju'zike, min šerri kulli nefsin ev 'ajnin hasidin. Allahu ješfik. Bismillahi erkik.

S Allahovim imenom ti učim rukju od svega što ti ne da mira, od zla svakog bića i urokljiva oka. Neka te Allah izliječi! S Allahovim imenom učim ti rukju.

Allahumme Rabbe-n-nasi ezhibi-l-be'se, ve-šfi ente-š-Šafi la šifae illa šifauke šifaen la jugadiru sekamen.

Allahu moj, Gospodaru ljudi, ukloni bolest! Izliječi jer samo ***Ti liječiš. Nema lijeka osim Tvoga lijeka. Izliječi tako da se bolest ne povrati.***

Allahumme-hdini, ve-rzukni, ve 'afini, ve-rhamni.

Allahu moj, uputi me, opskrbi me i smiluj mi se!

Rabbunallahu-l-lezi fi-s-sema'. Tekaddese ismuk. Emrukefi-s-semai ve-l-erd. Kema rahmetuke fi-s-semai fe-dž'al rahmeteke fi-l-erd. Igfir lena hubena ve hatajana. Ente Rabbu-t-Tajjibin, enzil rahmeten min rahmetik, ve šifaen min šifaik 'ala haze-l-vedže'i fe jebr'a.

Naš Gospodar je Allah koji je na nebu. Neka je sveto Tvoje ime. Tvoja naredba je i na nebu i na zemlji. Kao što je Tvoja milost na nebu spusti je i na zemlju. Oprosti nam sve grijehe. Ti si Gospodar dobrih, spusti svoju milost i lijek na ovu bolest pa da ozdravi.

Es'elullahe-l-'Azim, Rabbe-l-'Arši-l-'azim en ješfijek.

Molim Velikog Allaha, Gospodara Arša velikog da te izliječi! Uči se sedam puta.

Allahumme inni 'abduke, ve-bnu 'abdike, ve-bnu emetike, nasijeti bi jedike, madin fijje hukmuke, 'adlun fijje kadauke. Es'eluke bi kulli ismin huve leke, semmejte bihi nefseke, ev enzeltehu fi kitabike, ev 'allemtehu ehaden min halkike, ev iste'serte bihi fi 'ilmi-l-gajbi 'indeke en tedž'ale-l-Kur'ane rabi'a kalbi, ve nura sadri, ve dželae' huzni ve zehabe hemmi!

Allahu moj, ja sam Tvoj rob, sin roba Tvoga i sin robinje Tvoje. Perčin moj je u Tvojoj ruci. Tvoja odluka se nada mnom provodi. I Tvoja odredba meni je pravedna. Molim te svakim Tvojim imenom, kojim si Sebe nazvao, u nekoj od Svojih knjiga objavio, nekog od Svojih stvorenja podu-

čio ili si ga u Svom znanju zadržao, učini Kur'an proljećem moga srca, svjetlom mojih grudi, otklanjivačem mojih tuga i briga!

Allahumme salli 'ala Muhammedin ve 'ala ali Muhammedin kema sallejte 'ala Ibrahime ve 'ala ali Ibrahim, inneke Hamidun Medžid! Allahumme barik 'ala Muhammedin ve 'ala ali Muhammedin kema barekte 'ala Ibrahime ve 'ala ali Ibrahime, inneke Hamidun Medžid!

Allahu moj, donesi salavat na Muhammeda i njegovu porodicu kao što si donosio salavat na Ibrahima i njegovu porodicu. Ti si Hvaljeni i Veličanstveni! Allahu moj, blagoslovi Muhammeda i njegovu porodicu kao što si blagoslovio Ibrahima i Njegovu porodicu. Ti si Hvaljeni i Veličanstveni!

SREDNJA RUKJA ZA LIJEK I ZAŠTITU

الْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

El-Hamdu lillahi Rabbi-l-alemin.

Hvala Allahu Gospodaru svjetova.[18]

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

El-Hamdu lillahi-l-lezi lehu ma fi-s-semavati ve ma fi-l-erdi ve lehu-l-hamdu fi-l-ahire. Ve huve-l-Hakimu-l-Habir.

Neka je hvaljen Allah, Čije je sve ono na nebesima i sve ono na Zemlji! Hvaljen neka bude i na onom svijetu! On je Mudar i Sveznajući.[19]

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Huve-l-Hajju la ilahe illa huve, fe-d'uhu muhlisine lehu-d-din. El-Hamdu lillahi Rabbi-l-alemin.

On je Živ, nema boga osim Njega, pa, molite Ga, ispovijedajući Mu čistu vjeru: Neka je hvaljen Allah, Gospodar svjetova![20]

وَلِلّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُواْ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَآئِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ

Ve lillahi-l-esmau-l-husna fed'uhu biha ve zeru-l-lezine julhidune fi esmaihi sejudžzevne bima kanu ja'melun.

Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite tim imenima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena; kako budu radili, onako će biti kažnjeni![21]

[18] *El-Fatiha*, 1.

[19] *Sebe'*, 1.

[20] *El-Mu'min*, 65.

[21] *El-Ea'raf*, 180.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَـنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمـنِ الرَّحِيمِ مَـالِكِ يَوْمِ
الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ اهدنَـــا الصِّرَاطَ المُستَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ
عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَيهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ

Bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim. El-Hamdu lillahi Rabbi-l-'alemin. Er-Rahmani-r-Rahim. Maliki jevmi-d-din. Ijjake na'budu ve ijjake neste'in. Ihdine-s-sirata-l-mustekim. Sirata-l-lezine en'amte 'alejhim gajri-l-magdubi 'alejhim ve le-d-dallin.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Svemilosnom, Milostivom. Vladaru Dana sudnjeg. Samo Tebi ibadet činimo i samo od Tebe pomoć molimo. Uputi nas na Pravi put. Na put onih kojima si blagodati podario. A ne na put onih na koje se srdžba izlila i koji su zalutali.[22]

بسم الله الرحمن الرحيم الم ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ والَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ
وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ أُوْلَـئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُوْلَـئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ

Bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim. Elif-lam-mim. Zalike-l-Kitabu la rajbe fihi, Huden li-l-muttekin. Ellezine ju'minune bi-l-gajbi. Ve jukimune-s-salate ve mimma razeknahum junfikun. Ve-l-lezine ju'minune bi ma unzile ilejke ve ma unzile min kablike, ve bi-l-Ahirati hum jukinun. Ula-ike 'ala huden min Rabbihim, ve ula-ike humu-l-muflihun.

Elif-lam-mim. Ova Knjiga, u koju nema sumnje, Uputa je onima koji se Allaha boje. Onima koji u gajb vjeruju koji namaz obavljaju i dijele od onoga čime smo ih Mi opskrbili. I onima koji vjeruju u ono što je objavljeno tebi i što je objavljeno prije tebe, i koji u ahiret čvrsto vjeruju. To su oni koji su na uputi Gospodara svoga i to su oni koji su spašeni.[23]

[22] *El-Fatiha*, 1-7.

[23] *El-Bekare*, 1-5.

وَاتَّبَعُواْ مَا تَتْلُواْ الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكِ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَـكِنَّ الشَّيْاطِينَ
كَفَرُواْ يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا
يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولاَ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلاَ تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ
بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُم بِضَآرِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلاَّ بِإِذْنِ اللّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ
وَلاَ يَنفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُواْ لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الآخِرَةِ مِنْ خَلاَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْاْ بِهِ
أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُواْ يَعْلَمُونَ وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُواْ واتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِندِ اللَّه خَيْرٌ لَّوْ كَانُواْ
يَعْلَمُونَ

Ve-t-tebe'u ma tetlu-š-šejatinu 'ala mulki Sulejmane, ve ma kefera Sulejmanu ve lakinne-š-šejatine keferu. Ju'allimune-n-nase-s-sihra ve ma unzile 'ale-l-melekejni bi Babile Harute ve Marute. Ve ma ju'allimani min ehadin hatta jekula innema nahnu fitnetun fe la tekfur. Fe jete'allemune minhuma ma juferrikune bihi bejne-l-mer-i ve zevdžihi. Ve ma hum bi darrine bihi min ehadin illa bi iznillahi. Ve jete'allemune ma jedurruhum ve la jenfe'uhum, ve lekad 'alimu lemeništerahu ma lehu fi-l-Ahirati min halak. Ve le bi'se ma šerav bihi enfusehum lev kanu ja'lemun. Ve lev ennehum amenu ve-t-tekav lemesubetun min 'indillahi hajr, lev kanu ja'lemun.

Oni se povode za onim što su šejtani o Sulejmanovoj vladavini kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik, nego su nevjernici šejtani koji ljude uče vradžbini u Babilonu, Haruta i Maruta, a to nije objavljeno dvojici meleka. Njih dvojica nikoga nisu učili dok mu ne bi rekli: 'Mi samo iskušavamo, a ti nemoj biti nevjernik!' I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti, ali oni nisu mogli nikome bez Allahove volje nauditi. Učili su ono što će im nauditi i od čega koristi neće imati, iako su znali da onaj ko to sebi pribavi, na drugome svijetu nikakve sreće neće imati. A doista je jadno ono za što su se prodali, kada bi samo oni to znali. A da oni vjeruju i boje se, nagrada od Allaha bi im bila bolja, kada bi samo znali!'[24]

[24] *El-Bekare*, 102 i 103.

اللهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لاَ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلاَ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلاَّ بِمَا شَاء وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ وَلاَ يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Allahu la ilahe illa huve El-Hajju El-Kajjum. La te'huzuhu sinetun ve la nevm. Lehu ma fi-s-semavati ve ma fi-l-erdi. Men ze-l-lezi ješfeu' 'indehu illa bi iznihi, ja'lemu ma bejne ejdihim ve ma halfehum ve la juhitune bi šej'in min 'ilmihi illa bi ma ša-e. Vesi'a kursijjuhu-s-semavati ve-l-erda, ve la je-uduhu hifzuhuma ve huve-l-'Alijju-l-'Azim.

Allah je, nema boga osim Njega, Živi i Samoopstojeći Održavatelj! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati bez Njegovog dopuštenja?! On zna šta je bilo prije i šta će biti poslije njih i oni ne mogu obuhvatiti od Njegovoga znanja osim koliko On želi! Njegova Kursija obuhvaća i nebesa i Zemlju i Njemu nije teško održavati ih! On je Svevišnji i Veličanstveni![25]

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللهِ وَمَلآئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُواْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ لاَ يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا إِلاَّ وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلاَ تُحَمِّلْنَا مَا لاَ طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَآ أَنتَ مَوْلاَنَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Amene-r-Resulu bi ma unzile ilejhi min Rabbihi ve-l-mu'minun, kullun amene billahi ve mela-iketihi ve kutubihi ve rusulihi, la nuferriku bejne ehadin min rusulihi. Ve kalu semi'na ve eta'na, gufraneke Rabbena ve ilejke-l-mesir. La jukellifullahu nefsen illa vus'aha, leha ma kesebet, ve 'alejha me-ktesebet. Rabbena la tuahizna in nesina ev ahta'na, Rabbena ve la tehmil 'alej-

[25] *El-Bekare*, 255.

na isren kema hameltehu 'alellezine min kablina, Rabbena ve la tuhammilna ma la takate lena bihi, va'fu 'anna, ve-gfir lena, ve-rhamna, ente mevlana fensurna 'ale-l-kavmi-l-kafirin.

Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, i vjernici, svaki od njih vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i Knjige Njegove, i poslanike Njegove: Mi među poslanicima Njegovim ne pravimo podjelu! I govore: čujemo i pokoravamo se. Molimo Te za oprost, Gospodaru naš, i Tebi se vraćamo! Allah ni jednu osobu ne opterećuje preko mogućnosti njene; njoj u korist je ono dobro koje je stekla, a na njenu štetu je ono zlo koje je stekla! Gospodaru naš, ne uzmi nam u grijeh ako zaboravimo ili nehotice pogriješimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga natovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne opterećuj nas onim za što nemamo snage! Ti preko grijeha nam prijeđi, oprosti nam i smiluj nam se! Ti si Gospodar naš, pa pomozi nas protiv naroda koji ne vjeruje![26]

الم اللهُ لا إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

Elif, lam, mim. Allahu la ilehe illa huve-l-Hajju-l-Kajjum.

Elif, lam, mim. Allah je nema boga osim Njega Živi i Vječni.[27]

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَن تَشَاءُ وَتَنزِعُ الْمُلْكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَن تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

Kulillahumme malike-l-mulki tu'ti-l-mulke men tešau' ve tenzi'u-l-mulke min men tešau' ve tu'izzu men tešau' ve tuzillu men tešau'. Bi jedike-l-hajru inneke 'ala kulli šej'in kadir. Tulidžu-l-lejle fi-n-nehari ve tulidžu-n-nehara fi-l-lejl, ve tuhridžu-l-hajje mine-l-mejjiti, ve tuhridžu-l-mejjite mine-l-hajji, ve terzuku men tešau' bi gajri hisab.

[26] *El-Bekare*, 285 i 286.

[27] *Alu Imran*, 1 i 2.

Reci: Allahu moj! Koji svu vlast imaš! Ti vlast daješ kome Ti hoćeš, a oduzimaš od koga Ti hoćeš! Ti uzvisuješ koga hoćeš, a unizuješ koga hoćeš! U Tvojoj ruci je dobro! Ti dosta Svemoćan si! Ti uvodiš noć u dan i uvodiš dan u noć! živo izvodiš iz mrtvog i mrtvo izvodiš iz živog! Ti opskrbljuješ koga hoćeš, bez ikakva računa![28]

قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاء وَاللهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاء وَاللهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

Kul inne-l-fadle bi jedillahi ju'tihi men ješau' vallahu vasi'un 'alim. Jehtessu bi rahmetihi men ješau' vallahu zu-l-fadli-l-'azim.

Reci: Zaista je sve dobro u ruci Allahovoj i On ga daje kome On hoće! A Allah je neizmjerno dobar i Sveznajući! On Svoju milost daje kome hoće. A Allah je posjednik velikog dobra.[29]

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللهُ مِن فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَآ آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُم مُّلْكًا عَظِيمًا

Em jahsudune-n-nase 'ala ma atahumullahu min fadlihi fekad atejna ale Ibrahime-l-kitabe ve-l-hikmete, ve atejnahum mulken 'azima.

Ili ljudima zavide na onome što im je Allah dao iz obilja svoga?! A Mi smo potomcima Ibrahimovim Knjigu i mudrost dali, i dali smo im veliku vlast![30]

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Ve lehu ma sekene fi-l-lejli ve-n-nehari ve huve-s-Semi'u-l-'Alim.

Njemu pripada sve što postoji u noći i danu; On sve čuje i sve zna.[31]

28 *Alu Imran*, 26 i 27.

29 *Alu Imran*, 73 i 74.

30 *En-Nisa'*, 54.

31 *El-En'am*, 13.

ذَلِكُمُ اللهُ رَبُّكُمْ لا إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ لاَّ تُدْرِكُهُ الأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

Zalikumullahu Rabbukum, la ilahe illa huve haliku kulli šej'in fa'buduhu ve huve 'ala kulli šej'in vekil. La tudrikuhu-l-ebsaru ve huve judriku-l-ebsar. Ve huve-l-Letifu-l-Habir.

To vam je Allah, Gospodar vaš, nema drugog boga osim Njega, Stvoritelja svega; zato Njemu u ibadetu budite; On nad svim bdi! Pogledi do Njega ne mogu doprijeti, a On do pogleda dopire; On zna i najsitnije stvari, On je Sveznajući.[32]

وَالَّذِينَ آمَنُواْ وَعَمِلُواْ الصَّالِحَاتِ لاَ نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلاَّ وُسْعَهَا أُوْلَـئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِم مِّنْ غِلٍّ تَجْرِي مِن تَحْتِهِمُ الأَنْهَارُ وَقَالُواْ الْحَمْدُ لِلّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَـذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلا أَنْ هَدَانَا اللهُ لَقَدْ جَاءتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُواْ أَن تِلْكُمُ الْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

Ve-l-lezine amenu ve 'amilu-s-salihati la nukellifu nefsen illa vus'aha ulaike ashabu-l-dženneti hum fiha halidun. Ve neza'na ma fi sudurihim min gillin tedžri min tahtihimu-l-enharu ve kalu-l-hamdu lillahi-l-lezi hedana li haza ve ma kunna nehtedije lev la hedanellahu lekad dže't rusulu Rabbina bi-l-hakki ve nudu en tilkumu-l-džennetu uristumuha bima kuntum ta'melun.

A oni koji budu vjerovali i dobra djela činili – Mi nikog ne zadužujemo mimo njegovih mogućnosti – bit će stanovnici Dženneta, u njemu će vječno ostati. Iz njihovih ćemo grudi zlobu odstraniti; ispred njih će rijeke teći, i oni će govoriti: Hvaljen neka je Allah, Koji nas je na pravi put uputio; mi ne bismo na pravom putu bili da nas Allah nije uputio, poslanici Gospodara našeg zaista su istinu donosili, i njima će se doviknuti: Taj ste Džennet u nasljedstvo dobili za ono što ste činili![33]

[32] *El-En'am,* 102 i 103.

[33] *El-Ea'raf,* 42 i 43.

إِنَّ رَبَّكُمُ اللهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ادْعُواْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ وَلاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ بَعْدَ إِصْلاَحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ

Inne Rabbekumullahu-l-lezi haleka-s-semavati ve-l-erda fi sitteti ejjamin summe-steva 'ale-l-'arš. Jugši-l-lejle-n-nehara jetlubuhu hasisen ve-š-šemse ve-l-kamera ve-n-nudžume musehharatin be emrihi. Ela lehu-l-halku ve-l-emru tebarekellahu Rabbu-l-'alemin. Udu' Rabbekum tedarru'an ve hufjeten innehu la juhibbu-l-mu'tedin. Ve la tufsidu fi-l-erdi ba'de islahiha, ve-d'uhu havfen ve tame'an, inne rahmetellahi karibun mine-l-muhsinin.

Gospodar vaš je Allah, Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio. On tamom noći dan prekriva i ona ga ustopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj volji. Samo On stvara i upravlja! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova! Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, On doista ne voli one koji svaku mjeru prelaze. I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost je Allahova doista blizu onih koji dobra djela čine.[34]

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ فَغُلِبُواْ هُنَالِكَ وَانقَلَبُواْ صَاغِرِينَ وَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ قَالُواْ آمَنَّا بِرِبِّ الْعَالَمِينَ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ

Ve evhajna ila Musa en elki 'asake fe iza hije telkafu ma je'fikun fe vekaa'-l-hakku ve betale ma kanu ja'melun fe gulibu hunalike ve-nkalebu sagirin. Ve ulkije-s-seharatu sadžidin kalu amenna bi Rabbi-l-'alemin, Rabbi Musa ve Harun.

[34] *El-Ea'raf,* 54-56.

I Mi naredismo Musau: Baci štap svoj! – i on odjednom proguta sve ono čime su oni bili obmanu izveli. I tako istina na vidjelo izbi i pokaza se da je bilo lažno ono što su oni priredili, i tu oni bijahu pobijeđeni i postadoše poniženi. Čarobnjaci se licem na tlo baciše. Mi vjerujemo u Gospodara svjetova – povikaše, Gospodara Musaova i Harunova![35]

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللهُ عَلَى مَن يَشَاء وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

Katiluhum ju'azzibhumullahu be ejdikum ve juhzihim ve jensurkum 'alejhim ve ješfi sudura kavmin mu'minin, ve juzhib gajza kulubihim ve jetubullahu 'ala men ješau' vallahu 'alimun hakim.

Borite se protiv njih, Allah će ih rukama vašim mučiti, a vas će protiv njih pomoći i grudi vjernika zaliječiti. I iz srca njihovih srdžbu odstraniti. A Allah će onome kome On hoće oprostiti, Allah sve zna i Mudar je.[36]

لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُلْ حَسْبِيَ اللهُ لا إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Lekad dža'ekum resulun min enfusikum 'azizun 'alejhi ma 'anittum harisun 'alejkum bi-l-mu'minine ra'ufun rahimun. Fe in tevellev fekul hasbijallahu la ilahe illa huve 'alejhi tevekkeltu ve huve Rabbu-l-'arši-l-'azim.

Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv. A ako oni glavu okrenu, ti reci: Meni je dovoljan Allah, nema boga osim Njega; Samo se u Njega uzdam, On je Gospodar Arša veličanstvenoga![37]

---

[35] *El-Ea'raf*, 117-122.

[36] *Et-Tevba*, 14 i 15.

[37] *Et-Tevba*, 128 i 129.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءتْكُم مَّوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاء لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

Ja ejjuhe-n-nasu kad dža'etkum mev'izatun min Rabbikum ve šifa'un lima fi-s-sudur ve huden ve rahmetun li-l-mu'minin.

O ljudi, već vam je stigla poruka od Gospodara vašega, i lijek za vaša srca, i uputa i milost vjernicima.[38]

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ فَلَمَّا جَاء السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَى أَلْقُواْ مَا أَنتُم مُّلْقُونَ فَلَمَّا أَلْقَواْ قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُم بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللّهَ لاَ يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ وَيُحِقُّ اللّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ

Ve kale fir'avnu i'tuni bi kulli sahirin 'alim felemma džae'-s-seharatu kale lehum Musa elku ma entum mulkun felemma elkav kale Musa ma dži'tum bihi-s-sihru innellahe sejubtiluhu innellahe la juslihu 'amele-l-mufsidin. Ve juhikkullahu-l-hakka bi kelimatihi ve lev kerihe-l-mudžrimun.

I faraon reče: Dovedite mi sve vješte čarobnjake! I kad čarobnjaci dođoše, Musa im reče: Bacite što imate da bacite! I kad oni baciše, Musa uzviknu: Ono što ste priredili čarolija je! Allah će je uništiti, jer Allah ne dopušta da djelo pokvarenjaka uspije. Allah će Svojim riječima istinu utvrditi, makar što će to zločincima krivo biti![39]

وَإِن يَمْسَسْكَ اللّهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلاَ رَآدَّ لِفَضْلِهِ يُصَيبُ بِهِ مَن يَشَاء مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

Ve in jemseskellahu bi durrin fe la kašife lehu illa huve ve in juridke bi hajrin fe la radde li fadlihi jusibu bihi men ješau' min 'ibadihi ve huve-l-Gafuru-r-Rahim.

Ako ti Allah kakvu nevolju da, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti htjedne dobro, pa – niko ne može bla-

[38] *Junus*, 57.

[39] *Junus*, 79-82.

godat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je.[40]

قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلاَّ كَمَا أَمِنتُكُمْ عَلَى أَخِيهِ مِن قَبْلُ فَاللهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

Kele hel amenukum 'alejhi kema emintukum 'ala ehihi min kablu fallahu hajrun hafizan ve huve erhamu-r-rahimin.

Zar da vam ga povjerim kao što sam prije povjerio brata njegova?, reče on. Ali, Allah je najbolji čuvar i On je najmilostiviji![41]

أَتَى أَمْرُ اللهِ فَلاَ تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ يُنَزِّلُ الْمَلآئِكَةَ بِالْرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنذِرُواْ أَنَّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ أَنَاْ فَاتَّقُونِ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

Eta emrullahi fe la testa'džiluhu subhanehu ve te'ala 'amma jušrikun. Junezzilu-l-melaikete bi-r-ruhi min emrihi 'ala men ješau' min 'ibadihi en enziru ennehu la ilahe illa ene fe-t-tekun. Haleka-s-semavati ve-l-erda bi-l-hakki te'ala 'amma jušrikun.

Ono što je Allah odredio – dogodit će se; zato to ne požurujte! Uzvišen je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju! On meleke s Objavom po odredbi Svojoj šalje, onim robovima Svojim kojima hoće: Opominjite da nema drugog boga osim Mene i bojte Me se! On je s Istinom nebesa i Zemlju stvorio, neka je On vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju.[42]

وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ثُمَّ كُلِي مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلاً يَخْرُجُ مِن بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

40 *Junus*, 107.

41 *Jusuf*, 64.

42 *En-Nahl*, 1-3.

Ve evha Rabbuke ile-n-nehli eni-t-tehizi mine-l-džibali bujuten ve mine-š-šedžeri ve mimma ja'rišun, summe kuli min kulli-s-semerati fesluki subule Rabbiki zululen jehrudžu min butuniha šerabun muhtelifun elvanuhu fihi šifa'un li-n-nasi inne fi zalike le ajeten likavmin jetefekkerun.

Gospodar tvoj pčelu je nadahnuo: Pravi sebi kuće u brdima i u onome što naprave ljudi, zatim, hrani se svakovrsnim plodovima, pa onda idi stazama Gospodara svoga, poslušno! Iz utroba njihovih izlazi piće različitih boja, u njemu je lijek ljudima. To je, uistinu, dokaz za ljude koji razmišljaju.[43]

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلاَ يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إَلاَّ خَسَارًا

Ve nunezzili mone-l-Kur'ani ma huve šifa'un ve rahmetun li-l-mu'minine ve la jezidu-z-zalimine illa hasara.

Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a zulumćarima on samo povećava propast.[44]

قُلِ ادْعُواْ اللهَ أَوِ ادْعُواْ الرَّحْمَـنَ أَيًّا مَّا تَدْعُواْ فَلَهُ الأَسْمَاء الْحُسْنَى وَلاَ تَجْهَرْ
بِصَلاَتِكَ وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً وَقُلِ الْحَمْدُ للهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا
وَلَم يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِّنَ الذُّلَّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا

Kuli-d'ullahe evi-d'u-r-Rahmane ejjen ma ted'u fe lehu-l-esmau-l-husna. Ve la tedžher bi salatike ve la tuhafit biha ve-btegi bejne zalike sebilen. Ve kuli-l-hamdu lillahi-l-lezi lem jettehiz veleden, ve lem jekun lehu šerikun fi-l-mulki, ve lem jekun lehu velijjun mine-z-zulli ve kebbirhu tekbira.

Reci: Zovite: Allah, ili zovite: Svemilosni, a kako Ga god budete zvali, Njegova su imena najljepša. Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kad molitvu obavljaš, a i ne prigušuj ga; traži sredinu između toga. I reci: Hvaljen

---

[43] *En-Nahl*, 68 i 69.

[44] *El-Isra'*, 82.

Allah Koji Sebi nije uzeo djeteta i Koji u vlasti nema ortaka, i Kome ne treba zaštitnik zbog nemoći - i hvaleći Ga veličaj![45]

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِن تُرَنِ أَنَا أَقَلَّ مِنكَ مَالًا وَوَلَدًا

Ve lev la iz dehalte dženneteke kulte ma ša Allahu la kuvvete illa billahi in turani ene ekalle minke malen ve veleda.

A zašto nisi, kad si u vrt ušao, rekao: Mašallah! Moć je samo u Allaha! Ako vidiš da je u mene manje blaga i manje roda nego u tebe.[46]

قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِمَّا أَن تُلْقِيَ وَإِمَّا أَن نَّكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِن سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُّوسَىٰ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنتَ الْأَعْلَىٰ وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ

Kalu ja Musa imma en tulkije ve imma en nekune evvele men elka kale bel elkufe iza hibaluhum ve 'isijjuhum juhajjelu ilejhi enneha tes'a. Feevdžese fi nefsihi hifeten Musa kulna la tehaf, inneke ente-l-ea'la ve elki ma fi jeminike telkaf ma sane'u innema sane'u kejdu sahirin ve la juflihu-s-sahiru hajsu eta.

O Musa, rekoše oni, hoćeš li ti ili ćemo najprije mi baciti? Bacite vi!, reče on, i odjednom mu se pričini da se konopi njihovi i štapovi njihovi, zbog vradžbine njihove, kreću. I Musa u sebi osjeti zebnju. Ne boj se!, rekosmo Mi, ti ćeš, doista, pobijediti! Samo baci to što ti je u desnoj ruci, progutat će ono što su oni napravili, jer je ono što su oni napravili samo varka čarobnjaka, a čarobnjak neće, ma gdje došao, uspjeti.[47]

---

45 *El-Isra'*, 110 i 111.

46 *El-Kehf*, 39.

47 *Ta-ha*, 65-69.

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ وَمَن يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ وَقُل رَّبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

Efehasibtum ennema haleknakum 'abesen ve ennekum ilejna la turdže'un. Fe te'alellahu-l-Meliku-l-Hakku la ilahe illa huve Rabbu-l-'arši-l-kerim. Ve men jedu' mea'llahi ilahen ahara la burhane lehu bihi fe innema hisabuhu 'inde Rabbihi innehu la juflihu-l-kafirun. Ve kul Rabbi-gfir ve-rham ve ente hajru-r-rahimin.

Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete vratiti? I neka je Uzvišen Allah, Vladar Istiniti, nema drugog boga osim Njega, Gospodara Arša veličanstvenog! A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici se neće spasiti. I reci: Gospodaru moj, oprosti i smiluj se, Ti si Milosnik najbolji![48]

قَالَ لَهُم مُّوسَى أَلْقُوا مَا أَنتُم مُّلْقُونَ فَأَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ

Kale lehum Musa elku ma entum mulkun felkav hibalehum ve 'isijjum ve kalu bi 'izzeti fir'avne inna le nahnu-l-galibun fe elka Musa 'asahu fe iza hije telkafu ma je'fikun fe ulkije-s-seharatu sadžidin kalu amenna bi Rabbi-l-'alemin, Rabbi Musa ve Harun.

Musa im reče: Bacite ono što želite baciti! I oni pobacaše konope svoje i štapove svoje i rekoše: S faraonovom moći, mi ćemo svakako pobijediti! Zatim Musa baci svoj štap, koji odjednom proguta ono što su oni lažno izveli. Čarobnjaci se onda na tlo baciše i rekoše: Mi vjerujemo u Gospodara svjetova, Gospodara Musaova i Harunova.[49]

---

48 *El-Mu'minun*, 115-118.

49 *Eš-Šu'ara*, 43-48.

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ

Ve iza meridtu fe huve ješfin.

I Koji me, kad se razbolim, liječi.[50]

أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَإِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ

Emmen judžibu-l-mudtarra iza de'ahu ve jekšifu-s-su'e ve jedž'alukum hulefae'-l-erdi eilahun mea'llahi kalilen ma tezekkerun.

Onaj Koji se nevoljniku, kad Mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja i Koji vas na Zemlji jedne drugima smjenjuje. – Zar pored Allaha postoji drugi bog?! Kako vi nikako pouku da primite!?[51]

مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِن رَّحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِن بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Ma jeftahullahu li-n-nasi min rahmetin fe la mumsike leha ve ma jumsik fe la mursile lehu min ba'dihi. Ve huve-l-'Azizu-l-Hakim.

Milost koju Allah podari ljudima – niko ne može uskratiti, a ono što On uskrati – niko ne može, poslije Njega, dati; On je Silan i Mudar.[52]

يس وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ تَنزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُم مُّقْمَحُونَ وَجَعَلْنَا مِن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ

Ja-sin. Ve-l-Kur'ani-l-hakim. Inneke lemine-l-murselin 'ala siratin mustekim. Tenzile-l-'Azizi-r-Rahim li tunzira kavmen ma unzira abauhum fehum gafilun lekad

50 *Eš-Šu'ara*, 80.

51 *En-Neml*, 62.

52 *Fatir*, 2.

hakka-l-kavlu 'ala ekserihim fehum la ju'minun inna dže'alna fi ea'bakihim eglalen fe hije ile-l-ezkani fehum mukmehun. Ve dže'alna min bejni ejdihim sedden ve min halfihim sedden fe agšejnahum fe hum la jubsirun.

Ja-sin. Tako Mi Kur'ana mudrog, ti si, uistinu, jedan od poslanika, na Pravom putu. On je objava Silnoga i Milosnoga, da opominješ narod čiji preci nisu bili opominjani, pa je ravnodušan! O većini njih već se obistinila Riječ – pa oni neće vjerovati. Mi smo na njihove vratove sindžire stavili, a ruke su im na podbratke privezane – pa su oni glava zadignutih, ispred njih i iza smo pregradu metnuli i na oči im koprenu stavili – pa oni ne vide.[53]

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا إِنَّ إِلَٰهَكُمْ لَوَاحِدٌ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ وَحِفْظًا مِّن كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ لَا يَسَّمَّعُونَ إِلَى الْمَلَإِ الْأَعْلَىٰ وَيُقْذَفُونَ مِن كُلِّ جَانِبٍ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ

Ve-s-saffati saffen. Fe-z-zadžirati zedžran. Fe-t-talijati zikran. Inne ilahekum le vahid. Rabbu-s-semavati ve-l-erdi ve ma bejnehuma ve Rabbu-l-mešarik. Inna zejjenne-s-semae'-d-dun-ja bi zinetini-l-kevakib. Ve hifzan min kulli šejtanin maridin. La jessemme'une ile-l-mel-il-e'ala ve jukzefune min kulli džanib. Duhuren, ve lehum 'azabun vasib. Illa men hatife-l-hatfete fe etbe'ahu šihabun sakib.

Tako mi onih u redove poredanih, i onih koji usmjeravaju, i onih koji Opomenu čitaju, vaš Bog je, uistinu, jedan, Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, i Gospodar istokâ. Mi smo nebo najbliže vama sjajnim zvijezdama okitili, i čuvamo ga od svakoga šejtana prkosnoga da ne prisluškuju meleke - skup najviši, a sa svih strana bivaju gađani, da bi bili otjerani: njih čeka patnja neprekidna, a onoga koji što ugrabi – stigne svjetlica plamteća.[54]

[53] *Ja-sin*, 1-9.

[54] *Es-Saffat*, 1-10.

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِن دُونِهِ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

Elejsellahu bi kafin 'abdehu?! Ve juhavvifuneke bi-l-lezine min dunihi ve men judlillahu fe ma lehu min had.

Zar Allah nije dovoljan robu Svome? A oni te plaše onima koje pored Njega, obožavaju. Onoga koga Allah skrene u zabludu – niko ne može na Pravi put uputiti.[55]

وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

Ve junedždžillahu-l-lezine-t-tekav bi mefazetihim la jemessuhumu-s-suu' ve la hum jahzenun.

Allah će spasiti one koji su Njegova naređenja izvršavali, a Njegovih se zabrana klonili, zbog njihova uspjeha, zlo ih se neće doticati i oni neće tugovati.[56]

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَّقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاء

Ve lev džeʻalnahu kur'anen e'adžemijjen le kalu lev la fussilet ajatuhu ee'adžemijjun ve 'arabijjun? Kul huve lillezine amenuhuden ve šifa'un.

A da smo Kur'an učinili na tuđem jeziku, oni bi sigurno rekli: Da su mu ajeti razgovijetni! Zar jezik tuđ, a onaj kome se objavljuje Arap?– Reci: On je onima koji vjeruju uputa i lijek.[57]

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

[55] *Ez-Zumer*, 36.

[56] *Ez-Zumer*, 61.

[57] *Fussilet*, 44.

Lev enzelna haze-l-Kur'ane 'ala džebelin le raejtehu haši'an mutesaddi'an min hašjetillahi. Ve tilke-l-emsalu nadribuha li-n-nasi le'allehum jetefekkerun. Huvallahu ellezi la ilahe illa huve, 'alimu-l-gajbi ve-š-šehadeti, huve-r-Rahmanu-r-Rahim. Huvallahu ellezi la ilahe illa huve, el-Meliku-l-Kuddusu-s-Selamu-l-M'uminu-l-Muhejminu-l-'Azizu-l-Džebbaru-l-Mutekebbir. Subhanellahi 'amma jušrikun. Huvellahu-l-Haliku-l-Bari-u-l-Musavvir. Lehu-l-esma-u-l-husna. Jusebbihu lehu ma fi-s-semavati ve-l-erdi, ve huve-l-'Azizu-l-Hakim.

Da ovaj Kur'an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili. On je Allah, nema drugog boga osim Njega, On je poznavalac nevidljivog i vidljivog svijeta, On je Svemilostan, Milostiv! On je Allah, nema drugog boga osim Njega, Vladar, Savršeni, Onaj Koji je bez nedostataka, Onaj Koji svakog osigurava, Onaj Koji nad svim bdi, Silni, Uzvišeni, Gordi. Slavljen i Uzvišen je Allah od onoga što mu pridružuju! On je Allah, Tvorac, Onaj Koji iz ničega stvara, Onaj Koji svemu daje oblik, On ima najljepša imena. Njega slavi i veliča sve što je na nebesima i na Zemlji, On je Silni i Mudri.[58]

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ الَّذِي أَنقَضَ ظَهْرَكَ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ
فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ

Elem nešrah leke sadrake ve veda'na 'anke vizreke-l-lezi enkada zahrake ve rafa'na leke zikrak? Fe inne mea'-l-'usri jusran, inne mea'-l-'usri jusran. Fe iza feragte fensab ve ila Rabbike fergab.

Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili i breme tvoje s tebe skinuli, koje je pleća tvoja pritiskalo, i spomen na tebe visoko uzdigli! Pa, zaista, s mukom je olakšanje, zaista, s mukom je olakšanje! A kad završiš, molitvi se predaj, i Gospodaru svome teži![59]

[58] *EL-Hašr*, 21-24.

[59] *Eš-Šerh*, 1-8.

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدتُّمْ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

Kul ja ejjuhe-l-kafirun, la e'abudu ma ta'budun, ve la entum 'abidun ma e'abud, ve la ene 'abidun ma 'abbettum, ve la entum 'abdune ma e'abudu lekum dinukum ve lije din.

Reci: O vi nevjernici, ja ne obožavam ono što vi obožavate, niti ste vi obožavaoci Onoga Koga ja obožavam, niti sam ja obožavalac onoga što vi obožavate, niti ste vi obožavaoci Onoga Koga ja obožavam, vama vaša vjera, a meni moja.[60]

قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ اللهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ

Kul huvallahu ehad. Allahu-s-Samed. Lem jelid ve lem juled. Ve lem jekun lehu kufuven ehad.

Reci: On je Allah Jedan! Allah je utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije![61]

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

Kul e'uzu bi Rabbi-l-felek. Min šerri ma halek. Ve min šerri gasikin iza vekab. Ve min šerri-n-neffasati fi-l-'ukad. Ve min šerri hasidin iza hased.

Reci: Utječem se Gospodaru svitanja, od zla onoga što On stvara, i od zla mrkle noći kad razastre tmine, i od zla onih koji u čvorove pušu, i od zla zavidljivca kad zavist ne krije.[62]

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ مَلِكِ النَّاسِ إِلَهِ النَّاسِ مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ

Kul e'uzu bi Rabbi-n-nas. Meliki-n-nas. Ilahi-n-nas. Min šerri-l-vesvasi-l-hannas. Ellezi juvesvisu fi suduri-n-nasi. Mine-l-džinneti ve-n-nas.

60 *El-Kafirun*, 1-6.

61 *El-Ihlas*, 1-4.

62 *El-Felek*, 1-5.

Reci: Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi, od zla šejtana – koji nanosi zle misli pa se skrije, koji zle misli unosi u srca ljudi pa bio od džina i od ljudi.[63]

La ilahe illellahu el-Azimu-l-Halim. La ilahe illellahu Rabbu-l-Arši-l-azim. La ilahe illellahu Rabbu-s-semavati ve Rabbu-l-erdi, Rabbu-l-Arši-l-kerim.

Nema istinskog boga, osim Allaha, Velikog i Blagog. Nema istinskog boga, osim Allaha, Gospodara Arša velikog. Nema istinskog boga, osim Allaha, Gospodara nebesa i zemlje, Gospodara Arša plemenitog.

La ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku, ve lehu-l-hadmu, ve huve 'ala kulli šej'in kadir. Allahumme, la mani'a li ma e'atejte, ve la mu'tije li ma mena'te, ve la jenfe'u ze-l-džeddi minke-l-džeddu.

Nema istinskog boga osim Allaha. Njemu pripada vlast, hvala i On je svemoćan. Allahu moj, što Ti daruješ niko ne može uskratiti, a što Ti uskratiš niko ne može dati. Bogatima i uglednima njihovo bogatstvo i ugled kod Allaha neće koristiti.

La ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku, ve lehu-l-hadmu, ve huve 'ala kulli šej'in kadir. La havle ve la kuvvete illa billahi. La ilahe illellah, ve la na'budu illa ijjahu. Lehu-n-ni'metu ve lehu-l-fadlu, ve lehu-s-senau-l-hasen. La ilahe illellahu muhlisine lehu-d-din ve lev kerihe-l-kafirun.

Nema istinskog boga osim Allaha. Njemu pripada vlast, hvala i On je svemoćan. Nema snage ni moći osim kod Allaha. Nema istinskog boga osim Allaha, obožavamo samo Njega. Od Njega su sve blagodati i dobrota i Njemu pripada najljepša pohvala. Nema istinskog boga osim Allaha iskreno mu ispovijedamo vjeru makar bilo krivo nevjernicima.

[63] *En-Nas*, 1-6.

E'uzu billahi es-Semi'i-l-'Alimi mine-š-šejtani-r-radžim, min hemzihi, ve nefhihi, ve nefsihi.

Utječem se Allahu koji sve čuje i sve zna, od prokletog šejtana, od njegovog ludila, oholosti i pjesništva.

E'uzu bi vedžhillahi-l-kerim, ve bi kelimatillahi-t-tammati ellati la judžavizuhunne berrun ve la fadžir, min šerri ma jenzilu mine-s-semai ve min šerri ma ja'rudžu fiha, ve šerri ma zera'e fi-l-erdi ve šerri ma jehrudžu minha, ve min fiteni-l-lejli ve-n-nehar, ve min tavariki-l-lejli ve-n-nehar illa tarikan jetruku bi hajrin ja Rahman!

Utječem se Allahovim plemenitim licem i Njegovim savršenim riječima koje ne mogu prevazići ni dobri ni loši od zla koje se spušta s neba i koje se uzdiže ka nebu, od zla onoga što je u zemlji i onoga što izlazi iz zemlje. Utječem se od smutnji dana i noći i od onih koji dolaze noću i danju osim onih koji dolaze s dobrom, o Svemilosni!

'Uizuke bi kelimatillahi-t-tamme min kulli šejtanin ve hamme, ve min kulli 'ajnin lamme.

Utječem te s Allahovim savršenim riječima od svakog šejtana, otrovnih gmizavaca i od svakog urokljivog oka.

Bismillahi, bismillahi, bismilahi! E'uzu billahi ve kudretihi min šerri ma edžidu ve uhazir!

U ime Allaha, u ime Allaha, u ime Allaha! Utječem se Allahu s Njegovom svemoći od onoga što me zadesilo i od čega strahujem! Uči se sedam puta.

Bismillahi erkike min kulli šej'in ju'zike, min šerri kulli nefsin ev 'ajnin hasidin. Allahu ješfik. Bismillahi erkik.

S Allahovim imenom ti učim rukju od svega što ti ne da mira, od zla svakog bića i urokljiva oka. Neka te Allah izliječi! S Allahovim imenom učim ti rukju.

Bismillahi, turbetu erdina bi rikati ba'dina jušfa sekimuna bi izni Rabbina!

S Allahovim imenom, prašina naše zemlje s pljuvačkom jednog od nas. Neka ozdravi bolesnik naš s Allahovom dozvolom!

Allahumme Rabbe-n-nasi, ezhibi-l-be'se ente-š-Šafi la šifae illa šifauke, šifa-en la jugadiru sekamen.

Allahu moj, Gospodaru ljudi, ukloni bolest, Ti liječiš i nema lijeka osim Tvog. Izliječi da se bolest ne povrati.

Allahumme inni es'eluke-l-'afve ve-l-'afijete fi-d-dunja ve-l-ahire! Allahumme inne ese'eluke-l-'afve ve-l-'afijete fi dini ve dunjaje, ve ehli, ve mali! Allahumme ustur 'avrati ve amin rav'ati! Allahumme ihfezni min bejni jedejje, ve min halfi, ve 'an jemini, ve 'an šimali, ve min fevki, ve e'uzu bike en ugtale min tahti!

Allahu moj, molim Te za oprost i dobro na Dunjaluku i Ahiretu! Allahu moj, molim Te za oprost i dobro u mojoj vjeri, dunjalučkom životu, porodici i imetku! Allahu moj, sakrij moje sramote i zaštiti ono zbog čega strahujem! Allahu moj, čuvaj me ispred mene, iza mene, s moje desne strane, s moje lijeve strane, iznad mene, a Tebi se utječem da budem uništen ispod sebe!

Allahumme-hdini, ve-rzukni, ve 'afini, ve-rhamni.

Allahu moj, uputi me, opskrbi me i smiluj mi se!

Allahumme inni e'uzu bi vedžhike-l-kerimi, ve kelimatike-t-tamme min šerri ma ente ahizun bi nasijetihi! Allahumme ente tekšifu-l-me'seme ve-l-megrame! Allahumme la juhzemu džunduke, ve la juhlefu va'duke, ve la jenfeu' ze-l-džeddi minke-l-džeddu. Subhaneke ve bi hamdik.

Allahu moj, utječem se s Tvojim plemenitim licem i Tvojim savršenim riječima od zla svih čije kike Ti držiš! Allahu

moj, Ti otklanjaš grijehe i dugove. Allahu moj, Tvoja vojska ne može izgubiti. Tvoja obećanja se ispunjavaju. Bogatima i uglednima bogatstvo i ugled neće pomoći kod Tebe. Neka si slavljen i hvaljen!

Rabbunallahu-l-lezi fi-s-sema'. Tekaddese ismuk. Emrukefi-s-semai ve-l-erd. Kema rahmetukefi-s-semai fe-dž'al rahmetekefi-l-erd. Igfir lena hubena ve hatajana. Ente Rabbu-t-Tajjibin, enzil rahmeten min rahmetik, ve šifaen min šifaik 'ala haze-l-vedže'i fe jebr'a.

Naš Gospodar je Allah koji je na nebu. Neka je sveto Tvoje ime. Tvoja naredba je i na nebu i na zemlji. Kao što je Tvoja milost na nebu spusti je i na zemlju. Oprosti nam sve grijehe. Ti si Gospodar dobrih, spusti svoju milost i lijek na ovu bolest pa da ozdravi.

Allahumme inni 'abduke, ve-bnu 'abdike, ve-bnu emetike, nasijeti bi jedike, madin fijje hukmuke, 'adlun fijje kadauke. Es'eluke bi kulli ismin huve leke, semmejte bihi nefseke, ev enzeltehu fi kitabike, ev 'allemtehu ehaden min halkike, ev iste'serte bihi fi 'ilmi-l-gajbi 'indeke en tedž'ale-l-Kur'ane rabi'a kalbi, ve nura sadri, ve dželae' huzni ve zehabe hemmi!

Allahu moj, ja sam Tvoj rob, sin roba Tvoga i sin robinje Tvoje. Perčin moj je u Tvojoj ruci. Tvoja odluka se nada mnom provodi. I Tvoja odredba meni je pravedna. Molim Te svakim Tvojim imenom, kojim si Sebe nazvao, u nekoj od Svojih knjiga objavio, nekog od Svojih stvorenja podučio ili si ga u Svom znanju zadržao, učini Kur'an proljećem moga srca, svjetlom mojih grudi, otklanjivačem mojih tuga i briga!

Allahumme salli 'ala Muhammedin ve 'ala ali Muhammedin kema sallejte 'ala Ibrahime ve 'ala ali Ibrahim, inneke Hamidun Medžid! Allahumme barik 'ala Muhammedin ve 'ala ali Muhammedin kema barekte 'ala Ibra-

hime ve 'ala ali Ibrahime, inneke Hamidun Medžid!

Allahu moj, donesi salavat na Muhammeda i njegovu porodicu kao što si donosio salavat na Ibrahima i njegovu porodicu. Ti si Hvaljeni i Veličanstveni! Allahu moj, blagoslovi Muhammeda i njegovu porodicu kao što si blagoslovio Ibrahima i Njegovu porodicu. Ti si Hvaljeni i Veličanstveni!

DUGA RUKJA ZA LIJEK I ZAŠTITU

الْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

El-Hamdu lillahi Rabbi-l-alemin.

Hvala Allahu Gospodaru svjetova.[64]

قُلِ ادْعُواْ اللهَ أَوِ ادْعُواْ الرَّحْمَـنَ أَيًّا مَّا تَدْعُواْ فَلَهُ الأَسْمَاء الْحُسْنَى

Kuli-d'ullahe evi-d'u-r-Rahmane ejjen ma ted'u fe lehu-l-esmau-l-husna.

Reci: Zovite: Allah, ili zovite: Svemilosni, a kako Ga god budete zvali, Njegova su imena najljepša.[65]

الْحَمْدُ للهِ الَّذِي أَنزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَل لَّهُ عِوَجَا

El-Hamdu lillahi-l-lezi enzele 'ala 'abdihi-l-Kitabe ve lem jedž'al lehi 'ivedža.

Hvaljen neka je Allah Koji Svome robu objavljuje Knjigu, i nije je dao iskrivljenu.[66]

اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاء الْحُسْنَى

Allahu la ilahe illa huve lehu-l-esmau'-l-husna.

Allah je nema boga osim Njega, ima najljepša imena.[67]

الْحَمْدُ للهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

El-Hamdu lillahi-l-lezi lehu ma fi-s-semavati ve ma fi-l-erdi ve lehu-l-hamdu fi-l-ahire. Ve huve-l-Hakimu-l-Habir.

---

64 *El-Fatiha*, 1.

65 *El-Isra'*, 110.

66 *El-Kehf*, 1.

67 *Ta-ha*, 8.

Neka je hvaljen Allah, Čije je sve ono na nebesima i sve ono na Zemlji! Hvaljen neka bude i na onom svijetu! On je Mudar i Sveznajući.[68]

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ مَّثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِن رَّحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِن بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ

El-Hamdu lillahi Fatiri-s-semavati ve-l-erdi dža'ili-l-melaiketi rusulen uli edžnihatin mesna ve sulase ve ruba'a jezidu fi-l-halki ma ješau' innellahe 'ala kulli šej'in kadir. Ma jeftahullahu li-n-nasi min rahmetin fe la mumsike leha ve ma jumsik fe la mursile lehu min ba'dihi. Ve huve-l-'Azizu-l-Hakim. Ja ejjuhen-n-nasu uzkuru ni'metellahi 'alejkum hel min halikin gajrullahi jerzukukum mine-s-semai ve-l-erdi, la ilahe illa huve fe enna tu'fekun.

Hvaljen neka je Allah, Stvoritelj nebesa i Zemlje, Koji meleke sa po dva, tri i četiri krila čini izaslanicima; On onome što stvara dodaje što hoće, On, uistinu, sve može. Milost koju Allah podari ljudima – niko ne može uskratiti, a ono što On uskrati – niko ne može, poslije Njega, dati; On je Silan i Mudar. O ljudi, sjetite se blagodati kojom vas Allah obasipa. Postoji li, osim Allaha, ikakav drugi stvoritelj koji vas s neba i iz zemlje opskrbljuje? Osim Njega nema drugog boga, pa kuda se onda odmećete?![69]

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Huve-l-Hajju la ilahe illa huve, fe-d'uhu muhlisine lehu-d-din. El-Hamdu lillahi Rabbi-l-alemin.

On je Živ, nema boga osim Njega, pa, molite Ga, ispovijedaju-

---

[68] *Sebe'*, 1.

[69] *Fatir*, 1-3.

ći Mu čistu vjeru: Neka je hvaljen Allah, Gospodar svjetova![70]

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ

Fa'lem ennehu la ilahe illallahu ve-stagfir li zenbike ve li-l-mu'minine ve-l-mu'minati vallahu ja'lemu mute-kallebekum ve mesvakum.

Znaj da nema boga osim Allaha! Traži oprosta za svoje grijehe i za vjernike i vjernice! Allah zna kud se krećete i gdje boravite.[71]

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ

Ve lillahi-l-esmau-l-husna fed'uhu biha ve zeru-l-lezine julhidune fi esmaihi sejudžzevne bima kanu ja'melun.

Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite tim imenima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena; kako budu radili, onako će biti kažnjeni![72]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَالِكِ يَوْمِ
الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ اهدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

Bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim. El-Hamdu lillahi Rabbi-l-'alemin. Er-Rahmani-r-Rahim. Maliki jev-mi-d-din. Ijjake na'budu ve ijjake neste'in. Ihdine-s-si-rata-l-mustekim. Sirata-l-lezine en'amte 'alejhim gaj-ri-l-magdubi 'alejhim ve le-d-dallin.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Svemilosnom, Milostivom. Vladaru Dana

70 *El-Mu'min*, 65.

71 *Muhammed*, 19.

72 *El-Ea'raf*, 180.

sudnjeg. Samo Tebi ibadet činimo i samo od Tebe pomoć molimo. Uputi nas na Pravi put. Na put onih kojima si blagodati podario. A ne na put onih na koje se srdžba izlila i koji su zalutali.[73]

بسم الله الرحمن الرحيم الم ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ والَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ أُوْلَـئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُوْلَـئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

Bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim. Elif-lam-mim. Zalike-l-Kitabu la rajbe fihi, Huden li-l-muttekin. Ellezine ju'minune bi-l-gajbi. Ve jukimune-s-salate ve mimma razeknahum junfikun. Ve-l-lezine ju'minune bi ma unzile ilejke ve ma unzile min kablike, ve bi-l-Ahirati hum jukinun. Ula-ike 'ala huden min Rabbihim, ve ula-ike humu-l-muflihun.

Elif-lam-mim. Ova Knjiga, u koju nema sumnje, Uputa je onima koji se Allaha boje. Onima koji u gajb vjeruju koji namaz obavljaju i dijele od onoga čime smo ih Mi opskrbili. I onima koji vjeruju u ono što je objavljeno tebi i što je objavljeno prije tebe, i koji u ahiret čvrsto vjeruju. To su oni koji su na uputi Gospodara svoga i to su oni koji su spašeni.[74]

يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاء لَهُم مَّشَوْاْ فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاء الله لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ الله عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Jekadu-l-berku jehtafu ebsarahum kullema edae' lehum mešev fihi ve iza ezleme 'alejhim kamu ve lev šae'Allahu le zehebe bi sem'ihim ve ebsarihim. Inne-Allahe 'ala kulli šej'in kadir.

Munja samo što ih ne zaslijepi: kad god im ona blijesne, oni krenu, a čim utonu u tamu, zastanu! A da Allah hoće, On bi im oduzeo i sluh i vid! Allah, uistinu, sve može![75]

73 *El-Fatiha*, 1-7.

74 *El-Bekare*, 1-5.

75 *El-Bekare*, 20.

وَاتَّبَعُواْ مَا تَتْلُواْ الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكِ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَـكِنَّ الشَّيْاطِينَ
كَفَرُواْ يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا
يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولاَ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلاَ تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ
بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُم بِضَآرِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلاَّ بِإِذْنِ اللّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ
وَلاَ يَنفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُواْ لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الآخِرَةِ مِنْ خَلاَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْاْ بِهِ
أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُواْ يَعْلَمُونَ وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُواْ واتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّوْ كَانُواْ
يَعْلَمُونَ

Ve-t-tebe'u ma tetlu-š-šejatinu 'ala mulki Sulejmane, ve ma kefera Sulejmanu ve lakinne-š-šejatine keferu. Ju'allimune-n-nase-s-sihra ve ma unzile 'ale-l-melekejni bi Babile Harute ve Marute. Ve ma ju'allimani min ehadin hatta jekula innema nahnu fitnetun fe la tekfur. Fe jete'allemune minhuma ma juferrikune bihi bejne-l-mer-i ve zevdžihi. Ve ma hum bi darrine bihi min ehadin illa bi iznillahi. Ve jete'allemune ma jedurruhum ve la jenfe'uhum, ve lekad 'alimu lemeništerahu ma lehu fi-l-Ahirati min halak. Ve le bi'se ma šerav bihi enfusehum lev kanu ja'lemun. Ve lev ennehum amenu ve-t-tekav lemesubetun min 'indillahi hajr, lev kanu ja'lemun.

Oni se povode za onim što su šejtani o Sulejmanovoj vladavini kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik, nego su nevjernici šejtani koji ljude uče vradžbini u Babilonu, Haruta i Maruta, a to nije objavljeno dvojici meleka. Njih dvojica nikoga nisu učili dok mu ne bi rekli: 'Mi samo iskušavamo, a ti nemoj biti nevjernik!' I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti, ali oni nisu mogli nikome bez Allahove volje nauditi. Učili su ono što će im nauditi i od čega koristi neće imati, iako su znali da onaj ko to sebi pribavi, na drugome svijetu nikakve sreće neće imati. A doista je jadno ono za što su se prodali, kada bi samo oni to znali. A da oni vjeruju i boje se, nagrada od Allaha bi im bila bolja, kada bi samo znali![76]

[76] *El-Bekare*, 102 i 103.

مَّا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُواْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلاَ الْمُشْرِكِينَ أَن يُنَزَّلَ عَلَيْكُم مِّنْ خَيْرٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَاللهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاء وَاللهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

Ma jeveddu-l-lezine keferu min ehli-l-kitabi ve le-l-mušrikine en junezzele 'alejkum min hajrin min Rabbi-kum vallahu jehtessu bi rahmetihi men ješau' vallahu zu-l-fadli-l-'azim.

Sljedbenici Knjige koji ne vjeruju a ni idolopoklonici, ne vole da se vama od Gospodara vašeg bilo kakvo dobro objavi. Allah milost Svoju daruje kome On hoće; Allah je neizmjerno dobar.[77]

وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُم مِّن بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّاراً حَسَدًا مِّنْ عِندِ أَنفُسِهِم مِّن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُواْ وَاصْفَحُواْ حَتَّى يَأْتِيَ اللهُ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Vedde kesirun min ehli-l-kitabi lev jeruddunekum min ba'di imanikum kuffaran haseden min 'indi enfusihim min ba'di ma tebejjene lehumu-l-hakku. Fa'fu, ve-sfahu hatta je'tijellahu bi emrihi. Inne-Allahe 'ala kull šej'in kadir.

Mnogi sljedbenici Knjige voljeli bi, iz lične zlobe svoje, da vas, nakon vašeg vjerovanja, vrate u nevjernike, nakon što im je istina jasnom postala! Ali vi oprostite i preko toga pријeđite, dok Allah Svoju odluku ne donese. Allah je doista svemoćan.[78]

فَإِنْ آمَنُواْ بِمِثْلِ مَا آمَنتُم بِهِ فَقَدِ اهْتَدَواْ وَّإِن تَوَلَّوْاْ فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ صِبْغَةَ اللهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدونَ

Fe in amenu bi misli ma amentum bihi fe kad ihtedev ve in tevellev fe innema hum fi šikak fe sejekfikehumullah, ve huve-s-Semi'u-l-'Alim. Sibgatellah, ve men ahsenu minellahi sibgaten ve nahnu lehu 'abidun.

Pa, ako oni budu vjerovali u ono u što vi vjerujete, na Pravom su putu; a ako glave okrenu, oni su onda daleko od

[77] *El-Bekare*, 105.

[78] *El-Bekare*, 109.

Pravog puta i Allah će te sigurno od njih zaštititi, jer On sve čuje i zna. Allahove vjere se držite! Zar ima ljepše vjere od Allahove?! Mi se samo Njemu pokoravamo.[79]

وَإِلَـٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَٰنُ الرَّحِيمُ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِن مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Ve ilahukum ilahun vahidun, la ilahe illa huve-r-Rahmanu-r-Rahim. Inne fi halki-s-semavati ve-l-erdi, ve-htilafi-l-lejli ve-n-nehar, ve-l-fulki-l-leti tedžri fi-l-bahri bi ma jenfe'u-n-nase ve ma enzelellahu mine-s-semai' min ma'in fe ehja bihi-l-erda ba'de mevtiha ve besse fiha min kulli dabbetin ve tesrifi-r-rijahi ve-s-sehabi-l-musehhari bejne-s-semai' ve-l-erdi le ajatin li kavmin ja'kilun.

A vaš Bog – jedan je Bog; nema boga osim Njega, Svemilosnog, Milostivog. U stvaranju nebesa i Zemlje, u smjeni noći i dana, u lađi koja morem plovi s korisnim tovarom za ljude i u kiši koju Allah pušta s neba, pa tako u život vraća zemlju nakon njenog mrtvila, po kojoj je rasijao svakojaka živa bića, u promjeni vjetrova i oblacima koji između neba i Zemlje lebde – ima doista znakova za one koji razumijevaju.[80]

اللَّهُ لَا إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِندَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Allahu la ilahe illa huve El-Hajju El-Kajjum. La te'huzuhu sinetun ve la nevm. Lehu ma fi-s-semavati ve ma fi-l-erdi. Men ze-l-lezi ješfeu' 'indehu illa bi iznihi,

[79] *El-Bekare*, 137 i 138.

[80] *El-Bekare*, 163 i 164.

ja'lemu ma bejne ejdihim ve ma halfehum ve la juhitune bi šej'in min 'ilmihi illa bi ma ša-e. Vesi'a kursijjuhu-s-semavati ve-l-erda, ve la je-uduhu hifzuhuma ve huve-l-'Alijju-l-'Azim.

Allah je, nema boga osim Njega, Živi i Samoopstojeći Održavatelj! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati bez Njegovog dopuštenja?! On zna šta je bilo prije i šta će biti poslije njih i oni ne mogu obuhvatiti od Njegovoga znanja osim koliko On želi! Njegova Kursija obuhvaća i nebesa i Zemlju i Njemu nije teško održavati ih! On je Svevišnji i Veličanstveni![81]

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللهِ وَمَلآئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُواْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ لاَ
يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا إِلاَّ وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا إِن
نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلاَ
تُحَمِّلْنَا مَا لاَ طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَآ أَنتَ مَوْلاَنَا فَانصُرْنَا عَلَى
الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Amene-r-Resulu bi ma unzile ilejhi min Rabbihi ve-l-mu'minun, kullun amene billahi ve mela-iketihi ve kutubihi ve rusulihi, la nuferriku bejne ehadin min rusulihi. Ve kalu semi'na ve eta'na, gufraneke Rabbena ve ilejke-l-mesir. La jukellifullahu nefsen illa vus'aha, leha ma kesebet, ve 'alejha me-ktesebet. Rabbena la tuahizna in nesina ev ahta'na, Rabbena ve la tehmil 'alejna isren kema hameltehu 'alellezine min kablina, Rabbena ve la tuhammilna ma la takate lena bihi, va'fu 'anna, ve-gfir lena, ve-rhamna, ente mevlana fensurna 'ale-l-kavmi-l-kafirin.

Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, i vjernici, svaki od njih vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i Knjige Njegove, i poslanike Njegove: Mi među po-

[81] *El-Bekare*, 255.

slanicima Njegovim ne pravimo podjelu! I govore: čujemo i pokoravamo se. Molimo Te za oprost, Gospodaru naš, i Tebi se vraćamo! Allah ni jednu osobu ne opterećuje preko mogućnosti njene; njoj u korist je ono dobro koje je stekla, a na njenu štetu je ono zlo koje je stekla! Gospodaru naš, ne uzmi nam u grijeh ako zaboravimo ili nehotice pogriješimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga natovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne opterećuj nas onim za što nemamo snage! Ti preko grijeha nam prijeđi, oprosti nam i smiluj nam se! Ti si Gospodar naš, pa pomozi nas protiv naroda koji ne vjeruje![82]

الم اللهُ لا إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقاً لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَاةَ وَالإِنجِيلَ مِن قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُواْ بِآيَاتِ اللهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ إِنَّ اللهَ لاَ يَخْفَىَ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاء هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاء لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Elif, lam, mim. Allahu la ilehe illa huve-l-Hajju-l-Kajjum. Nezzele 'alejke-l-kitabe bi-l-hakki musaddikan lima bejne jedejhi ve enzele-t-Tevrate ve-l-Indžile min kablu huden li-n-nasi ve enzele-l-Furkan. Inne-l-lezine keferu bi ajatillahi lehum 'azabun šedidun. Vallahu 'azizun Zu-n-tikam. Innellahe la jahfa 'alejhi šej'un fi-l-erdi ve la fi-s-semai'. Huve-l-lezi jusavvirukum fi-l-erhami kejfe ješau'. La ilahe illa huve-l-'Azizu-l-Hakim.

Elif, lam, mim. Allah je nema boga osim Njega Živi i Vječni. On tebi objavljuje Knjigu s Istinom, koja potvrđuje prethodne, a i Tevrat i Indžil je objavio, još prije kao putokaz ljudima, a objavio je i Furkan. Onima koji u Allahove ajete ne vjeruju, pripada teška kazna, a Allah je silan i žestoko kažnjava! Allahu doista ništa nije skriveno, ni na Zemlji, ni na nebu! On vas oblikuje u matericama kako On hoće; nema drugog boga osim Njega, Silnog i Mudrog![83]

[82] *El-Bekare*, 285 i 286.

[83] *Alu Imran*, 1-6.

شَهِدَ اللهُ أَنَّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Šehidellahu ennehu la ilahe illa huve ve-l-melai'ketu ve ulu-l-'ilmi kaimen bi-l-kist. La ilahe illa huve-l-'Azizu-l-Hakim.

Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleci i učeni, postupajući pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog.[84]

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَن تَشَاء وَتَنزِعُ الْمُلْكَ مِمَّن تَشَاء وَتُعِزُّ مَن تَشَاء وَتُذِلُّ مَن تَشَاء بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىَ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ تُولِجُ اللَّيْلَ فِي الْنَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الَمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَن تَشَاء بِغَيْرِ حِسَابٍ

Kulillahumme malike-l-mulki tu'ti-l-mulke men tešau' ve tenzi'u-l-mulke min men tešau' ve tu'izzu men tešau' ve tuzillu men tešau'. Bi jedike-l-hajru inneke 'ala kulli šej'in kadir. Tulidžu-l-lejle fi-n-nehari ve tulidžu-n-nehara fi-l-lejl, ve tuhridžu-l-hajje mine-l-mejjiti, ve tuhridžu-l-mejjite mine-l-hajji, ve terzuku men tešau' bi gajri hisab.

Reci: Allahu moj! Koji svu vlast imaš! Ti vlast daješ kome Ti hoćeš, a oduzimaš od koga Ti hoćeš! Ti uzvisuješ koga hoćeš, a unizuješ koga hoćeš! U Tvojoj ruci je dobro! Ti dosta Svemoćan si! Ti uvodiš noć u dan i uvodiš dan u noć! živo izvodiš iz mrtvog i mrtvo izvodiš iz živog! Ti opskrbljuješ koga hoćeš, bez ikakva računa.[85]

قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاء وَاللهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاء وَاللهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

Kul inne-l-fadle bi jedillahi ju'tihi men ješau' vallahu vasi'un 'alim. Jehtessu bi rahmetihi men ješau' vallahu zu-l-fadli-l-'azim.

[84] *Alu Imran*, 18.

[85] *Alu Imran*, 26 i 27.

Reci: Zaista je sve dobro u ruci Allahovoj i On ga daje kome On hoće! A Allah je neizmjerno dobar i Sveznajući! On Svoju milost daje kome hoće. A Allah je posjednik velikog dobra.[86]

أَفَغَيْرَ دِينِ اللهِ يَبْغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ

Efegajra dini-llahi jebgune, ve lehu esleme men fi-s-se-mavati ve-l-erdi tav'an ve kerhen, ve ilejhi jurdže'un.

Zar pored Allahove vjere žele neku drugu, kada se Njemu predaju, milom ili silom, i oni na nebesima i na Zemlji i Njemu će vraćeni biti?![87]

وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الإِسْلاَمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

Ve men jebtegi gajra-l-islami dinen fe len jukbele min-hu ve huve fi-l-Ahireti mine-l-hasirin.

A onaj ko želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti pri-mljena, i on će na drugom svijetu biti medu gubitnicima.[88]

إِن تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُواْ بِهَا وَإِن تَصْبِرُواْ وَتَتَّقُواْ لاَ يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ

In temseskum hasenetun tesu'hum ve in tusibkum seji'etun jefrahu biha ve in tesbiru ve tetteku la jedurru-kum kejduhum šej'en. Innellahe bi ma ja'melun muhit.

Ako vas zadesi kakvo dobro, to ih ozlojedi; a zadesi li vas kakva nevolja, obraduju joj se. Ako se budete strpjeli i bo-gobojazni bili, njihovo lukavstvo vam nimalo neće nauditi! A Allah, doista, dobro zna šta oni rade![89]

وَلاَ تَتَمَنَّوْاْ مَا فَضَّلَ اللهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُواْ وَلِلنِّسَاء

86 *Alu Imran*, 73 i 74.

87 *Alu Imran*, 83.

88 *Alu Imran*, 85.

89 *Alu Imran*, 120

نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُواْ اللهَ مِن فَضْلِهِ إِنَّ اللهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

Ve la tetemennev ma fddalellahu bi ba'dakum 'ala ba'd, li-r-ridžali nesibun mimma-ktesebu ve li-n-isai' nasibun mimma-ktesebne, ve-s-e'lullahe min fadlihi. Innellahe kane bi kulli šej'in 'alima.

I ne poželite ono čime je Allah neke od vas odlikovao nad drugima: muškarcima pripada udio za ono što zarade, a ženama udio za ono što one zarade! I molite Allaha za obilje Njegovo! Allah, doista, sve dobro zna![90]

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللهُ مِن فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَآ آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُم مُّلْكًا عَظِيمًا

Em jahsudune-n-nase 'ala ma atahumullahu min fadlihi fekad atejna ale Ibrahime-l-kitabe ve-l-hikmete, ve atejnahum mulken 'azima.

Ili ljudima zavide na onome što im je Allah dao iz obilja svoga?! A Mi smo potomcima Ibrahimovim Knjigu i mudrost dali, i dali smo im veliku vlast![91]

اللهُ لا إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لاَ رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللهِ حَدِيثًا

Allahu la ilahe illa huve le jedžme'annekum ila jevmi-l-kijameti la rajbe fihi. Ve men asdeku mine-llahi hadisa.

Allah, osim Koga drugoga boga nema, sigurno će vas sakupiti na Sudnjem danu, u što nema nimalo sumnje, jer čiji je govor istinitiji od Allahovog?![92]

الْحَمْدُ للهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُواْ بِرَبِّهِم يَعْدِلُونَ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن طِينٍ ثُمَّ قَضَى أَجَلاً وَأَجَلٌ مُّسمًّى عِندَهُ ثُمَّ أَنتُمْ تَمْتَرُونَ وَهُوَ اللهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ

[90] *En-Nisa*, 32.

[91] *En-Nisa'*, 54.

[92] *En-Nisa*, 87.

El-Hamdu lillahi-l-lezi haleka-s-semavati ve-l-erda, ve džeʻale-z-zulumati ve-n-nura, summe-l-lezine keferu bi Rabbihim jaʻdilun. Huve-l-lezi halekakum min tinin summe kada edželen ve edželun musemmen ʻindehu summe entum temterun. Ve huvellahu fi-s-semavati ve fi-l-erdi jaʻlemi sirrakum ve džehrakum ve jaʻlemu ma teksibun.

Hvaljen neka je Allah, Koji je nebesa i Zemlju stvorio i tmine i svjetlo dao. Opet oni koji ne vjeruju – druge sa Gospodarom svojim izjednačuju! On vas je od zemlje stvorio i čas smrti odredio, i samo On zna kada će Smak svijeta biti, a vi opet sumnjate. On je Allah na nebesima i na Zemlji, On zna i što krijete i što pokazujete, i On zna ono što radite.[93]

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Ve lehu ma sekene fi-l-lejli ve-n-nehari ve huve-s-Semiʻu-l-ʻAlim.

Njemu pripada sve što postoji u noći i danu; On sve čuje i sve zna.[94]

وَإِن يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِن يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدُيرٌ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

Ve in jemseskellahu bi durrin fe la kašife lehu illa huve, ve in jemseske bi hajrin fe huve ʻala kulli šejʻin kadir. Ve huve-l-Kahiru fevka ʻibadihi, ve huve-l-Hakimu-l-Habiru.

Ako te Allah nekom nevoljom pogodi – pa, niko je osim Njega ne može otkloniti; a ako ti kakvo dobro podari – pa, samo je On Svemoćni, i jedini je On Vladar nad robovima Svojim; On je Mudar i Sveznajući.[95]

[93] *El-En'am*, 1-3.

[94] *El-En'am*, 13.

[95] *El-En'am*, 17 i 18.

ذَلِكُمُ اللهُ رَبُّكُمْ لا إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ لاَّ تُدْرِكُهُ الأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

Zalikumullahu Rabbukum, la ilahe illa huve haliku kulli šej'in fa'buduhu ve huve 'ala kulli šej'in vekil. La tudrikuhu-l-ebsaru ve huve judriku-l-ebsar. Ve huve-l-Letifu-l-Habir.

To vam je Allah, Gospodar vaš, nema drugog boga osim Njega, Stvoritelja svega; zato Njemu u ibadetu budite; On nad svim bdi! Pogledi do Njega ne mogu doprijeti, a On do pogleda dopire; On zna i najsitnije stvari, On je Sveznajući.[96]

إِنَّ رَبَّكُمُ اللهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ادْعُواْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ وَلاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ بَعْدَ إِصْلاَحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ

Inne Rabbekumullahu-l-lezi haleka-s-semavati ve-l-erda fi sitteti ejjamin summe-steva 'ale-l-'arš. Jugši-l-lejle-n-nehara jetlubuhu hasisen ve-š-šemse ve-l-kamera ve-n-nudžume musehharatin be emrihi. Ela lehu-l-halku ve-l-emru tebarekellahu Rabbu-l-'alemin. Udu' Rabbekum tedarru'an ve hufjeten innehu la juhibbu-l-mu'tedin. Ve la tufsidu fi-l-erdi ba'de islahiha, ve-d'uhu havfen ve tame'an, inne rahmetellahi karibun mine-l-muhsinin.

Gospodar vaš je Allah, Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio. On tamom noći dan prekriva i ona ga ustopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj volji. Samo On stvara i upravlja! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova! Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, On doista ne voli one koji svaku mjeru prelaze. I ne pravite nered na Zemlji, kad je

[96] *El-En'am*, 102 i 103.

na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost je Allahova doista blizu onih koji dobra djela čine.[97]

وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ

Vesia' Rabbuna kulle šej'in 'ilma. 'Alellahi tevekkelna. Rabbena-ftah bejnena ve bejne kavmina bi-l-hakki ve ente hajru-l-fatihin.

Gospodar naš. Gospodar naš znanjem Svojim sve obuhvaća; u Allaha se uzdamo! Gospodaru naš, Ti presudi nama i narodu našem, po pravdi, Ti si sudija najpravedniji![98]

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ فَغُلِبُواْ هُنَالِكَ وَانقَلَبُواْ صَاغِرِينَ وَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ قَالُواْ آمَنَّا بِرِبِّ الْعَالَمِينَ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ

Ve evhajna ila Musa en elki 'asake fe iza hije telkafu ma je'fikun fe vekaa'-l-hakku ve betale ma kanu ja'melun fe gulibu hunalike ve-nkalebu sagirin. Ve ulkije-s-seharatu sadžidin kalu amenna bi Rabbi-l-'alemin, Rabbi Musa ve Harun.

I Mi naredismo Musau: Baci štap svoj! – i on odjednom proguta sve ono čime su oni bili obmanu izveli. I tako istina na vidjelo izbi i pokaza se da je bilo lažno ono što su oni priredili, i tu oni bijahu pobijeđeni i postadoše poniženi. Čarobnjaci se licem na tlo baciše. Mi vjerujemo u Gospodara svjetova – povikaše, Gospodara Musaova i Harunova![99]

وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَواْ إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُواْ فَإِذَا هُم مُّبْصِرُونَ

97 *El-Ea'raf*, 54-56.

98 *El-Ea'raf*, 89.

99 *El-Ea'raf*, 117-122.

Ve imma jenzeganneke mine-š-šejtani nezgun fe-ste'iz billahi innehu Semi'un 'Alim. Inne-l-lezine-t-tekav iza messehum taifun mine-š-šejtani tezekkeru fe iza hum mubsirun.

A ako te šejtan pokuša na zlo navesti, ti potraži utočište u Allaha, On uistinu sve čuje i zna. Oni koji se Allaha boje, čim ih dodirne sablazan šejtanska, sjete se, i odjednom dođu sebi.[100]

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ.

Katiluhum ju'azzibhumullahu be ejdikum ve juhzihim ve jensurkum 'alejhim ve ješfi sudura kavmin mu'minin.

Borite se protiv njih, Allah će ih rukama vašim mučiti, a vas će protiv njih pomoći i grudi vjernika zaliječiti.[101]

لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُلْ حَسْبِيَ اللهُ لا إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Lekad dža'ekum resulun min enfusikum 'azizun 'alejhi ma 'anittum harisun 'alejkum bi-l-mu'minine ra'ufun rahimun. Fe in tevellev fekul hasbijallahu la ilahe illa huve 'alejhi tevekkeltu ve huve Rabbu-l-'arši-l-'azim.

Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv. A ako oni glavu okrenu, ti reci: Meni je dovoljan Allah, nema boga osim Njega; Samo se u Njega uzdam, On je Gospodar Arša veličanstvenoga![102]

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُواْ وَعَمِلُواْ الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِن تَحْتِهِمُ الأَنْهَارُ

[100] *El-Ea'raf*, 200 i 201.

[101] *Et-Tevba*, 14.

[102] *Et-Tevba*, 128 i 129.

فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلاَمٌ وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Inne-l-lezine amenu ve 'amilu-s-salihati jehdihim Rabbuhum bi imanihim tedžri min tahtihimu-l-enharu fi džennati-n-ne'im da'vahum fiha subhanekellahumme ve tehijjetuhum fiha selam. Ve ahiru da'vahum eni-l-hamdu lillahi Rabbi-l-'alemin.

One koji vjeruju i čine dobra djela Gospodar njihov će na Pravi put zbog njihovog vjerovanja uputiti. Rijeke će ispod njih u džennetima uživanja teći. Molitva njihova bit će u njima: Uzvišen nek' si, Allahu, pozdrav njihov: Selam vama!, a njihova posljednja molitva: Tebe, Allaha, Gospodara svjetova, hvalimo.[103]

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءتْكُم مَّوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاء لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

Ja ejjuhe-n-nasu kad dža'etkum mev'izatun min Rabbikum ve šifa'un lima fi-s-sudur ve huden ve rahmetun li-l-mu'minin.

O ljudi, već vam je stigla poruka od Gospodara vašega, i lijek za vaša srca, i uputa i milost vjernicima.[104]

أَلا إِنَّ أَوْلِيَاء اللّهِ لاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ الَّذِينَ آمَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ

Ela inne evlija-llahi la havfun 'alejhim ve la hum jahzenun, ellezine amenu ve kanu jettekun.

I neka se ničega ne boje i ni za čim neka ne tuguju Allahovi štićenici, oni koji budu vjerovali i koji se budu Allaha bojali.[105]

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ فَلَمَّا جَاء السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَى أَلْقُواْ مَا أَنتُم مُّلْقُونَ فَلَمَّا أَلْقَواْ قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُم بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللّهَ لاَ

[103] *Junus*, 9 i 10.

[104] *Junus*, 57.

[105] *Junus*, 62 i 63.

يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ وَيُحِقُّ اللهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ

Ve kale fir'avnu i'tuni bi kulli sahirin 'alim felemma džae'-s-seharatu kale lehum Musa elku ma entum mulkun felemma elkav kale Musa ma dži'tum bihi-s-sihru innellahe sejubtiluhu innellahe la juslihu 'amele-l-mufsidin. Ve juhikkullahu-l-hakka bi kelimatihi ve lev kerihe-l-mudžrimun.

I faraon reče: Dovedite mi sve vješte čarobnjake! I kad čarobnjaci dođoše, Musa im reče: Bacite što imate da bacite! I kad oni baciše, Musa uzviknu: Ono što ste priredili čarolija je! Allah će je uništiti, jer Allah ne dopušta da djelo pokvarenjaka uspije. Allah će Svojim riječima istinu utvrditi, makar što će to zločincima krivo biti![106]

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُواْ كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنجِ الْمُؤْمِنِينَ

Summe nunnedži rusulena ve-l-lezine amenu kezalike hakkan 'alejna nundži-l-mu'minin.

Poslije smo spasavali poslanike Naše i one koji su vjerovali. Eto, tako je dužnost Naša da spasimo vjernike.[107]

وَإِن يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلاَ رَآدَّ لِفَضْلِهِ
يُصَيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

Ve in jemseskellahu bi durrin fe la kašife lehu illa huve ve in juridke bi hajrin fe la radde li fadlihi jusibu bihi men ješau' min 'ibadihi ve huve-l-Gafuru-r-Rahim.

Ako ti Allah kakvu nevolju da, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti htjedne dobro, pa – niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je.[108]

[106] *Junus*, 79-82.

[107] *Junus*, 103.

[108] *Junus*, 107.

وَكُـلاًّ نَّقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنبَاء الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءكَ فِي هَـذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ

Ve kullen nekussu 'alejke min enbai-r-rusuli ma nusebbitu bihi fu'adeke ve dže'ke fi hazihi-l-hakku ve mev'izatun ve zikra li-l-mu'minin.

A sve ove vijesti koje ti o pojedinim događajima o poslanicima kazujemo zato su da njima srce tvoje učvrstimo. I u ovima došla ti je prava istina, i pouka, i vjernicima opomena.[109]

قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلاَّ كَمَا أَمِنتُكُمْ عَلَى أَخِيهِ مِن قَبْلُ فَاللّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

Kele hel amenukum 'alejhi kema emintukum 'ala ehihi min kablu fallahu hajrun hafizan ve huve erhamu-r-rahimin.

Zar da vam ga povjerim kao što sam prije povjerio brata njegova?, reče on. Ali, Allah je najbolji čuvar i On je najmilostiviji![110]

وَقَالَ يَا بَنِيَّ لاَ تَدْخُلُواْ مِن بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُواْ مِنْ أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنكُم مِّنَ اللّهِ مِن شَيْءٍ إِنِ الْحُكْمُ إِلاَّ لِلّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

Ve kale ja benijje la tedhulu min babin vahidin ve-dhulu min ebvabin muteferikatin, ve ma ugni 'ankum minellahi min šej'in, ini-l-hukmu illa lillahi 'alejhi tevekkeltu ve 'alejhi fe-l-jetvekkeli-l-mutevekkilun.

I reče: O sinovi moji, ne ulazite na jednu kapiju, već na razne kapije, a ja vas ne mogu spasiti od onoga što vam Allah odredi; vlast pripada jedino Njemu, ja se u Njega uzdam, i neka se samo u Njega uzdaju oni koji se uzdaju![111]

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللّهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ

[109] *Hud*, 120.

[110] *Jusuf*, 64.

[111] *Jusuf*, 67.

Kale innema ešku bessi ve huzni ilellahi ve e'lemu minllahi ma la ta'lemun.

Ja tugu svoju i jad svoj pred Allaha iznosim, a od Allaha znam ono što vi ne znate, reče on.[112]

الَّذِينَ آمَنُواْ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللهِ أَلاَ بِذِكْرِ اللهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

Ellezine amenu ve tetm'innu kulubuhum bi zikrillahi ela bi zikrillahi tetme'innu-l-kulub.

One koji vjeruju i čija se srca, kad se Allah spomene, smiruju – a srca se, doista, kad se Allah spomene, smiruju.[113]

يُثَبِّتُ اللهُ الَّذِينَ آمَنُواْ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللهُ مَا يَشَاء

Jusebbitullahu-l-lezine amenu bi-l-kavli-s-sabiti fi-l-hajati-d-dunja ve fi-l-Ahireti, ve judillullahu-z-zalimin. Ve jef'alullahu ma ješa'.

Allah vjernike postojanom riječju učvršćuje i na ovom i na onom svijetu, a nevjernike u zabludu skreće; Allah radi što hoće.[114]

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

Inna nahnu nezzelne-z-Zikra ve inna lehu lehafizun.

Mi, uistinu, Kur'an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti.[115]

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلاَّ بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لآتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلاَّقُ الْعَلِيمُ

Ve ma halekna-s-semavati ve-l-erda ve ma bejnehuma illa bi-l-hakki. Ve inne-s-sa'ate leatijetun fe-sfehi-s-af-

[112] *Jusuf*, 86.

[113] *Er-Ra'd*, 28.

[114] *Ibrahim*, 27.

[115] *El-Hidžr*, 9.

ha-l-džemil. Inne Rabbeke huve-l-Hallahu-l-'Alim.

Mi smo nebesa i Zemlju i ono između njih s istinom stvorili. čas oživljenja će zacijelo doći, zato ti velikodušno oprosti, Gospodar tvoj sve stvara i On je Sveznajući.[116]

أَتَى أَمْرُ اللهِ فَلاَ تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ يُنَزِّلُ الْمَلآئِكَةَ بِالْرُّوحِ مِنْ
أَمْرِهِ عَلَى مَن يَشَاء مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنذِرُواْ أَنَّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ أَنَاْ فَاتَّقُونِ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ
وَالأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

Eta emrullahi fe la testa'džiluhu subhanehu ve te'ala 'amma jušrikun. Junezzilu-l-melaikete bi-r-ruhi min emrihi 'ala men ješau' min 'ibadihi en enziru ennehu la ilahe illa ene fe-t-tekun. Haleka-s-semavati ve-l-erda bi-l-hakki te'ala 'amma jušrikun.

Ono što je Allah odredio – dogodit će se; zato to ne požurujte! Uzvišen je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju! On meleke s Objavom po odredbi Svojoj šalje, onim robovima Svojim kojima hoće: Opominjite da nema drugog boga osim Mene i bojte Me se! On je s Istinom nebesa i Zemlju stvorio, neka je On vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju.[117]

وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ثُمَّ
كُلِي مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلاً يَخْرُجُ مِن بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ
أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاء لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

Ve evha Rabbuke ile-n-nehli eni-t-tehizi mine-l-džibali bujuten ve mine-š-šedžeri ve mimma ja'rišun, summe kuli min kulli-s-semerati fesluki subule Rabbiki zululen jehrudžu min butuniha šerabun muhtelifun elvanuhu fihi šifa'un li-n-nasi inne fi zalike le ajeten likavmin jetefekkerun.

Gospodar tvoj pčelu je nadahnuo: Pravi sebi kuće u brdima i u onome što naprave ljudi, zatim, hrani se svakovrsnim plo-

116 *EL-Hidžr*, 85 i 86.

117 *En-Nahl*, 1-3.

dovima, pa onda idi stazama Gospodara svoga, poslušno! Iz utroba njihovih izlazi piće različitih boja, u njemu je lijek ljudima. To je, uistinu, dokaz za ljude koji razmišljaju.[118]

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُواْ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ

Kul nezzelehu Ruhu-l-kudusi bi-l-hakki li jusebbite-l-lezine amenu ve huden ve bušra li-l-muslimin.

Reci: Od Gospodara tvoga spušta ga Džibril, s istinom, da još više učvrsti vjernike, i da bude uputa i radosna vijest svim muslimanima.[119]

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلاَّ بِاللّهِ وَلاَ تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلاَ تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ

Ve-s-bir ve ma sabruke illa billahi ve la tahzen 'alejhim ve la teku fi dajkin mimma jemkurun.

Strpljiv budi! ali, strpljiv ćeš biti samo uz Allahovu pomoć. I ne tuguj za njima, i neka ti nije teško zbog spletkarenja njihova.[120]

قُلِ ادْعُواْ الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِهِ فَلاَ يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنكُمْ وَلاَ تَحْوِيلاً

Kuli-d'u-l-lezine ze'amtum min dunihi fe la jemlikune kešfe-d-durri 'ankum ve la tehvila.

Reci: Molite se onima koje, pored Njega, smatrate bogovima, pa, oni vas neće moći nevolje osloboditi niti je preusmjeriti.[121]

وَقُل رَّبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَل لِّي مِن لَّدُنكَ سُلْطَانًا
نَّصِيرًا وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ
وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

---

118 *En-Nahl*, 68 i 69.

119 *En-Nahl*, 102.

120 *En-Nahl*, 127.

121 *El-Isra'*, 56.

Ve kul Rabbi edhilni mudhale sidkin ve ehridžni muhradže sidkin, ve-dž'al li min ledunke sultanen nesira. Ve kul džae-l-hakku ve zeheka-l-batilu, inne-l-batile kane zehuka. Ve nunezzilu mine-l-Kur'ani ma huve šifa'un ve rahmetun li-l-mu'minine ve la jezidu-z-zalimine illa hasara.

I reci: Gospodaru moj, uvedi me uvodom Istine i izvedi me ishodom Istine! I daruj mi od Sebe snagu koja će mi pomoći! I reci: Došla je istina, a nestalo je laži; laž, zaista, nestaje! Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a zulumćarima on samo povećava propast.[122]

وَبِالْحَقِّ أَنزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلاَّ مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

Ve bi-l-hakki enzelnahu ve bi-l-hakki nezele ve ma erselnake illa mubeširan ve nezira.

Mi Kur'an s Istinom spuštamo i s Istinom on silazi. A tebe smo poslali samo zato da radosne vijesti donosiš i da opominješ.[123]

قُلِ ادْعُواْ اللّهَ أَوِ ادْعُواْ الرَّحْمَـنَ أَيًّا مَّا تَدْعُواْ فَلَهُ الأَسْمَاء الْحُسْنَى وَلاَ تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَم يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِّنَ الذُّلَّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا

Kuli-d'ullahe evi-d'u-r-Rahmane ejjen ma ted'u fe lehu-l-esmau-l-husna. Ve la tedžher bi salatike ve la tuhafit biha ve-btegi bejne zalike sebilen. Ve kuli-l-hamdu lillahi-l-lezi lem jettehiz veleden, ve lem jekun lehu šerikun fi-l-mulki, ve lem jekun lehu velijjun mine-z-zulli ve kebbirhu tekbira.

Reci: Zovite: Allah, ili zovite: Svemilosni, a kako Ga god budete zvali, Njegova su imena najljepša. Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kad molitvu obavljaš, a i ne prigušuj ga; traži sredinu između toga. I reci: Hvaljen Allah Koji Sebi

---

[122] *El-Isra'*, 80-82.

[123] *El-Isra'i*, 105.

nije uzeo djeteta i Koji u vlasti nema ortaka, i Kome ne treba zaštitnik zbog nemoći - i hvaleći Ga veličaj![124]

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِن تُرَنِ أَنَا أَقَلَّ مِنكَ مَالًا وَوَلَدًا

Ve lev la iz dehalte dženneteke kulte ma ša Allahu la kuvvete illa billahi in turani ene ekalle minke malen ve veleda.

A zašto nisi, kad si u vrt ušao, rekao: Mašallah! Moć je samo u Allaha! Ako vidiš da je u mene manje blaga i manje roda nego u tebe.[125]

وَمَا نَتَنَزَّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَٰلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

Ve ma netenezzelu illa bi emri Rabbike. Lehu ma bejne ejdina ve ma halfena ve ma bejne zalike ve ma kane Rabbuke nesijja, Rabbu-s-semavati ve-l-erdi ve ma bejnehuma fa'budhu ve-stabir li 'ibadetihi hel ta'lemu lehu semijja.

A mi silazimo samo po naredbi Gospodara tvoga. Njemu pripada ono što je pred nama i ono što je za nama, i što je između toga. A Gospodar tvoj nije zaboravan. On je Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, zato samo Njemu ibadet čini i u tome budi ustrajan! Znaš li da ima neko Njemu sličan?![126]

طه مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَىٰ إِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ تَنزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَى الرَّحْمَٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَىٰ وَإِن تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ

[124] *El-Isra'*, 110 i 111.

[125] *El-Kehf*, 39.

[126] *Merjem*, 64 i 65.

Ta-ha. Ma enzelna 'alejke-l-Kur'ane li teška illa tezkiraten limen jahša, tenzilen mimmen haleka-l-erda ve-s-semavati-l- 'ula. Er-Rahmanu 'ala-l-Aeši-s-steva. Lehu ma fi-s-semavati ve ma fi-l-erdi ve ma tahte-s-sera. Vi in tedžher bi-l-kavli finnehu ja'lemu-s-sirra ve ehfa. Allahu la ilahe illa huve lehu-l-esmau'-l-husna.

Ta-ha. Ne objavljujemo Kur'an da se mučiš, već da bude pouka onome koji se boji; objavljuje ga Stvoritelj Zemlje i nebesa visokih, Svemilosni, Koji se nad Aršom uzvisio. Njegovo je što je na nebesima, i na Zemlji, i što je između njih, i što je pod zemljom! Ako se ti glasno moliš, pa On zna i što je tajno i što je još skrovitije. Allah, drugog boga osim Njega nema, najljepša imena ima.[127]

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّن لِّسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي

Kale Rabbi-š-šrah li sadri ve jessir li emri ve-h-hlul 'ukdeten min lisani jefkahu kavli!

Gospodaru moj, reče Musa, učini prostranim prsa moja, i olakšaj zadatak moj: odriješi čvor s jezika mog da bi razumjeli govor moj![128]

قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَن تُلْقِيَ وَإِمَّا أَن نَّكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِن سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُّوسَى قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنتَ الْأَعْلَى وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى

Kalu ja Musa imma en tulkije ve imma en nekune evvele men elka kale bel elku fe iza hibaluhum ve 'isijjuhum juhajjelu ilejhi enneha tes'a. Feevdžese fi nefsihi hifeten Musa kulna la tehaf, inneke ente-l-ea'la ve elki ma fi jeminike telkaf ma sane'u innema sane'u kejdu sahirin ve la juflihu-s-sahiru hajsu eta.

O Musa, rekoše oni, hoćeš li ti ili ćemo najprije mi baciti?

[127] *Ta-ha*, 1-8.

[128] *Ta-ha*, 25-28.

Bacite vi!, reče on, i odjednom mu se pričini da se konopi njihovi i štapovi njihovi, zbog vradžbine njihove, kreću. I Musa u sebi osjeti zebnju. Ne boj se!, rekosmo Mi, ti ćeš, doista, pobijediti! Samo baci to što ti je u desnoj ruci, progutat će ono što su oni napravili, jer je ono što su oni napravili samo varka čarobnjaka, a čarobnjak neće, ma gdje došao, uspjeti.[129]

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ

Bel nekzifu bi-l-hakki 'ala-l-batili fe jedmeguhu fe iza huve zahikun ve lekumu-l-vejlu mimma tesifun.

Međutim, Istinom suzbijamo laž, Istina je uguši i laži nestane; a teško vama zbog onoga što o Njemu iznosite.[130]

وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِن قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ

Ve Nuhan iz nada min kablu festedžebna lehu fe nedždžejnahu ve ehlehu mine-l-kerbi-l-'azim.

I spomeni Nuha – kad u davno vrijeme zavapi, pa Mu se odazvasmo, i njega i njegovu porodicu od jada velikog spasismo.[131]

وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِن ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِندِنَا وَذِكْرَى لِلْعَابِدِينَ

Ve Ejjube iz nada Rabbehu enni messenije-d-durru ve ente erhamu-r-rahimin, festedžebna lehu fe kešefna ma bihi min durrin ve atejnahu ehlehu ve mislehum me'ahum rahmeten min 'andina ve zikra li-l-'alemin.

Ejuba, kada je Gospodaru svome zavapio: Mene je nevolja snašla, a Ti si najmilostiviji. I Mi mu se odazvasmo i nevolju mu koja ga je morila otklonismo i vratismo mu, milošću Našom, porodicu njegovu, i uz njih još toliko, i da bude pouka onima koji su Nama pokorni.[132]

[129] *Ta-ha*, 65-69.

[130] *El-Enbija'*, 18.

[131] *El-Enbija'*, 76.

[132] *El-Enbija'*, 83 i 84.

وَذَا النُّونِ إِذ ذَّهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَن لَّن نَّقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَن لَّا إِلَهَ إِلَّا أَنتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنتُ مِنَ الظَّالِمِينَ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنجِي الْمُؤْمِنِينَ

Ve Ze-n-nuni iz zehebe mugadiben fzanne en len nekdira 'alejhi fe nada fi-z-zulumati en la ilahe illa ente subhaneke inni kuntu mine-z-zalimin. Festedžebna lehu ve nedždžejnahu mine-l-gammi ve kezalike nundži-l-mu'minin.

I spomeni Zunnuna, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo usmrtiti, pa poslije u tminama zavapi. Nema boga osim Tebe, Uzvišen neka si! Ja sam, zaista, bio od onih koji su nasilje učinili! Pa mu se odazvasmo i tegobe ga spasismo; eto tako Mi spašavamo vjernike.[133]

قَالَ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ

Kale Rabbi-hkumbi-l-hakki ve Rabbune-r-Rahmanu-l-Muste'anu 'ala ma tesifun.

Gospodaru moj, presudi onako kako su zaslužili!, reče on, a Gospodar naš Svemilosni jeste Onaj kod Kojega treba tražiti pomoć protiv onoga što vi iznosite.[134]

وَقُل رَّبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَن يَحْضُرُونِ

Ve kul Rabbi e'uzubike min hemezati-š-šejatin, ve e'uzu bike Rabbi en jehdurun.

I reci: Tebi se ja, Gospodaru moj, obraćam za zaštitu od došaptavanja šejtanskih, i Tebi se, Gospodaru moj, obraćam da me od njihova prisustva zaštitiš![135]

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ وَمَن يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ

[133] *El-Enbija'*, 87 i 88.

[134] *El-Enbija'*, 112.

[135] *El-Mu'minun*, 97 i 98.

عِندَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ وَقُل رَّبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

Efehasibtum ennema haleknakum 'abesen ve ennekum ilejna la turdže'un. Fe te'alellahu-l-Meliku-l-Hakku la ilahe illa huve Rabbu-l-'arši-l-kerim. Ve men jedu' mea'llahi ilahen ahara la burhane lehu bihi fe innema hisabuhu 'inde Rabbihi innehu la juflihu-l-kafirun. Ve kul Rabbi-gfir ve-rham ve ente hajru-r-rahimin.

Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete vratiti? I neka je Uzvišen Allah, Vladar Istiniti, nema drugog boga osim Njega, Gospodara Arša veličanstvenog! A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici se neće spasiti. I reci: Gospodaru moj, oprosti i smiluj se, Ti si Milosnik najbolji![136]

وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاء مَّنثُورًا

Ve kadimna ila ma 'amilu min 'amelin fedže'alnahu hebaen mensura.

I Mi ćemo pristupiti djelima njihovim koja su učinili, u prah i pepeo ih pretvoriti.[137]

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ
وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا

Ve kale-l-lezine keferu lev la nuzzile 'alejhi-l-Kur'an džumleten vahideten kezalike li nusebbite bihi fu'aduke ve rattelnahu tertila.

Oni koji ne vjeruju govore: Zašto mu Kur'an nije odjednom cijeli objavljen? A tako se objavljuje da bismo njime srce tvoje učvrstili, i Mi ga činimo razgovijetnim.[138]

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا

[136] *El-Mu'minun*, 115-118.

[137] *El-Furkan*, 23.

[138] *El-Furkan*, 32.

Ve tevekkel 'ala-l-Hajji-l-lezi la jemutu, ve sebbih bi hamdihi ve kefa bihi bi zunubi 'ibadihi habira.

Ti se pouzdaj u Živog, koji ne može umrijeti, i veličaj Ga, i hvali! A dovoljno je to što grijehe robova Svojih dobro zna.[139]

قَالَ لَهُم مُّوسَى أَلْقُوا مَا أَنتُم مُّلْقُونَ فَأَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ

Kale lehum Musa elku ma entum mulkun felkav hibalehum ve 'isijjum ve kalu bi 'izzeti fir'avne inna le nahnu-l-galibun fe elka Musa 'asahu fe iza hije telkafu ma je'fikun fe ulkije-s-seharatu sadžidin kalu amenna bi Rabbi-l-'alemin, Rabbi Musa ve Harun.

Musa im reče: Bacite ono što želite baciti! I oni pobacaše konope svoje i štapove svoje i rekoše: S faraonovom moći, mi ćemo svakako pobijediti! Zatim Musa baci svoj štap, koji odjednom proguta ono što su oni lažno izveli. Čarobnjaci se onda na tlo baciše i rekoše: Mi vjerujemo u Gospodara svjetova, Gospodara Musaova i Harunova.[140]

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ

Ve iza meridtu fe huve ješfin.

I Koji me, kad se razbolim, liječi.[141]

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Allahu la ilahe illa huve Rabbu-l-'Arši-l-'azim.

Allah je, nema boga osim Njega, Gospodar Arša Veličanstvenoga![142]

---

139 *El-Furkan*, 58.

140 *Eš-Šu'ara*, 43-48.

141 *Eš-Šu'ara*, 80.

142 *En-Neml*, 26.

إِنَّهُ مِن سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Innehu min Sulejmane, ve innehu bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim.

Zbilja je od Sulejmana i zbilja je ono: U ime Allaha Svemilosnog, Milostivog![143]

أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَإِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ

Emmen judžibu-l-mudtarra iza de'ahu ve jekšifu-s-su'e ve jedž'alukum hulefae'-l-erdi eilahun mea'llahi kalilen ma tezekkerun.

Onaj Koji se nevoljniku, kad Mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja i Koji vas na Zemlji jedne drugima smjenjuje. – Zar pored Allaha postoji drugi bog?! Kako vi nikako pouku da primite!?[144]

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُن فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ

Ve la tahzen 'alejhim ve la tekun fi dajkin mimma jemkurun.

I ne žalosti se zbog njih i neka ti nije u duši teško zbog spletki njihovih.[145]

وَإِنَّهُ لَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ

Ve innehu le huden ve rahmetun li-l-mu'minine inne Rabbeke jekdi bejnehum bi hukmihi ve huve-'Azizu-l-'Alimu. Fe tevekkel 'ala-llahi inneke 'ala-l-hakki-l-mubin.

I on je, uistinu, uputa i milost vjernicima. Gospodar tvoj će im po pravdi Svojoj presuditi; On je Silni i Sveznajući, zato

143 *En-Neml*, 30.

144 *En-Neml*, 62.

145 *En-Neml*, 70.

se pouzdaj u Allaha, jer ti, doista, slijediš Jasnu Istinu![146]

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ

Fe subhanellahi hine tumsune ve hine tusbihun ve lehu-l-hamdu fi-s-emavati ve-l-erda, ve 'ašijjen, ve hine tuzhirun. Juhridžu-l-hajje mine-l-mejjiti, ve juhridžu-l-mejjite mine-l-hajji, ve juhji-l-erda ba'de mevtiha, ve kezalike tuhradžun.

Pa, Slavljen i Uzvišen neka je Allah kad god omrknete i kad god osvanete. Njemu neka je pohvala i na nebesima i na Zemlji, i predvečer i u podne. On živo izvodi iz mrtvog i izvodi mrtvo iz živog. On oživljava Zemlju nakon mrtvila njezina, isto tako ćete i vi biti oživljeni.[147]

وَلَهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَّهُ قَانِتُونَ وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Ve lehu men fi-s-semavati ve-l-erdi kullun lehu kanitun. Ve huve-l-lezi jebdeu'-l-halka summe ju'iduhu ve huve ehvenu 'alejhi ve lehu-l-meselu-l-e'la fi-s-semavati ve-l-erdi ve huve-l-'Azizu-l-Hakim.

Njemu pripada sve što je na nebesima i na Zemlji, sve je Njemu poslušno. On je Taj Koji započinje stvaranje; iz ničega stvara i On će to ponovo učiniti, to je Njemu lahko; Njemu pripada primjer najuzvišeniji i na nebesima i na Zemlji; On je Silan i Mudar.[148]

يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُن فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ

Ja bunejje inneha in teku miskale habbetin min harde-

[146] *En-Neml*, 77-79.

[147] *Er-Rum*, 17-19.

[148] *Er-Rum*, 26 i 27.

lin fe tekun fi sahratin ev fi-s-semavati ev fi-l-erdi je'ti bihallahu. Innellahe Letifun Habir.

O sinko moj, dobro i zlo, teško koliko zrno gorušice, bilo u stijeni ili na nebesima ili u zemlji, Allah će na vidjelo iznijeti, doista, Allah zna najskrivenije stvari, On je Sveznajući.[149]

إِنَّ اللَّهَ عِندَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

Innellahe 'indehu 'ilmu-s-sa'ati ve junezzilu-l-gajse ve ja'lemu ma fi-l-erhami ve ma tedri nafsun ma za teksibu gaden ve ma tedri nefsun be ejji erdin temutu. Innellahe 'Alimun Habir.

Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu i samo On zna šta je u matericama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna niko u kojoj će zemlji umrijeti; Allah, uistinu, sve zna i o svemu je obaviješten.[150]

يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

Juslihu lekum ea'malukum ve jegfir lekum zunubekum ve men jut'illahe ve resulehu fe kad faze fevzen 'azimen.

On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehe vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će veliki uspjeh.[151]

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَّامُ الْغُيُوبِ قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ

Kul inne Rabbi jekzifu bi-l-hakki 'allamu-l-gujubi. Kul džae'-l-hakku ve ma jubdu'-l-batilu ve ma ju'id.

---

[149] *Lukman*, 16.

[150] *Lukman*, 34.

[151] *El-Ahzab*, 71.

Reci: Gospodar moj šalje Istinu, On je Znalac skrivenih stvari. Reci: Došla je Istina, a laži je nestalo![152]

مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِن رَّحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِن بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Ma jeftahullahu li-n-nasi min rahmetin fe la mumsike leha ve ma jumsik fe la mursile lehu min ba'dihi. Ve huve-l-'Azizu-l-Hakim.

Milost koju Allah podari ljudima – niko ne može uskratiti, a ono što On uskrati – niko ne može, poslije Njega, dati; On je Silan i Mudar.[153]

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ

Ve kalu-l-hamdu lillahi-l-lezi ezhebe 'anna-l-hazene, inne Rabbena le Gafurun Šekur.

Hvaljen neka je Allah!, govorit će, koji je od nas tugu odstranio. Gospodar naš, zaista, mnogo prašta i blagodaran je.[154]

يس وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ تَنزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُم مُّقْمَحُونَ وَجَعَلْنَا مِن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ

Ja-sin. Ve-l-Kur'ani-l-hakim. Inneke lemine-l-murselin 'ala siratin mustekim. Tenzile-l-'Azizi-r-Rahim li tunzira kavmen ma unzira abauhum fehum gafilun lekad hakka-l-kavlu 'ala ekserihim fehum la ju'minun inna dže'alna fi ea'bakihim eglalen fe hije ile-l-ezkani fehum mukmehun. Ve dže'alna min bejni ejdihim sedden ve min halfihim sedden fe agšejnahum fe hum la jubsirun.

Ja-sin. Tako Mi Kur'ana mudrog, ti si, uistinu, jedan od po-

[152] *Sebe'*, 48 i 49.

[153] *Fatir*, 2.

[154] *Fatir*, 34.

slanika, na Pravom putu. On je objava Silnoga i Milosnoga, da opominješ narod čiji preci nisu bili opominjani, pa je ravnodušan! O većini njih već se obistinila Riječ – pa oni neće vjerovati. Mi smo na njihove vratove sindžire stavili, a ruke su im na podbratke privezane – pa su oni glava zadignutih, ispred njih i iza smo pregradu metnuli i na oči im koprenu stavili – pa oni ne vide.[155]

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا إِنَّ إِلَٰهَكُمْ لَوَاحِدٌ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ وَحِفْظًا مِّن كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ لَا يَسَّمَّعُونَ إِلَى الْمَلَإِ الْأَعْلَىٰ وَيُقْذَفُونَ مِن كُلِّ جَانِبٍ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ

Ve-s-saffati saffen. Fe-z-zadžirati zedžran. Fe-t-talijati zikran. Inne ilahekum le vahid. Rabbu-s-semavati ve-l-erdi ve ma bejnehuma ve Rabbu-l-mešarik. Inna zejjenne-s-semae'-d-dun-ja bi zinetini-l-kevakib. Ve hifzan min kulli šejtanin maridin. La jessemme'une ile-l-mel-il-e'ala ve jukzefune min kulli džanib. Duhuren, ve lehum 'azabun vasib. Illa men hatife-l-hatfete fe etbe'ahu šihabun sakib.

Tako mi onih u redove poredanih, i onih koji usmjeravaju, i onih koji Opomenu čitaju, vaš Bog je, uistinu, jedan, Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, i Gospodar istokâ. Mi smo nebo najbliže vama sjajnim zvijezdama okitili, i čuvamo ga od svakoga šejtana prkosnoga da ne prisluškuju meleke - skup najviši, a sa svih strana bivaju gađani, da bi bili otjerani: njih čeka patnja neprekidna, a onoga koji što ugrabi – stigne svjetlica plamteća.[156]

وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ

Ve lekad nadana Nuhun fele ni'me-l-mudžibun. Ve nedžejnahu ve ehlehu mine-l-kerbi-l-'azim.

[155] *Ja-sin*, 1-9.

[156] *Es-Saffat*, 1-10.

A kada Nas je Nuh zovnuo, Mi smo se lijepo odazvali. I spasili smo njega i njegovu porodicu od velike nevolje.[157]

قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ

Kalu ibnu lehu binjanen fe elkuhu fi-l-džehimi. Fe eradu bihi kejden fe dže'alnahumu-l-esfelin.

Pripremite za njega lomaču – povikaše – pa ga u vatru bacite! I htjedoše ga na muke staviti, ali Mi njih učinismo najdonjim.[158]

وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ

Ve lekad menenna 'ala Musa ve Harune ve nedždžejnahuma ve kavmehuma mine-l-kerbi-l-'azimi, ve nasarnahum fe kanu humu-l-galibin.

I Musau i Harunu smo blagodati dali, pa i njih i narod njihov nevolje velike spasili, i pomogli im i oni bijahu pobjednici.[159]

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

Fe lev la ennehu kane mine-l-musebbihine lelebise fi batnihi ila jevmi jub'asun.

I da nije bio jedan od onih koji Allaha slave i veličaju, sigurno bi ostao u utrobi njenoj do Dana kad će svi biti oživljeni.[160]

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Subhane Rabbike Rabbi-l-'zzeti 'amma jesifun ve selamun 'ala-l-murseline, ve-l-hamdu lillahi Rabbi-l-'alemin.

---

157 *Es-Saffat*, 75 i 76.

158 *Es-Saffat*, 97 i 98.

159 *Es-Saffat*, 114-114.

160 *Es-Saffat*, 143 i 144.

Slavljen i Čist je Gospodar tvoj, Gospodar dostojanstva, i visoko je iznad onoga što Mu pripisuju oni! I selam neka je na poslanike, a hvala Allahu, svjetova Gospodaru![161]

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِن دُونِهِ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ
وَمَن يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مُّضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انتِقَامٍ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُم مَّا تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ
بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ
اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ

Elejsellahu bi kafin 'abdehu?! Ve juhavvifuneke bi-l-lezine min dunihi ve men judlillahu fe ma lehu min had. Ve men jehdillahu fema lehu min mudillin. Elejsellahu bi 'azizin zi-n-tikam. Ve lein se'eltehum men haleka-s-semavati ve-l-erda le jekulunne-Allah. Kul eferaejtum ma ted'une min dunillahi in eradenijellahu bi durrin hel hunne kašifatun durrihi, ev eradeni bi rahmetin hel hunne mumsikatu rahmetihi!? Kul hasbijellahu, 'alejhi feljetevekkeli-l-mutevekkilun.

Zar Allah nije dovoljan robu Svome? A oni te plaše onima koje pored Njega, obožavaju. Onoga koga Allah skrene u zabludu – niko ne može na Pravi put uputiti. A onoga koga On na Pravi put uputi – niko ne može u zabludu dovesti. Zar Allah nije Silan, Onaj Koji kažnjava? Ako ih upitaš ko je stvorio nebesa i Zemlju, sigurno će reći: Allah! A ti reci: Mislite li vi, da li bi oni koje vi pored Allaha, molite mogli otkloniti štetu, ako Allah hoće da mi je učini, ili, da li bi mogli zadržati milost Njegovu, ako On hoće da im je podari? Reci: 'Meni je dovoljan Allah, u Njega se uzdaju oni koji se pouzdavaju.[162]

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ
فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

Kulillahumme Fatira-s-semavati ve-l-erdi 'Alime-l-

[161] *Es-Saffat*, 180-182.

[162] *Ez-Zumer*, 36.

gajbi ve-š-šehadeti ente tehkumu bejne 'ibadike fi ma kanu fihi jehtelifun.

Reci: Allahu, Stvoritelju nebesa i Zemlje, Ti Koji znaš nevidljivi i vidljivi svijet, Ti ćeš robovima Svojim presuditi u onome oko čega su se razilazili![163]

وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

Ve junedždžillahu-l-lezine-t-tekav bi mefazetihim la jemessuhumu-s-suu' ve la hum jahzenun.

Allah će spasiti one koji su Njegova naređenja izvršavali, a Njegovih se zabrana klonili, zbog njihova uspjeha, zlo ih se neće doticati i oni neće tugovati.[164]

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

Ve ma kaderullahe hakka kadrihi ve-l-erdu džemi'an kabdatuhu jevme-l-kijamati ve-s-semavatu metvijjatun bi jeminihi, subhanehu ve te'ala 'amma jušrikun.

Oni nisu veličali Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava će Zemlja na Sudnjem danu u šaci Njegovoj biti, a nebesa će u desnici Njegovoj smotana ostati. Čist je On i Uzvišen iznad onih koje Njemu smatraju ravnim![165]

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ

Ve ešrakati-l-erdu bi nuri Rabbiha ve vudi'a-l-kitabu ve džie' bi-n-nebijjine ve-š-šuhedai' ve kudije bejnehum bi-l-hakki ve hum la juzlemun. Ve vuffijet kullu nefsin ma 'amilet ve huve e'alemu bi ma jef'alun.

I Zemlja će svjetlošću Gospodara svoga zasjati, i Knjiga će

[163] *Ez-Zumer*, 46.

[164] *Ez-Zumer*, 61.

[165] *Ez-Zumer*, 67.

se postaviti, vjerovjesnici i svjedoci će se dovesti, i po pravdi će im se svima presuditi, nikome se neće nepravda učiniti; svako će dobiti ono što je zaslužio, jer On najbolje zna šta je ko radio.[166]

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Ve tera-l-melaikete haffine havle-l-'Arši jusebbihune bi hamdi Rabbihim, ve kudije bejnehum bi-l-hakki ve kile-l-hamdu lillahi Rabbi-l-'alemin.

I vidjet ćeš meleke kako Arš okružuju, veličajući i hvaleći Gospodara svoga; i svima je po pravdi presudeno, i reći će se: Hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova![167]

حم تَنزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ غَافِرِ الذَّنبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ

Ha-mim. Tenzilu-l-kitabi minellahi-l-'Azizi-l-'Alimi, Gafiri-z-zenbi, ve kabili-t-tevbi šedidi-l-'ikabi Zi-t-tavli. La ilahe illa huve ilejhi-l-mesir.

Ha-mim. Objavljivanje Knjige je od Allaha Silnoga, Sveznajućeg, Oprostitelja grijeha i Primaoca pokajanja, Koji žestoko kažnjava i obilnog dobra Posjednika; drugog boga osim Njega nema, Njemu se sve vraća.[168]

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

Fed'ullahe muhlisine lehu-d-dine ve lev kerihe-l-kafirun.

Molite zato Allaha, iskreno Mu ispovijedajući vjeru – pa makar to nevjernicima bilo mrsko![169]

فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

166 *Ez-Zumer*, 69 i 70.

167 *Ez-Zumer*, 75.

168 *Gafir*, 1-3.

169 *Gafir*, 14.

Fe setezkurun ma ekulu lekum ve ufevvidu emri ilellah. Innellahe besirun bi-l-'ibad.

Pa, sjetit ćete se ovog što vam kažem! A ja Allahu prepuštam svoj slučaj; Allah, uistinu, robove Svoje vidi.[170]

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Huve-l-Hajju la ilahe illa huve fed'uhu muhlisine lehu-d-dine. El-Hamdu lillahi Rabbi-l-'alemin.

On je Živ, nema boga osim Njega, pa, molite Ga, ispovijedajući Mu čistu vjeru: Neka je hvaljen Allah, Gospodar svjetova![171]

وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Ve imma jenzeganneke mine-š-šejtani nezgun feste'iz billahi innehu huve-s-Semi'u-l-'Alim.

A kad te šejtan pokuša na zle misli navesti, ti zatraži utočište u Allaha. On, uistinu, sve čuje i sve zna.[172]

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَّقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاء وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُوْلَئِكَ يُنَادَوْنَ مِن مَّكَانٍ بَعِيدٍ

Ve lev džeʻalnahu kur'anen e'adžemijjen le kalu lev la fussilet ajatuhu ee'adžemijjun ve 'arabijjun? Kul huve lillezine amenuhuden ve šifa'un. Ve-l-lezine la ju'minune fi azanihim vekrun ve huve 'alejhim 'ama. Ulaike junadevne min mekanin be'id.

A da smo Kur'an učinili na tuđem jeziku, oni bi sigurno rekli: Da su mu ajeti razgovijetni! Zar jezik tuđ, a onaj kome se objavljuje Arap?– Reci: On je onima koji vjeruju uputa i lijek. A oni koji ne vjeruju – u ušima njihovim gluhoća je, i

[170] *Gafir*, 44.

[171] *Gafir*, 65.

[172] *Fussilet*, 36.

slijepi su za njega! Ti kao da se pozivaju iz daleka mjesta.[173]

فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Fe lillahi-l-hamdu Rabbi-s-semavati, ve Rabbi-l-erdi, Rabbi-l-'alemin. Ve lehu-l-kibrijau' fi-s-esemavati ve-l-erdi ve huve-l-'Azizu-l-Hakim.

Pa, neka je hvaljen Allah, Gospodar nebesa i Gospodar Zemlje, Gospodar svih svjetova! Njemu pripada veličanstvenost na nebesima i na Zemlji, On je Silni i Mudri![174]

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

Inne-l-lezine kalu Rabbunallahu summe-s-stekamu fe la havfun 'alejhim ve la hum jahzenun.

Oni koji govore: Naš Gospodar je Allah!, i istraju na Pravom putu, za njih straha nema i ni za čim nek ne tuguju![175]

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ

Fa'lem ennehu la ilahe illallahu ve-stagfir li zenbike ve li-l-mu'minine ve-l-mu'minati vallahu ja'lemu mutekallebekum ve mesvakum.

Znaj da nema boga osim Allaha! Traži oprosta za svoje grijehe i za vjernike i vjernice! Allah zna kud se krećete i gdje boravite.[176]

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ مَا أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

Ve ma halektu-l-džinne ve-l-inse illa li ja'budun. Ma

---

173 *Fussilet*, 44.

174 *El-Džasije*, 36 i 37.

175 *El-Ahkaf*, 13.

176 *Muhammed*, 19.

uridu minhum min rizkin ve ma uridu en jut'imun. Innellahe huve-r-Razzaku Zu-l-kuvveti-l-metin.

Džine i ljude sam stvorio samo zato da Meni u ibadetu budu. Ja ne tražim od njih opskrbu niti želim da me hrane.[177]

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللهِ وَتِلْكَ الأَمْثَالُ
نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ هُوَ اللهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ
الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ هُوَ اللهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ
الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ اللهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ
الأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Lev enzelna haze-l-Kur'ane 'ala džebelin le raejtehu haši'an mutesaddi'an min hašjetillahi. Ve tilke-l-emsalu nadribuha li-n-nasi le'allehum jetefekkerun. Huvallahu ellezi la ilahe illa huve, 'alimu-l-gajbi ve-š-šehadeti, huve-r-Rahmanu-r-Rahim. Huvallahu ellezi la ilahe illa huve, el-Meliku-l-Kuddusu-s-Selamu-l-M'uminu-l-Muhejminu-l-'Azizu-l-Džebbaru-l-Mutekebbir. Subhanellahi 'amma jušrikun. Huvellahu-l-Haliku-l-Bari-u-l-Musavvir. Lehu-l-esma-u-l-husna. Jusebbihu lehu ma fi-s-semavati ve-l-erdi, ve huve-l-'Azizu-l-Hakim.

Da ovaj Kur'an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili. On je Allah, nema drugog boga osim Njega, On je poznavalac nevidljivog i vidljivog svijeta, On je Svemilostan, Milostiv! On je Allah, nema drugog boga osim Njega, Vladar, Savršeni, Onaj Koji je bez nedostataka, Onaj Koji svakog osigurava, Onaj Koji nad svim bdi, Silni, Uzvišeni, Gordi. Slavljen i Uzvišen je Allah od onoga što mu pridružuju! On je Allah, Tvorac, Onaj Koji iz ničega stvara, Onaj Koji svemu daje oblik, On ima najljepša imena. Njega slavi i veliča sve što je na nebesima i na Zemlji, On je Silni i Mudri.[178]

177 *Ez-Zarijat*, 56 i 57.

178 *EL-Hašr*, 21-24.

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

Allahu la ilahe illa huve ve 'alallahi fe-l-jetevekkeli-l-mu'minun.

Samo je Allah Bog, i neka se vjernici samo u Allaha pouzdaju![179]

وَإِن يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

Ve in jekadu-l-lezine keferu le juzlikune bi ebsarihim lemma semi'u-z-Zikra ve jekulune innehu le medžnunun ve ma huve illa zikrun li-l-'alemin.

Gotovo da te nevjernici pogledima svojim obore kad Opomenu slušaju, govoreći: On je, uistinu, lud! A on– Kur'an je samo svijetu cijelom opomena![180]

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ الَّذِي أَنقَضَ ظَهْرَكَ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ وَإِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ

Elem nešrah leke sadrake ve veda'na 'anke vizreke-l-lezi enkada zahrake ve rafa'na leke zikrak? Fe inne mea'-l-'usri jusran, inne mea'-l-'usri jusran. Fe iza feragte fensab ve ila Rabbike fergab.

Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili i breme tvoje s tebe skinuli, koje je pleća tvoja pritiskalo, i spomen na tebe visoko uzdigli! Pa, zaista, s mukom je olakšanje, zaista, s mukom je olakšanje! A kad završiš, molitvi se predaj, i Gospodaru svome teži![181]

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ وَلَا أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا

---

179 *Et-Tegabun*, 13.

180 *El-Kalem*, 51 i 52.

181 *Eš-Šerh*, 1-8.

عَبَدتُّمْ وَلَا أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

Kul ja ejjuhe-l-kafirun, la e'abudu ma ta'budun, ve la entum 'abidun ma e'abud, ve la ene 'abidun ma 'abbettum, ve la entum 'abdune ma e'abudu lekum dinukum ve lije din.

Reci: O vi nevjernici, ja ne obožavam ono što vi obožavate, niti ste vi obožavaoci Onoga Koga ja obožavam, niti sam ja obožavalac onoga što vi obožavate, niti ste vi obožavaoci Onoga Koga ja obožavam, vama vaša vjera, a meni moja.[182]

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ

Kul huvallahu ehad. Allahu-s-Samed. Lem jelid ve lem juled. Ve lem jekun lehu kufuven ehad.

Reci: On je Allah Jedan! Allah je utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije![183]

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

Kul e'uzu bi Rabbi-l-felek. Min šerri ma halek. Ve min šerri gasikin iza vekab. Ve min šerri-n-neffasati fi-l-'ukad. Ve min šerri hasidin iza hased.

Reci: Utječem se Gospodaru svitanja, od zla onoga što On stvara, i od zla mrkle noći kad razastre tmine, i od zla onih koji u čvorove pušu, i od zla zavidljivca kad zavist ne krije.[184]

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ مَلِكِ النَّاسِ إِلَٰهِ النَّاسِ مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ

Kul e'uzu bi Rabbi-n-nas. Meliki-n-nas. Ilahi-n-nas. Min šerri-l-vesvasi-l-hannas. Ellezi juvesvisu fi suduri-n-nasi. Mine-l-džinneti ve-n-nas.

[182] *El-Kafirun*, 1-6.

[183] *El-Ihlas*, 1-4.

[184] *El-Felek*, 1-5.

Reci: Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi, od zla šejtana – koji nanosi zle misli pa se skrije, koji zle misli unosi u srca ljudi pa bio od džina i od ljudi.[185]

La ilahe illellahu el-Azimu-l-Halim. La ilahe illellahu Rabbu-l-Arši-l-azim. La ilahe illellahu Rabbu-s-semavati ve Rabbu-l-erdi, Rabbu-l-Arši-l-kerim.

Nema istinskog boga, osim Allaha, Velikog i Blagog. Nema istinskog boga, osim Allaha, Gospodara Arša velikog. Nema istinskog boga, osim Allaha, Gospodara nebesa i zemlje, Gospodara Arša plemenitog.

La ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku, ve lehu-l-hadmu, ve huve 'ala kulli šej'in kadir. Allahumme, la mani'a li ma e'atejte, ve la mu'tije li ma mena'te, ve la jenfe'u ze-l-džeddi minke-l-džeddu.

Nema istinskog boga osim Allaha. Njemu pripada vlast, hvala i On je svemoćan. Allahu moj, što Ti daruješ niko ne može uskratiti, a što Ti uskratiš niko ne može dati. Bogatima i uglednima njihovo bogatstvo i ugled kod Allaha neće koristiti.

La ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku, ve lehu-l-hadmu, ve huve 'ala kulli šej'in kadir. La havle ve la kuvvete illa billahi. La ilahe illellah, ve la na'budu illa ijjahu. Lehu-n-ni'metu ve lehu-l-fadlu, ve lehu-s-senau-l-hasen. La ilahe illellahu muhlisine lehu-d-din ve lev kerihe-l-kafirun.

Nema istinskog boga osim Allaha. Njemu pripada vlast, hvala i On je svemoćan. Nema snage ni moći osim kod Allaha. Nema istinskog boga osim Allaha, obožavamo samo Njega. Od Njega su sve blagodati i dobrota i Njemu pripada najljepša pohvala. Nema istinskog boga osim Allaha iskreno mu ispovijedamo vjeru makar bilo krivo nevjernicima.

[185] *En-Nas*, 1-6.

Subhanallahi ve bi hamdihi, 'adede halkihi, ve rida nefsihi, ve zinete 'aršihi, ve midade kelimatih.

Neka je slava Allahu i hvala, onoliko koliko postoji stvorenja, koliko je On zadovoljan, koliko je težak Njegov Arš i koliko treba tinte za Njegove riječi. Uči se tri puta.

Subbuhun, kuddusun, Rabbu-l-melaiketi ve-r-Ruh!

Neka je slavljen i svet Gospodar meleka i Džibrila!

Allahumme Rabbena leke-l-hamdu mile'-s-semavati ve-l-erdi, ve mile' ma ši'te min šej'in ba'du. Ehle-s-senai ve-l-meždi. Ehakku ma kale-l-'abdu ve kulluna leke 'abdun: Allahumme la mani'a li ma ea'tajte, ve la mu'tije li ma mena'te, ve la jenfe'u ze-l-džeddi minke-l-džeddu.

Allahu moj, Gospodaru naš, Tebi hvala koliko može napuniti nebesa i Zemlju i koliko može ispuniti što želiš. Ti si dostojan hvale i veličanja. Najistinitije što može reći rob, a svi smo Tvoji robovi je: Allahu moj, niko ne može uskratiti što ti daš, i niko ne može dati što ti uskratiš. Uglednima i bogatima njihovo bogatstvo i ugled neće koristiti kad dođu kod tebe.

E'uzu billahi es-Semi'i-l-'Alimi mine-š-šejtani-r-radžim, min hemzihi, ve nefhihi, ve nefsihi.

Utječem se Allahu koji sve čuje i sve zna, od prokletog šejtana, od njegovog ludila, oholosti i pjesništva.

E'uzu bi kelimatillahi-t-tamme min gadabihi, ve 'ikabihi, ve šerri 'ibadihi, ve min hemezati-š-šejatin, ve en jehdurun!

Utječem se s Allahovim savršenim riječima od Njegove srdžbe, kazne i zla Njegovih robova, od šejtanskih uznemiravanja i prisustva.

E'uzu bi vedžhillahi-l-kerim, ve bi kelimatillahi-t-tammati ellati la judžavizuhunne berrun ve la fadžir, min šerri ma jenzilu mine-s-semai ve min šerri ma ja'rudžu fiha, ve šerri ma zera'e fi-l-erdi ve šerri ma jehrudžu minha, ve min fiteni-l-lejli ve-n-nehar, ve min tavariki-l-lejli ve-n-nehar illa tarikan jetruku bi hajrin ja Rahman!

Utječem se Allahovim plemenitim licem i Njegovim savršenim riječima koje ne mogu prevazići ni dobri ni loši od zla koje se spušta s neba i koje se uzdiže ka nebu, od zla onoga što je u zemlji i onoga što izlazi iz zemlje. Utječem se od smutnji dana i noći i od onih koji dolaze noću i danju osim onih koji dolaze s dobrom, o Svemilosni!

'Uizuke bi kelimatillahi-t-tamme min kulli šejtanin ve hamme, ve min kulli 'ajnin lamme.

Utječem te s Allahovim savršenim riječima od svakog šejtana, otrovnih gmizavaca i od svakog urokljivog oka.

Bismillahi, bismillahi, bismilahi! E'uzu billahi ve kudretihi min šerri ma edžidu ve uhazir!

U ime Allaha, u ime Allaha, u ime Allaha! Utječem se Allahu s Njegovom svemoći od onoga što me zadesilo i od čega strahujem! Uči se sedam puta.

Bismillahi-l-lezi la jedurru mea' ismihi šej'un fi-l-erdi ve la fi-s-semai ve huve-s-Semi'u-l-'Alim!

S Allahovim imenom, s čijim imenom ne može ništa nauditi ni na nebu ni na Zemlji. On sve čuje i sve zna.

Bismillahi erkike min kulli šej'in ju'zike, min šerri kulli nefsin ev 'ajnin hasidin. Allahu ješfik. Bismillahi erkik.

S Allahovim imenom ti učim rukju od svega što ti ne da mira, od zla svakog bića i urokljiva oka. Neka te Allah izliječi! S Allahovim imenom učim ti rukju.

Bismillahi jubrike, ve min kulli dain ješfik, ve min šerri hasidin iza hasede, ve šerri kulli zi 'ajn.

S Allahovim imenom nek te izliječi! Neka te izliječi od svake bolesti! Neka te zaštiti od svakog zavidljivca kada zavidi i zla svakog urokljivog oka!

Bismillahi, turbetu erdina bi rikati ba'dina jušfa sekimuna bi izni Rabbina!

S Allahovim imenom, prašina naše zemlje s pljuvačkom jednog od nas. Neka ozdravi bolesnik naš s Allahovom dozvolom!

La be'se 'alejke, tahurun inša-Allah.

Bit će dobro, ako Bog da. To je čišćenje od grijeha.

Allahumme Rabbe-n-nasi, ezhibi-l-be'se ente-š-Šafi la šifae illa šifauke, šifa-en la jugadiru sekamen.

Allahu moj, Gospodaru ljudi, ukloni bolest, Ti liječiš i nema lijeka osim Tvog. Izliječi da se bolest ne povrati.

Allahumme inni es'eluke-l-'afve ve-l-'afijete fi-d-dunja ve-l-ahire! Allahumme inne ese'eluke-l-'afve ve-l-'afijete fi dini ve dunjaje, ve ehli, ve mali! Allahumme ustur 'avrati ve amin rav'ati! Allahumme ihfezni min bejni jedejje, ve min halfi, ve 'an jemini, ve 'an šimali, ve min fevki, ve e'uzu bike en ugtale min tahti!

Allahu moj, molim Te za oprost i dobro na Dunjaluku i Ahiretu! Allahu moj, molim Te za oprost i dobro u mojoj vjeri, dunjalučkom životu, porodici i imetku! Allahu moj, sakrij moje sramote i zaštiti ono zbog čega strahujem! Allahu moj, čuvaj me ispred mene, iza mene, s moje desne strane, s moje lijeve strane, iznad mene, a Tebi se utječem da budem uništen ispod sebe!

Allahumme-hdini, ve-rzukni, ve 'afini, ve-rhamni.

Allahu moj, uputi me, opskrbi me i smiluj mi se!

Allahumme inni e'uzu bi vedžhike-l-kerimi, ve kelimatike-t-tamme min šerri ma ente ahizun bi nasijetihi! Allahumme ente tekšifu-l-me'seme ve-l-megrame! Allahumme la juhzemu džunduke, ve la juhlefu va'duke, ve la jenfeu' ze-l-džeddi minke-l-džeddu. Subhaneke ve bi hamdik.

Allahu moj, utječem se s Tvojim plemenitim licem i Tvojim savršenim riječima od zla svih čije kike Ti držiš! Allahu moj, Ti otklanjaš grijehe i dugove. Allahu moj, Tvoja vojska ne može izgubiti. Tvoja obećanja se ispunjavaju. Bogatima i uglednima bogatstvo i ugled neće pomoći kod Tebe. Neka si slavljen i hvaljen!

Rabbunallahu-l-lezi fi-s-sema'. Tekaddese ismuk. Emruke fi-s-semai ve-l-erd. Kema rahmetuke fi-s-semai fe-dž'al rahmeteke fi-l-erd. Igfir lena hubena ve hatajana. Ente Rabbu-t-Tajjibin, enzil rahmeten min rahmetik, ve šifaen min šifaik 'ala haze-l-vedže'i fe jebr'a.

Naš Gospodar je Allah koji je na nebu. Neka je sveto Tvoje ime. Tvoja naredba je i na nebu i na zemlji. Kao što je Tvoja milost na nebu spusti je i na zemlju. Oprosti nam sve grijehe. Ti si Gospodar dobrih, spusti Svoju milost i lijek na ovu bolest pa da ozdravi.

Allahumme inni 'abduke, ve-bnu 'abdike, ve-bnu emetike, nasijeti bi jedike, madin fijje hukmuke, 'adlun fijje kadauke. Es'eluke bi kulli ismin huve leke, semmejte bihi nefseke, ev enzeltehu fi kitabike, ev 'allemtehu ehaden min halkike, ev iste'serte bihi fi 'ilmi-l-gajbi 'indeke en tedž'ale-l-Kur'ane rabi'a kalbi, ve nura sadri, ve džela' huzni ve zehabe hemmi!

Allahu moj, ja sam Tvoj rob, sin roba Tvoga i sin robinje Tvoje. Perčin moj je u Tvojoj ruci. Tvoja odluka se nada mnom provodi. I Tvoja odredba meni je pravedna. Molim Te svakim Tvojim imenom, kojim si Sebe nazvao, u nekoj od Svojih knjiga objavio, nekog od Svojih stvorenja podučio ili si ga u Svom znanju zadržao, učini Kur'an proljećem moga srca, svjetlom mojih grudi, otklanjivačem mojih tuga i briga!

Allahumme salli 'ala Muhammedin ve 'ala ali Muhammedin kema sallejte 'ala Ibrahime ve 'ala ali Ibrahim, inneke Hamidun Medžid! Allahumme barik 'ala Muhammedin ve 'ala ali Muhammedin kema barekte 'ala Ibrahime ve 'ala ali Ibrahime, inneke Hamidun Medžid!

Allahu moj, donesi salavat na Muhammeda i njegovu porodicu kao što si donosio salavat na Ibrahima i njegovu porodicu. Ti si Hvaljeni i Veličanstveni! Allahu moj, blagoslovi Muhammeda i njegovu porodicu kao što si blagoslovio Ibrahima i Njegovu porodicu. Ti si Hvaljeni i Veličanstveni!

OPĆA RUKJA

Rukja za sihir razvoda braka, zaljubljivanja, ludila, lijenosti, rušenja vjeridbe, bolesti

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَالِكِ يَوْمِ
الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ اهدِنَــــا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ
عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَيهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ

Bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim. El-Hamdu lillahi Rabbi-l-'alemin. Er-Rahmani-r-Rahim. Maliki jevmi-d-din. Ijjake na'budu ve ijjake neste'in. Ihdine-s-sirata-l-mustekim. Sirata-l-lezine en'amte 'alejhim gajri-l-magdubi 'alejhim ve le-d-dallin.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Svemilosnom, Milostivom. Vladaru Dana sudnjeg. Samo Tebi ibadet činimo i samo od Tebe pomoć molimo. Uputi nas na Pravi put. Na put onih kojima si blagodati podario. A ne na put onih na koje se srdžba izlila i koji su zalutali.[1]

بسم الله الرحمن الرحيم الم ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ
مِن قَبْلِكَ وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ أُوْلَـئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُوْلَـئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

Bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim. Elif-lam-mim. Zalike-l-Kitabu la rajbe fihi, Huden li-l-muttekin. Ellezine ju'minune bi-l-gajbi. Ve jukimune-s-salate ve mimma razeknahum junfikun. Ve-l-lezine ju'minune bi ma unzile ilejke ve ma unzile min kablike, ve bi-l-Ahirati hum jukinun. Ula-ike 'ala huden min Rabbihim, ve ula-ike humu-l-muflihun.

Elif-lam-mim. Ova Knjiga, u koju nema sumnje, Uputa je onima koji se Allaha boje. Onima koji u gajb vjeruju koji namaz obavljaju i dijele od onoga čime smo ih Mi opskrbili. I onima koji vjeruju u ono što je objavljeno tebi i što je objav-

[1] *El-Fatiha*, 1-7.

ljeno prije tebe, i koji u ahiret čvrsto vjeruju. To su oni koji su na uputi Gospodara svoga i to su oni koji su spašeni.[2]

وَاتَّبَعُواْ مَا تَتْلُواْ الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكِ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَـكِنَّ الشَّيْاطِينَ كَفَرُواْ
يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ
أَحَدٍ حَتَّى يَقُولاَ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلاَ تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ
وَمَا هُم بِضَآرِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلاَّ بِإِذْنِ اللّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلاَ يَنفَعُهُمْ وَلَقَدْ
عَلِمُواْ لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الآخِرَةِ مِنْ خَلاَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْاْ بِهِ أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُواْ
يَعْلَمُونَ وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُواْ واتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِندِ اللَّه خَيْرٌ لَّوْ كَانُواْ يَعْلَمُونَ

Ve-t-tebe'u ma tetlu-š-šejatinu 'ala mulki Sulejmane, ve ma kefera Sulejmanu ve lakinne-š-šejatine keferu. Ju'allimune-n-nase-s-sihra ve ma unzile 'ale-l-melekej-ni bi Babile Harute ve Marute. Ve ma ju'allimani min ehadin hatta jekula innema nahnu fitnetun fe la tekfur. Fe jete'allemune minhuma ma juferrikune bihi bejne-l-mer-i ve zevdžihi. Ve ma hum bi darrine bihi min eha-din illa bi iznillahi. Ve jete'allemune ma jedurruhum ve la jenfe'uhum, ve lekad 'alimu lemeništerahu ma lehu fi-l-Ahirati min halak. Ve le bi'se ma šerav bihi enfusehum lev kanu ja'lemun. Ve lev ennehum amenu ve-t-tekav lemesu-betun min 'indillahi hajr, lev kanu ja'lemun.

Oni se povode za onim što su šejtani o Sulejmanovoj vladavini kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik, nego su nevjernici šejtani koji ljude uče vradžbini u Babilonu, Haruta i Maruta, a to nije objavljeno dvojici meleka. Njih dvojica nikoga nisu učili dok mu ne bi rekli: 'Mi samo iskušavamo, a ti nemoj biti nevjernik!' I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti, ali oni nisu mogli nikome bez Allahove volje nauditi. Učili su ono što će im nauditi i od čega koristi neće imati, iako su znali da onaj ko to sebi pribavi, na drugome svijetu nikakve sreće neće imati. A doista je jadno ono za što su se prodali, kada bi samo oni to znali. A da oni vjeruju i boje se, nagrada od Allaha bi im bila bolja, kada bi samo znali![3]

[2] *El-Bekare*, 1-5.

[3] *El-Bekare*, 102 i 103.

وَإِلَـهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَاخْتِلاَفِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنزَلَ اللهُ مِنَ السَّمَاءِ مِن مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الأرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَآبَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخِّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Ve ilahukum ilahun vahidun, la ilahe illa huve Er-Rahman Er-Rahim. Inne fi halki-s-semavati ve-l-erdi ve-htilafi-l-lejli ve-n-nehari ve-l-fulki-elleti tedžri fi-l-bahri bi ma jenfe'u-n-nase, ve ma enzelellahu mine-s-sema-i min ma-in fe ahja bihi-l-erda ba'de mevtiha ve besse fiha min kulli dabbe, ve tesrifi-r-rijahi, ve-s-sehabi-l-musehhari bejne-s-sema-i ve-l-erdi le ajatun li kavmin ja'kilun.

A vaš Bog – jedan je Bog; nema boga osim Njega, Svemilosnog, Milostivog. U stvaranju nebesa i Zemlje, u smjeni noći i dana, u lađi koja morem plovi s korisnim tovarom za ljude i u kiši koju Allah pušta s neba, pa tako u život vraća zemlju nakon njenog mrtvila, po kojoj je rasijao svakojaka živa bića, u promjeni vjetrova i oblacima koji između neba i Zemlje lebde – ima doista znakova za one koji razumijevaju.[4]

اللهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لاَ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلاَ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلاَّ بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ وَلاَ يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Allahu la ilahe illa huve El-Hajju El-Kajjum. La te'huzuhu sinetun ve la nevm. Lehu ma fi-s-semavati ve ma fi-l-erdi. Men ze-l-lezi ješfeu' 'indehu illa bi iznihi, ja'lemu ma bejne ejdihim ve ma halfehum ve la juhitune bi šej'in min 'ilmihi illa bi ma ša-e. Vesi'a kursijjuhu-s-semavati ve-l-erda, ve la je-uduhu hifzuhuma ve huve-l-'Alijju-l-'Azim.

Allah je, nema boga osim Njega, Živi i Samoopstojeći Održavatelj! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati bez

[4] *El-Bekare*, 163 i 164.

Njegovog dopuštenja?! On zna šta je bilo prije i šta će biti poslije njih i oni ne mogu obuhvatiti od Njegovoga znanja osim koliko On želi! Njegova Kursija obuhvaća i nebesa i Zemlju i Njemu nije teško održavati ih! On je Svevišnji i Veličanstveni![5]

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللهِ وَمَلآئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لاَ
نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُواْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ لاَ يُكَلِّفُ
اللهُ نَفْسًا إِلاَّ وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ
أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلاَ تُحَمِّلْنَا مَا لاَ
طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَآ أَنتَ مَوْلاَنَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Amene-r-Resulu bi ma unzile ilejhi min Rabbihi ve-l-mu'minun, kullun amene billahi ve mela-iketihi ve kutubihi ve rusulihi, la nuferriku bejne ehadin min rusulihi. Ve kalu semi'na ve eta'na, gufraneke Rabbena ve ilejke-l-mesir. La jukellifullahu nefsen illa vus'aha, leha ma kesebet, ve 'alejha me-ktesebet. Rabbena la tu-ahizna in nesina ev ahta'na, Rabbena ve la tehmil 'alejna isren kema hameltehu 'alellezine min kablina, Rabbena ve la tuhammilna ma la takate lena bihi, va'fu 'anna, ve-gfir lena, ve-rhamna, ente mevlana fensurna 'ale-l-kavmi-l-kafirin.

Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, i vjernici, svaki od njih vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i Knjige Njegove, i poslanike Njegove: Mi među poslanicima Njegovim ne pravimo podjelu! I govore: čujemo i pokoravamo se. Molimo Te za oprost, Gospodaru naš, i Tebi se vraćamo! Allah ni jednu osobu ne opterećuje preko mogućnosti njene; njoj u korist je ono dobro koje je stekla, a na njenu štetu je ono zlo koje je stekla! Gospodaru naš, ne uzmi nam u grijeh ako zaboravimo ili nehotice pogriješimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga natovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne opterećuj nas onim za što nemamo snage! Ti preko grijeha nam pređi, oprosti nam i smiluj nam se! Ti si Gospodar naš, pa pomozi nas protiv naroda koji ne vjeruje![6]

[5] *El-Bekare*, 255.

[6] *El-Bekare*, 285 i 286.

شَهِدَ اللهُ أَنَّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ إِنَّ الدِّينَ عِندَ اللهِ الإِسْلاَمُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوْتُواْ الْكِتَابَ إِلاَّ مِن بَعْدِ مَا جَاءهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَن يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللهِ فَإِنَّ اللهِ سَرِيعُ الْحِسَابِ

Šehidellahu ennehu la ilahe illa huve ve-l-mela-iketu, ve ulu-l-'ilmi kaimen bi-l-kisti. La ilahe illa huve-l-'Azizu-l-Hakim. Inne-d-dine 'indellahi-l-islam. Ve ma-htelefe-l-lezine utu-l-kitabe illa min ba'di ma dža-e humu-l-'ilmu, begjen bejnehum. Ve men jekfur bi ajatillahi fe innellahe seri'u-l-hisab.

Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleci i učeni, postupajući pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog! Vjera je kod Allaha, doista, islam! A oni kojima je data Knjiga podvojili su se baš onda kada im je došlo znanje, i to iz međusobne zlobe! A onaj ko ne vjeruje u znakove Allahove – pa, Allah brzo sviđa račune![7]

إِنَّ رَبَّكُمُ اللهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ادْعُواْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ وَلاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ بَعْدَ إِصْلاَحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ

Inne Rabbekumullah ellezi haleka-s-semavati ve-l-erda fi sitteti ejjamin summe-steva 'ale-l-'Arš. Jugši-l-lejle-n-nehara jetlubuhu hasisen, ve-š-šemse ve-l-kamera, ve-n-nudžume musehharatin bi emrihi. Ela lehu-l-halku ve-l-emru. Tebarekellahu Rabu-l-'alemin. Ud'u Rabbekum tedarru'an ve hufjeten innehu la juhibbu-l-mu'tedin. Ve la tufsidu fi-l-erdi ba'de islahiha ve-d'uhu havfen ve tame'an. Inne rahmetellahi karibun mine-l-muhsinin.

Gospodar vaš je Allah, Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio. On tamom noći dan prekriva i ona ga ustopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj volji. Samo On stvara i upravlja! Uzvi-

[7] *Alu 'Imran*, 18 i 19.

šen neka je Allah, Gospodar svjetova! Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, On doista ne voli one koji svaku mjeru prelaze. I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost je Allahova doista blizu onih koji dobra djela čine.[8]

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ فَغُلِبُواْ هُنَالِكَ وَانقَلَبُواْ صَاغِرِينَ وَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ قَالُواْ آمَنَّا بِرِبِّ الْعَالَمِينَ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ

Ve evhajana ila Musa en elki 'asake fe iza hije telkafu ma je'fikun. Fe veka'a-l-hakku ve betale ma kanu ja'melun. Fe gulibu hunalike ve-nkalebu sagirin. Ve ulkije-s-seharatu sadžidin. Kalu amenna bi Rabbi-l-'alemin. Rabbi Musa ve Harun.

I Mi naredismo Musau: Baci štap svoj! – i on odjednom proguta sve ono čime su oni bili obmanu izveli. I tako istina na vidjelo izbi i pokaza se da je bilo lažno ono što su oni priredili, i tu oni bijahu pobijeđeni i postadoše poniženi. Čarobnjaci se licem na tlo bacište. Mi vjerujemo u Gospodara svjetova – povikaše, Gospodara Musaova i Harunova![9]

Napomena: Ove ajete proučiti sedam puta.

فَلَمَّا أَلْقَواْ قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُم بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللهَ لاَ يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ وَيُحِقُّ اللهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ

Kale Musa ma dži'tum bihi-s-sihr. Innellahe sejubtiluhu, innellahe la juslihu 'amele-l-mufsidin. Ve juhikkullahu-l-hakka bi kelimatihi ve lev kerihe-l-mudžrimun.

Musa uzviknu: Ono što ste priredili čarolija je! Allah će je uništiti, jer Allah ne dopušta da djelo pokvarenjaka uspije. Allah će Svojim riječima istinu utvrditi, makar što će to zločincima krivo biti![10]

8 *El-Ea'raf*, 54-56.

9 *El-Ea'raf*, 117-122.

10 *Junus*, 81 i 82.

إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى

Innema sane'u kejdu sahirin ve la juflihu-s-sahiru haj-su eta.

Ono što su oni napravili samo je varka čarobnjaka, a ča-robnjak neće, ma gdje došao, uspjeti.[11] *Ajet treba proučiti sedam puta.*

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ وَمَن يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ وَقُل رَّبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

Efehasibtum ennema haleknakum 'abesen ve ennekum ilejna la turdže'un. Fete'alellahu-l-Meliku-l-Hakku, la ilahe illa huve Rabbu-l-'Arši-l-kerim. Ve men jed'u me'allahi ilahen ahara la burhane lehu bihi fe innema hisabuhu 'inde Rabbihi innehu la juflihu-l-kafirun. Ve kul Rabi-gfir ve-rham, ve ente hajru-r-rahimin.

Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se ne-ćete vratiti? I neka je Uzvišen Allah, Vladar Istiniti, nema drugog boga osim Njega, Gospodara Arša veličanstvenog! A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ika-kva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici se neće spasiti. I reci: Gospodaru moj, oprosti i smiluj se, Ti si Milosnik najbolji![12]

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ وَحِفْظًا مِّن كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ لَا يَسَّمَّعُونَ إِلَى الْمَلَإِ الْأَعْلَى وَيُقْذَفُونَ مِن كُلِّ جَانِبٍ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ

Ve-s-saffati saffen. Fe-z-zadžirati zedžran. Fe-t-talijati zikran. Inne ilahekum le vahid. Rabbu-s-semavati ve-l-erdi ve ma bejnehuma ve Rabbu-l-mešarik. Inna zejje-

[11] *Ta-ha*, 69.

[12] *El-Mu'minun*, 115-118.

nne-s-semae'-d-dun-ja bi zinetini-l-kevakib. Ve hifzan min kulli šejtanin maridin. La jessemme'une ile-l-mel-il-e'ala ve jukzefune min kulli džanib. Duhuren, ve lehum 'azabun vasib. Illa men hatife-l-hatfete fe etbe'ahu šihabun sakib.

Tako mi onih u redove poredanih, i onih koji usmjeravaju, i onih koji Opomenu čitaju, vaš Bog je, uistinu, jedan, Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, i Gospodar istokâ. Mi smo nebo najbliže vama sjajnim zvijezdama okitili, i čuvamo ga od svakoga šejtana prkosnoga da ne prisluškuju meleke-skup najviši, a sa svih strana bivaju gađani, da bi bili otjerani: njih čeka patnja neprekidna, a onoga koji što ugrabi – stigne svjetlica plamteća.[13]

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا
قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِم مُّنذِرِينَ قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِن بَعْدِ مُوسَىٰ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ
وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرْ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ وَمَن لَّا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ
فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

Ve iz sarefna ilejke neferan mine-l-džinni jestemi'une-l-Kur'an. Felemma hadaruhu kalu ensitu. Felemma kudije vellev ila kavmihim munzirin. Kalu ja kavmena inna semi'na kitaben unzile min b'adi Musa musaddikan lima bejne jedejhi, jehdi ile-l-hakki ve ila tarikin mustekim. Ja kavmena edžibu da'ijellahi ve aminu bihi jegfir lekum min zunubikum ve judžirkum min 'azabin elim. Ve men la judžib da'ijellahi fe lejse bi mu'džizin fi-l-erdi ve lejse lehu min dunihi evlija. Ula-ike fi dalalin mubin.

Kada ti poslasmo nekoliko džina da Kur'an slušaju, kada dođoše da ga čuju, oni rekoše: Šutite i slušajte! A kad se završi, vratiše se narodu svome da opominju. O narode naš – govorili su – mi smo slušali Knjigu koja se poslije Musaa objavljuje, koja potvrđuje da su istinite i one prije nje,

[13] *Es-Saffat*, 1-10

i koja ka Istini i na Pravi put upućuje. O narode naš, odazovite se Allahovu glasniku i vjerujte u Allaha, On će vam neke grijehe vaše oprostiti i od patnje vas neizdržive zaštititi! A oni koji se ne odazovu Allahovu glasniku, takvi Mu na Zemlji neće umaći i mimo Njega neće zaštitnika naći. Oni su u velikoj zabludi.[14]

يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَن تَنفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانفُذُوا لَا تَنفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّن نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنتَصِرَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

Ja ma'šere-l-džinni ve-l-insi ini-steta'tum en tenfuzu min ektari-s-semavati ve-l-erdi fe-nfuzu la tenfuzune illa bi sultan. Fe bi ejji ala-i Rabbikuma tukezziban. Jurselu 'alejkuma šuvazun min narin ve nuhasun fe la tentesiran. Fe bi ejji ala-i Rabbikuma tukezziban.

O družine džinova i ljudi, ako možete kroz slojeve nebesa i Zemlje prodrijeti, prodrite, moći ćete prodrijeti jedino uz veliku moć!, pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! Na vas će se ognjeni plamen i rastopljen mjed prolivati, i vi se nećete moći odbraniti, pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?![15]

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Lev enzelna haze-l-Kur'ane 'ala džebelin le raejtehu haši'an mutesaddi'an min hašjetillahi. Ve tilke-l-emsalu nadribuha li-n-nasi le'allehum jetefekkerun. Huvallahu ellezi la ilahe illa huve, 'alimu-l-gajbi ve-š-šehade-

[14] *El-Ahkaf*, 29-32.

[15] *Er-Rahman*, 33-36.

ti, huve-r-Rahmanu-r-Rahim. Huvallahu ellezi la ilahe illa huve, el-Meliku-l-Kuddusu-s-Selamu-l-M'uminu-l-Muhejminu-l-'Azizu-l-Džebbaru-l-Mutekebbir. Subhanellahi 'amma jušrikun. Huvellahu-l-Haliku-l-Bari-u-l-Musavvir. Lehu-l-esma-u-l-husna. Jusebbihu lehu ma fi-s-semavati ve-l-erdi, ve huve-l-'Azizu-l-Hakim.

Da ovaj Kur'an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili. On je Allah, nema drugog boga osim Njega, On je poznavalac nevidljivog i vidljivog svijeta, On je Svemilostan, Milostiv! On je Allah, nema drugog boga osim Njega, Vladar, Savršeni, Onaj Koji je bez nedostataka, Onaj Koji svakog osigurava, Onaj Koji nad svim bdi, Silni, Uzvišeni, Gordi. Slavljen i Uzvišen je Allah od onoga što mu pridružuju! On je Allah, Tvorac, Onaj Koji iz ničega stvara, Onaj Koji svemu daje oblik, On ima najljepša imena. Njega slavi i veliča sve što je na nebesima i na Zemlji, On je Silni i Mudri.[16]

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا يَهْدِي إِلَى
الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَن نُّشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا
وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللهِ شَطَطًا وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن تَقُولَ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَى
اللهِ كَذِبًا وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا
وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ اللهُ أَحَدًا وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ
حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَن يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ
شِهَابًا رَّصَدًا

Kul uhije ilejje ennehu-steme'a neferun mine-l-džinni fe kalu inna semi'na Kur-anen 'adžeben. Jehdi ile-r-rušdi fe amenna bihi, ve len nušrike bi Rabbina ehaden. Ve ennehu te'ala džeddu Rabbina me-t-tehaze sahibeten ve la veleden. Ve ennehu kane jekulu sefihuna 'alellahi šetaten. Ve enna zanenna ellen tekule-l-insu ve-l-džinnu 'alellahi keziben. Ve ennehu kane ridžalun

[16] *E-Hašr*, 21-24.

mine-l-insi je'uzune bi ridžalin mine-l-džinni fe za-duhum rahekan. Ve ennehum zannu kema zanentum ellen jeb'asellahu ehaden. Ve enna lemesne-s-sema'e fe vedžednaha muli-et harasen šediden ve šuhuben. Ve enna kunna nek'udu minha meka'ide li-s-sem'i fe men jestemi'i-l-ane jedžid lehu šihaben rasada.

Reci: Meni je objavljeno da je nekoliko džina prisluškivalo i reklo: Mi smo, doista Kur'an, koji izaziva divljenje, slušali; koji na Pravi put upućuje – i mi smo u njega povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati, a On nije – neka uzvišeno bude dostojanstvo Gospodara našeg! – uzeo Sebi ni drûge ni djeteta! Jedan naš bezumnik o Allahu je laži govorio, a mi smo mislili da ni ljudi ni džini o Allahu laži ne govore; i bilo je ljudi koji su zaštitu od džina tražili, pa su im tako obijest povećali; i oni misle, kao što i vi mislite, da Allah nikoga neće oživiti. I mi smo nastojali nebo dotaknuti i utvrdili smo da je moćnih čuvara i zvijezda padalica puno; i sjedjeli smo okolo njega po busijama da bismo šta čuli, ali će onaj, ko sada prisluškuje, na zvijezdu padalicu koja vreba naići.[17]

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ

Kul huvallahu ehad. Allahu-s-Samed. Lem jelid ve lem juled. Ve lem jekun lehu kufuven ehad.

Reci: On je Allah Jedan! Allah je utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije![18]

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

Kul e'uzu bi Rabbi-l-felek. Min šerri ma halek. Ve min šerri gasikin iza vekab. Ve min šerri-n-neffasati fi-l-'ukad. Ve min šerri hasidin iza hased.

17 *El-Džinn*, 1-9.

18 *El-Ihlas*, 1-4.

Reci: Utječem se Gospodaru svitanja, od zla onoga što On stvara, i od zla mrkle noći kad razastre tmine, i od zla onih koji u čvorove pušu, i od zla zavidljivca kad zavist ne krije.[19]

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ مَلِكِ النَّاسِ إِلَهِ النَّاسِ مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ

Kul e'uzu bi Rabbi-n-nas. Meliki-n-nas. Ilahi-n-nas. Min šerri-l-vesvasi-l-hannas. Ellezi juvesvisu fi suduri-n-nasi. Mine-l-džinneti ve-n-nas.

Reci: Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi, od zla šejtana – koji nanosi zle misli pa se skrije, koji zle misli unosi u srca ljudi pa bio od džina i od ljudi.[20]

Prouči slijedeće dove za rukju bolesti:

Bismillahi erkike, vallahu ješfik min kulli dain ju'zik, ve min kulli nefsin ev 'ajnin hasidin Allahu ješfik.

S Allahovim imenom ti učim rukju. Neka te Allah izliječi od svake bolesti koja ti ne da mira. I neka te Allah izliječi od utjecaja svake zle duše i urokljiva oka! ***7 puta.***

Allahumme Rabbe-n-nasi ezhibi-l-be'se, ve-šfi ente-š-Šafi la šifae illa šifauke šifaen la jugadiru sekamen.

Allahu moj, Gospodaru ljudi, ukloni bolest! Izliječi jer samo Ti liječiš. Nema lijeka osim Tvoga lijeka. Izliječi tako da se bolest ne povrati. ***7 puta.***

19 *El-Felek*, 1-5.

20 *En-Nas*, 1-6.

Rukja za sihir odljeva krvi - istihada

Prouči na vodu navedenu rukju i neka pije vodu i kupa se njome tri dana. Krv će prestati s Allahovom dozvolom.

Preporuke za lijek od sihra rušenja vjeridbe:

- Kloniti se grijeha kao što su pjesme, muzika, naročito ostavljanje namaza;
- Abdestiti se prije spavanja i proučiti Ajet kursijj;
- Proučiti u šake sure El-Ihlas, El-Felek i En-Nas tri puta te potrati cijelo tijelo;
- Snimiti Ajet Kursijj da se ponavlja jedan sahat te preslušati svaki dan jednom;
- Snimiti sure El-Ihlas, El-Felek i En-Nas da se ponavlja jedan sahat te preslušati svaki dan jednom;
- Proučiti prethodno navedenu rukju na vodu da je pije i kupa se s tom vodom svaka tri dana;
- Nakon sabaha treba proučiti sto puta: *La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku, ve lehu-l-hamdu ve huve 'ala kulli šej-in kadir.*

Navedene preporuke treba primjenjivati jedan mjesec i rezultati će se uz Allahovu dozvolu pojaviti. Međutim, namaz, zikr i druge ibadete treba raditi uvijek. Čovjek je stvoren da Allaha obožava stoga treba i dužan je raditi ih, a naročito obavljati namaz.

Rukja za sihir nemogućnosti odnosa sa suprugom

Postoji nekoliko načina za dotično liječenje.

Prvi način: Prouči gore navedenu rukju, saznaj mjesto sihira i poništi ga. Rukja glasi:

Drugi način: Prouči slijedeću rukju na vodu, neka je oboljeli pije sedam dana i neka se kupa tom vodom i sihir će s Allahovom dozvolom nestati:

قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُم بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللهَ لاَ يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ وَيُحِقُّ اللهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ

Kale Musa ma dži'tum bihi-s-sihr. Inne-llahe sejubtilu-hu, innellahe la juslihu 'amele-l-mufsidin. Ve juhikku-llahu-l-hakka bi kelimatihi ve lev kerihe-l-mudžrimun.

Musa im reče: Bacite što imate da bacite! I kad oni baciše, Musa uzviknu: Ono što ste priredili čarolija je! Allah će je uništiti, jer Allah ne dopušta da djelo pokvarenjaka uspije.[21]

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ فَغُلِبُواْ هُنَالِكَ وَانقَلَبُواْ صَاغِرِينَ وَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ قَالُواْ آمَنَّا بِرِبِّ الْعَالَمِينَ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ

Ve evhajana ila Musa en elki bi 'asake fe iza hije tel-kafu ma j'efikun. Fe veka'-l-hakku ve betale ma kanu ja'melun. Fe gulibu hunalike ve-nkalebu sagirin. Ve ulkije-s-seharatu sadžidin. Kalu amenna bi Rabbi-l-'alemin. Rabbi Musa ve Harun.

I Mi naredismo Musau: Baci štap svoj! – i on odjednom proguta sve ono čime su oni bili obmanu izveli. I tako istina na vidjelo izbi i pokaza se da je bilo lažno ono što su oni pri-redili, i tu oni bijahu pobijeđeni i postadoše poniženi. Ča-robnjaci se licem na tlo baciše. Mi vjerujemo u Gospodara

[21] *Junus*, 81 i 82.

svjetova – povikaše, Gospodara Musaova i Harunova![22]

إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى

Innema sane'u kejdu sahirin ve la juflihu-s-ahiru hajsu eta.

Ono što su oni napravili samo varka čarobnjaka, a čarobnjak neće, ma gdje došao, uspjeti.[23]

Treći način: Prouči na vodu u posudi sure *El-Ihlas, El-Felek* i *En-Nas* i slijedeće dove sedam puta:

Allahumme Rabbe-n-nasi, ezhibi-l-be'se ente-š-Šafi la šifae illa šifauke, šifa-en la jugadiru sekamen.

Allahu moj, Gospodaru ljudi, ukloni bolest, Ti liječiš i nema lijeka osim Tvog. Izliječi da se bolest ne povrati.

Bismillahi erkike, vallahu ješfik min kulli dain ju'zik, ve min kulli nefsin ev 'ajnin hasidin Allahu ješfik.

S Allahovim imenom ti rukju učim, Allah neka te izliječi od svega što te muči, od svake duše i urokljiva oka. Neka te Allah izliječi.

E'uzu bi kelimatillahi et-tammati min šerri ma haleka.

Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla koje je stvorio.

Bismillahi ellezi la jedurru mea' ismihi šej-un fi-l-erdi ve la fi-s-sema-i ve huve es-semi' ul-'alim.

S Allahovim imenom s kojim ne može nauditi ništa ni na nebu ni na zemlji. On sve čuje i sve vidi.

[22] *El-Ea'raf*, 117-122.

[23] *Ta-ha*, 69.

Allahumme ebtil haza es-sihr bi kuvvetike ja Džebbara-s-semavati ve-l-erd.

Allahu moj, poništi ovaj sihir Svojom snagom, o Veliki na nebu i na zemlji.

Neka pije i kupa se s tom vodom tri dana i sihir će uz Allahovu dozvolu nestati.

KORIŠTENA LITERATURA

Et-Tergibu ve et-terhibu, Munziri.

Tefsiru et-Taberi, imam Taberi.

Tefsiru el-Kur'ani el-'azim, Ibn Kesir.

Et-Tevdihu 'an tevhidi el-Hallak fi dževabi ehli el-'Irak, Sulejman ibn Abdullah.

Tehzibu medaridži es-salikin, Abdu-l-Mun'im el-'Alijj.

Tejsiru el-'Azizi el-Hamidi šerhu kitabi et-tevhid, Sulejman ibn Abdullah.

El-Dževabu el-Kafi li men se'le 'an ed-devai eš-šafi, Ibn Kajjim el-Dževzijje.

Silsile el-ehadis es-sahiha, ve šej'un min fikhiha ve fevaidiha, Muhammed Nasiruddin el-Albani.

Es-Sunen ve el-mubtede'at el-mute'allika bi-l-ezkari ve-s-salavat, Muhammed 'Abdu-s-Selam Hadir eš-Šekiri.

Es-Sunen el-kubra, Bejheki.

Sunen Nesai, imam Nesai.

Sunen Ibn Madže, imam Ibn Madže.

Sunen Ebi Davud, imam Ebu Davud.

Sunen Tirmizi, imam Tirmizi.

Eš-Širku ve mezahiruhu, Mubarek ibn Muhammed.

Sahih Ibn Huzejme, imam Ibn Huzejme.

Sahih Buhari, imam Buhari.

Sahih Tirmizi, Muhammed Nasiruddin Albani.

Sahih Ibn Madže, Muhammed Nasiruddin Albani.

Sahih Ebu Davud, Muhammed Nasiruddin Albani.

Sahih Muslim, imam Muslim.

Fetava Ibn Baz.

Fethu-l-Bari šerh Sahihi el-Buhari, Ibn Hadžer el-'Askalani.

Fethu-l-Medžid šerh kitabi et-tevhid, Abdurrahman ibn Hasen.

El-Faslu fi el-mileli ve el-ehva ve en-nihal, Ibn Hazm.

Kurretu 'ujuni el-muvehhidin fi tehkiki da'veti el-enbija ve el-murselin, Abdurrahman ibn el-Hasen.

El-Kavlu es-sedidu fi mekasidi et-tevhidi, Abdurrahman es-Sa'di.

Lisanu el-Arebi, Muhammed ibn Menzur.

Medžmea' ez-zevaid ve menbea' el-fevaid, 'Ali ibn Ebi Bekr el-Hejsemi.

El-Medžmuu' es-semin, Muhammed ibn Salih.

Medaridžu es-salikin, Ibn El-Kajjim.

El-Mustedrek 'ala es-sahihajni, imam Hakim.

Musned, imam Ahmed.

El-Musannef, imam Ebu Bekr Abdurrezzak.

El-Musannef fi el-ehadisi, Ibn Ebi Šejbe.

Me'aridžu el-kabul, Hafiz el-Hakemi.

El-Mufessal fi tarihi el-'Arebi kable el-islam, Dževvad 'Ali.

Muvetta, imam Malik.

En-Nihaje fi garibi el-hadisi ve el-eseri, Ibn El-Esir.

En-Nehdžu es-sedidu fi tehridži ehadisiTejsiri el-'Azizi el-Hamidi, Džasim ibn el-Fehid ed-Devsri.

El-Isabe fi temjiz-s-sahabe, Ibn Hadžer el-Askalani.

Tuhfetu-l-ehvezi šerh sunenu-t-Tirmizi, Muhammed Abdu-r-Rahman el-Mubarekfuri.

Zadu-l-me'ad, Ibn el-Kajjim.

Sijeru el-e'alami-n-nubela', Zehebi.

'Avnu-l-Ma'bud šerhu suneni Ebi Davud, Muhammed Šemsu-l-Hakki el-Azim Abadi.

Medžmu'-l-fetava, Ibn Tejmijje.

Medželletu-l-buhus el-islamijje.

Muhtesar Sahih Muslim, imam Munziri.

Merasidu-l-ittila' 'ala esmai-l-emkine ve-l-bika', Safijju-d-din Abdu-l-Mu'min el-Bagdadi.

Es-Sarimu el-bettaru fi et-tesaddi li-s-sehareti el-ešrari, Vehid Abdu-s-Selam Bali

El-'Iladžu bi-r-ruka min el-Kitabi ve es-Sunne, Se'id ibn 'Ali ibn Vehf el-Kahtani

El-Munteka min el-ed'ije ve el-ezkar, Muhammed ibn Fehd es-Sabihi

Hisnu-l-muslimi min ezkar el-Kitabi ve es-Sunne, Se'id ibn 'Ali ibn Vehf el-Kahtani

Er-Rukje eš-šer'ijje min el-Kur'an el-kerim ve es-Sunne en-nebevijje, dr. Halid ibn Abdu-r-Rahman el-Džerisi

'Iladžu-l-emrad bi-l-Kur'ani ve-s-Sunne, Abdu-l-Medžid ibn Abdu-l-'Aziz ez-Zahim

Fetava el-ledžne ed-daime li-l-buhusi-l-ilmijje ve-l-ifta'

Fetava el-islamijje, medžmua' mine-l-ulema'.

SADRŽAJ

Bismillahir-rahmanir-rahim

Zahvala Allahu Gospodaru svih Svjetova, koji je stvorio džine i ljude da Mu se pokoravaju, pa se jedni pokoriše, a drugi ostadoše u zabludi povodeći se za šejtanima od ljudi i džina.

Znajući da je čovjek u stalnoj borbi protiv bića koja ga navode na zlo Plemeniti Gospodar nam ostavi uputu u borbi protiv zablude . . .

Allaha Uzvišenog molim da uputi muslimane na ono što On voli, a udalji od svih puteva zablude.

Hafiz Jusuf Salih Barčić
rahmetullahi alejhi

